Barb Karg, Arjean Spaite, Rick Sutherland

HER YÖNÜYLE VAMPİR

Kazıklı Voyvoda'dan Vampir Lestat'a Kadar Edebiyatta, Filmlerde ve Efsanelerde Vampirlerin Tarihi

HER YÖNÜYLE VAMPİR

Barb Karg, Arjean Spaite, Rick Sutherland

arkadaş

arkadaş

HER YÖNÜYLE

VAMPİR

Kazıklı Voyvoda'dan Vampir Lestat'a Kadar Edebiyatta, Filmlerde ve Efsanelerde Vampirlerin Tarihi

Barb Karg, Arjean Spaite ve Rick Sutherland

Çeviri
Cüneyt Halu

arkadaş

arkadaş YAYINEVİ
Yuva Mahallesi 3702. Sokak No: 4 Yenimahalle / Ankara
Tel: +90-312 396 01 11 (pbx) Faks: +90-312 396 01 41
e-posta: info@arkadas.com.tr
www.arkadas.com.tr
Yayıncı Sertifika No: 12382

Kitabın Özgün Adı ve Yazarı: The Everything Vampire Book / Barb Karg, Arjean Spaite ve Rick Sutherland

© 2009, F+W Media, Inc.
Everything® ve everything.com F+W Media, Inc'e ait tescilli markalardır.
Adams Media, F+W Media, Inc. 57 Littlefield Street, Avon, MA 02322, USA ile yapılan anlaşma sonucu yayınlanmıştır.

© Türkçe yayım hakları **arkadaş** yayınevinindir. Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir biçimde ve hiçbir yolla, bu kitabın içeriğinin bir kısmı ya da tümü yeniden üretilemez, çoğaltılamaz ya da dağıtılamaz.

ISBN 978-975-509-660-5

Ankara, 2011

Çeviri	: Cüneyt Halu
Redaksiyon	: Taylan Özgür Efe
Yayına Hazırlık	: Gazi Vural, Nazlı Deniz Oğuz
Sayfa Düzeni	: Emine Özyurt
Kapak Tasarımı	: Mehmet Yaman
Baskı	: Ayrıntı Basımevi

KİTAPTA KULLANILAN SİMGELER

Her Yönüyle Vampir kitabını baştan sona kadar okuyabileceğiniz gibi yalnızca bilgi edinmek istediğiniz konularla ilgili olan Vampir Isırığı, Korkuluk ve Sinemadaki Çığlık başlıklarını da okuyabilirsiniz. Ayrıca bu kitapta bilmeniz gereken her şeyi püf noktaları ve ipuçlarıyla birlikte sunuyoruz.

Vampir efsaneleri, bilgiler ve edebiyat

Vampir sözlüğü

Sinema ve televizyondaki vampirler

Sevgili Okur,

Her üçümüzün de ortak görüşü, karanlık, fırtınalı bir gecede, rahat bir koltuğa gömülüp patlamış mısır yiyerek Christopher Lee'nin hipnotize ettiği kurbanlarının boynuna dişlerini geçirmesini seyretmekten daha keyifli bir şey olmadığıdır. İnsanlar her ne kadar bunu inkâr etmeyi tercih etseler de, vampirlerin gezegenimizin en erotik ve en egzotik yaratıkları arasında oldukları gerçeği değişmez. Sadece hepimizin içinde var olan şehvet düşkünlüğüne hitap etmekle kalmazlar, aynı zamanda korkularımızın üzerine oynarlar ve sonsuza dek yaşasaydık neler yapacağımız konusunda ateşli tartışmaları da tetiklerler. Artık böyle bir konunun da üzerine büyük bir iştahla atlanmazsa, hangi konuya atlanır bilemiyoruz.

Eğer bir vampir meraklısıysanız, o zaman onların yıkımlarla dolu tarihlerine de ilgi duyuyor olmalısınız. Eski efsanelerdeki hayaletlerden başlayan evrimleri, günümüzde edebiyat ve sinema alanındaki hayret verici noktalara kadar ulaşmıştır. Yaptığımız çalışma, bizi insanlık tarihinin oldukça eski yıllarına götürdü ve efsaneleri, kanın simgelediği anlamları, ölümsüz yaratıkları, mitolojik tanrıları, yaşanmış cinayet örneklerini, hemen her ülkeden edebiyat eserlerini ve yüzlerce sinema filmini inceleme fırsatı yakaladık. Anladık ki, vampirler öyle basit yaratıklar değiller ve bir yazarın aklına geldi diye edebiyat dünyasına girmemişler. Gerçekten de vampirler; rüyaların ve kâbusların, yaşamın ve ölümün, duyguların ve felsefenin vahşi bir karışımı olarak karşımıza çıkıyorlar. Biz de bu kitabı yazarken konuları takip ettik, saplantılı şekilde araştırdık, bulduğumuz bilgilere saldırdık ve okurlarımızın üzerinde kalıcı bir etki bırakabilmeyi hedefledik.

Barb Karg, Arjean Spaite & Rick Sutherland

İÇİNDEKİLER

Teşekkürler / ix
Vampirler Hakkında Öğreneceğiniz En Önemli On Bilgi / x
Giriş / xi

1 **Ölümsüzlüğün Efendileri / 1**
"Gecenin Çocukları... Ne Güzel Müzik Yapıyorlar" 2 • "Ben Drakula... Hoş Geldiniz" 2 • "Ben Asla... Şarap İçmem" 3 • "Kötülük, Bir Bakış Açısıdır" 4 • "Ölmek... Harika Bir Şey Olmalı" 4 • "Yaşamak İçin Çok Fazla Şey Biliyorsun" 5

2 **Halk Efsanelerinde Vampirler / 7**
Merhaba Ölümlü 8 • Avrupalı Kan Emiciler 9 • Yunan Kökenleri 10 • Slav Vampirleri 12 • Romanya Etkileri 15 • Alman Vampirler 17 • Birleşik Krallığın Yaratıkları 19 • Latin Amerika Vampirleri 20 • Uzakdoğu'daki Kanlı Dişler 21 • Hindistan Etkisi 22 • Amerika'da Vampir Efsaneleri 24 • Uluslararası Vampirler 25 • Buradan Sonsuzluğa Doğru 26

3 **Ateşi Canlandırmak / 27**
Yaşayan Ölülerle İlgili İlk Yazılı Kaynaklar 28 • Vampir 28 • Vampir Varney 30 • "Carmilla" 31 • Şöhrete Giden Bilinmez Yol 34 • Karanlık Taraf 36 • Drakula'yı Kurgulamak 37 • Bir Vampirin Vasiyeti 37

4 **Sevgili Günlük... / 39**
Romanya'da Yaşamak ve Ölmek 40 • Abraham Van Helsing 40 • Jonathan Harker 42 • Mina Murray 43 • Lucy Westenra 44 • Dr. Jack Seward 45 • Quincey P. Morris 45 • Arthur Holmwood 46 • R. M. Renfield 46 • Drakula Ortaya Çıkıyor 47 • Ölüm ve Ölümsüzlük 48

5 **Kazıklı Voyvoda / 49**
İki Derebeyinin Hikâyesi 50 • Gerçek Drakula 50 • Ejderha Masalları 51 • Gücün Getirdiği Şımarıklık 52 • Emirle Aldatmak 55 • İntikam Üzerine Kurulu Bir Savaş 60 • Kahraman mı Kâfir mi? 62

6 **Drakula'yı Ararken / 63**
Şeytanca Gerçekler ve Uydurmalar 64 • Vlad Drakula Gerçekten Bir Vampir Miydi? 65 • Drakula Ateş Altında 67 • Ne Yapmış, Ne Yapmış? 68 • Olayların Geçtiği Çevre 72 • Gerçek Drakula Şatosu 73 • Haydi Bakalım! 74

7 **Vampirler Serbest Kalıyor / 75**
Vampirlerin Ortaya Çıkışı 76 • Korku Faktörü 77 • İşin Salgın Boyutu 78 • Kan Hayattır 80 • Hipnozun Gücü 83 • Bir Yuva Kurmak 84 • Nabza Göre Şerbet 86

8 **Vampirlerin Özellikleri / 87**
Dişler, Tabutlar ve Cehennemden Gelen Alışkanlıklar 88 • Ölülerinizi Mezarlarından Çıkarın! 91 • İnsanüstü Güçler 94 • İsimlerin Anlamı 97 • Giyim Kuşam 98 • Hayvani İçgüdüler 99 • Kötülükten Korkma 101

9 **Vampirlerden Korunmak ve Onları Yok Etmek / 103**
Ölümsüz Bir Yaratıkla Savaşmak 104 • Pratik Korunma Yolları 105 • Kutsal Silahlar 107 • Ayna, Ayna, Güzel Ayna 110 • Bir Vampiri Öldürmenin Yolları 111 • Arkanızı Kollayın 116

10 **Vampir Avcıları / 117**
Mükemmel Bir Katil 118 • Edebiyatta Vampir Avcıları 120 • Beni Öldürüyorsun! 121 • Vampir Avcısının Alet Çantası 124 • Bir Vampiri Yakalamanın Yolları 126 • Highgate Vampir Avı 127 • Ünlü Vampir Uzmanları 129 • Ölümün Öpücüğü 130

11 **Her Şey Bir Isırıkla Başlar / 131**
Newburgh'lü William'ın Kaydettiği Tarihi Olaylar 132 • Erzébet Bathóry 134 • Henry More 136 • Peter Plogojowitz 138 • Arnod Paole 140 • Croglin Grange Vampiri 142 • Ünlüler Geçidi 144

12 **"Vampirler"in İşlediği Gerçek Suçlar / 145**
Vampir Özellikleri Gösteren İlk Suçlular 146 • İddiaları Destekleyen Olaylar 147 • Londra Vampiri 149 • Hannover Vampiri 151 • Düsseldorf Vampiri 154 • Vampirler Serbest Kalıyor 157

13 **Edebiyatta Vampirler / 159**
Gölgeler ve Işıklar 160 • Anne Rice'ın Vampirleri 160 • Popüler Vampir Romanları 161 • Romantik Vampir 164 • Doğaüstü Nosferatu 165 • Komik Vampirler 167 • Yeni Yetmeler ve Yaşayan Ölüler 168 • Buffy'nin Büyük Dünyası 170 • Kalp Atışı Devam Ediyor 171 • Doğaüstü Hikâyelerin Bolluğu 171

14 **Sinemada Vampirlerin Doğuşu / 173**
Sinema Perdesindeki Kan Emiciler 174 • Sessiz Ama Ölümcül 175 • Nosferatu: Bremen'in Belası 176 • Sahne Senin Drakula! 179 • Hammer Tarzı Korku 181 • Yaratıcılık Dönemi 185 •

15 **Efsanevi Kan İçiciler / 187**
Kanını Emmek İstiyorum! 188 • Vampirlerin Ünlüler Geçidi 194 • Sıra Kadın Vampirlerde 198 • Vampir Dünyasının İlk Kadın Vampirleri 198 • Kana Susamış Çılgın Fıstıklar 200 • Vampirlik ve Mizah 203 • Buradan Sonsuzluğa 206

16 **Sinemada Vampirler: Sessiz Filmlerden Altmışlı Yıllara / 207**
Beyazperdede Vampirler 208 • Sessiz Film Dönemi 209 • 1930'lar: Drakula'nın Doğuşu 213 • 1940'lar: Korkunun Komedisi 215 • 1950'ler: Cehennemden Çıkıp Gelen Yaratıklar 217 • 1960'lar: En Güçlü Olanların Dönüşü 220 • Lanetlenmişlikten Çöküntüye Doğru 225

17 **Sinemada Vampirler: Yetmişlerden Yeni Binyıla Doğru / 227**
Modern Sinemada Vampirler 228 • 1970'ler: Aşk, İhtiras ve Biraz Saçmalık 228 • 1980'ler: Korkunun Altın Dönemi 234 • 1990'lar: Sefaletten Zenginliğe 237 • Yeni Milenyum: Doğaüstü Bir Devrim 242 • Sinemadan Küçük Ekrana 248

18 **Televizyonda Vampirler / 249**
Televizyondaki İlk Vampirler 250 • The Munsters 250 • Karanlık Gölgeler 251 • Televizyon İçin Hazırlanmış Vampir Filmleri 253 • "Prime Time" Vampirleri 255 • Çocuklar İçin Vampir Hikâyeleri 260 • Sivri Dişli ve Göz Alıcı 261

19 **Günümüzde Vampirlik / 263**
Vampir Tipleri 264 • Egzotik ve Erotik Vampir 264 • Ruhları Emen Vampirler 266 • Sizin Tipiniz Hangisi? 268 • Sohbet İçin Teşekkürler! 269 • Vampirler İçin Müzik 270 • Bilgisayarda Vampir Oyunları 270 • Çizgi Romanların Karanlık Tarafı 271 • Sonsuza Dek Karanlık 272

20 **Demek Vampir Olmak İstiyorsunuz, Öyle mi? / 273**
Ölümsüzlüğün Olumsuzluğu 274 • Mezarlık Hikâyeleri 276 • Doğaüstü Bir Beslenme Tarzı 278 • Kanlı Canlı Bir Hayat 280 • Komşunuz Bir Nosferatu mu? 282 • Sonsöz 284

Ek / 285

Dizin / 287

TEŞEKKÜRLER

Söylemeliyiz ki, yoğun tarihi çalışmalar ve araştırmalar gerektiren bütün yayınlar, tek bir kişinin değil ancak bir ekibin yapabileceği işlerdir. Anlatılacak konu, gerçeklerden çok efsaneler üzerine kurulmuş bir yaratık ile ilgili bütün detaylara dalmayı gerektirdiği zaman, bu ekip çalışması daha da zorlu bir hal alır. Bundan dolayı, bazen rahatsız edici derecede karanlık olabilen konumuz hakkında araştırmalarımızı yaparken cömert yardımlarını bizden esirgemeyen, endişesiz yaklaşımları için kendilerine son derece minnettar kaldığımız pek çok kişiye teşekkür etmek istiyoruz.

Öncelikle destekleri ve bizi yüreklendirdikleri için Adams Media'ya, özelikle de çalıştığımız bütün yıllar boyunca zekâsına ve olağanüstü profesyonelliğine her seferinde hayran kaldığımız muhteşem editörümüz Lisa Laing'e ve çikolatadan bile çok sevdiğimiz yaratıcı direktörümüz, saygınlık abidesi Paula Munier'ye teşekkür ederiz. Ayrıca baş metin yazarımız Casey Ebert'a, sayfa düzeni tasarımcısı ve sanatçı Denise Wallace'a ve son kontrolleri yapan Jeffrey Litton'a, *Her Yönüyle Vampir* kitabı ile özenle ilgilendikleri için teşekkürlerimizi sunarız.

Vampirler Hakkında Öğreneceğiniz En Önemli On Bilgi

1. Edebiyat dünyasında vampirlerin evrimi. Bram Stoker'dan Anne Rice'a ve Stephenie Meyer'e kadar birçok yazarın kurgulayıp bize sunduğu bütün ünlü ve karanlık şeytanlar hakkındaki bilgiler.
2. Kazıklı Voyvoda'nın dehşet dolu ve çalkantılı yaşamı ve Bram Stoker'ın, ünlü romanı *Drakula*'yı bu Romanya prensinden esinlenerek yazıp yazmadığı konusundaki rivayetler.
3. Vampirlerin nasıl oluştukları, nasıl hayatta kaldıkları ve hem geleneksel tip hem de sıradışı vampirlerin genel özellikleri.
4. Komşunuzun bir vampir olup olmadığını anlamanın yolları ve bir vampir olmak ya da olmamak konusunda bilinçli bir karar verebilmeniz için bilmeniz gereken bütün detaylar.
5. Sessiz film döneminden günümüze kadar sinema tarihinde vampirlerin detaylı bir tarihçesi ve vampirlerin Ünlüler Geçidi.
6. Televizyondaki ünlü vampirler, yalnızca televizyon için yapılmış vampir filmleri, çocuklara yönelik vampir tiplemeleri, *The Munsters*'dan *Buffy: Vampir Avcısı*'na kadar bütün televizyon dizileri.
7. İğrenç bir vampire karşı kendinizi korumanız için ihtiyacınız olan bütün araçlar hakkında bilgiler. Bir vampiri ortaya çıkarmanın ve öldürmenin bütün sırları.
8. Sözde vampirlerin tarih boyunca işledikleri suçlar, vampirlerle ilgili salgın hastalıklar ve gerçek hayatta yaşamış en kötü, en kana susamış vampir suçlular.
9. Günümüzde vampirlere inanan, hatta kendilerinin vampir olduğunu iddia eden kişilerin sürdüğü yaşam tarzlarından örnekler.
10. Transilvanya çevresinde dönüp duran efsaneler ve halk hikâyeleri ile gerçek Drakula Şatosu'nun ardındaki hikâye.

Giriş

Dünya üzerinde yüzyıllar boyunca efsanelerde, halk edebiyatında, tarihi kayıtlarda, roman ve kurgusal yayınlarda, sinemada ve insanların kendi başlarından geçen olaylarda pek çok vampir karşımıza çıkmıştır. Bunlar, Eski Yunan'daki *lamia*'dan Bram Stoker'ın *Drakula*'sına, Christopher Lee'nin oynadığı Hammer Films yapımlarından Londra'daki ünlü Highgate Vampiri'ne hatta günümüzde kendilerinin vampir olduğunu düşünerek o şekilde yaşamayı tercih eden, kendilerini kan fetişizmi ile ifade eden insanlara kadar uzanan karmakarışık bir dünya oluştururlar.

Bütün bu yıllar boyunca tarihçiler, akademisyenler, yazarlar, film yapımcıları ve çeşitli vampir uzmanları, vampirler ve vampirlik türleri hakkında yazılar yazmışlar ve onları betimlemişlerdir. Sonuçta ortaya birçok özgün eser çıkmış, bazıları efsanevi bir hale gelirken bazıları da gülünç olmaktan öteye gidememiştir. Kan emicilerle ilgili bütün tartışmalarda olduğu gibi, insanların her yönde fikirleri vardır ve yüzyıllar boyunca anlatılmış bazı olaylar başlı başına birer olgu haline dönüşmüştür. "Doğaüstü" olarak nitelendirilen her şey gibi, bu da doğal bir anormalliktir. Bu kitabın konusu dahilinde, birçok değişik vampir ve vampirlik türünü ve klasik "kanını emmek istiyorum" yaklaşımında olan yaratıklardan romantik aristokrat vampirlere, "gerçek" vampir olaylarından günümüzün kült vampirlik eylemlerine kadar her şeyi inceleyeceğiz. Kitap boyunca üç değişik madde grubunda da bulduğumuz ilginç bilgileri sizlerle paylaşacağız. "Korkuluk" bölümlerinde vampirlerle ilgili gerçekler, efsaneler, halk edebiyatı örnekleri ve vampir edebiyatından seçmeleri bulacaksınız. "Sinemadaki Çığlık" adlı bölümlerde vampir sinemasıyla ilgili pek çok ayrıntı veriyor olacağız. Son olarak "Vampir Isırığı" bölümlerinde ise vampirlerle ilgili terimleri inceleyeceğiz.

Her şeyi bütünüyle göz önüne aldığımızda, vampir denen yaratık belki de başka bütün efsanevi karakterlerden daha fazla konu edilmiş, artık neredeyse sıkıntı verecek derecede çok kez karşımıza çıkmıştır. Ancak bütün bunlar olurken pek çok gayretli araştırmacı, düzyazı ve roman yazarı, tarihçi, akademisyen, bilim adamı, vampir uzmanı ve halk edebiyatçısı bu konuyu irdelemiş; tarihi bilgiler, gizem, romantizm ve vahşet dolu bir karakter hakkında yazı yazan birinin gösterebileceği en üst seviyede azim ve özgüveni sergilemiştir. Yine de insanların büyük kısmı için vampirlerin ve vampirliğin yalnızca bir efsaneden ibaret olduğunun altı çizilmelidir. Ancak bazı kişiler için, vampirlerin varlığı ve onlarla ilgili şeyler son derece gerçektir ve aynen tarihçilerin, akademisyenlerin ve uzmanların fikirlerine saygı gösterildiği gibi onlara da kulak verilmelidir. Koca Ayak ya da Loch Ness Canavarı gibi efsanevi gizemli yaratıklarda olduğu gibi, bir iddia kesin bir şekilde çürütülemiyorsa gerçek olması ihtimalinin var olduğu kabul edilmelidir. Ancak şurası da bir gerçektir ki, dünya üzerindeki pek çok kişi, gerçekliği ispat edilmiş bir vampir ünlü bir televizyon şovuna çıkmadığı sürece onun gerçek olduğuna inanmayacaktır. Günümüzdeki görüşlerin çoğunluğu bu yöndedir.

Bütün bunlara rağmen vampirlerin geleneksel kökleri, edebiyat, sinema ve halk efsanelerindeki örnekleri sayesinde günümüzde pek çok insanı büyüleyen bir yanları vardır. Bunlara örnek olarak psikolojik, ruhsal, fiziksel ve duygusal dünyalarla ilgili karmaşık kavramları, hatta manyetik, uzaysal ya da psişik vampirliği gösterebiliriz. Bir vampirin ya da vampirlik konusunun tek boyutlu olduğunu söylemek çok yanlış bir tutum olacaktır, çünkü vampir kavramının çok sağlam tarihi, efsanevi ve toplumsal temelleri vardır. İşte amacımız bütün bunları araştırıp ortaya çıkarmak ve size sunmaktır. Aydınlık ve karanlıkla dolu bu dünyaya girmeniz için size kapsamlı bir rehber hazırlamak istedik. Gecenin yaratıklarının gerçekten de aramızda dolaşıp dolaşmadığı, hatta belki de niçin avlandıkları, nasıl yaşadıkları ve nasıl hayatta kaldıkları (ister gerçek hayatta ister sadece hayal dünyamızda) hakkında yeni bir anlayış kazanmamızı ümit edip etmedikleri konusunda nihai kararı sadece siz kendiniz verebilirsiniz. Onlar sonsuza dek "vampir" olarak zihinlerimizde yer alacaklar. Bizi şok edecekler. Baştan çıkaracaklar. Korkutacaklar. Hatta kimi zaman güldürecekler. Ama dikkatli olun. Vampirlerle ilgili olan hiçbir şey doğru değilse bile bir şey doğru olabilir: Isırmaları ulumalarından çok daha kötüdür.

bölüm 1

Ölümsüzlüğün Efendileri

Korku tarihinin en ünlü yaratıklarından olan vampirler; eski kültürler, efsaneler, masallar ve filmlerde anlatılan yaratıklardan çok azının geçirdiği bir evrim süreci geçirmişlerdir. Vampir denen şey acaba gerçekten var mıdır, yoksa hayal gücümüzün uydurduğu bir yaratık mıdır? Günbatımından horozun ötüşüne dek geçen bütün karanlık saatler vampirlere aittir. Ancak okudukça öğreneceğiniz üzere, vampirler olağanüstü görüş yeteneklerinin izin verdiğinden çok daha fazlasını görürler ve kana susamışlıklarının ardında hiç de azımsanamayacak bir insancıllık yatar. Şu andan itibaren, vampirlerin son derece egzotik ve erotik dünyasına doğru yolculuğumuza başlıyoruz.

"Gecenin Çocukları... Ne Güzel Müzik Yapıyorlar"

Saat gece biri geçmiş ve karanlığın ortasında aniden uyanıyorsunuz. Yarı rüya yarı gerçek olduğunu sandığınız bir sis bulutu içinde, uykunuza kaldığınız yerden devam etmek istiyor, ancak bir yandan da yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu hissediyorsunuz. Hareketsiz bir şekilde gözlerinizi odada gezdiriyor, pencerenizden sızan sokak ışıklarıyla karışmış gölgelerin karanlıktaki izlerine bakıyorsunuz. Hiçbir şey olağandışı görünmüyor. Dikkatle dinliyorsunuz. Dışarıdan geçen bir araba dışında, odanızdaki bütün sesler her zamanki gibi geliyor. Yine de, bir şeylerin ters gittiğini seziyorsunuz. İşte... Birden ensenizdeki bütün tüyler diken diken oluyor ve bir anda buz kesiyorsunuz. Bakışlarınız odanızın en uzak köşesine kayıyor, o en karanlık köşeye... Hayal gücünüz sizi vahşi bataklıklardaki sis perdesi gibi etkisi altına alıyor. Orada birisi ya da bir *şey* mi var? Hiçbir hareket yok, her şey sessiz sakin duruyor, sadece saatin tık tıklarının sesi gitgide artıyor gibi geliyor. Korkunuz dağılmaya başladıkça, vücudunuz rahatlıyor ve durumun saçmalığı aklınıza daha çok yatmaya başlıyor.

O karanlık köşeye son bir bakış daha fırlattıktan sonra, her şeyin yolunda olduğunu bilmenin verdiği rahatlıkla yatağınıza gömülüyor ve gözlerinizi kapatarak, görmeyi umduğunuz tatlı rüyaların verdiği hafif heyecanla sıcak uykunuza geçiyorsunuz. Nefes alıp verişleriniz normal ritmine dönüyor ve tekrar uykuya dalıyorsunuz. İşte o anda, o karanlık köşede bir hareket oluyor. Zar zor duyulan bir çıtırtı ve sonra karanlıktan bir nefes gibi çıkan bir gölge... İnsan gözünün algılamakta bile zorlanacağı bir çeviklikle harekete geçen o gölge, bir anda son derece kıvrak ve hızlı bir şekilde üzerinize geliyor. Bunun dışında tanıdık bir şekil görmüyorsunuz, sadece şimşek gibi görünüp kaybolan bembeyaz bir ten görüyorsunuz ve aynı anda becerikli bir parmak boynunuza düşmüş saçlarınızı kenara çekiyor. Boynunuzdaki damar atarken, derin bir nefes alış duyuyorsunuz.

İşte bir vampirle ilk tanışmanızı yaşamış oldunuz.

"Ben Drakula... Hoş Geldiniz"

"Vampir" sözcüğünü duyduğunuz zaman, muhtemelen gözünüzün önüne gelen ilk görüntü uzun boylu, esmer ve gözleri pırıl pırıl parlayan, simsiyah bir smokin ve pelerini olan yakışıklı bir adamın görüntüsü olacaktır. Gerçekten de, 1931 yılında çevrilen ve sinema tarihinin klasikleri arasına girmiş *Drakula*

filminde Bela Lugosi'nin beynimize kazıdığı bu imaj, geleneksel balo salonları *vampirinin* aristokratik toplumdaki mükemmel bir betimlemesidir. Bu karakter, sahte bir aristokrat kimliği sayesinde topluma karışarak kendisini gizlemeyi başarmaktadır. Tanım itibariyle ve halkbilimdeki anlamıyla "vampir", yeniden hayata dönmüş bir ölüdür; uzun köpek dişlerini kullanarak canlıların etine ve kanına ortak olmak amacıyla mezarından çıkmış bir hayalettir. Eski inanışlardan kalma bu yaratıklar, şüphesiz ki güler yüzlü Christopher Lee gibi ya da Anne Rice'ın şatafatlı ve zarif vampirleri gibi değillerdir. Tam tersine, bunlar *İlk Isırıkta Aşk*'tan çok *Yaşayan Ölülerin Gecesi* tarzında iğrenç yaratıklardır. Bu uyarıyı dikkate almanızı özellikle öneririz, çünkü Bölüm 2'de size tarihin ilk "vampirlerini" tanıtırken, zamanda geriye doğru bir yolculuk yapacağız ve tüm dünyadaki vampir ve vampir benzeri yaratık efsanelerini ve hikâyelerini inceleyeceğiz.

VAMPİR ISIRIĞI

Kelime anlamıyla "vampir" terimi vampirlerle ilgili edebiyatın tamamında, özellikle tarihsel efsanelerde seyrek olarak kullanılmıştır. Bunun yerine, vampir olsun ya da olmasın çoğu yaratık hayalet şeklinde düşünülmüştür. "Hayalet" adlı yaratık ise öldükten sonra geri dönmüş kişileri ya da "yaşayan ölüleri" belirtmektedir.

"BEN ASLA... ŞARAP İÇMEM"

Vampirleri doğru bir biçimde anlayabilmek için, onların dünyasını en iyi anlatan üç ana unsuru iyi incelemek gerekir: halk inanışları, Bram Stoker ve filmler. Bugün bildiğimiz bütün vampirler, bu üçlüden türemiştir. Vampir efsanesi kelimenin tam anlamıyla ölümsüzdür ve bu kitabı okudukça öğreneceğiniz üzere, bu iğrenç kan emicilerle ilgili hikâyeler bitmek tükenmek bilmez. Bölüm 3 ve 4'te bu kötülük dolu kişilerin edebiyattaki ilk örneklerini inceleyeceğiz: Lord Ruthven, Sir Francis Varney, baştan çıkarıcı Carmilla ve tabii ki bütün vampirlerin babası Drakula. Bram Stoker'ın 1897 yılında yayınlanan ve yeni ufuklar açan başyapıtı *Drakula,* bütün derinliği ile saptadığı ahlaksızlığı, baştan çıkarıcılığı ve eserin altında yatan cinsel, duygusal, ruhani, politik ve klasik toplumsal anlam ve göndermeleriyle günümüze kadar etkisini sürdürmüştür. Drakula, Abraham Van Helsing ve eserdeki karakterlerin neredeyse tümü, tartışmasız bir şekilde tarihte

en çok taklit edilen edebi karakterlerdir. Aynı bağlamda, Bölüm 5 ve 6'da kötü bir şöhrete sahip olan Romanya Prensi Kazıklı Voyvoda'yı inceleyeceğiz. Acaba kendisi gerçekten de Kont Drakula'nın esin kaynağını mı oluşturuyor, yoksa bu hikâye ile ilgili gözle gördüğümüzden daha derin gerçekler mi var? Bir de şu Transilvanya denen yer gerçekten neresidir?

"Kötülük, Bir Bakış Açısıdır"

İnsanın korkuları, bir vampirin repertuarıyla mükemmel şekilde örtüşmektedir. İnsan doğasında zaten bulunan korkularla bir vampirin güçleri birleştiğinde, insanoğlu vampirler için son derece iştah açıcı bir ava dönüşür. Üstelik hepimizin çok iyi bildiği gibi, önemsiz birkaç istisna dışında vampirlerin korkacak pek az şeyi vardır. Vampirlerin; kendi başlangıçları, geçmişleri ve sınırları konusunda çok iyi bir bilgi donanımları vardır, üstelik avlarının özelliklerini de çok iyi çalışmışlardır. Sakın bu sizi yanıltmasın; yalnızlıklarının üstesinden gelmelerini sağlayan seçilmiş birkaç kişi dışında, vampirlerin bakış açısına göre insan ırkının çok büyük bir kısmı av olarak görülür. Ya da en hafif deyimiyle lezzetli bir lokma olarak... Söylemiş olalım, siz en iyisi Bölüm 7 ve 12'ye göz atarak vampirliğin sembollerini öğrenin, bu korkunç gece yaratıklarını nasıl fark edip, kendinizi nasıl koruyacağınızı görün ve tarih boyunca gerçek hayatta karşımıza çıkmış pek çok katilin maceralarını okuyun.

Korkuluk

Batıl inançların güçlü olduğu toplumlar ve halkın büyük çoğunluğu, özellikle de değer yargılarının ve davranış biçimlerinin din ve/veya gelenekler tarafından ya da başka sebeplere dayanarak belirlendiği topluluklar, vampirleri genellikle şeytanla ilişkilendirmiştir; bu kavram pek çok yönden ilk kez Bram Stoker'ın *Drakula*'sıyla doğmuştur. Bu anlayışa göre vampir, halkın ölümlü ruhlarını kaybetmemesi için kötülenmesi ve en sonunda öldürülmesi gereken bir yaratıktır.

"Ölmek... Harika Bir Şey Olmalı"

Daha önce de belirtildiği gibi, vampirlerle ilgili üçlemenin en önemli öğesi sinemadır. Vampir ve genel anlamıyla vampirlik çok farklı biçimlerde filmlere konu olmuştur ve vampirlerle ilgili eksiksiz bir tartışmanın yalnızca tabut muhabbetinden ibaret olmaması için tüm bu farklı biçimler iyice anlaşılmalıdır.

Bölüm 14 ve 15'te, vampir filmlerinin tıka basa dolu dünyasına girerek, kökenlerini ve esin kaynaklarını inceleyeceğiz ve tarihin beyazperdedeki en büyük kan emicilerine göz atacağız. 16 ve 17. bölümlerde kanınızı kaynatacak çok kapsamlı bir vampir filmografisi bulacaksınız. Bölüm 18'de ise vampirlerin televizyondaki örneklerini anlatacağız.

"Yaşamak İçin Çok Fazla Şey Biliyorsun"

Şüphesiz ki bütün edebiyat eserleri, halk efsaneleri ve filmlerde olduğu gibi, Stoker'ın *Drakula*'sında da resmedilen alışılmış ısırma ritüellerinden başka yan konular da mevcuttur; mesela vampirlerin yaydığı veba ya da uzaydan gelen ruh emiciler gibi... Bazen de tam tersine, insan ile vampir arasındaki gerçek aşktan kaynaklanan ölümcül şiddetin bastırılması konu edilir. Vampirler karmaşık yaratıklardır. Vampirliğin tanımı görünenden çok daha derin fiziksel, duygusal, ruhani ve psikolojik düzeyleri de kapsayacak şekilde genişletildiğinde, geçirmiş oldukları evrim süreci daha da kesinlik kazanır. Bölüm 13'te günümüzün modern roman yazarlarını ve Bölüm 19'da modern çağdaki vampirleri incelerken bunu daha iyi anlayabilirsiniz.

Vampir Isırığı

Gariptir ki, bir vampir grubuna ne ad verildiği konusunda uzmanların üzerinde anlaşmış oldukları ortak bir görüş yoktur. Filmlerde, romanlarda ve diğer düzyazılarda vampir gruplarına genellikle "topluluk" ya da basitçe "grup" denir. Halk efsanelerinde ise vampir gruplarına genelde "sürü" adı verilir, hatta bazı alanlarda bunlara *klan* ya da *nesil* dendiği de olur.

Vampirlerin gerçekten var olup olmadığına inanmak tamamen size kalmış bir konudur. Bizler, efsane ve tarih yazarlarının yaptığı gibi, vampirlerin kimine göre akla yatkın, kimine göre hayal ürünü olan dünyalarında gezinmekten ve o dünyanın derinliklerini tarif etmekten başka bir şey yapamayız. *Drakula* filminde Sir Anthony Hopkins'in canlandırdığı alışılmadık ve nazik Van Helsing karakterinin dediği gibi "Biz Tanrı'nın çılgın çocukları haline geldik... Hepimiz..." Bütün bunları söyledikten sonra, artık Van Helsingcilik oynamanın ve sizleri gezegenimizin en baştan çıkarıcı, en egzotik, en erotik, en hipnotize edici ve en tehlikeli yaratıklarının sırlarla dolu dünyasına sokmamızın zamanı geldi.

bölüm 2

Halk Efsanelerinde Vampirler

Yüzyıllar boyunca çok farklı kültürlerde vampirler, efsanelerin ve mitolojinin karanlık yüzünde sağlam bir yere sahip olmuşlardır. Efsanelerle, modern çağın edebi eserleriyle ve filmleriyle beslenen gecenin gerilimlerine ve kana susamış yaratıklara olan tutku derecesindeki ilgimiz hiç de bitecek gibi görünmüyor. Bu büyük merak, son derece hareketli olan çok kültürlülüğümüzden ve çok dinliliğimizden olduğu kadar; kimine göre şüpheli olan, kimine göreyse yeterli bilimsel kanıtla desteklenemeyen ölümden sonraki yaşama duyduğumuz ilgiden kaynaklanmaktadır. Ve eğer ruhani dünyada devam eden bir yaşam varsa, üzerinde yaşadığımız toprakların derinliklerinde de ölümden sonra bir yaşamın olabileceğine inanmak gerçekten de inançsızlık olur mu?

MERHABA ÖLÜMLÜ

Tarih boyunca vampirlerle ya da vampirlikle ilgili araştırmalar, kaçınılmaz olarak hep bugün bildiğimiz anlamda kan emicilerin çıkış noktası olan Bram Stoker'ın 1897 yılında yayınladığı *Drakula* romanına gelip dayanır (bkz. Bölüm 3 ve 4). Her ne kadar bu roman, vampir kavramına ve vampir türünün evrimine yapmış olduğu katkı sayesinde uyandırdığı büyük heyecanı tamamen hak etmiş olsa da, *hayaletler* olarak da bilinen ve öldükten sonra yaşama dönmüş kişiler olarak algıladığımız yaratıkların anlatıldığı efsanelerin çok daha geniş ve köklü bir tarihçesi vardır. Yunan ve Mısır mitolojilerindeki büyük tanrılar gibi, yeraltı dünyasında yaşayan ve en temel korkularımızdan biri olan vampir benzeri yaratıklar hakkında da sayısız efsaneler ve batıl inanışlar bulunmaktadır. Korku dolu maceralarının anlatılmasını bir kenara bırakırsak, halk efsanelerindeki bu hayvani yaratıkları ön plana çıkaran olgu, insanların gerçek hayatta mezarları kazarak cesetleri yok etmek suretiyle sözde vampirlerin kökünü kazımaya çalışmasının tam da *vampirlerin* mirası olduğu gerçeğidir (bkz. Bölüm 11). Vampirlerle ilgili pek çok halk efsanesinde "vampir" sözcüğünün geçmediğini göz önüne alırsak, geleneksel anlamıyla vampirler acaba yaşayan ölülerin hikâyelerinde geçen bu tür hareketlerden ilham alarak mı gelişmişlerdir? Tabii ki öyle.

VAMPİR ISIRIĞI

Eski halk efsanelerinde *incubus* olarak bilinen yaratıklar, uyuyan kadınlarla geceleri istenmeyen cinsel ilişkiler kuran erkek şeytanlar olarak resmedilmiştir. Bu şeytanın dişi formu da *succubus* olarak geçer. Bu iki yaratık, Almanların *alp* ve Macarların *lidéric* dediği eski Avrupalı vampir benzeri yaratıklarla da bağları vardır. Brezilya'da bile bu yaratıklar *boto* adıyla mevcuttur; *boto'lar* kadınları baştan çıkararak nehir boylarına götürürler. Tahmin edebileceğiniz gibi, *incubus*'lar istenmeyen hamilelikler için akla yatkın bir mazeret olarak da sıklıkla kullanılmışlardır.

Vampir hayaletlerin hikâyeleri, hangi ülkeye ait olduklarına, hangi nesiller boyunca anlatıldıklarına ve bu maceraları anlatan halkbilimcilerin ya da tarihçilerin kimler olduğuna göre büyük ölçüde değişkenlik gösterir. Sonuçta halk efsanelerinin en temel özelliği, yüzyıllar boyunca anlatılarak nesilden nesile

aktarılan kulaktan dolma hikâyelere ve yetersiz belgelere dayalı olmalarıdır. Günümüzde vampir ya da vampir ruhlu olarak adlandırılan yaratıkların çoğunluğu ya insan veya yarı hayvan yarı insan ya da şeytansı varlıklardır. Artık mitoloji ve tarihte önemli yer tutan popüler kan emicilerden bazılarını anlatmaya ve halk efsanelerindeki vampirlerin kökenlerini ayrıntılı bir şekilde incelemeye geçebiliriz.

Avrupalı Kan Emiciler

Eğlence dünyasında ilgiyle seyrettiğimiz, gerçek hayatta ise çok korktuğumuz vampirlerin, Avrupa'nın değişik bölgelerindeki kan emici şeytanların dehşet dolu hikâyeleri olmadan var olamayacakları açıktır. Amerika'nın uluslararası bir güç olarak doğuşunun en önemli kilometre taşlarından biri, dünyadaki diğer güçlerden bağımsız olmasına rağmen onlardan serbestçe etkilenmesi olmuştur. Ancak yine de Amerikan halkı, kültürel miras açısından Avrupa halklarına ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Bu nedenle Amerikalıların vampirlerle ilgili efsanelerinin atası Avrupalı vampirler olmuş; yaşayan ölülerin dünyasıyla ilgili çevrilmiş tüm filmlerin ve yazılmış tüm romanların temelini oluşturmuştur.

Korkuluk

Klasik anlamda vampiri tam temsil etmeseler de, tarihsel efsanelerdeki tanrıların ve tanrıçaların birçoğu kurban etmeyle ve kan emmeyle ilişkilidir. Örneğin Mısır mitolojisindeki büyük tanrı Ra, kendisiyle alay eden insanoğlunu cezalandırmak üzere yeryüzüne Sekhmet adlı aslan başlı kadın tanrıçayı göndermiştir. Ölümlülerin kanlarını içerek sarhoş olan Sekhmet, kendinden geçerek tüm insanları katletmeye başlamıştır. Ra onu, ancak kızıl iksirlerle renklendirilmiş biraları ölümlülerin kanıymış gibi içirip, alkolün etkisiyle gazabını hafifleterek kontrol altına alabilmiştir.

Baştan çıkarıcı ve züppe kan emicilerden ya da popüler kültürdeki çekici ve huysuz vamp kadınlardan farklı olarak, Avrupa halk efsanelerindeki kan içiciler genellikle son derece iğrenç, çirkin ve pis kokulu yaratıklardır. Emin olun ki, gecenin bir vaktinde boğazınıza yapışıp kanınızı emmesini isteyeceğiniz *en son* yaratıklar da bunlardır. Geceleri dolaşan bu korkunç yaratıkların efsaneleri, Avrupa'nın neredeyse tamamına yayılmış olduğu halde, yıllar içinde gelişerek modern toplumun mitolojisi haline gelen efsanelerin üretildiği bölge esas olarak Doğu Avrupa'dır.

Antik Roma'dan bile daha eski bir tarihsel geçmişe sahip olan Doğu Avrupa halkları, yüzyıllar boyunca birçok politik ve kültürel çalkantı geçirmiştir. Üstelik Hıristiyanlığın diğer dinlerle karşılaşmasının, yaşayan ölülerle ilgili efsanelerin çoğalmasına neden olduğuna dair kanıtlar vardır. Bunun altında kısmen, ölümden sonra bir hayatın gerçekten olduğuna ilişkin inanç yatmaktadır. Doğru ve dürüst insanlar meleklerin sıcak kollarıyla karşılanırken, günahkârlar ve kanı bozuklar sonsuza kadar şeytana kölelik etmekle lanetlenirler. Şeytanın işleri de çoğunlukla kendi gezegenimizde karşımıza çıkar.

Eğitimsiz ve cehaletin yaygın olduğu toplumlarda insanlar, o yıllarda nedeni tam olarak açıklanamayan veba ve diğer bulaşıcı hastalıklar karşısındaki çaresizliklerinin kaynağını doğanın felaketlerine değil de, bütün hayatları boyunca kötülük yapmış veya şeytana uymuş ve yakın bir zamanda hayata veda etmiş kişilere atfetmiştir (bkz. Bölüm 7). İyi huylu olmayan bu kişiler, bu dünyadan ruhlar âlemindeki başka bir kutsal hayata geçmek yerine, varlıklarına sıkı sıkıya tutunur ve yaşayanları, kin ve nefretle taciz etmek için mezarlarından çıkarlardı.

Yunan Kökenleri

Birçoğumuz Eski Yunan mitolojisindeki kudretli tanrılar hakkında bir fikir sahibi olsak da, Avrupa halk efsaneleri tarihindeki vampirlere ilham verecek ve onların atası olacak yaratıkları doğuranların bu kudretli tanrılar olduklarını pek bilmeyiz. Eski Yunan'da vampir şeytanların ortaya çıkışı doğaüstü âlemde başlamış ve yüzyıllar boyunca o doğaüstü âlemde kalmaya devam etmiştir. Vampir meraklılarının tahmin edebileceği gibi, tarihteki en eski kan emici şeytanlardan birisinin yaratılışından Yunan mitolojisinin büyük tanrısı Zeus sorumludur. Üstelik bunu başka bir kadınla cilveleşmek gibi son derece dünyevi bir ihtiras uğruna yapmıştır.

Lamia

Aristoteles ve Aristophanes'in yazdıkları da dâhil olmak üzere Eski Yunanlıların yazıları ve efsaneleri, büyük tanrı Zeus ile Libyalı Prenses Lamia arasındaki bir yasak aşkı anlatmaktadır. Lamia, zaman zaman deniz tanrısı Poseidon'un kızı, zaman zaman da Poseidon'un oğlu Belus'un kızlarından biri olarak belirtilir. Bu kutsal kaçamağın kötü yanı ise, Zeus'un kıskanç

karısı Hera'nın çılgına dönerek zavallı Lamia'nın bütün çocuklarını kaçırtıp öldürtmesi ve onu sürgüne göndermesiyle son bulmasıdır.

Keder içinde kalan ve kendisini bu hale getiren tanrıların gücü karşısında elinden bir şey gelmeyen Lamia, hiçbir şeyden haberi olmayan annelerin bebeklerini kaçırıp, onların kanını emerek insanlardan ağır bir intikam almaya girişir. Daha sonra ortaya çıkmış başka efsanelerde *lamia*, vücudunun üst yarısı kadın alt yarısı ise yılan olan olağandışı yaratıklar şeklinde karşımıza çıkar. Kötü güçlerin hizmetkârları olan *lamialar*, çocukların kanlarını emerler, bazen de korkunç görünümlerini değiştirerek genç erkekleri baştan çıkarır, onları mahveder ya da öldürürler.

Korkuluk

Yunan mitolojisindeki tanrıları, şeytanları ve dini konuları tartışırken, Eski Yunanlılara göre bu "efsanelerin" hiçbir şekilde hayal ürünü ya da fantezi olmadığını hatırlatmamız gerekir. Bugün bilimden ve eğitimden yararlanmakta, sağlıklı bir şüpheci yaklaşıma sahibiz; ancak günümüzde nasıl herkes kendi seçtiği dine ve tanrıya inanıyorsa, Eski Yunanlılar da aynen Eski Mısırlılar gibi kendi tanrılarının varlığına ve tanrıların insanlara doğaüstü tanrısal özellikleri yüklediğine inanırlardı.

Vrykolakas

Yunan mitolojisinde, vampir eğilimleri olan tanrıların en eskileri, tanrılar tarafından gözetilen doğaüstü ruhlar dünyasıyla doğrudan ilişkilidir. Ancak Yunanlıların Hıristiyanlığa geçişi ile birlikte, şeytanların ve yeni ölmüş insanların genellikle aynı şey olduğu konusunda kültürel olarak bir şüphecilik baş göstermiştir. Modern terimlerle anlatırsak, yeniden hayata dönen ölülere hayalet denir, Eski Yunanistan'da ise bunlar *Vrykolakas* olarak bilinirler. Yunanistan Yarımadası'nın farklı bölgelerinde bu terimin pek çok farklı yazılış ve söyleyiş biçimlerinin olmasına rağmen, genel olarak *Vrykolakas* adlı yaratıkların yaşayan ölüler arasındaki en kötü şeytanlar olduklarına ve yaşamakta olanlara eziyet etmek amacıyla hayata geri döndüklerine inanılmaktadır.

Bu yaratıklara olan inanış o kadar güçlüydü ki, birinci yüzyılda Yunan Ortodoks Kilisesi halkın korkularını ortadan kaldırmak ve yaşayan ölülerin yaptığından şüphelenilen uğursuzluklara çözüm getirmek amacıyla bu

konuya el atmak zorunda kalmıştı. Tahmin edilebileceği gibi, kilisenin görüşü, öldükten sonra gerektiği şekilde törenle toprağa verilmeyenlerin, mezarlarından kalkarak hayata geri dönme ihtimali en yüksek olanlar olduğu yönündeydi. Ölü doğan çocuklar, günahkâr bir hayat sürenler ve aforoz edilenler de bunlara dâhildi. İşin ilginç yanı, kutsal günlerden birinde doğanlar da bu gruba giriyordu; ne de olsa rahiplere ayrılmış olan kutsal günlere ortak olmaya çalışarak günah işlemişlerdi.

Vrykolakas'ların yaratılmasının olası sebeplerinden oluşan bu uzun liste, pek çok yönden kilisenin müdavimlerine kendilerini dine adamalarını, aksi takdirde kendilerini bekleyen korkunç sonuçlara hazır olmalarını dayatan katı bir öğüt listesidir. Kilisenin iğrenç *Vrykolakas* için önerdiği sağduyulu çözüm oldukça basitti; kendisinden şüphe duyulan kişinin mezarının kazılması ve kalıntılarının sadece külleri kalana kadar yakılması. Bu çözüm, gerilimli ve endişeli toplulukları yüzyıllar boyunca sakin tutmayı başarmıştı.

VAMPİR ISIRIĞI

Vrykolakas sözcüğü, Yunancaya Balkanlar'daki Güney Slav toplumlarından geçmiştir. Bu terim başlangıçta kurt postu giyenleri tanımlamak için kullanılıyorken, zamanla kurt özellikleri gösteren şeytani yaratıkları anlatmak için kullanılır oldu. Her ne kadar *Vrykolakas*'ların Yunancadaki yorumu vampir benzeri yaratıkları tanımlıyorsa da, aynı sözcüğün Slavlar tarafından değişik biçimlerde kullanımı ayni ölçüde korkutucu *Lycanthrope* ya da *Lycan* olarak da bilinen *kurt adamları* tanımlamak için kullanılmıştır.

SLAV VAMPİRLERİ

Yunan mitolojisinde vampir benzeri yaratıklara yapılan göndermelerin önemi genellikle küçümsenir; ancak bu melun yaratıklarla ilgili ilk yazılı belgeleri bize Yunanlılar bırakmıştır ve bu örnekler birinci yüzyıla kadar uzanmaktadır. *Vrykolakas*'da olduğu gibi, Yunan vampir efsanelerinin gelişmesinde Slav etkisi çok önemlidir. Her ne kadar ilk Slav toplumları arkalarında zengin bir yazılı tarih bırakmayı bilmeseler de, Batı Avrupa'ya ve Amerika'ya, nihayetinde en karanlık kâbuslarımıza dek yayılacak halk efsanelerinin kaynağı olmayı başarmışlardır. Slav halkları Slovakya, Çek Cumhuriyeti, Rusya, Ukrayna, Bosna, Bulgaristan, Beyaz Rusya, Hırvatistan,

Karadağ ve Sırbistan gibi Slav ülkelerinin gelişmesinde rol oynamışlardır ve bu ülkelerle birlikte vampir efsaneleri katlanarak çoğalmıştır.

Upir ve *Nelapsi*

Slovak ve Çek vampir efsanelerinin temel dayanak noktaları, *Upir* ya da *Nelapsi* adı verilen yaratıklardır; bunların her ikisi de yeni ölmüş kişilerin çürümeye başlayan cesetlerinin hayata dönmüş halleridir. İki kalbi ve iki ruhu olduğu için özellikle belalı olan *Upir* adı verilen yaratıkların, kurbanlarını boğarak nefessiz bıraktıklarına ve kanlarını emdiklerine inanılır. Daha da kötüsü, *Upir* sadece ölümcül bir hastalık yaymakla kalmamakta, bunun yanı sıra kötü gözleriyle kurbanını bir bakışta öldürebilmektedir de. 1700'lerin başında yazılan bir rapora göre, günümüzde Çek Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan Bohemya'nın bir köyünde yaşayan köylüler, *Upir* olduğundan şüphelendikleri bir cesede kazık saplamışlar. Korkunç yaratık kahkahalarla gülmeye başlamış ve cesedini rahatsız eden köpekleri kovmak için kendisine bir sopa verdikleri için de köylülere teşekkür etmiştir. Şaşkına dönen köylülerin cesedi tamamen yaktığı ve vampir olduğuna inandıkları bu yaratığı sonsuza dek öldürdükleri raporda ayrıca belirtilmektedir.

Korkuluk

Bulgar vampir hikâyelerine yapılan özgün bir ekleme de, cumartesi günü doğan ve vaftiz edilmeden ölen çocukların ruhlarından yaratılan *Ustrel* adlı yaratıklardır. Görünmez bir ruh şeklinde varlığını sürdüren *Ustrel*, pençeleriyle mezarından dışarı çıkarak çiftlik hayvanlarının kanını emdiğine ve kurbanının boynuzlarının ya da arka ayaklarının arasına saklandığına inanılır. *Ustrel* efsanesi, bir taraftan anlaşılmaz bir şekilde birdenbire ortadan kaybolan koyun ve ineklerin akıbeti konusunda mantıklı bir açıklama sağlarken, diğer taraftan çok sayıda vampir benzeri yaratıkların var olduğuna olan inançların yayılmasına da yardım etmektedir.

Bulgar Kökenli *Vampir*

Bulgar halk efsanelerinin en yaygın olanları, mezarından çıkarak hayata dönen, eski yaşamının tüm fiziksel özelliklerini taşıyan ve mükemmel derecede sağlıklı bir insan gibi görünen ancak aslında çürümüş bir ölü olan *vampir*

adlı yaratığın hikâyeleridir. Bu canlanma o kadar ikna edicidir ki, *vampirler* tanınmadıkları yerlere güven içinde gidebilirler ve görünüşte tamamen sıradan bir şekilde gündüzleri normal bir yaşam sürer, geceleri ise canlılara hayatı zindan ederler. Bulgar efsanelerinin sıra dışı bir özelliği, ölülerin ölümlerinden itibaren kırk gün boyunca koruyucu melekler gözetiminde, hayattayken bildikleri yerlere seyahat etmeleri ve ancak ondan sonra ruhani dünyaya geçmeleri yönündeki katı dini inanıştır. Eğer cenaze işlemleri olması gerektiği gibi yapılmazsa, ölüler öteki dünyaya gidiş yolunu bulamazlar ve dünya üzerinde vampir olarak kalırlar. Vampir şeklinde yeniden doğuşun diğer sebepleri ise günahlarla dolu bir yaşam, sarhoşluk ya da ani veya vahşi bir ölüm de olabilmektedir.

Bosna Efsanelerindeki *Lampir*

Vampirin Bosna'da hayata dönmüş haline *Lampir* denmektedir; bunlar esasen salgın hastalıkların habercisi olarak kabul edilirler. Ölümcül bulaşıcı hastalıkların sebeplerinin ya da çarelerinin bilimsel olarak açıklanamadığı dönemlerde, ilk hastalananların ya da ölenlerin işledikleri bir kabahat nedeniyle bu felaketlerin ortaya çıktığına inanılırdı. *Lampir*, sadece başkalarına hastalık bulaştırmak, eziyet etmek ve sonuçta onları öldürmek amacı ile mezarından fırlayan iğrenç, çürümüş ve hastalık saçan bir ölüdür. Avusturyalıların 1878 yılında Bosna'nın kontrolünü Osmanlı İmparatorluğu'ndan almalarından sonra, Lampir olduğundan şüphelenilenlerin cesetleri mezarlarından çıkarılıp yakma geleneğinin bu bölgelerde yayıldığı söylenir. Yeni yönetimin bu gelenek hakkındaki uygulamaları açık değildir.

Rusya'daki *Uppyr*

Avrupa'da yaygın olan birçok şeytan efsanesinde olduğu gibi, Rusya'da *Uppyr* olarak bilinen vampirler de dini inançlara ters düşen davranışlarla yakından ilgilidirler. Kâfir olarak fişlenen ya da Rus Ortodoks Kilisesi'nin öğretilerinden dışarı çıkanlar, vampire dönüşmeye aday olarak akla ilk gelen kişilerdir. Avrupa halk efsanelerindeki neredeyse bütün vampirler gibi *Uppyr* de gömülü halde durmayı reddeden ve hayata geri dönen çürümüş bir cesettir. Vampir vakalarına dair ilk yazılı kaynak, 1078 yılında (yani Rusya'nın Hıristiyanlığı kabul etmesinden yaklaşık yüzyıl sonra) yaşamış asi ruhlu bir rahip hakkındadır. Bu

vaka vampirlerle ilgili halk destanlarında yüzyıllar boyu sürecek olan dinsel çağrışımların ilk kez yazılı olarak belgelendiği kaynaktır. İlginç bir nokta da, oldukça şaibeli bir etkinlik olan büyücülükle ilgilenen kişilerin de vampir haline dönüşebildikleridir. Bu belgelerde, kilisenin himayesi altında olmayan herhangi bir işin dehşet verici bir sonla noktalanacağı açık bir şekilde belirtilmiştir.

Romanya Etkileri

Birinci binyılda Doğu Avrupa'da, bir toplumun başına gelebilecek hemen her türlü doğal afetin kaynağının vampirler olduğu olgusuyla, ilk kez Slav halk efsanelerinde karşılaşmakta olmamıza rağmen, Slavlar, Slav olmayan komşularının efsanelerini de büyük ölçüde etkilemişlerdir. Şüphesiz bunlardan en çok bilineni Romanya'dır. Romanya Avrupa'daki vampir efsaneleriyle ayrılmaz bir bağ oluşturmuştur. Bu olgunun en önemli sebebi, Bram Stoker'ın *Drakula* eseri ve Drakula'nın gerçek hayattaki sözde esin kaynağı olan Romen Kazıklı Voyvoda'nın (bkz. Bölüm 5 ve 6) bu eserle birlikte aydınlığa çıkan korkunç işleridir. Her ne kadar Romanya yüzyıllar boyunca günümüzde Bulgaristan, Sırbistan ve Ukrayna olarak adlandırılan Slav bölgeleri ile sınırlara sahip olsa da, ilk politik ve kültürel bağlarını batı komşusu Macaristan ile kurmuştur. Kültürel ve politik etkilerin birbirine karışmış olmasına rağmen Romanya, eski Roma İmparatorluğu ile olan tarihsel bağlarını da korumuştur; zaten Romanya adı da buradan gelmektedir.

Romanya'nın kültürel efsanelerine işlemiş olan uzun ve köklü tarih duygusunu, belki de en iyi örnekleyen olgu, 2002 yılında Romanya'nın güneybatısındaki Karpat Dağları'nda bir grup mağara araştırmacısı tarafından keşfedilen "Kemikler Mağarası"dır. Bu mağarada gün ışığına çıkarılan insan kalıntıları üzerinde yapılan radyo-karbon analizleri, bunların 40.000 yıldan daha eski ve dolayısıyla bugüne kadar Avrupa'da bulunan en eski kalıntılar olduklarını ortaya çıkarmıştır.

Doğu Avrupa'nın bugünkü Romanya'yı oluşturan bölgesi, MS 106 yılında Roma İmparatoru Trajan tarafından fethedilmiş ve yaklaşık iki yüzyıl boyunca Roma İmparatorluğu'nun *Roman Dacia* adıyla bilinen bir ili olmuştur. Coğrafi konumu itibariyle Romalıların doğrudan etkisine maruz kalmayan *Roman*

Dacia'nın halkı, yerli halklar ve Romalı sömürgecilerden oluşmaktaydı ve kendilerine özgü güçlü bir duyarlılık geliştirmişlerdi. Üçüncü yüzyılda Roma'nın yıkılışından sonra, Romanya halkı barbarların, Hunların ve Osmanlı Türklerinin işgallerine uğramış ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun hükümdarlığı altında kalmıştır. Yüzyıllar boyu devam eden kültürel ve politik saldırılardan sonra bile Romenler, bağımsızlıklarını ve ulusal kimliklerini yaşatmayı sürdürmüştür. Vampirlerle ilgili efsanelerini de aynı şekilde korumaktadırlar.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Francis Ford Coppola'nın 1992 yılında çevirdiği başyapıt *Bram Stoker'ın Drakulası*'nda Kazıklı Voyvoda rolündeki Gary Oldman, Mina Murray (Winona Ryder) ile Londra'daki ilk karşılaşmasında Romanya halk efsanelerine gönderme yapmaktadır: Beyaz bir kurt, göz açıp kapayıncaya kadar etrafı birbirine katar ve ortadan yok olur. Mina'yı köşeye sıkıştıran Kazıklı Voyvoda ise *"Strigoi!"* diye bağırarak kurdu kontrol altına alır.

Strigoi

Slav kökenli vampir hikâyelerinin etkilerine rağmen, Romanya'da vampirlerle ilgili halk efsaneleri hem terminolojik hem de pratik anlamda kendine özgü olarak kalmıştır. Romanya'daki Transilvanya Prensliği'nde (efsanevi Drakula'nın ana vatanı) vampirlik, hem diğer insanlardan ayırt edilemeyen canlı vampir (*strigoi vii*) hem de mezarından çıkarak bir hayvan biçimini alıp yaşayanlara eziyet eden ölü vampir (*strigoi mort*) anlamında ikili bir yapıya sahiptir. *Strigoi* terimi (bazen *strigoii* diye de okunur), cadı anlamına gelen *striga* kelimesinden türemiştir. Cadıların kaderi, öldükten sonra vampir olmaktır. Efsaneye göre cadılar ve vampirler arasındaki ilişki çok belirgindir. Yaşayan vampirlerle ölü vampirler, geceleri toplanarak canlılar üzerine hain planlar yaparlar. Ölü vampirler, Romanya vampirlerinin en ölümcül olanlarıdır ve mezarlarından çıkarak kendi ailelerinin ve hayvanların kanını emerler, sonra da köydeki diğer komşularına saldırırlar.

Doğu Avrupa efsanelerinde son derece yaygın olduğu üzere, Romanya hikâyelerinde de vampir şeklinde tekrar doğmaya aday canlılar, günahlarla dolu bir hayat süren ya da intihar edenlerdir. Ayrıca bir vampirin kendisine

bakmasına izin veren hamile kadınların da sonuç olarak bir vampir doğurduğuna inanılır; ancak bir kadının bir vampirin bakışlarının esiri olduğunu tam olarak nasıl anlayacağı konusunda kesin bir bilgi yoktur. Romanya'da hayalet olmaya aday canlılardan başlıcaları, evlilik dışı doğmuş çocuklar, başında cenin zarı (normal bir doğumda yırtılması gereken amniyon kesesinin yırtılmayarak başta kalan kısmı) ile doğan çocuklar ve vaftiz edilmeden ölen çocuklardır. Başka bazı efsanelere göre ise, yedinci çocuğun yedinci çocuğu ya da üst üste aynı cinsiyetten doğan yedinci çocuk da vampir olarak doğabilir.

Arnavutluk'taki *Shtriga*

Romanya'daki vampir efsaneleri birçok unsurunu Slav kökenli halk hikâyelerinden almıştır. Güneydoğu Avrupa'daki Arnavutluk halkı da yaşayan ölülere karşı benzer bir yaklaşımı benimsemiştir. Romanya'da olduğu gibi, Arnavutluk efsanelerinde de *Shtriga* denen karakter, cadılara benzer özelliklere sahiptir. Latince kökenli *Strix* (cüce baykuş) sözcüğünden türemiş olan *Shtriga* terimi, geceleri ortaya çıkan ve uçan şeytani bir yaratığı anlatır. *Shtriga*'nın, gündüz saatlerinde normal bir yaşam süren, ancak geceleri sinek ya da güve gibi uçan bir böceğe dönüşerek, saldırdığı kurbanlarının kanını emen bir cadı olduğuna inanılır.

Efsaneye göre, *Shtriga*'ları ortaya çıkarmak için, halk kilisede toplanır ve kapılara domuz kemiklerinden yapılmış haçlar yerleştirilir. *Shtriga*'lar buralardan geçmeyi başaramayacakları için kolayca tanınırlar. Kesin sonuç veren başka bir yöntem de, *Shtriga* olduğundan şüphe edilen kişiyi günbatımından sonra takip etmek ve kurbanlarının kanını kusmasını beklemektir. Yaratığın kustuğu bu kanın içine bir madeni para daldırılarak, daha sonraki saldırılara karşı etkili olacak bir büyü yapılabilir.

Alman Vampirler

Alman vampirler varlıklarını, Doğu Avrupa'nın Slav kökenli vampirlerine borçludurlar. Bunun en önemli sebebi de 10. yüzyılda Slavların Doğu Avrupa'ya yaptıkları akınlardır. Kuzey Avrupa'daki vampir örneklerinin en ünlüsü kollarını, bacaklarını ve giysilerini kemirip mezarından çıkan *Nachtzeherer*

(geceyi harcayan) adlı yaratıktır. Ona rastlayan canlılara, el ve ayakları kısmen yenmiş görüntüleriyle iğrenç bir *Yaşayan Ölülerin Gecesi* filmi deneyimi yaşatır. *Nachzeherer*'lara genellikle çocuklarını doğururken hayatlarını kaybeden kadınların cesetleri eşlik eder ve canlı kurbanlarına saldırıp yemeleri için iğrenç vampirlere yardım ederler.

Nachtzeherer denen yaratıkların, intihar edenlerin ya da ani, açıklanamayan şekillerde ölenlerin hayata dönmüş halleri olduklarına inanılmasına rağmen, daha az alışılmış bir sebep olarak da kişilerin öldükten sonra gömüldüklerinde giysilerinin üzerinde isimlerinin belirtilmiş olması sayılmaktadır. *Nachtzeherer*'in Güney Almanya'daki karşılığı ise gayet basit ve net olarak *kan emici* anlamına gelen *Blutsauger*'dir.

Korkuluk

Alman kökenli *Alp*'in bir çeşidi de *Schrattl* adı verilen ve kefenini yırtarak mezarından çıkan bir insan cesedi olan iğrenç vampirdir. *Schrattl*'lar öncelikle kendi ailelerine ve hayvanlara saldıran, sonra da topluluğun geri kalanına gözünü diken, genellikle kurbanlarını çıldırtarak öldüren yaratıklardır. Bunlar aynı zamanda, salgın hastalıklardan sorumlu tutulmaları bakımından Doğu Avrupa'daki vampirlere de benzerler (Bkz. Bölüm 7).

Alp

Alman halk efsanelerindeki en sinsi ve en aykırı gece yaratıklarından biri, Almanya'nın hangi bölgesinde ortaya çıktığına bağlı olarak değişik hayalet özellikleri gösteren *Alp*'tir. Bazı bölgelerde *Alp*, kötü emellerini gerçekleştirmek için bir kuş ya da kedi şeklini bürünebilen bir büyücüdür. Diğer bölgelerde ise, yataklarında uyumakta olan kadınlara ve kızlara saldıran bir cinsel sapıktır. *Alp*'ler aynı zamanda büyücülükle de yakından ilişkilendirilmektedir ve geceleri büyücüleri çağırarak bir araya toplayan kedilerin ya da kemirgenlerin *Alp*'ler olduğu sanılır. *Alp*'lerin daha sık görülen başka bir huyu da, uyumakta olan kurbanlarının düşüncelerine sızarak korkunç kâbuslar oluşturmak ve çoğu zaman kasılmalara ya da histeri krizlerine yol açmaktır. Gece yarısı gelen bir *Alp* saldırısının en sık rastlanan belirtisi, kişinin göğsünde ezici bir basınçla aniden uyanması ve şiddetli bir boğulma duygusuna kapılmasıdır.

Bu belirtilerin aynıları, vampir hayaletler tarafından saldırıya uğrayanlarca da tarif edilmektedir. *Alp*'leri yok etmek için, hayalet olduğuna inanılan kişilerin cesetleri mezarlarından çıkarılır ve bir törenle tamamen kül olana kadar yakılır. Eğer zararlı *Alp*'in canlı bir cadı olduğu varsayılıyorsa, takip edilir ve kötü güçlerini yok etmek üzere sağ gözünün üzerinden özel bir kesikle yaralanır.

Orman Kadınları

Genellikle orman türü yaşam alanlarının koruyucuları olarak düşünülen *orman kadınları*, birçok tarihsel Alman efsanesinde, pelerinler içinde uçarak dolaşan iyi huylu periler olarak tasvir edilirler. Daha dehşet verici hikâyelerde ise orman kadınlarından, ormanın derinliklerine dalan, avcılara ve kerestecilere saldırarak boğazlarını kesen yaratıklar olarak bahsedilir. Zaman zaman, ormanın derinliklerine uzanan patikaların yakınında parçalanmış cesetleri bulunan gezginlerin, genellikle bu orman kadınlarının saldırılarına karşılık veren kurbanlar oldukları düşünülür.

Birleşik Krallığın Yaratıkları

Modern zamanlarda Birleşik Krallıktaki vampir hikâyelerinin çoğu, Doğu Avrupa kökenli kan emicilere olan ilgiye odaklanmış olmasına rağmen, on birinci ve on ikinci yüzyıllarda İngiliz adaları kendi hayalet ve vampir mitolojilerini ortaya koymuşlardır. Örneğin *Baobban Sith* adı verilen yaratıklar, karga ya da kuzgun görüntüsüne bürünerek serbestçe uçabilen baştan çıkarıcı bakireler olarak düşünülürler. Bu yaratıklar çekici görüntüleriyle gezginlerin ve avcıların aklını çelerek, onları birlikte şarkı söyleyip dans etmeye ikna ederler; sonra da eğlencenin akışı esnasında kendilerinden hiç şüphelenmeyen kurbanlarını öldürürler. İskoç asıllı *Redcap* ise, terk edilmiş kaleleri ve mevzileri işgal ederek, gelip geçenlerin kanına şapkasını batırıp onu kırmızı renge boyamaya çalışan kötü bir ruh olarak düşünülür. *Redcap*'lerin modayı çok iyi takip ettikleri söylenebilir, ama bu şeytanlar hiç de dostça davranmazlar. Neyse ki birkaç dini sözcük ve ufak tefek eşyalar bunların dikkatini dağıtır, başka kurbanlara yönelmelerini sağlar.

Galler'deki *Hag*

Galler halk edebiyatında *Hag*; genç bir bakire, orta yaşlı yetişkin bir kadın ya da yaşlı çirkin bir kocakarı gibi farklı biçimlere bürünebilen dişi bir şeytandır. Bunlardan en çok korkulanı yaşlı kocakarıdır, çünkü yaklaşan bir ölümün habercisidir ve genellikle dere boylarında, üzeri kanlanmış giysileri temizlemekle uğraşan bir çamaşırcı kadın olarak insanlara görünür. Ona rastlayanları dehşet dolu bir ölüm beklemektedir.

Gwrach y Rhibyn

Gwrach y Rhibyn de yine yaşlı ve çirkin bir kadındır; yol ayrımlarında gelip geçen yolcuları tehdit eder ya da dere ve göl kenarlarında bir görünüp bir kaybolur. *Gwrach y Rhibyn* adlı yaratığın çığlığı da ölümün kol gezdiğinin habercisidir ve bu kadının zaman zaman uyuyan çocuklara ya da savunmasız yatalak hastalara saldırdığı ve kurbanları güçsüz kalıp ölene dek kanlarını içtiği söylenir. Bu iğrenç eylemlerin kanıtı olarak da ağzının kenarında kalan kan pıhtıları görülür. Sağlıklı insanların kaba kuvvet kullanarak *Gwrach y Rhibyn* yaratıklarını kovabildiklerine inanılır.

Latin Amerika Vampirleri

Bugünkü Latin Amerika'yı oluşturan ülkeler, Slav kökenli vampir hikâyelerinden bağımsız olarak, kendilerine özgü vampir efsaneleri geliştirmişlerdir. Bugün Orta Amerika ve Meksika'nın bulunduğu topraklarda yıllarca hüküm sürmüş Aztek ve Maya uygarlıklarının tarihinde, ilk İspanyol kâşifleri perişan eden kana susamış tanrılar bulunur. Günümüzdeki modern aşk hikâyelerinde de, özellikle kırsal bölgelerde, bunların etkisi hâlâ hissedilmektedir. Örneğin Maya efsanelerinde *Camazotz* adı verilen yaratık, bir erkek insan vücuduyla yarasa başının korkunç bir karışımıdır. Bu yaratığın kökleri, Güney Amerika'nın vampir yarasalarından gelmiş olabilir. *Camazotz* ölümü ve kurban edilmeyi simgeler; insanlar bu yüzden onun yuvası olduğuna inanılan mağaralardan ölesiye korkarlar.

Cihuateteo

Cihuateteo tanrıları, çocuklarını doğururken ölen kadınların ruhları olarak bilinirler ve savaşçı özellikler taşırlar. *Cihuateteo* ruhu, çarpışma sırasında

savaşçılara güç verse de, bunların fiziksel kalıntıları yeryüzünde kalarak çocuklara saldırır ve iğrenç hastalıklar yayar. Bu yaratıkların toplandıkları ve insanlara karşı gece saldırılarını başlattıkları düşünülen yol ayrımlarına genellikle bazı yiyecekler bırakılır. Yol ayrımları yani kavşaklar, vampir efsanelerinde sıklıkla geçer; buralar ayrıca vampirlerin yok edilebildikleri yerler olarak da bilinir.

VAMPİR ISIRIĞI

İspanyolcada "keçi kanı emen" gibi bir anlamı olan *Chupacabra*, modern efsanelere en yeni katılan vampir yaratıklardan biridir. 1990'lardan bu yana Porto Rico, Meksika, Teksas ve hatta kuzeyde Maine'e kadar uzanan bölgelerde büyük ve küçükbaş hayvanlara yapılan kanlı saldırılar, genellikle yakalanması çok zor olan *Chupacabra*'lardan bilinir. Bazı avcıların sözde *Chupacabra* diye öldürdükleri yaratıkların hasta, bir deri bir kemik kalmış uyuz çakallar olduğu görülmüştür.

Tlahuelpuchi

Latin Amerika'nın çoğu yerinde "cadı" anlamına gelen *Bruja* terimi çok yaygın kullanılır ve genellikle vahşi *Tlahuelpuchi*'leri anlatır. Bunlar, ortalıkta serbestçe gezinebilmek için pek çok hayvanın kılığına girebilen kan emici cadılardır. Bu yaratıklar son derece kötü huyludurlar; masum canlıların kanını ve canını emerler; ayrıca yetişkin kişilerin intihar etmelerine sebep olacak şekilde hipnotize etme güçleri de vardır. İnanışa göre, vampir özelliği olan bu kötü cadılardan korunmak için bir bebek beşiğinin içine ya da etrafına sarımsak, soğan ve çeşitli metaller konur. Günümüzde bile, özellikle Meksika'nın ücra köşelerinde, açıklanamayan bebek ölümlerinden *Tlahuelpuchi*'ler sorumlu tutulur. Çocuğun talihsiz anne ve babası ise, onu uyanık bir biçimde koruyamadıkları için genellikle aşağılanırlar.

UZAKDOĞU'DAKİ KANLI DİŞLER

Batı kültürlerinde, edebiyatında ve filmlerinde bilinen anlamıyla vampirler, çoğunlukla Avrupa kökenli olsalar da vampirler hakkında duyulan korku, dehşet ve etkilenme duyguları sınır tanımamaktadır. Çin'deki *Jiang Shi* ya da bazı yörelerde bilinen adıyla *Chiang Shih*, zaman zaman *zıplayan hayalet* olarak

da anılır ve dumanla veya suda boğulma, asılma ya da intihar sonucu ölmüş kişilerin yeniden canlanan cesetlerine verilen addır. *Jiang Shi*'lerin son derece hırçın oldukları söylenir; bunlar kurbanlarının başlarını, kol ve bacaklarını koparıp atarlar. Bu iğrenç yaratıklar için, vampirlere karşı evrensel olarak geçerli olan sarımsağın yanı sıra tuz ve metal tozu da etkilidir. İlginçtir ki gök gürültüsü, bu yaratıkları doğal bir şekilde çabucak öldürmektedir.

Kappa

Japon kökenli *Kappa*, maymuna benzeyen tüysüz ve küçük bir kemirgendir; büyük yuvarlak gözleri, perdeli elleri ve ayakları vardır. Sulak alanlarda ve göl çevrelerinde yuvalanan *Kappa*, gizlendiği yerlerden zıplayarak kurbanlarının bağırsaklarından kan emmek gibi iğrenç bir huya sahiptir. Örneğin Malezya'da, doğum sırasında hayatını kaybeden bir annenin ya da ölü doğan bebeğinin cesetlerinden bu vampir yaratıkların çıktığını görebilirsiniz. Bu andan itibaren o anne, bir *Langsuyar* olur, zavallı çocuk ise bir *Pontianak* olarak yeniden canlanır. Her ikisi de, yaşamlarına devam edenleri kıskandıkları için kurbanlarının midelerini deşerek kanlarını emerler.

Penanggala

Endonezya halk efsanelerindeki başka bir rahatsız edici yaratık da, genellikle şeytanla anlaşma yapmış bir ebe olarak tasvir edilen *Penanggala*'dır. Gündüz normal bir yaşam süren bu yaratık, geceleri ise kopuk boynundan iç organları ve bağırsakları kuyruk gibi sallanan kesik bir baş haline dönüşür. Uçma yeteneğine sahip olan bu korkunç varlık, özellikle doğurmakta olan kadınları kendisine kurban olarak seçer. Kurbanı doğum yaparken, o çatılara tüner, korkunç bir çığlık atar ve uzun ince dilini çatı kirişlerinden sarkıtarak doğurmakta olan annenin ve yeni doğan bebeğin kanını emmeye çalışır.

HİNDİSTAN ETKİSİ

Birçok vampir araştırmacısına göre, bazı vampir inanışlarının kökeni rahatlıkla Hindistan'a dayandırılabilir. Geçmiş bin yıllar boyunca, Hint kültüründen ve dinlerinden sayısız tanrılar, şeytanlar, batıl inançlar ve efsaneler çıkmıştır. Eski Hint vampirlerinin birçoğu modern hikâyelerde hâlâ geçmektedir. Genellikle efsanevi ve bir o kadar da kana susamış olan

bu şeytani yaratıkların, yüzyıllar öncesindeki göç ve akınlar yoluyla Avrupa efsanelerinde kendilerine yer edindiklerini ve diğer dinlerin efsaneleriyle harmanlandıklarını düşünmek mümkündür.

Rakshasa ve *Hatu-dhana*

Antik Hinduizm'de evren, farklı varoluş bölgelerinden oluşmaktaydı ve yeraltı bölgesinde de şeytanlar ve kötü ruhlar bulunurdu. İşte insanın kanını donduran *Rakshasa* da yeraltı bölgesindeki şeytanlar ve kötü ruhlardan biridir; insan görünümlü, keskin dişli bu canavar mezarlıklarda dolaşır ve gecenin karanlığına sızarak küçük çocukları ve hamile kadınları iğrenç bir şekilde katleder. *Hatu-dhana*'lar (bazen *yatu-dhana* olarak da okunur) ise evrim piramidinde *Rakshasa*'ların bir basamak altında bulunurlar ve onlardan arta kalan insan kalıntılarıyla beslenirler.

Korkuluk

Hint halk efsanelerindeki Kali adlı tanrıça, doğası gereği kan içmekle yakından ilgilenmektedir. Kali ile ilgili ünlü efsanelerden birinde, onun şeytani tanrı Raktabija'ya karşı verdiği savaş anlatılır. Bu savaşta Raktabija'nın vücudundan dökülen her damla kan onun bir kopyası haline gelmiş ve savaş alanı çok geçmeden onun kopyalarıyla dolmuştur. Kali'nin, Raktabija'nın sonunu kesin olarak getirmesi ise ancak vücudundaki her damla kanı emip bitirmesiyle mümkün olabilmiştir (bkz. Bölüm 7).

Bhuta ve *Vetala*

Hint halk efsanelerinde vampir özellikleri gösteren daha başka şeytani tanrılar da vardır. Örneğin *Bhuta*'lar, kaza sonucu ani bir ölüme kurban gidenlerin ya da psikolojik sorunları olan delilerin ruhlarını temsil ederler. Bunlar harabelerde ve ölü yakılan mekânlarda bulunurlar ve kurbanlarının vücuduna girerek onların cesetleriyle beslenirler, hatta halen canlı olanların bile kanlarını emerler. Ayrıca kuraklıklardan, bozulan ekinlerden, hastalık ve deliliklerden, kısacası bütün felaketlerden de bunlar sorumlu tutulur.

Vetala ya da *Betail* ise, canlı kurbanlarının vücutlarını özenle seçer ve birçok Hint gece yaratığı gibi onlar da çocukları öldürmekten, kadınlara düşük yaptırmaktan ve insanları delirtmekten hoşlanırlar. Hint efsanelerindeki şeytani tanrıların ve ruhların sayısı ve çeşitliliği, bunların bölgeden bölgeye

değişen sayısız farklılıkları birkaç kitap boyunca anlatılabilir. Ayrıca bunların, Hindistan'daki yüz binlerce masumun kapılarını sürgüleyip pencerelerini sıkı sıkıya kapamalarına ve bütün gece boyunca mumlarını yanık tutmalarına sebep oldukları da su götürmez bir gerçektir.

AMERİKA'DA VAMPİR EFSANELERİ

Birleşik Devletler hiçbir zaman vampir hikâyelerinin beşiği olarak bilinmemesine rağmen, vampir efsaneleri Amerika'ya da yayılmış ve 1700'lerin ortalarındaki iç savaş sırasında New England civarlarında iyice belirginleşmiştir. Yeni gelişmekte olan bu ülkede, modern çağın duyarlılıklarının ışığında, vampirlerle ilgili pek çok şeyde belirgin şekilde görülen ortak özellik, vampirlerin kötülükleriyle ince hastalık (verem) arasında kurulan bağlantıdır.

Snuffy'nin Hikâyesi

En eski Amerikan efsanelerinden birinde, Rhode Island'da yaşayan ve tam on dört çocuğu olan "Snuffy" Stukeley adlı zengin bir çiftçinin ailesi anlatılır. En büyük kızı Sarah'nın hastalanıp ölmesinden kısa bir süre sonra, diğer çocuklarından birkaç tanesi de hastalanır ve kâbuslarında Sarah'nın kendilerine görünerek, nefeslerini daralttığından şikâyet ederler. Birkaç çocuk art arda hastalığa yenik düşünce ve bir tanesi de hastalığa yakalanınca, Snuffy'nin komşularının önerisi üzerine, Sarah'nın mezarının kazılıp, bu esrarengiz bulaşıcı hastalığa ipucu olabilecek deliller aranmasına karar verilir. Söylentiye göre, zavallı Sarah'nın kalbinde taze kan bulunur, bu ise kesin olarak vampirliğe işarettir ve ceset apar topar yerinden çıkarılarak yakılır. Efsaneye göre ceset yakıldıktan sonra yalnızca bir çocuk daha ölmüştür ve diğerleri sağlıklı olarak kalmıştır; böylece de vampirlik tanısı doğrulanmış olmaktadır.

Son Cadı Mercy

Takip eden birkaç yüzyıl boyunca, Stukeley efsanesi şüphesiz ki New England'da benzer hastalıklar çeken ailelerden bazılarının yaşamlarını etkilemiştir. "Vampirlerin" sonuncusu ise yine bir Rhode Island sakini olan ve 1892'de ölen Mercy Brown olmuştur. 1880'lerin başlarında Mercy'nin annesi ve kız kardeşi Olive hastalanarak ölmüşler ve birkaç yıl sonra Mercy'nin erkek kardeşi Edwin de görünürde aynı belirtileri gösteren bir hastalıktan muzdarip

olmuştur. Mercy'nin aniden ölümünden sonra bu delikanlı da sıkıntıya düşmüş, çevresindekiler de onun gitgide artan şanssızlıklarının sebebinin Mercy olduğundan şüphelenmeye başlamışlardır. Anne Brown'un, Olive ve Mercy'nin cesetleri mezarlarından çıkarılmış ve bu üçünden sadece Mercy'nin iç organlarının ürkütücü bir şekilde zarar görmeden kaldığı görülmüştür.

Annesi ve kız kardeşi uzun zaman önce ölmüş ve cesetleri çürümüş olmasına rağmen Mercy'nin sağlam kalmış olan kalbi ve karaciğeri bir kayanın üzerine konarak tamamen yakılmış ve külleri bir hekimin önerisi üzerine Edwin'e yedirilerek hastalığına çare aranmıştır. Ancak beklentiler boşa çıkmış ve zavallı Edwin de çok geçmeden ölmüş, böylece bu acı hikâye de yalnızca medyatik bir sansasyon olarak kalmıştır. Mercy Brown'un yüz kızartıcı kaderine gelen tek fayda ise, eski Amerika'daki vampir cadı avlarının tabutuna son çiviyi çakmış olması oldu.

Uluslararası Vampirler

Vampir ve benzeri yaratıkların dünya üzerindeki akıl almaz çeşitliliği ve her bir yaratığın farklı ülkelerde karşımıza çıkan farklı tipleri, Ripley'in *İster İnan İster İnanma* eserini yüzyıllar boyunca canlı tutabilir. Aşağıda, sözü edilmeye değer başka bazı efsanevi hayaletleri bulabilirsiniz:

- **İfrit:** Arap efsanesine göre, cinayete kurban giden bir kişinin vücudundan yükselen ve kendi intikamını almaya çalışan vampir ruhlu bir hayalettir. Kurbanın öldürüldüğü yerde, yere çakılan iri bir çivinin, ifritin dönüşüm geçirmesini önlediğine inanılır.
- **Ekimmu:** Babil efsanelerine göre, kendisi için düzgün bir cenaze töreni yapılmamış kişilerin ruhları olan *ekimmu*'lar, bir hanenin başına gelen her türlü uğursuzluktan ya da kazadan sorumlu tutulurlar.
- **Loogaroo:** Karayipler'deki efsanelere göre *Loogaroo*, şeytanla anlaşma yapmış yaşlı bir kadındır. Geceleri vücudundan ayrılıp, mavi ışık saçan bir top şekline bürünen bu yaratık, başka canlılardan aldığı kanları şeytana götürmekle görevlidir. Şeytanın karnı doyduğu zaman, *Loogaroo* da insan haline geri dönebilir, ama bu korkunç işi her gece yapmak zorundadır.
- **Obayifo:** Batı Afrika efsanelerine göre *Obayifo*'lar, gündüzleri insan kılığında dolaşan, geceleri ise çocukların kanını emen ve hastalanıp

ölmelerine sebep olan cadıya benzer yaratıklardır. Tarlalarda ekinlerin zayıf olmasından ve hayvan ölümlerinden de *Obayifo*'lar sorumlu tutulur.

- Fi: Tayland efsanelerinde *fi* adlı yaratıklar, son derece çeşitli olan hayalet ve cinlerin genel adı olarak bilinir. İnsanların yaşadığı her hanenin kendi ruhları ya da *fi*'leri vardır ve bunların varlığı saygıyla kabul edilip kutlanmazsa çevreye büyük zararlar verebilirler.

Buradan Sonsuzluğa Doğru

Vampirlerle ilgili hikâyeler ve efsaneler, günümüzde pek çok çeşitlilik gösteren vampir olgusunun gelişimini anlamak açısından son derece önemlidir. İster batıl inanç isterse de bilimsel ya da psikolojik bir çalışma olsun, hatta istenirse kötü olayların sorumluluğunun yükleneceği bir günah keçisi olarak düşünülsün, vampirler bütün dünyada hem hayal gücümüzde hem de gerçek hayatta bizi korkutmaya devam etmektedir. Bu doğaüstü çağrıya yanıt vermek için, en eski vampir edebiyatını ve yarattığı dramatik karakterler sayesinde günümüzün vampir edebiyatını kökünden değiştiren adamı, yani Bram Stoker'ı inceleyerek işe başlayalım.

bölüm 3

Ateşi Canlandırmak

Vampir efsanelerinin kaynağı, pek çok örnekte olduğu gibi halk hikâyelerinde anlatılan hayaletlerdir. Günümüzün yazarları insanı büyüleyen, toplumun büyük kısmının ilgisini hararetle çeken kan emicileri şüphesiz ki böylesine zengin bir geçmişten esinlenerek yaratabilmişlerdir. Bu bölümde, bu eski hikâyelerin en ünlülerini ve günümüzde bildiğimiz şekliyle vampirlerin ortaya çıkmasına katkıda bulunan yazarları inceleyeceğiz. Herhangi bir canlının olduğu gibi, vampirlerin de evrimi hakkında öğrenilecek çok şey vardır. Bu konu, insan ruhunun oldukça derinliklerine dalmış bazı kişilerin çalışmalarıyla daha da detaylandırılabilir.

YAŞAYAN ÖLÜLERLE İLGİLİ İLK YAZILI KAYNAKLAR

Ünlü romanların yazarları arasında önde gelenlerden biri olan Bram Stoker, tarihin en ünlü hikâyelerinden birini yazmış olmasına rağmen muhtemelen en az tanınan yazarlardan biridir. Stoker, 1897'de yayınladığı ve vampirliği mükemmel şekilde anlattığı başyapıtı *Drakula'da*, yaşayan ölülerin dünyasını canlandırmış ve iyiyle kötü arasındaki sonu gelmeyen savaşı etkileyici bir şekilde betimlemiştir. Günümüzde insanların nefesini kesen, heyecanlı maceraların soluk soluğa izlendiği ve okunduğu sinema ve edebiyat eserleri, işte burada, *Drakula'da*, temelleri atılan kavramlardan türeyip gelişmiştir. Özellikle ilginizi çekebilecek bir başka konu ise, Stoker ve onun yarattığı karakterler şüphesiz ki en ünlüleri olmalarına rağmen, onun anlattığı vampir hikâyesi öne çıkan ilk hikâye olmadığı gerçeğidir. Stoker'dan önce John Polidori'nin "*Vampir*", James Malcolm Rymer'ın "*Vampir Varney*" ve Joseph Sheridan Le Fanu'nun erotik içerikli "*Carmilla*" adlı hikâyeleri yazılmıştır. Bu tür eserler için son derece önemli olan bir olgu ise; yazılan her yeni kitapla, her yeni hikâyeyle, her yeni destanla ve oluşan her yeni batıl inançla birlikte, hepimizin tüylerini diken diken eden bu karizmatik yaratığın, bizim hem erotik, hem ruhani, hem felsefi ve hem de metaforik anlayışımıza hitap eden yeni yeni yönlerinin ortaya çıkmasıdır.

VAMPİR

Edebiyat tarihinde, adı genellikle Mary Shelley'nin 1818'de yazdığı başyapıt *Frankenstein* ile birlikte anılan ve konusunu gerçek hayattan alan ünlü bir hikâye vardır; fakat pek çok kişi bunun vampir edebiyatındaki öneminin farkında değildir. 1816 yılının Mayıs ayında, İsviçre'deki Cenevre Gölü kıyısında bulunan Diodati villasında dört kişi toplanır: İtalya'ya doğru yola çıkmış olan ancak kötü hava şartları sebebiyle mola vermek zorunda kalan İngiliz şair Lord Byron, onun seyahat arkadaşı ve özel doktoru John Polidori, şair Percy Bysshe Shelley ve müstakbel eşi Mary Wollstonecraft Godwin. Söylentiye göre bir çeşit yarış ya da sadece birbirlerini eğlendirmek amacıyla, bu kişilerden her biri diğerlerine anlatmak için bir hayalet hikâyesi uyduracaktır. Burada Polidori'nin Lord hazretleriyle arasının pek iyi olmadığı belirtilmelidir; başlarda ona hayran olan Polidori sonraları zalimliği yüzünden kendisinden hoşlanmamaktadır. Dört kişinin arasındaki bu meydan okumanın sonucunda Lord Byron yarım

kalmış bir vampir hikâyesi, Polidori "kurukafalı bir kadın" üzerine kurulu garip bir hikâye uydurmuştur. O tarihte henüz 18 yaşında olan Mary ise, Drakula ile birlikte tüm zamanların en ünlü korku hikâyelerinden biri olan *Frankenstein*'ın ilk hali olarak nitelenebilecek bir hikâye uydurmuştur.

Dalkavukluğun En İnce Hali

1819 yılında, Polidori'nin Lord Byron'un Diodati villasında anlattığı hikâyeyi temel alarak kaleme aldığı *The Vampyre: A Tale* adlı eser, ilk kez İngiltere'deki *The New Monthly Magazine* adlı dergide yayınlandı. Bu kısa hikâye, hiç de şaşırtıcı olmayan bir şekilde Lord Byron'a son derece benzeyen Lord Ruthven adlı tekinsiz bir kan emiciyi anlatmaktaydı. Sadece bu küçük benzerlik bile, sonraki dönemlerde *Byron tipi vampir* denebilecek bir türü ortaya çıkarmaya yetti. Bu terimle, Byron'ın doğasındaki ya da fiziksel görünümündeki karakterlere özgü olarak görülen nitelikler belirtilmektedir. Bazı bilim adamları, Polidori'nin Byron'ın özgün fikrini çalmasının sebeplerinden birinin de intikam duygusu olduğunu öne sürmektedir. Daha da kötüsü, *The Vampyre*'nin ilk hali Byron'ın adıyla basılmıştır; Byron'ın ünü sayesinde çok geçmeden bu eser birçok yabancı dile çevrilmiş ve tiyatrolarda sahnelenmeye başlanmıştır. Doğal olarak Polidori de bu eserin yazılmasında emeği geçtiğini savunmuş, bunun sonucunda ise sonsuza dek uzayıp gideceği görülen ve günümüzde bile tartışılmaya devam eden büyük bir çekişme doğmuştur. Sonunda Byron *The Vampyre*'ı yazdığını inkâr etmiş; hikâyeyi ilk olarak Byron'ın kurguladığını itiraf eden Polidori ise, eserin yazarı olarak kabul edilmiştir. Ne acıdır ki Polidori 1821 yılında (söylenenlere bakılırsa intihar ederek) öldüğü için, bu zaferinin tadını çok az çıkarabilmiştir.

Aynen Byron Gibi!

The Vampyre'in, vampir romanlarının ilk gerçek örneği olarak tanınmasının yanında çok daha önemli bir başka özelliği de, Drakula'nın öncüsü olan ve vampirliğin kötülük dolu işlerini harekete geçiren Lord Ruthven karakteridir. Halk efsanelerindeki tipik vampirlerden farklı olarak yakışıklı, kendine hâkim ve kötü kalpli bir aristokrat olan Lord Ruthven, düzenbazlıklara olan ilgisinin önüne sadece öldürmeye karşı duyduğu şehvetini geçirebilen bir karakterdir. Ruthven hangi açıdan bakılırsa bakılsın tam bir canavardır; o tarihten itibaren, karşı konulamaz karakteri ve tam bir merhametsizlik abidesi oluşu ile edebiyat ve film dünyasında birçok kez konu edilmiştir. The Vampyre'in başkahramanı Aubrey

adındaki genç; aristokrat Ruthven'in büyüsüne kapılan, yavaş yavaş onun ne kadar kötü bir şeytan olduğunu öğrenen ve onu olduğu gibi kabul eden, zengin ve masum bir adamdır. Ne üzücüdür ki Aubrey, kız kardeşinin Lord Ruthven ile zorunlu bir evlilik yapmasını ve sonrasında Lord Ruthven'in ellerinde ölmesini önlemekte çok geç kalmıştır. Ruthven'in Byron'a benzetilen dış görünümü, teninin solgunluğu, kan dökmeye olan düşkünlüğü, cinsel arzuları, küstahlığı ve diğer tüm insanüstü özellikleri çok geçmeden vampir edebiyatı dünyasında taklit edilmeye başlanmıştır. Bu karakterden esinlenen yazarlar arasında James Malcolm Rymer, Sheridan Le Fanu ve tabii ki Bram Stoker da vardır.

"*Frankenstein, The Modern Prometheus*" adlı eser, 1818 yılında anonim olarak yayınlandı. Mary Shelley'nin adı, 1831 yılında gözden geçirilerek eklemelerin yapıldığı baskının kapağında görülecektir. Frankenstein'ın bir rüya sonucunda kurgulandığı söylenir. Ancak söylenenin tam tersine bu eser dönemin bilimsel, felsefi ve sosyo-politik olaylarından büyük ölçüde etkilenmiştir. Shelley aslında hiçbir zaman bu yaratığa "Frankenstein" adını vermemiş, diğer tanımların yanı sıra ona sadece "yaratık" demiştir. Bilim çevreleri, Shelley'nin Almanya'daki Frankenstein Kalesi'ni ziyaretinden sonra bu ismi kurguladığını öne sürmektedir.

VAMPİR VARNEY

Edebiyatta Polidori'nin Lord Ruthven'inden türetilen ve az çok ona benzeyen çok sayıda vampir olmasına rağmen, toplumun daha farklı bir türde vampirle (görüntüsü ve acımasızlığı ile halk edebiyatındaki canavar hayaletlerle benzerlikler gösteren bir tür) karşılaşması ancak 1840'ların ortalarında olmuştur. Sir Francis Varney, başlangıçta Thomas Preskett Prest tarafından yazıldığı düşünülen, ancak sonradan yazarının James Malcolm Rymer olduğu konusunda genel bir uzlaşıya varılan *Vampir Varney* ya da *Kan Ziyafeti* adlı ucuz ve değersiz polisiye romanların yıldızıdır. Doğası itibariyle çok kötü kalpli olan Sir Francis Varney (1640'ta intihar eden Marmaduke Bannerworth'ün yeniden canlanmış hayaleti olarak da anıldığı olmuştur), zalimliğin ve adiliğin canlı örneğidir. Ölü gibi görünen suretiyle genç kızlara gizlice yaklaştığı maceralarının tam 109 farklı baskısı yapılmış ve daha sonra çıkan bir baskısında 220 bölüm ve 860 sayfayı geçen bir roman haline gelmiştir.

Varney'nin kurbanlarından biri onu şöyle tarif etmektedir: "Uzun ve zayıf bir silueti, solgun ve yaşlı bir görüntüsü vardı. Metal gibi ışık saçan gözleri, yarı açık duran ağzı ve fildişi gibi dişleri! Evet, evet, bu vampirin ta kendisiydi!"

Lord Ruthven'den farklı olarak vampir edebiyatında Varney, halk efsanelerinin karanlık yüzünü temsil eder, fakat aynı zamanda aristokrat vampirlerle özdeşleşmiş geleneksel bazı karakteristik özelliklere de sahip olması bakımından, vampir evriminin bir başka evresidir. Varney'nin bulunduğu sahnelerden belki de en etkileyici olanı (serinin muhteşem illüstrasyonlarının hepsini yapan ancak kimliği bugüne kadar belirlenememiş olan çizerin eserlerini saymazsak) kendi ölüm sahnesidir. Son derece dramatik bir şekilde, Varney'nin ölümü bir vampir avcısının ellerinden değil, kendi iradesiyle olmuştur. Varney, İtalya'daki Vezüv Yanardağı'nın içine atlayarak hayatına son vermiştir.

VAMPİR ISIRIĞI

Terim olarak *yeniden canlanma*, ölmüş birinin bilincinin ya da yaşamının geri gelmesi anlamını taşır. Frankenstein'dan zombilere, hayattaki kişinin aynısı olan ve sadece ona görünen hayaletlerden katil tavşanlara kadar korku dünyasında sıklıkla kullanılan bu kavram, hayaletler hakkındaki halk efsanelerini daha da güçlendirmektedir; çünkü sözde vampirlerin birçoğu yeniden hayata dönmüş olan ölülerdir.

"CARMILLA"

İrlandalı Joseph Sheridan Le Fanu'nun, *In a Glass Darkly* adlı romanının bir bölümü olarak 1872'de yayınlanan "Carmilla" adlı kısa hikâyesi ile birlikte, vampir edebiyatının ve sinemasının başlangıcını da kapsayacak şekilde yeni bir dalga ortaya çıkmıştır. Le Fanu'nun (genellikle J. Sheridan ya da basitçe Sheridan Le Fanu olarak da geçer) vampir mezarlığından çekip çıkardığı bu eseri, Polidori'ninkiler kadar büyük (bazılarının iddiasına göre ondan daha büyük) katkılar içermektedir. Çünkü Le Fanu bir taraftan vampirliğin erotik yüzünü öne çıkarırken diğer taraftan hikâyenin başrolündeki kan emiciyi bir kadın karakterine dönüştürmüştür. Vampir edebiyatı uzmanlarının hararetli şekilde tartıştıkları bir diğer konu, Le Fanu'nun "Carmilla"sının roman ve filmlerde kullanılan vampir özelliklerinden birçoğunu ortaya çıkarmış ya da sağlamlaştırmış olmasıdır. Carl Theodor Dreyer'in 1932 tarihli *Vampir*'i, *Roger* Vadim'in *Kan ve Gül*'ü (*Et mourir de plasir* olarak da bilinir), 1970 ve 1971 tarihleri arasındaki

Hammer filmleri üçlemesi (*Vampire Arzu, Vampir Aşıklar* ve *Kötülüğün İkizleri*) ve 1974 tarihli *Terror in the Crypt* en çarpıcı örneklerdir (bkz. Bölüm 16 ve 17). Le Fanu'nun ne denli parlak bir dehaya sahip olduğunu anlayabilmek için bu unutulmaz ve erotik hikâyenin derinliklerine dalmak gerekir.

Olur da Rüya Görürseniz

"Carmilla"nın başkahramanı ve anlatıcısı Laura, Avusturya'nın Styria bölgesinde Karnstein adlı terk edilmiş köye yakın bir kalede yaşlı babası ve hizmetçileriyle birlikte yaşayan bir kadındır. Şeytanla ilk karşılaşması altı yaşındayken olur; gece vakti yatağının başucunda genç bir kadın belirir. Laura korkusunu atlatıp yeniden uykuya daldıktan sonra, "sanki iki iğnenin göğsünün derinliklerine kadar saplandığını" hissettiğini anlatmaktadır. Ancak göğsünde herhangi bir yara izi olmamasından dolayı bu ziyaretçinin sadece bir yanılsama olduğuna inanmıştır. On dokuz yaşına geldiğinde, Laura çok hevesli bir şekilde General Spielsdorf'un yeğeni ve koruyucusu Matmazel Bertha Rheinfeldt ile tanışmayı bekler, ancak ne yazık ki kısa bir süre sonra onun öldüğünü öğrenir. Laura ve babası, bir kadın ve onun kızının karıştığı çok garip bir kazaya tanık olurlar. Yabancı bir şehirde böylesi bir ölümcül kazayla karşı karşıya kalan anne, kızını Laura'nın babasına emanet eder. Laura ile kızın ilk görüşmelerinde daha önceden birbirlerini tanıdıkları ortaya çıkar; o kadın Laura'nın "rüyalarındaki" kadındır ve Laura'nın kendisinden olduğunu iddia etmektedir. Onun adı Carmilla'dır.

Kedinin Miyavlaması

Laura'nın tanımlamasına göre, Carmilla'nın son derece etkileyici bir güzelliği vardır, biraz cansız görünmesine rağmen ince ve narindir ve yüz hatları çok belirgindir: iri gözler, koyu renkli ve ışık saçan saçlar... Annesinin uyarıları doğrultusunda Carmilla, ailesi ya da nereden geldiği hakkında konuşmayı reddetmekte, kişisel geçmişi ya da gelecek için planları konusunda tek kelime etmemektedir. Hakkında bilinen tek şey, asil bir soydan geldiği ve eski, köklü bir ailesinin olduğudur. İşte bu noktadan itibaren özellikle de Laura'nın, kısa bir süre önce eline geçen bir aile tablosunda -1698'den yaklaşık bir asır önce yapılmış- görülen Kontes Mircalla Karnstein'ın Carmilla'ya *tıpatıp* benzediğini fark etmesiyle birlikte hikâye karanlıklaşmaya başlar. Aynı dönemde Laura sürekli olarak hastalanmaya, geceleri kâbuslarında "canavar bir kediye benzeyen kül karası bir hayvan" görmeye ve kendi ifadesiyle "göğsünün

ortasına birbirinden birkaç santim aralıkla iki iğne saplanıyormuş gibi keskin bir acı hissetmeye" başlamıştır. Bu ısırıktan sonra siyah kediye benzeyen hayvan şekil değiştirerek bir kadına dönüşmektedir.

Tesadüfen karşılaştıkları General Spielsdorf'dan, Mircalla adında bir misafir ağırladıkları sıralarda yeğeni Bertha'nın hastalandığını ve annesinin acil bir işi için ayrılması gerektiğinden Bertha'ya Mircalla'nın baktığı öğrenilir. Bertha'nın anlattığı belirtiler, Laura'nın yaşadıklarıyla tamamen aynıdır. Bir hekimin korkunç vampirizm teşhisinin yarattığı şüphe üzerine Spielsdorf, Bertha'nın dolabına saklanarak bekler ve onun boğazına saldıran ve sonra da Mircalla'ya dönüşen siyah yaratığı kendi gözleriyle görür. Kılıcını çekip Mircalla'ya saldırdığında ise Mircalla kaçar, general de onu bulup öldürmeye yemin eder.

Karnstein Kilisesi'nin kalıntılarında Laura ve General Spielsdorf, Carmilla ile karşılaşırlar ve General onu tanır ve Mircalla olduğunu zanneder. Sonra ise Mircalla'nın isminin harflerinin yerlerini değiştirerek "Carmilla" ismini uydurmuş olduğunu fark eder. Ertesi gün, yasal izinler alındıktan sonra Kontes Mircalla Karnstein'ın mezarı açılır. Halk efsanelerinde anlatıldığı gibi, kontesin vücudu hiç bozulmamıştır, herhangi bir koku yoktur ve vücudu yaklaşık 20 santim kanın içinde yüzmektedir. Hemen kalbinin tam ortasına bir kazık çakılır, kadın şiddetle haykırır. Sonra da kafası vücudundan ayrılır ve tamamen kül oluncaya dek yakılarak külleri nehre saçılır.

Sheridan Le Fanu'nun "Carmilla"yı yazarken halk efsanelerindeki vampir hikâyelerini iyice incelediğine hiç şüphe yoktur. General Spielsdorf kilisedeyken bir keresteciye, Karnstein'ın neden terk edilmiş olduğunu sorduğunda adamın cevabı şöyle olmuştur: "Bayım, hayaletler şehri basmıştı. Birçoğu mezarlarına kadar takip edildi ve alışılmış yöntemlerle yok edilmeye çalışıldı; kafaları koparılarak, kalplerine kazık çakılarak ve yakılarak. Ama bunlar yapılana kadar birçok kişi ne yazık ki öldürülmüştü". İleride görüleceği gibi, bu durum vampirlerin ve hayaletlerin nasıl yok edildiklerini anlatan pek çok kaynakta ortaktır.

Kızların Gücü

"Carmilla"nın anlatılışından, özellikle vampirin kafasını koparma, kazık çakma ve yakma bölümlerinde, yaratığın mezarındaki halinin ve kediye

dönüşmesinin tasvir edilişinden Le Fanu'nun halk efsanelerinden nasıl etkilendiği açık bir şekilde görülebilir. Hatta hikâyenin bir yerinde Laura "Yukarı ve Aşağı Styria'da, Moravya'da, Silezya'da, Sırbistan'da, Polonya'da ve hatta Rusya'da ürkütücü bir hurafeye göre varlığına inanılan vampirler"den bahsetmektedir. Bir şeytan ve baştan çıkarıcı bir dişi olan Carmilla, geleneksel bir vampirin bütün özelliklerine sahiptir. Bu özelliklere ek olarak lezbiyen vampir kavramını da getirmiştir; dişi vampirlerin tarihi boyunca bu kavram sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Carmilla'nın vampirlere özgü başka özellikleri de bulunmaktadır. Lord Ruthven ve Sir Francis Varney gibi Carmilla da aydan güç almaktadır, uzun dişleri vardır, uyurgezer eğilimleri de olan çok "sessiz" bir uykusu vardır, karşısındakini hipnotize edebilir ve şekil değiştirme yeteneğine sahiptir.

Carmilla Karnstein, edebiyat ve sinema tarihindeki vampirlerin en etkileyici olanlarından biri olarak anılır ve önemi hiçbir şekilde göz ardı edilemez. En basit ifadeyle, bütün dişi vampirlerin anası odur. Le Fanu'nun, hırçın bir dille tanımladığı Laura ile Carmilla arasındaki gerilimli ilişki, şüphesiz ki dönemin toplumlarını şoke edecek cinsel çağrışımlar da içermektedir. Eserin beşinci bölümünde Laura şöyle der: "Eminim, Carmilla, sen âşık olmuşsun, kalbinden şu anda bir şeyler geçiyor." Carmilla da buna fısıldayarak şöyle yanıt verir: "Ben kimseye âşık olmadım ve olamam. Sadece sana âşık olabilirim."

Sheridan Le Fanu 1873'te öldüğünde, içlerinden en çok bilineni tartışmasız bir şekilde "Carmilla" olmak üzere on dört roman kaleme almıştı. Le Fanu; Polidori, Rymer ve dönemin birkaç başka yazarının da yaptığı gibi, vampirlerin evrimine de önemli katkılarda bulunmuştur. Ancak karizmatik vampirlerin tarihin duvarlarına hiç çıkmamak üzere kazınması, başka bir İrlandalının çıkıp bilinen ilk adıyla *The Undead* eserini yayınlamasıyla olmuştur.

Şöhrete Giden Bilinmez Yol

Bram Stoker'ın çığır açacak derecede başarılı olan çalışmasının ve yarattığı ölümsüz karakterin ironik bir yanı vardır. Stoker, *Drakula*'nın milyonlarca okuyucuyu ve sinemaseveri büyüleyen etkisini hayatı boyunca fark edemeyecekti. Stoker, hayatının büyük bir bölümünde anlaşılması oldukça zor bir karaktere sahip olduğu bilinmesine rağmen, ünlülerle ve yakında ünlü olacak kişilerle düzenli olarak zaman geçirmiştir. Ancak dünyanın en ünlü hikâye karakterlerinden birinin yaratıcısı olarak adının kitlelerce duyulması ne yazık ki ancak ölümünden sonra mümkün olmuştur.

Hayatının İlk Yılları

Bram Stoker'ın hayatı 8 Kasım 1847'de İrlanda'nın Dublin şehrinde yedi çocuktan üçüncüsü olarak, oldukça çalkantılı bir şekilde başlamıştır. Stoker çok sık hastalanırdı ve yedi yaşına gelene kadar bir çocuğun geçirebileceği ne kadar hastalık varsa hepsini geçirdi. Yedi yaşından itibaren mucizevî bir şekilde bu hastalıklardan kurtularak iyileşti. Hayatının ilk yılları hakkında bundan fazla pek bir şey bilinmemesine rağmen, görünüşe bakılırsa Stoker parlak bir öğrenciydi. On yedi yaşında Dublin'deki Trinity Koleji'ne girmeyi başararak fen bilimleri alanında yüksek dereceyle mezun oldu, ardından da okulda kalarak matematik alanında yüksek lisans yaptı. Üniversite yılları boyunca edebiyat, felsefe ve tiyatro gruplarıyla sürekli temas halinde olduğu için tiyatro ve edebiyata olan ilgisi hızla gelişti.

Tiyatroya Olan Özel İlgisi

Bram Stoker'ın kariyer seçeneklerinden ilki, babasının izinden giderek bir devlet memuru olmaktı. Dublin Kalesi'nde bir muhasebeci yardımcısı olarak işe başladı. Ancak kısa bir süre sonra bu işten ayrıldı ve kendisini yerel bir gazetede ücretsiz olarak tiyatro eleştirmenliği yaparken buldu. 1876 yılında, aktör Henry Irving'in tiyatro kumpanyasının Dublin çevresindeki bir turnesi sırasında onu öven oldukça başarılı bir inceleme yazısı yazdı ve Irving onu akşam yemeğine davet etti. İşte bu ilk buluşmada uzun ve sürekli bir dostluk başladı ve Stoker'ın hayatı tamamen değişti. İki yıl sonra yani 1878'de Irving Londra'daki Lyceum Tiyatrosu'nun yönetimini devralmış ve Stoker'dan sahne müdürü olarak kendisine katılmasını istemişti.

Muhteşem Bir Teklif

Henry Irving'in iş teklifinden önce Stoker, Dublin'de pek çok hayranı olan Florence Balcombe adlı güzel bir kadınla tanışmış ve ona kur yapmaya başlamıştı. Oscar Wilde adlı başka bir İrlandalı da Florence'a sırılsıklam âşıktı. Henüz yirmi dört yaşında ve Oxford Üniversitesi'nden yeni mezun olmuş olan Wilde, hayatının geri kalanında oyun yazarı, şair ve yazar olarak ulaşacağı şöhrete o zamanlar çok uzaktı. Wilde'ın umutsuzlukla kabullenmek zorunda kalacağı üzere Florence, Stoker'ın evlenme teklifini kabul edecekti. Hayatının ilk aşkını kaybetmenin verdiği hayal kırıklığı ile Wilde, Florence'a bir mektup yazarak İrlanda'dan sonsuza dek ayrılacağını bildirdi. Bram Stoker ve Florence

Balcombe 1878 yılında evlendiler ve Londra'ya taşındılar. Stoker Londra'da, Henry Irving'in teklifini kabul etti.

Oh Henry!

Kariyerine tüccar kâtipliği yaparak başlayıp kısa bir süre sonra bundan vazgeçerek, on yıl boyunca çeşitli seyyar gruplarla aktörlük deneyimi edinen Henry Irving, 1800'lerin sonlarına gelindiğinde İngiltere'nin en seçkin tiyatro sanatçılarından biri olmuştu. Irving 1871'de Londra'daki Lyceum Tiyatrosu'nda çalışmaya başladı ve kendisini çağının en saygın aktörü haline getiren muhteşem gösterileri sayesinde, iflasın eşiğine gelmiş olan bu sahneyi yavaş yavaş popüler bir mekân haline getirmeyi başardı. Lyceum'un müdürünün ölümünden sonra yerine Irving geçti ve 1878'de yönetimi tamamen ele aldı. Aynı yıl Stoker ile anlaşarak onu da sahne müdürü olarak kadrosuna dahil etti.

Korkuluk

Henry Irving, İngiliz sahnelerindeki en kendine özgü aktörlerden biriydi. Öyle ki, Cambridge, Dublin ve Glasgow üniversitelerinden onur dereceleriyle ödüllendirilmişti. 1895 yılında Irving yine çok büyük bir başarıya imza atmış ve sanata olan büyük katkılarından dolayı şövalyelik unvanı alan ilk İngiliz sanatçısı olmuştur.

Karanlık Taraf

Artık yeni eşi ve yeni kariyeriyle Londra'ya yerleşen Bram Stoker, sahne sanatları dünyasına fırtına gibi bir giriş yaptı. Aynı zamanda bir yazar olarak ikinci kariyerini de sürdürüyordu ve 1890 yılında *The Snake's Pass* adlı romanı yayınlandı. Stoker aslında bu romandan önce memurluk günlerinde yazdığı *Duties of Clerks of Petty Season in Ireland* adlı garip isimli düzyazı ile deneyim kazanmış sayılırdı. Ayrıca 1881'de *Under the Sunset* adlı çocuk masalları derlemesi yayınlanmıştı. Stoker'ın bu masallarındaki ölüm temaları çocuklar için fazla korkutucu olduğu gerekçesiyle sık sık eleştirilirdi, ancak kitabın anlatımı Stoker'ın dünya dışı konulara ve ölümün sınırlarına olan ilgisinin bir göstergesiydi. Stoker , ilk romanının yayınlandığı yıl, *Drakula*'yı yazmaya başladı. Bu eserin yayına hazırlanması tam yedi yıllık çok zahmetli bir süreç olacaktı.

DRAKULA'YI KURGULAMAK

Geçtiğimiz yüzyıl boyunca, Kont Drakula karakterinin ve onun her anlamda insanlığın kanını emme konusunda gösterdiği korkunç eğiliminin esin kaynağı konusunda çok şey yazılıp, tartışılmıştır. Bram Stoker'ın bu kötü karakterin adını, Eflâk bölgesindeki Voyvoda Drakula'dan esinlenerek koyduğuna pek şüphe olmasa da (bkz. Bölüm 5 ve 6), Drakula'nın fiziksel özelliklerinin tıpkı Stoker'ın iş arkadaşı Henry Irving'e benzediğine de yaygın olarak inanılır. Bu büyük sanatçının cüssesi, nezaketi ve yüzünün şekli, Stoker'ın çok ürkütücü bir şekilde betimlediği Kont'unkilerle oldukça benzeşmektedir. Üstelik Irving'in ateşli mizacı da Drakula'nın korkutucu tavırlarına oldukça sağlam bir zemin oluşturmaktadır. Stoker'ın romanındaki en ilginç noktalardan biri de, Drakula'nın entrikalarına dahil olan ve sonunda bu kötülük abidesini hak ettiği korkunç ölüme götürmeyi başaran karakterler topluluğudur. Bunlar, önümüzdeki bölümde de anlatılacağı gibi, sinema tarihinde en çok taklit edilen karakterlerdir.

Korkuluk

Bram Stoker'ın ailesiyle, genç Hamilton Deane'in ailesinin birbirlerine kapı komşusu olmaları pek de tesadüf sayılamaz. Neticede Deane, Sir Henry Irving'in 1899'da Lyceum Tiyatrosu'nun kapanmasından sonra kurduğu ve Avrupa ile Amerika'da özel turnelere çıkan Vacation Company adlı tiyatro grubunda çeşitli roller almaya başladı. Deane 1924 yılında Stoker'ın *Drakula*'sının çok başarılı olan bir düzenlemesinin yazılmasına önemli katkılarda bulunacak, hatta Van Helsing rolünü bizzat yenileyerek, kendisine uyarlayacaktı (bkz. Bölüm 14).

BİR VAMPİRİN VASİYETİ

Buraya kadar öğrendiğiniz üzere, Bram Stoker'ın ölümlü hayatın gerçeküstü yanlarına duyduğu ilgi, yazılarına da yansımış ve bu merakı Drakula ve ilgili bütün karakterleri yaratmasında en önemli etken olmuştur. Bu yardımcı karakterler de en az bu kara şeytan kadar ün kazanmışlardır. Stoker'ın bu karakterleri gerçekte nereden esinlendiği merak konusudur; ancak tahminlerin çoğu Stoker'ın notlarına ve yıllar boyu sürmüş çeşitli çalışmalarına ve söylentilere dayanmaktadır. Bilinen tek şey, hem romanlardaki hem de tarihsel

metinlerdeki vampirlerin Stoker'ın ilgisini çok çektiğidir; çünkü John Polidori, James Malcolm Rymer ve Sheridan Le Fanu'nun çalışmalarını incelerken gördüğümüz üzere romanlaştırılan tek vampir Stoker'ınki değildir.

Stoker'ın üzerinde hak iddia edebileceği tek konu, onun Kont Drakula'sının önce zamanın Viktorya devri İngiltere'sinde sonra da gittikçe yayılarak tüm dünyada toplumun kolektif kültürüne yerleşerek,"vampir" kelimesiyle neredeyse eşanlamlı hale gelmiş olmasıdır. Dram, duygusallık, görsel şiddet ve doğaüstü olaylarla tıka basa dolu olan, gizliden gizliye cinsel çağrışımlar da içeren, alt sınıfları ezen aristokrasinin ayak oyunlarını ve iyiyle kötü arasında sürüp giden din tabanlı savaşın izlerini taşıyan *Drakula*, en yenilikçi ve popüler roman olarak tarihteki yerini almıştır. Gelecek bölümde, Stoker'ın efsanevi karakterlerini daha yakından tanıyacak ve onların her birine kendi çapında bir ölümsüzlük veren dayanıklılık ve canlılıklarını daha net göreceksiniz.

bölüm 4

Sevgili Günlük...

Tarihte pek az roman, zihinlerimizde sonsuza dek kalacak karakterler içermektedir. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*, *Bülbülü Öldürmek*, *Renklerden Moru...*, *Rüzgar Gibi Geçti* ve William Shakespeare'in eserleri bunlardan birkaçıdır. Bu eserlerde yer alan tüm karakterlerin yetenekleri, duyguları, ruhsal çalkantıları ve kişisel hayat hikâyeleri ile ilgili her şey unutulmayacak şekilde hafızalarımıza kazınmıştır. Vampir edebiyatında sıkça taklit edilen ve taklit edilmediğinde nedeni sorgulanan karakterleriyle Bram Stoker'ın *Drakula*'sı da bu seçkin eserlerden biridir. Bu bölümde size *Drakula*'nın unutulmaz karakterlerini tanıtacağız.

ROMANYA'DA YAŞAMAK VE ÖLMEK

Başkahramanının olağanüstü kendini beğenmişliğini bir kenara bırakırsak, Bram Stoker'ın eseri *Drakula*'nın en önemli özelliklerinden biri, hikâyenin anlatılış biçimidir. *Drakula*'da Stoker, ana karakterlerin (*Drakula* dışında) yazılarından ve günlüklerinden alıntılar sunma yöntemini benimsemiştir. Bu alıntıların aralarına serpiştirilen mektuplar, gazete yazıları, ses kayıtları gibi başka önemli bilgi kaynakları sayesinde *Drakula*, Transilvanya'dan Viktorya dönemi İngiltere'sine kadar yaşanan dramları ve korkuları betimleyebilme ayrıcalığına sahip olmuştur. Aşağıda, romandaki bazı ana karakterlerin tanıtımlarını okuyacaksınız. Her biri kendi özellikleri sayesinde hafızalarda yer etmiş olan bu karakterler, uzun yıllar boyunca vampirlerle ilgili edebiyat ve sinema eserlerinde doğrudan ya da dolaylı olarak adaptasyon yoluyla kullanılmışlardır. Stoker, yaratmış olduğu karakterlerin bu derecede büyük bir başarı elde edeceğini muhtemelen hayal bile etmemiştir. Ayrıca bu karakterlerin tümünün zamana karşı direnerek yüzyıllar boyunca hatırlanacağını bilmek de şüphesiz Stoker'ı bunalıma sokardı.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Van Helsing'in sinemada ilk işlenmesi, 1931 tarihli *Drakula*'da ve 1936 yapımı *Drakula'nın Kızı* adlı filmlerde aktör Edward Van Sloan tarafından gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra ise bütün vampir avcılarının kralı dendiği zaman akla tek bir isim gelir: Peter Cushing. Kendisi birçok filmde Van Helsing'i oynamış ve bu karaktere yeni anlamlar, yeni fiziksel yetenekler kazandırmıştır (bkz. Bölüm 15). 1992'de *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde Sir Anthony Hopkins ve 2004 yılında Van Helsing filminde Hugh Jackman, Van Helsing karakterini unutulmaz şekilde yeniden yorumlamışlardır (bkz. Bölüm 15 ve 17).

ABRAHAM VAN HELSING

Kont Drakula'nın ardından, Drakula'nın ikinci ana karakterinin Abraham Van Helsing'ın olduğu kabul edilir. Çeşitli sahnelerde dönüşümlü olarak "doktor" ya da "profesör" olarak anılan Van Helsing, Drakula karakterine çok uygun bir anti başkahraman portresi çizer. Van Helsing'in hikâyeye ilk

katılması Bölüm 9'da olur: Arkadaşı ve geçmişteki öğrencisi Dr. Seward, Lucy Westenra'nın durumunun kötüye gitmesi karşısında ne yapacağını şaşırmış haldedir. Van Helsing Amsterdam'da bulunan Hollandalı bir profesördür ve Seward'ın ifadesiyle "sebebi tam bilinmeyen hastalıklar konusunda dünyadaki herkesten fazla şey bilmektedir."

Van Helsing aynı zamanda bir metafizik uzmanı ve açık görüşlü bir filozof olarak da tanıtılmaktadır. Şüphesiz ki Stoker'ın bu özelliklere önem vermesinin sebebi, doğaüstü olaylarla uğraşma sürecini son derece kapsamlı hale getirmekti. Van Helsing'in İngiltere'ye gelmesiyle birlikte Drakula'nın hikâyesi de genişlemeye ve olayların akışı hızlanmaya başlar; çünkü doktorun bir vampir avcısı olduğu ortaya çıkar ve dünya üzerinde dolaşan her bir vampire karşılık, onu bitmek tükenmek bilmeyen bir azimle takip eden ve yok etmek için her yolu deneyen bir vampir avcısının da olduğu gerçeği tarihe kazınır (bkz. Bölüm 10).

Van Helsing'in isminin nereden geldiği konusunda çok çeşitli görüşler bulunmaktadır; bunlardan en yaygını, Stoker'ın kendi adını yaşatmak amacıyla Abraham ismini kullandığıdır, çünkü bu ismin kısaltması "Bram" olmaktadır. Diğer görüşler ise, bu ismin Stoker'ın babasına gönderme yaptığını (onun da ilk adı Abraham'dır), hatta Stoker'ın arkadaşı ünlü bir tarihçi, akademisyen ve yazar olan Macar Arminius Vambery'den bile gelmiş olabileceğini öne sürerler. Vambery'nin Stoker ile 1890'larda bir tiyatro oyunundan sonra tanıştığı ve Stoker'a Romanyalı Drakula adlı derebeyinden ilk kez onun bahsetmiş olabileceği söylenir (bkz. Bölüm 5, 6 ve 10).

Korkuluk

Oldukça saygın bir tarihçi olan Arminius Vambery'nin Osmanlı İmparatorluğu'na özel bir ilgisi vardı. 1800'lerin ortalarında İstanbul'da yıllarını geçirmiş, Müslüman öğrencilere özel ders vermiş ve çok sayıda Osmanlı lehçesi öğrenmiştir. Bir Batılı olarak Vambery'nin sürekli tehdit altında olduğu düşünülebilir, ancak kendisini yerel halktan biriymiş gibi göstermek konusunda çok becerikli olduğu için Ortadoğu'nun büyük bir kısmına serbestçe gidebilmişti. Vambery'nin, Drakula adlı derebeyi ile savaşan ülkelerde bizzat yaşadığı bu deneyimler, Drakula'ya ilham verdiği düşünülen adamın efsanelerinin Stoker'a kolayca ulaşmasını sağlamış olabilir (bkz. Bölüm 5).

JONATHAN HARKER

Drakula'nın başkahramanlarından biri olan genç ve yakışıklı avukat Jonathan Harker, "mükemmel" İngiliz centilmeninin belki de en iyi temsilcisidir. Kendisini hayal bile edemeyeceği durumların içinde bulmuş, aşkını ve ileride karısı olacak kadını korumak için kelimenin tam anlamıyla ölümüne savaşmak zorunda kalmıştır. Aslında roman, Harker ve onun Drakula Kalesi'ne yaptığı ziyaret ile başlamaktadır. Otel işletmecisinin anlatımıyla "kötü olan her şeyin zincirden boşandığı gün" olan kutsal Aziz George Günü'nün gecesinde kaleye doğru yola çıkmasından, yani daha ilk andan itibaren Harker bir teste tabi tutulmuştur. Güvende olmak için yanına çarmıha gerilmiş bir İsa figürü alıp, bir dizi dua okuyarak yola çıkan Harker'ın, şeytan tarafından hapsedildiği zaman karşı karşıya kalacağı korkunç olaylar dizisi de böylece başlamış olur. Kendisini kaybetmesine sebep olacak duygular, insanüstü olaylar, Drakula'nın eşleri, aşağılanma duygusu ve hayatta kalma macerası, kaçışı ve Londra'ya dönüşü...

Harker, üstün bir inanç sistemi ve ahlaki duyarlılığı olan, ancak tanık olduğu olaylar karşısında inançlarından dolayı aklını yitirmenin eşiğine gelen, birçok yönden ortalama bir insanı temsil etmektedir. İçten içe taşıdığı bir tür intikam duygusuyla, Van Helsing'e Drakula'yı yok etmek için yardım etmeye ilk önce kendisi gönüllü olmuştur. Gerçekten de kaledeki son çarpışmada, Quincey P. Morris'in Drakula'ya av bıçağını saplamasından hemen önce Kont'un boğazını kesen de kendisidir. Harker hakkında özellikle ilgi çekici olan başka bir konu ise, onun temsil ettiği karakterin birçok vampir filminde ya ilk görünen ya da kısa sürede ölen karakterlerden biri olmasıdır. Örneğin, romanda olduğu gibi, 1922 yapımı *Nosferatu* ve 1992 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filmlerinde Drakula Kalesi'ni ziyaret eden kişi odur; ancak temel olarak Hamilton Deane ve John Balderston imzalı tiyatro oyunu üzerine kurulmuş olan 1931 yapımı *Drakula*'da bu yolculuğu yapan ve Drakula'nın hizmetkârı haline gelen Harker değil Renfield'dır.

Başka filmlerde de, diğer karakterlerle birlikte Jonathan Harker'ın belli ölçülerde kullanıldığı görülebilir. Hammer'ın yeni ufuklar açan ve Christopher Lee'nin oynadığı 1958 yapımı *Drakula'nın Dehşeti* filminde Kont'un kalesine giden Harker'dır, ancak göründüğü gibi basit bir kütüphaneci değildir. Aslında Van Helsing (Peter Cushing) ile işbirliği yapmıştır ve Drakula'yı öldürme

amacıyla kaleye gelmiştir. Ancak görevini tamamlayamadan, kendisi de bir vampire dönüşür ve çok geçmeden Van Helsing tarafından kalbine kazık çakılarak öldürülür. Hikâyenin geri kalanı Arthur Holmwood, karısı Mina ve kızkardeşi Lucy etrafında döner. Dr. Seward çok küçük bir roldedir, Renfield ve Quincey Morris ise hiç yoktur.

MINA MURRAY

Wilhemina "Mina" Murray, her yönüyle Viktorya çağı toplumunda iyi ve ahlaklı insan örneğini temsil etmektedir. Her zaman, Drakula'nın iliklerine kadar işlemiş kötülüğün karşısına çıkmıştır. Düşüncelerinde ve davranışlarında çok saf ve erdemli olan bu kadın öğretmen, sonunda Drakula'nın saplantısı haline gelmiş ve Drakula onu eşi yapmak için kanını onunla paylaşmıştır. Mina ile vampir arasındaki hipnotize edici bağ hem çok güçlüdür hem de Van Helsing dışında hiç kimse tarafından fark edilmez. Helsing, Drakula'nın yerini tespit etmek için Mina'nın telepatik düşüncelerini kullanır ve onu yok etme planını uygulamak amacıyla harekete geçer. Drakula, Mina'ya cinsel bir açlıkla en son saldırışında niyetini şöyle belli etmiştir:

> **"Ve işte sen de diğerleri gibi bana karşı geldin. Bu adamlara yardım edip beni yakalamalarına ve planlarımı başarısızlığa uğratmalarına sebep olacaktın! Onlar bana, toplumları idare etmiş olan bana karşı planlar yaparken ben onlar için düşünüyordum, kendilerinin doğumundan yüzlerce yıl önce bile onlar için çarpışıyordum. Aslında gizliden gizliye planlarını bozmak için çalışıyordum. Artık sen, onların çok sevdiği sen, benim için etimden, kanımdan, soyumdan birisin. Her şeyini cömertçe bana vereceksin, sonra da hayat arkadaşım ve yardımcım olacaksın."**

Birçok uzmanın Mina karakterinden yaptığı çıkarım, çocukluk arkadaşı Lucy Westenra ile taban tabana zıt biri olduğu yönündedir. Mina mütevazı ve saf biridir; kötülüğe teslim olmaya hiç mi hiç niyeti yoktur. Gerçekten de, Drakula ile kan alışverişinde bulunmasından dolayı teorik olarak yaşayan ölülerin dünyasına geçmişse de, kurtulmayı başarır ve bir çocuk doğurur. Jonathan ile birlikte ona Quincey adını verirler. Ne yazık ki Quincey yedi yıl sonra, tam da doğum gününde ölecektir.

Korkuluk

Bram Stoker'ın, romanının ana karakterine ismini verecek derecede Vlad Drakula'ya hayran kalması, kendisinden kaynaklanan bir yanlış anlamanın sonucu olabilir. Stoker, Drakula'yı yazarken çeşitli notlar kullanmış, bu esnada kütüphanede bulduğu ve William Wilkinson tarafından yazılmış *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia* (Eflâk ve Boğdan Prenslikleri Hakkında Bir Hikâye) adlı kitaptan bazı yanlış bilgiler almıştır. Stoker kendi notlarında Drakula'nın Eflâk dilinde "şeytan" anlamına geldiğini yazmaktadır. Bu ifade, vampiri tanımlamak için son derece uygun olsa da tamamen yanlıştır. "Drakula" kelimesi, "ejderhanın oğlu" anlamına gelmektedir.

Lucy Westenra

Drakula'nın ana karakterlerinden biri olan Lucy Westenra, Mina Murray'in tam tersi özellikleri olan bir kadındır. Oldukça zengin olan Lucy üç erkeğin de ilgi odağı olmaktan çok memnundur. Aynı günde Lucy'ye evlenme teklif eden bu üç kişi Dr. Seward, Quincey Morris ve Arthur Holmwood'dur (sonra Lord Godalming olarak da karşımıza çıkacaktır). Bu üç kişi arasından Lucy ile nişanlanmayı başaran Holmwood olmuştur. Lucy, Whitby'de oturmaktadır, Mina kendisine burada katılır ve Lucy'nin uyurgezerliğini ve sonrasında ortaya çıkan esrarengiz hastalığını kendi gözleriyle ilk kez burada görür. Mina ile zıt bir karakter olan Lucy, tam bir "kötü" kadındır; Drakula'nın ısırığıyla vampire dönüşür ve karanlığa teslim olur. Ölümünden sonra, herkesin inkâr ettiği ama tam da Van Helsing'in savunduğu gibi, Lucy artık bir vampir olmuştur. Westminster Gazette'in haberlerine göre, civar kentlerden çok sayıda çocuk kaybolur ve bir süre sonra hepsinin aynı kadın tarafından kaçırıldığı ortaya çıkar. Çocukların hepsinin boğazları hafifçe kesilmiş ya da yaralanmıştır.

Lucy'nin özellikle küçük çocukları hedef alan bu gece avları, zaten vahşi olan karakterine daha da ürkütücü bir yön vermiştir. Önceleri bir koca ararken, şimdi ise kurban arar olmuştur. Mina, Drakula ve onun temsil ettiği tüm kötülüklerle ölesiye savaşırken, Lucy bunlara kucak açmıştır. Sonunda Mina mutlu ve huzurlu bir hayata kavuşurken, Lucy'nin kalbine kazık çakılmış, kafası koparılmış ve ağzı tamamen sarımsak ile doldurulmuştur. Stoker'ın romanında bu iki kadını işleyiş şekli, aristokrasinin kötü yüzüne göndermeler yapmaktadır. Lucy ve Arthur'un zenginliği güzel Lucy'yi kurtarmaya yetmemiş; ancak son derece mütevazı huyları ve düşünceleri olan Mina hayatta kalmayı başarmıştır.

DR. JACK SEWARD

Lucy'ye talip olan ancak reddedilen erkeklerden bir diğeri kibar Dr. Seward'dır. Hastalığı sırasında hiç tereddüt etmeden Lucy'nin yanında olmuştur. *Drakula*'da Lucy tarafından, yirmi dokuz yaşında, zeki, yakışıklı, hali vakti yerinde ve doğuştan iyi birisi olarak anlatılmaktadır. Aynı zamanda kendi kurduğu akıl hastanesinin de yönetimini üstlenmiş olan Dr. Seward'ın koruması altında bulunan akıl hastalarından biri de, böcekleri yeme huyu olan Renfield'dır. Van Helsing'i bu korku dolu ortama getiren de Dr. Seward'ın kendisidir. Gerçekten de bu iyi kalpli doktor vampir filmlerinde sıklıkla karşımıza çıkar ve çoğu zaman hayatta kalmayı başarır. Drakula ile yapılan son savaş esnasında Harker ve Quincey, Kont'u yok ederken Çingeneleri uzakta tutan Seward'dır. Roman boyunca Dr. Seward'ın sık sık düşüncelere dalması onu sevilen bir karakter haline getirmiştir; belki de bu yüzden sıklıkla Drakula sinemasında karşımıza çıkmaktadır. Ancak bunun yanında, kendisi çoğu zaman yaşlı bir adam olarak anlatılmış ve Lucy onun romantik aşkı değil de kendi öz kızı olarak tasvir edilmiştir.

QUINCEY P. MORRIS

Eğer arkadaşlarınızı soru bilmece oyununda etkilemek istiyorsanız, onlara Drakula romanının final sahnesinde gerçekte hangi karakterin vampirle savaştığını sorun. Alacağınız yanıt büyük ihtimalle Van Helsing, Harker ve hatta Mina olacaktır. Aslında av bıçağını Drakula'nın tam kalbine saplayarak onu cehenneme yollayan karakter Quincey P. Morris'tir. Tüm zamanların en büyük vampiri, bu darbeden sonra kelimenin tam anlamıyla "yerlerde sürünmeye" başlar. Birçok vampir filminde, hatta Hamilton-Balderston yapımı tiyatro oyununda bile Quincey P. Morris karakterinin hiç bulunmaması üzücüdür. Hem Arthur Holmwood'un hem de Dr. Seward'ın yakın arkadaşı olan Morris, romanda yalnız bir Amerikalı olarak resmedilmiştir. Lucy'nin hevesli taliplerinden biri olan güçlü kuvvetli, çok gezmiş bir Teksaslı. Lucy Quincey ve Dr. Seward yerine Arthur'u seçtikten sonra bile, her iki adam da Drakula'yı kararlı bir şekilde takip etmeye devam etmişlerdir. Drakula'nın gelecekteki yorumlamalarında Quincey karakterinin niçin yer almadığı merak konusudur. Bazı yönlerden bakıldığında Stoker onu, mükemmel bir Amerikan karikatür karakteri olarak kurgulamıştır. Sürekli argo konuşan, yaklaşmakta

olan felaketlerin gerilimini biraz olsun azaltan esprileri yapan bir adam olarak karşımıza çıkmıştır. Neyse ki 1992'de çevrilen *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde Quincey'nin hakkı teslim edilmiş ve Bill Campbell tarafından canlandırılan bu karakter filmde kendisine yer bulmuştur.

ARTHUR HOLMWOOD

Lucy Westenra'nın peşinde koşan üç erkek içinde en aristokrat olanı saygıdeğer Arthur Holmwood'dur. Gerçekten de Drakula'nın bir bölümünde, babasının ölümünden sonra Lord Godalming olarak anılmaya başlar. Lucy'nin yakında onun karısı olacağı gerçeğinden güç alan Holmwood, Harker ile karşılaştırıldığında, intikam almak adına Drakula'yı öldürmek için en azimli kişi olarak görülmektedir. Çok sevdiği Lucy'nin bir vampire dönüştüğüne ve sonunda onu rahata kavuşturmak için kalbine kazık çakmak zorunda kalacak kişinin de ne yazık ki kendisi olacağına en son inanacak kişi Holmwood'dur. Aynen Quincey Morris gibi Holmwood karakteri de çoğu zaman sinema filmlerinden ve tiyatro oyunlarından çıkarılmış, sadece 1958 yapımı *Drakula'nın Dehşeti* ve 1992'deki *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filmlerinde önemli bir rol olarak karşımıza çıkmıştır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Bram Stoker'ın son romanı *Beyaz Ejderha'nın Yuvası*, 1911'de yayınlanmıştır, yani Stoker'ın ölümünden bir yıl kadar önce. Bu kitap Stoker'ın nispeten daha az bilinen çalışmalarından biridir. Bununla birlikte, 1988 yılında yönetmen Ken Russell tarafından film haline getirilmiş ve başrolde Hugh Grant oynamıştır. Russell'ın *Yuva*'sı, Stoker'ın son korku romanının bilerek yapmacıklaştırılmış bir halidir ve ruh hastası bir kadın tarafından insan etiyle beslenen yılan benzeri dev gibi bir yaratığı anlatmaktadır. Film gişe başarısı yakalayamamış olmasına rağmen yıllar geçtikçe bir kült klasiği haline gelmiştir.

R. M. RENFIELD

Drakula'yı anlatan filmlerin pek çoğunda, kelimenin tam anlamıyla "mahallenin delisi" olan karakter Renfield'dır, bu sebeple de Stoker'ın romanında en çok ilgi çeken karakterlerden biri olmuştur. Dr. Seward tarafından anlatıldığı şekliyle "elli dokuz yaşında, sıcakkanlı, fiziksel

olarak son derece güçlü, hastalık derecesinde çabuk heyecanlanan, kasvetli düşüncelere dalıp sonrasında anlaşılmaz sabit fikirlere kapılan" bir tiptir. Sonraları yine Seward'ın deyimiyle "içinde barındırdığı katil, çok kendine has bir yapıdadır" ve onun bu hastalığını tanımlamak için yeni bir terim icat edilmelidir. Böcekler, sinekler ve hatta küçük kuşlar gibi canlıları yemeye olan düşkünlüğü yüzünden bir çeşit "etobur" denebilir. Şurası romanda çok net anlatılmaktadır ki, Drakula Londra'ya gelir gelmez Renfield "efendisine" çok daha fazla yardımcı olmaya başlamıştır. Artık hem Drakula'nın peşindekilerin bu canavar hakkında daha fazla bilgi edinmesi hem de onun akıl hastanesine erişim sağlamasına olanak tanıyan bir haberleşme kanalı işlevi görmektedir. Renfield'ın önemi, onun öldürmeye karşı olan dünyevi düşkünlüğünün, Drakula'nın aynı konuya olan ölümsüz düşkünlüğüyle gösterdiği paralellikten kaynaklanır.

Drakula Ortaya Çıkıyor

Drakula 1897'de yayınlandığı zaman, bazı eleştirmenler, konusunun itici olduğunu savunmuşlardır. Stoker'ın yaşadığı süre içinde satışı hiçbir zaman iyi olmamıştır; Stoker'ın kendisinin bile bu romanın önemli olduğunu düşündüğüne dair bir kanıt yoktur. Edebiyat tarihinin en ünlü romanlarından biri olan Drakula'nın ilk yayınlanışı son derece talihsizdir ve bu talihsizlik yirmi yıl boyunca devam etmiştir.

Drakula'nın yayınlanmasından kısa bir süre sonra, Londra'da eğlence anlayışının değişikliğe uğraması sonucunda Lyceum Tiyatrosu ekonomik darboğaza girmiş ve Sir Henry Irving'in sağlığı oldukça bozulmuştu. Irving, 1905'teki ölümünden altı yıl önce, tiyatrosunu bir sendikaya devretti. Stoker ise romanlar yazmaya devam etti ve kitap satışları sayesinde ortalama da olsa geçimini sağlamayı başardı, ancak hayatta olduğu süre boyunca Drakula hiçbir zaman kitap dünyasında büyük bir başarı elde edemedi.

Florence Stoker'ın maddi durumu, Drakula'nın film haklarını Universal Stüdyoları'na satmasıyla birlikte değişti. Filmin hakları karşılığında aldığı söylenen 40.000 dolar bugünün standartlarına göre büyük bir para sayılmayabilir, ama işin aslı Florence Stoker'ın şansının oldukça yaver gittiğidir. Bram Stoker, 1897 yılında Drakula'nın yayın haklarını ABD için tescil ettirirken,

kanunun gerektirdiği şekilde iki kopyayı ABD Yayın Hakları Merkezi'ne teslim edememiş ve teknik olarak Drakula, Amerika'da ilk yayınlanışından itibaren tamamen halkın malı olmuştu.

ÖLÜM VE ÖLÜMSÜZLÜK

1905 yılında bir kalp krizi geçiren ve sağlığı bozulan Stoker'ın son romanı *Ejderhanın Yuvası*, ölümünden bir yıl önce, 1911'de yayınlandı. Florence kocasının çalışmalarının yayın haklarını sürdürdü ve kitap telif ücretlerinden çok mütevazı bir gelir elde etmeye devam etti. Stoker'ın romanının asıl başarıyı yakalaması, 1922 yılında Alman film yapımcısı Friedrich Murnau'nun Drakula'nın resmi olmayan bir uyarlaması olan *Nosferatu* filmini çekmesiyle oldu. Florence Stoker'ın, Nosferatu'nun yapımcılarına karşı açtığı tazminat davası toplumda büyük merak uyandırdı ve herkes bu hukuki yaygaranın ne hakkında olduğunu öğrenmek istedi (bkz. Bölüm 14). Yaklaşık 10 yıl kadar sonra Drakula, sonradan yazılan bütün korku romanlarına ölçüt olan bir klasik haline geldi. İlk baskısından itibaren hiçbir baskısı tükenmemiştir. İşin trajik yanı Stoker'ın, doğaüstü ölümsüzlüğü anlatan başyapıtının ölümsüz hale geldiğini görüp bunun keyfinin sürememiş olmasıdır.

Şimdi ise, birçok kişinin "gerçek" Drakula olduğunu hararetle savunduğu efsanenin ve uzmanlara göre Bram Stoker'ın efsanevi canavarını yaratmasına ilham veren iki gerçek insanın, yani Derebeyi Drakula ile onun kötü şöhretli oğlu Kazıklı Voyvoda'nın incelenmesi gerekmektedir. Bu efsaneler nerede ortaya çıkmıştır? Stoker, iddia edildiği gibi Romanya'nın iki efsanevi liderinden ve onlara Avrupa tarihinde ölümsüz bir yer sağlayan maceralarından esinlenerek kara şeytanını nasıl şekillendirmiştir? Daha da önemlisi, son derece kötü bir şöhrete sahip bu iki tarihi kişiliğin arkasında yatan gerçek hikâye nedir?

bölüm 5

KAZIKLI VOYVODA

İnsanlığın vampirler üzerindeki etkisini düşündüğümüzde, modern vampirlik kavramı üzerinde hiçbir karakter, Doğu Avrupalı hükümdarlar arasında en tehditkâr ve en yanlış anlaşılmış olanlarından biri olan Romanya Prensi Vlad Drakula (Kazıklı Voyvoda) kadar etkili ve çok tartışılan bir rol oynamamıştır. Bram Stoker'ın *Drakula* eserinde ortaya koyduğu, vampirliğin korkunç dünyasına yönelik son derece parlak ve yaratıcı yaklaşımı; Batı'nın, gecelerin bu efsanevi yaratığına bakışını kökünden değiştirmiş ve hayaletleri Viktorya dönemi İngiltere'sinin kütüphanelerine ve çalışma odalarına getirmiştir. Bütün bunların temelinde ise, gerçek hayatta yaşamış efsanevi bir kötü adamın yeniden hayata dönmüş kalbi bulunmaktadır.

İki Derebeyinin Hikâyesi

Vlad Drakula'nın yaşamı ve yaşadığı çağ, genellikle anlaşılması güç bir gotik romantizm öyküsü gibidir. Kişilik değişmeleri, birbirine karıştırılması çok kolay olan benzer isimlere sahip ancak taban tabana zıt kişilikler ve öykünün akışında aniden ortaya çıkan değişimler, Shakespeare'in bile başını ağrıtacak gibidir. Eğer Bram Stoker, Drakula ismini kendine mal etmiş olmasaydı, bütün bu bahsedilenler Batı kökenli tarih çalışmaları ya da ortalama okuyucu için çok az şey ifade ediyor olurdu. Ama bu tarihsel arka plan modern Drakula efsanesinin ayrılmaz bir parçasıdır ve vampir meraklıları için başlı başına bir uzmanlık konusu oluşturur. İsterseniz şimdi ikisi de Vlad isminde olan iki adamın dehşet ve zorbalıkla dolu hikâyelerine geçelim.

Gerçek Drakula

On beşinci yüzyılda yaşamış olan Romanya Prensi Vlad Drakula'nın dehşetlerle dolu yaşamının, Bram Stoker'ın Drakula'yı kurgulamasına ilham verip vermediği sorusu, geçtiğimiz yüzyıl boyunca pek çok tarihçinin ve edebiyatçının ilgisini çekmiştir. Çok sayıda eser veren birkaç yazar ve araştırmacının çabaları sayesinde, Vlad Drakula'nın gerçek hayat hikâyesi ile Stoker'ın modern efsanelerin temellerini oluşturan kana susamış karakteri arasındaki bağlantının sağlam bir şekilde kurulmuş olduğuna pek şüphe yoktur. Vampir Drakula ile Romanyalı Vlad Drakula arasındaki paralellikler, şüpheye yer bırakmayacak şekilde karşımıza çıkmıştır. Ancak kesin olan tek bir şey vardır: Hayal ya da gerçek, geçmişte bir zamanda, bir mekânda, bu acımasız yaratıklardan herhangi birinin yoluna çıkacak olsaydınız, hayatınızın en büyük korkularından birini yaşamak üzere olurdunuz.

Bir Zorbanın Doğuşu

Vlad Drakula, on dördüncü ve on beşinci yüzyıllarda Doğu Avrupa'da hâkimiyet kurmak için kıyasıya mücadele eden Macar ve Osmanlı imparatorluklarının tam ortasında, son derece çekişmeli bir dönemde dünyaya gelmiştir. Bugünkü Romanya'nın Eflâk ve Transilvanya prensliklerini kapsayan bölgeleri, çekişmelerin ana sebebidir; hükümdarlar sık sık kendilerini diplomatik ve askeri entrikalarla dolu politik bir satranç oyunu oynarken bulurlardı. Bunun

amacı da birbiriyle çatışan grupları sakinleştirmek ve bölgesel gücü elde tutmaktı. Vlad Drakula'nın hayatının büyük bir bölümü de, her iki taraftaki çaresiz ve çoğunlukla ikiyüzlü liderlerin manevraları arasında bir piyon olarak geçecekti.

Eflâk Prensi

Korku dünyasının en sinir bozucu karakterlerinden biriyle son derece güçlü bağlantıları kurulacak olan adam, on dördüncü yüzyılda Eflâk bölgesini yöneten ve aynı yüzyılın ortalarında anavatanının bağımsızlığını Macaristan'dan almayı başaran Büyük Basarab'ın soyundan gelmektedir. Basarab, Eflâk'ta hükümdarlığın babadan oğla geçmesi esasını getirmiştir. Takip eden yıllar boyunca, Basarab'ın soyundan gelenler ise, ya Macaristan'daki Hıristiyan yönetimle iyi geçinip işbirliği yapma ya da hızla büyüyen Osmanlı İmparatorluğu ile müzakereler yaparak sınırlı özerklik elde etme yolunu izlemek zorunda kalmışlardır. Aslında coğrafi açıdan bakıldığı zaman bu bölge, Hıristiyan Macaristan yönetimiyle Osmanlı-Türk gücünün nesiller boyu süren egemenlik savaşının tam ortasında sıkışıp kalmıştır.

VAMPİR ISIRIĞI

Günümüzde Vlad Drakula sıklıkla *Kazıklı Voyvoda* olarak anılıyor olsa da, kendisinin bu takma adı kullandığına, hatta varlığından haberdar olduğuna dair herhangi bir kanıt yoktur. Ailesinde *Vlad* ismini taşıyan üçüncü kişi olan Vlad Drakula, genellikle teknik olarak III. Vlad olarak anılır ki bu son derece doğrudur. Vlad Drakul'un oğlu olan Vlad Drakula'nın isminin tam anlamı "Ejderhanın Oğlu Vlad"dır ve kendisi hayattayken çizilmiş ve üzerinde hemen tanınan "Drakula" imzası bulunan resimleri günümüze kadar ulaşmıştır.

EJDERHA MASALLARI

Basarab soyundan gelenler hakkında kafaları karıştıran noktalardan biri de, kendilerinden sonra gelenlerin isim benzerlikleridir. Vlad Drakul ve onun oğlu Drakula. Vlad Drakul'un babası Mircea cel Batrin (Yaşlı Mircea), Eflâk bölgesini Osmanlı yönetiminden kurtarmak yönündeki kararlı adımları dolayısıyla bölgede çok saygı gören bir kişiydi. Mircea'nın ölümünden sonra büyük oğlu Vlad, Macaristan İmparatorluğu'nun himayesinde askeri lider olarak

başa geçti ve Transilvanya bölgesindeki Sighisoara kentine yerleştirildi. Burada Türklerin bitmek bilmeyen akınlarına karşı savaşmaya devam etti, bu arada Vlad Drakul'un üvey kardeşi Alexandru I Aldea da Eflâk'ın tüm yönetimini ele geçirdi.

Vlad bu görevi yerine getirirken, 1431 yılında zamanın Macar İmparatoru Sigismund tarafından çağırılmış ve Kutsal Roma İmparatorluğu'nu Türk saldırılarına karşı korumak için oluşturulan askeri ve dini bir birlik olan Ejderha Tarikatı'nın kurucularından biri olmasını teklif etmiştir. Bu büyük şeref, Vlad'in hayatının dönüm noktası olacak çok talihli bir gelişmedir ve kendi isminin sonuna Eflâk dilinde "ejderha" anlamına gelen kelimeyi ekleyerek Vlad Drakul, yani *Ejderha Vlad* adını almıştır. Vlad'ın 1431 yılı civarında, uç beyliği Sighisoara'da dünyaya gelen gayri meşru oğlu da doğar doğmaz "Ejderhanın Oğlu Vlad" adını almıştır. Bu isim, Bram Stoker'ın ve milyonlarca vampir meraklısının şans eseri öğreneceği üzere tam da *Vlad Drakula*'dır.

Gücün Getirdiği Şımarıklık

Nispeten ufak sayılabilecek Eflâk Prensliği'nden çok daha etkili olan Macaristan, Doğu Avrupa'da onlarca yıl süren muazzam bir güç elde etmişti; başında ise neredeyse yarım yüzyıl hükümdarlık yapmış olan becerikli Sigismund vardı. Sigismund'un egemenliği 1433 yılında Kutsal Roma İmparatoru seçilmesiyle doruk noktasına ulaşmış, bu unvan Papa'nın Hıristiyan dünyasında son derece etkili olan politik ağırlığını ve bereketini de beraberinde getirmişti. Sigismund'un kendi yaşamı ise son derece gizemli ve dehşet doluydu; tahta çıkışı birtakım kurnaz oyunlarla ve politik hesaplarla olmuştur. Polonya kraliyet ailesinin soylularından olan Sigismund'un ilk başlarda yaptığı hatalar, ileride Polonya tahtına geçmesini engellemiştir. Yaptığı evlilik sonucunda Macaristan'da güçlü bir konuma gelmiş ve oradaki soylulardan pek çoğunun karşı çıkmasına rağmen 1387 yılında kendisini kral ilan etmiştir.

Hıristiyan kökenli Avrupa'nın tümünün baş düşmanı, hızla genişlemekte olan Osmanlı İmparatorluğu olsa bile, Sigismund, Macaristan'daki derebeylikler ve sınırlara yakın uç beylikleri tarafından da eşit derecede tehdit altındaydı, çünkü onlar kendisinin tahta geçmeye hakkı olmadığını savunuyorlardı. İşte bu iç karışıklıklar ve Türk istilasının getirdiği dış tehditlerle dolu bir ortamda Sigismund, vampirlik tarihinin sayfalarında kendi varlığını ve efsanelerini yaratan bir düzen kurmuştur.

Ejderha Tarikatı

Ejderha Tarikatı'nın, Vlad Drakul ve onun oğlu Vlad Drakula üzerindeki etkileri ve Bram Stoker'ın *Drakula* eserine verdiği ilham şüphe götürmez. Ancak şurası da bir gerçektir ki, Doğu Avrupalı bu asalet organizasyonu olmasaydı, Drakula'yı bugünkü algılama şeklimiz ve genel anlamıyla vampir mitolojimiz çok daha farklı olurdu. Vlad Drakul için Ejderha Tarikatı, gururla taşınan bir rozet gibiydi ve anavatanının kontrolünü eline geçirmek için harcadığı çabaların sembolü olmuştu. Ejderha Tarikatı fikri ilk kez 1308 yılında Macar Sigismund tarafından ortaya atılmıştı ve Macar İmparatorluğu'nun çeşitli derebeyliklerinden seçilen üyelerden oluşmaktaydı. Bu teşkilata üyelik, Sigismund'un en çok güvendiği ve sadık adamlarına büyük bir onur olarak bahşedilirdi ve çok saygı duyulan, herkesin almak istediği bir nişandı. Bu seçkin grup, Sigismund'a ayrıca hem politik hem de askeri olarak değişik avantajlar getirmekteydi. Feodal bir devlet adamı olarak Sigismund'un Macaristan üzerindeki egemenliğinin bu büyük gücü, imparatorluğun uzak köşelerinde nispeten dağınık şekilde bulunan toprak sahipleri ile askeri liderlere gösterdiği destek ile çok yakından ilgiliydi. Aslında temeline inildiği zaman Sigismund'un Ejderha Tarikatı'nı kurmasındaki ana etken, tamamen kendi çıkarlarıdır. Bu gruba üye olan adamlarına büyük yeminler ettirerek tam sadakatlerini kazanmış ve kendi yönetimine güçlü destek bulmuştur. Karşılığında ise, hükümdarlığa yönelik tehditlere karşı güçlü bir savunma yapmalarını beklemiştir.

Düşmanlık ve Yükseliş

1436 yılında Vlad Drakul'un üvey kardeşinin ölümü, Drakul'un büyük oğlu II. Mircea'nın Eflâk tahtına yükselmesine sebep oldu. Bir yıl sonra 1437'de Sigismund'un ölümü ise, Drakul'un Türklerle barış anlaşması imzalamak için müzakereler yapması için politik bir boşluk yarattı. Bundan yalnızca beş yıl sonra, Macaristan'ın yeni yönetimi Türkleri tamamen Avrupa'nın dışına atmak için topyekûn bir seferberlik başlattı ve Macar General Janos Hunyadi, Drakul'dan Ejderha Tarikatı için ettiği yemini yerine getirerek savaşa katılmasını talep etti. Vlad Drakul bu daveti reddetti (bu davranışı belki de kendi iyiliğine olmuştur), ancak sonradan Roma Kilisesi'nin gönlünü almak için göstermelik bir Eflâklı savaşçılar grubuyla birlikte oğlunu gönderdi.

Bu Haçlı Seferi, takip eden iki yıl boyunca bir dizi büyük zaferle ve üzücü başarısızlıkla sonuçlandı ve 1444 yılında Bulgaristan'ın batısında yapılan Varna Savaşı'nda, Osmanlı ordusu Hıristiyan ordusunu bozguna uğrattı. Bu sonuç, Janos Hunyadi'nin seferine son vermesine rağmen, Türklere karşı duyduğu keskin nefreti bitiremedi. Hunyadi öldürülmekten kurtulmuştu ama Hunyadi ile Drakul'un ailesi arasında baş gösteren husumet, o yıllarda ergenlik çağında olan Vlad Drakula üzerinde kalıcı etkiler bırakacaktı. Vlad Drakula delikanlılık yıllarına girdiğinde, kendisini birçok çatışma ve çekişmenin içinde bulmasına rağmen, kontrol henüz elinde değildi. Varna Savaşı'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu içinde ortaya çıkan iç çekişmeler, Sultan II. Murat'ın Macaristan ile barış antlaşması imzalaması zorunluluğu doğurmuştu. Pek sağlıklı temelleri olmayan bu antlaşma, ilerideki yıllarda yine savaşla sonlanacaktı.

VAMPİR ISIRIĞI

Vlad Drakula'nın hayatı boyunca Ortaçağ Avrupa'sında hüküm süren baskın politik ve sosyal sisteme *derebeylik* adı verilirdi. Derebeyliğin hüküm sürdüğü bölgelerde, toprak sahipleri her zaman için soylu sayılır, kralın buyruğu altında kendi bölgelerini yönetir ve karşılığında ona askeri destek verirlerdi. Sözcük olarak karşılıklı güçler arasındaki bir çatışma anlamını vermese de, ülkedeki bu soylu gruplar arasında sık sık tartışmaların çıktığına ve bunların sonucunda kan döküldüğüne hiç şüphe yoktur.

İnançsızların Çevirdiği Entrikalar

Tarihte, Vlad Drakul'un 1442 yılında Eflâk'ın yönetimini en büyük oğlu II. Mircea'ya terk ettiği ve saltanatını sürdürmek için bir Osmanlı mahkemesine giderek ayrı bir antlaşma üzerinde müzakereler yaptığı yazılmıştır. Vlad Drakul'un yokluğunda, Macar lider Janos Hunyadi Eflâk Prensliği'ne saldırmış ve Mircea'yı tahttan indirerek II. Basarab'ı kendi tayin ettiği hükümdar olarak yönetime getirmiştir. Osmanlı Türklerinin askeri gücünün de yardımıyla Vlad Drakul misilleme yapmış ve bir yıl sonra tahtı geri almış; sonrasında da Eflâk Prensliği'nin her yıl Türklere belirli bir vergi ödemesini gerektiren diplomatik görüşmeler yapılmıştır. Bu esnada Vlad Drakul da küçük oğulları Vlad Drakula ve Radu'yu, Eflâk eyaletinin sadakatinin teminatı olarak bırakmak zorunda kalmıştır. Osmanlı Padişahı II. Murat'ın ellerine teslim edilen bu iki genç, iki amaca hizmet etmekteydi: Kısa vadede Vlad Drakul ile iyi ilişkiler

kurulmasını sağlayabilirler, uzun vadede ise Eflâk soyundan geldikleri için Osmanlı İmparatorluğu'nun Eflâk bölgesinde hükümdarlık yapabilecek kukla yöneticileri olarak yetiştirilebilirlerdi.

Korkuluk

Popüler yazar Karen Chance, tarihte önemli yer tutan II. Mircea karakterini yeniden şekillendirerek yakışıklı ve korkunç bir anti-kahramanın maceralarını anlatan *Cassandra Palmer* adlı vampir romanı dizisini yazmıştır. İlginç bir şekilde, bu romanlarda kötülüklerle dolu vampirlikleri yapan kişi Mircea'dır, onun küçük kardeşi Vlad Drakula değil.

Vlad Drakula ve Radu'nun Türklerin esaretinde geçen yılları boyunca, babaları Vlad Drakul Osmanlı Türkleri ve Macar yönetimi arasındaki politik ayak oyunlarına devam etmiştir. Bu arada genç Vlad Drakula da Türklerin elindeyken askeri yeteneklerini geliştirmiş ve son derece güçlü bir devlet adamlığı bilgisi edinmiştir. Bütün bunlar olup biterken Vlad Drakula, babasına yapılan ihaneti görerek daha da öfkelenmişti ve kendisini esir edenlere karşı gözünü nefret bürümüştü. Sonraki yıllarda kanıtlanacağı üzere Vlad Drakula, aldığı Türk eğitiminden sonuna kadar faydalanmış, Osmanlılara hizmet eden biri olmamış, tersine edindiği bilgileri kanlı bir intikam almak için kullanmıştır. Küçük kardeşi Radu için ise Türklerle olan deneyimi çok daha farklı bir anlam ifade etmekteydi. Türklerin hükümdarlık sarayına teslim edildiği zaman sekiz yaşlarında olduğu tahmin edilen Radu, bu kadar küçük yaşta olması sebebiyle çok daha kolay etkileniyordu. Sonraları *Yakışıklı Radu* olarak da adlandırılacak olan Radu, oldukça güzel bir çocuktu ve II. Murat'ın sarayında kısa sürede son derece popüler oldu. Türklerle geçirdiği yıllar boyunca Radu, kendi arzusuyla İslam'ı seçmiş ve diplomatik bir esir olma durumundan hızla sıyrılmıştı. Aslında Radu tam da Sultan II. Murat'ın istediği şeyi yapmış, Osmanlı Türklerinin bir yardımcısı haline gelmişti.

Emirle Aldatmak

Vlad Drakul'un Macaristan ile ve Türklerle uğraşmak için başvurduğu bu oyunlar, 1445 yılında oğlu II. Mircea'nın Eflâk'ın güneyindeki Tuna Nehri'ne yakın olan ve o zamanlar Osmanlıların elinde bulunan Yerköy kasabasına

saldırmasıyla kesintiye uğramıştır. Drakul'un körü körüne izlediği diplomaside bu saldırı hem Kutsal Roma İmparatorluğu'nu memnun etmek hem de Türklere II. Mircea'nın kontrolünü kaybedip aklını kaçırdığını iddia etmek amacıyla kullanılabilirdi. Ama bu ikili oyun işe yaramadı ve Drakul Yerköy kasabasını derhal Osmanlı yönetimine geri vermek ve Türklerle gerçek bir yüzleşme yaşamamak için aralarındaki tüm antlaşmaları yenilemek zorunda kaldı. Bu sonuç, Osmanlı İmparatorluğu ile ilişkilerde başarı getirdi, Macaristan ile olan ilişkilerde ise tam bir felakete sebep oldu.

Drakul'un Çöküşü

Osmanlı Türklerinin can düşmanı olan Janos Hunyadi, 1446 yılında Macaristan hükümdarı seçildi ve böylece istediği gibi askeri seferler düzenlemek için tam yetki elde etti. Bu yıllar Macaristan İmparatorluğu için zor zamanlardı; güneyden ve doğudan Türklerin hissettirdiği baskı, batıdaki Alman varlığı ve Macaristan soylu sınıfının kendi içindeki düşmanlıklar aynı anda mevcuttu. Bütün bu karmaşaya rağmen Hunyadi, 1447 yılında Eflâk'ı cezalandırmak amacıyla bir sefer başlattı. Vlad Drakul ve Mircea'nın birliklerini ağır bir yenilgiye uğrattı. Romanya tarihinin yazdığına göre Mircea, Macar yanlısı düşünceler besleyen ve Drakul'un kâh Türklere kâh Hıristiyan dünyasına göz kırpan ikiyüzlü yönetiminden yaka silken Eflâk soyluları (bunlar *boyar* olarak da anılırlar) tarafından başkent Targoviste (bazen Tirgoviste de denir) yakınlarında esir alınmıştır. Bu soylular Mircea'nın gözlerine mil çekmişler ve onu diri diri gömmüşlerdir. Vlad Drakul'un kendisi ise Romanya'nın Balteni şehri yakınlarında yakalanarak öldürülmüştür. Böylece Eflâk Prensliği'nin tahtı yine Janos Hunyadi'nin kendi seçtiği ve Macaristan otoritesine sonuna kadar bağlı biri olarak bilinen II. Vladislav'a kalmıştır.

1448 yılında II. Vladislav'ın da yardımıyla Janos Hunyadi'nin birlikleri, Kosova yakınlarında Türklerin ellerinde tuttuğu ve stratejik olarak çok kritik olan Tuna Nehri'ne bir saldırı başlattılar. Ardından yapılan savaş Hıristiyan birlikleri için tam anlamıyla bir bozgun oldu ve hem Vladislav hem de Hunyadi kaçmak zorunda kaldı. Hunyadi eve dönüş yolundayken, kendisinin hükümdarlığından hiç hoşlanmayan Sırp lider George Brankovic tarafından esir alındı. Brankovic'in Macar prensliği Sırbistan, o zamanlarda Macaristan'ın buyruğundan ayrılmıştı. Hunyadi, kendi özgürlüğü karşılığında, oğlu Matthias Corvinus ile Brankovic'in üvey kızı Elizabeth Cilli'nin tamamen politik çıkarlar uğruna sahte bir evlilik yapmasına izin vermek zorunda kaldı.

Moldavya Sürgünü

Janos Hunyadi'nin tutsaklığı ve Vladislav'ın bozguna uğraması, Vlad Drakula'nın doğumundan beri kendi hakkı olan şeye, yani Eflâk hükümdarlığına sahip olması fırsatını doğurdu. Osmanlı Türklerinin de yardımıyla Vlad Drakula Eflâk tahtına geçti. Son derece kısa ömürlü olan hükümdarlığı yalnızca bir ay sürdü. Komşu derebeylerinin de desteğini alan Vladislav, Eflâk yönetimini geri aldı ve bozguna uğrattığı Drakula'yı yine Türklerin nispeten daha güvenli olan ellerine doğru sürdü. Buradan itibaren Drakula, Moldavya'daki amcası Bogdan'la birlikte tam sekiz yıl boyunca kontrolü tekrar ele geçirme planları yaptı. Bu süre boyunca, babasının tahttan indirilmesi ve öldürülmesinin başmimarı olan Janos Hunyadi ile Drakula'nın kendisi arasında çok şaşırtıcı bir yakınlık doğmuştu. Bogdan 1451 yılında bir isyan sırasında öldürülünce, Drakula yine kaçmak zorunda kaldı, bu sefer Macaristan'ın ve Hunyadi'nin eline düştü.

VAMPİR ISIRIĞI

Boyar terimi, Doğu Avrupa'daki toprak sahibi soyluları anlatmaktadır. Bunlar, doğuştan soylu sayılırlardı ve birçok şehir ve derebeyliğin yönetimini ellerinde tutarlardı. Geleneksel olarak *boyar*'lar, kendilerini yönetecek olan hükümdarları belli bazı soylu ailelerden ya da *cemaatlerden* seçerlerdi. *Boyar*'lar nispeten belli bir özerklikle kendi topraklarını yönetir, ancak hükümdarlarına sadakat göstermeleri, büyük krallığı korumak amacıyla ufak anlaşmazlıkları ve iktidar kavgalarını bertaraf etmeleri beklenirdi.

İktidara Giden Yol

Vlad Drakula'nın kurnazlıklarıyla Hunyadi'nin politika anlayışının oluşturduğu alışılmadık kombinasyon, çok geçmeden her ikisi için de avantajlı sonuçlar doğurmaya başladı. Türklerin yanında yıllarca tutsak kalan ve eğitim gören Drakula, Türklerin kafa yapısını ve düşünce şekillerini çok iyi öğrenmiş ve dolayısıyla Hunyadi için paha biçilemez bir kaynak olmuştu. Şüphesiz ki Drakula'nın Türklere duyduğu nefret de bu duruma katkıda bulunmuştu; sonuç olarak Drakula Hunyadi'nin en güvendiği danışmanlarından biri haline geldi. Drakula'nın çok işine geleceği üzere, Hunyadi ve Eflâklı II. Vladislav arasında bir gerginlik oluşmaya başladı. Osmanlı Türklerinden gelen yeni tehditler,

Hunyadi'ni günümüzde Sırbistan'ın Belgrad şehrinin olduğu yerde savunma yapmaya zorladı. Drakula bu savaşta Eflâk sınırlarını kendi birlikleriyle savunma görevini üstlendi. 1456 yılının başlarında Belgrad'da yapılan bu savaş, Hunyadi'nin ve birliklerinin üstünlüğüyle sonuçlandı, ancak Türklerin bölgeyi terk edip savaştan çekilmelerinden sadece üç hafta sonra Hunyadi'nin yaşamı savaş yüzünden değil, veba yüzünden sona erdi. Hunyadi'nin ölümünden sonra Türklerin çekilmesi ve Macaristan yönetiminin sürekli değişmesi ile Eflâk kapıları ardına kadar Vlad Drakula'ya açıldı.

VAMPİR ISIRIĞI

Kazığa oturtma, o yıllarda kullanılan son derece iğrenç bir işkence ve öldürme yöntemiydi ve Vlad Drakula'ya özgü bir ölüm cezası haline gelmişti. Sivriltilmiş bir kazık, genellikle ipler ve atlar yardımıyla kurbanın vücuduna geçirilir, sonra da kişi kazığın üzerinde sallanır haldeyken toprağa dikey olarak saplanıp bırakılırdı. Bu denli korkunç bir işkence, kurbanı neredeyse anında öldürse bile, Drakula'nın adamları kazığa oturtma "sanatını" geliştirmek için özel çaba sarf eder, kurbanın ölmeden önce çektiği acıları bazen günlerce sürecek şekilde uzatmanın yollarını ararlardı.

Binlerce Kişiyi Kazığa Oturtmak

Hunyadi'nin öldüğü yıl Drakula Eflâk'ı işgal etti ve sonunda Vladislav'ın ordularının savunmasını kırıp geçti. Drakula'nın, Vladislav'ın hükümdarlığını kesin olarak bitirmek amacıyla onun canını teke tek dövüşte kendisinin aldığı ve kafasını uçurduğu söylenir. Drakula'nın tahtın kontrolünü kayıtsız şartsız kendi eline geçirmek istemesinin asıl amacı, artık onun işine yaramayan, üstelik babasının ve ağabeyinin ölümlerinin baş sorumlusu olan derebeylerinin sonunu getirmekti. 1457'deki Paskalya kutlamaları sırasında Drakula, büyük bir ziyafette toplanmak üzere derebeylerini Targoviste şehrine davet etti. Burada her bir soylu toprak sahibini sorgulayan Drakula, hepsine hayatları boyunca kaç tane Eflâk prensi tanıdıklarını sordu. *Story of a Bloodthirsty Madman Called Dracula of Wallachia* (Eflâklı Drakula Adlı Kana Susamış Bir Delinin Hikâyesi) adlı şiirin yazarı Alman şair Michel Beheim'a göre, en yaşlı boyarlardan bazıları en az otuz prens hatırlamış, bazıları yirmi cevabını vermiş, en genç olanları ise yedi prens hatırladıklarını söylemişlerdir. Drakula'nın bu cevaplara verdiği yanıt ise çok açıktı:

"Ülkenizde bu kadar çok prensin hükümdarlık yapmasını nasıl açıklarsınız? Bütün suç sizin utanç verici entrikalarınızda."

Efsaneye göre bu görüşmeden sonra Drakula, derebeylerinden 500 kadarını yakalatıp kazığa oturtmuştur. Ancak bu sayı şüphesiz ki abartılıdır; olsa olsa bu derebeylerinden, Drakula'nın kötü şöhretini pekiştirecek ve sonsuza dek Vlad Tepes yani "Kazıklı Voyvoda" adıyla anılmasına yetecek kadarı kazığa oturtulmuştur.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Sinemada tarihi karakterlerin kullanılmasının ilginç bir şekli de, vampirleri anlatan *Karanlıklar Ülkesi* ve *Karanlıklar Ülkesi: Evrim* adlı filmlerde Macar asıllı Matthias Corvinus'un adının kısmen kullanılmasıdır. Bu filmlerde başkahraman Michael Corvin (Scott Speedman), açıklanamayan bir hastalığa karşı genetik olarak bağışıklık göstermektedir. Corvin'in beş yüzyıl önceki atalarından Alexander Corvinus (Derek Jacobi) da köyü tamamen yakılıp yıkıldıktan sonra bu bağışıklığa sahip olmuştur. Hikâyede gerçek anlamda ölümsüzlüğe sahip olan ilk Macar toprak sahibinin o olduğu anlatılmaktadır.

Vlad Drakula, canlarını aldığı derebeylerinin yerlerine kendi seçtiği daha düşük sınıflardan kişileri getirmiş, böylece de kendisine sadakati sağlamak için zekice bir hareket yapmıştır. Kendilerine ummadıkları bir güç bahşedilen bu yeni derebeyleri için, yeni hükümdarlıklarının yerine başka birini getirmek amacıyla yapacakları en ufak bir girişim, zaten şaibeli bir şekilde elde ettikleri gücün ellerinden alınıp tekrar soylu sınıfa verilmesi anlamına gelecekti. Drakula'nın Eflâk derebeylerine karşı son derece şüpheci davranmasının ardında bir gerçek yatmaktaydı ve onları kontrol altında tutmak için elindeki imkânları sonuna kadar kullanmaktaydı. Daha yaşlı ve düşmanca tavırlar içinde olan derebeylerini etkisiz kılmak amacıyla, yönetimi tamamen değiştirerek bunların yerine daha genç ve kendi seçtiği kişileri getirmişti. Köklü derebeyleri aynı zamanda ekonomik açıdan da Transilvanya'daki Alman kökenli tüccarlara bağlıydılar. Drakula, bu tüccarlara ve sürekli problem çıkaran bazı ticaret gruplarına da birtakım yaptırımlar uygulayarak aristokratlara da ekonomik

bir darbe vurmuştur. Hükümdarlığı sırasında Eflâk içinde kanunları ve düzeni sağlamak Drakula'nın asıl amacı olmuştur. İster büyük ister küçük olsun, neredeyse her suç kazığa oturtmakla cezalandırılmaya başlanmıştır. Drakula kötü kişilere karşı son derece merhametsiz davranmıştır. Bu hoşgörüsüzlüğünü en iyi anlatan örneklerden birinde, Drakula'nın Targoviste yakınlarında bir akarsuyun sığ bir yerine yoldan geçenlerin susuzluklarını giderebilecekleri altın bir kap yerleştirdiği söylenir. Hükümdarlığı boyunca o kap hep orada kalmış, asla çalınmamıştır. Çünkü böyle bir suçun karşılığının ne olacağını herkes çok iyi bilmektedir.

İntikam Üzerine Kurulu Bir Savaş

Drakula'nın Eflâk içinde sosyal düzeni sağlama baskısı, Osmanlı Türklerinin sürekli devam eden tehditleriyle de aynı zamana rastlar. 1458 yılında Macaristan soyluları, Matthias Corvinus'u tahta geçirdiler ve kendisinin temel amaçlarından biri de Türklerle savaşa tutuşmaktı. Drakula'nın, geçmişte kendisini esir edenlere karşı duyduğu nefret sınır tanımıyordu. Convinus'un niyetinden haberdar olur olmaz yaklaşık 20.000 kişilik bir ordu toplayarak Tuna Nehri'ni aşıp Karadeniz yakınlarına geldi. Buna karşılık, II. Murat'tan sonra tahta çıkmış olan II. Mehmet de 100.000 kişinin üzerinde inanılmaz bir ordu toplayarak bu Hıristiyan akınına karşılık verdi. Sayıca çok zayıf kalan Drakula, Targoviste şehrine geri çekilmiş, bu esnada bir "yakıp yıkma" politikası izleyerek yoluna çıkan tüm köyleri, yiyecek kaynaklarını yakmış, su kaynaklarını zehirlemişti. Yok ettiği yerler arasında kendi halkının yerleşim bölgeleri de bulunmaktaydı.

Transilvanya'da Korku ve Nefret

Peşinden Osmanlıların kovaladığı Drakula, Targoviste şehrine geri dönmüştü ancak Türklerin şehrin dış sınırlarında karşılaştığı manzara, Drakula'nın Türklerden aldığı acı intikamı gözler önüne sermekteydi. Yunan tarihçi Laonicus Chalkondyles'in anlattığına göre II. Mehmet ve birlikleri, yaklaşık bir kilometreye üç kilometre büyüklüğünde bir alanda, 20.000'den fazla kazığa geçirilmiş Türk esirin bulunduğunu, aralarında kadın ve çocukların da olduğu binlerce kişinin kazığa geçirilerek öldürülmüş olduğunu dehşetle gördüler. Şaşkına dönen Sultan II. Mehmet ve korkuya kapılan ordusu, bu

korkunç katliamı incelemişler ve sonrasında II. Mehmet, böyle dehşet verici şeyler yapabilen bir adamın topraklarını asla fethedemeyeceğini haykırmıştır.

Bazı tarihçiler ve psikologlar, Drakula'nın bir işkence ve öldürme yöntemi olarak kazığa geçirmeye gösterdiği özel ilginin sebebinin, küçük kardeşi *Yakışıklı Radu*'nun Osmanlı topraklarında tutsakken uğradığı eşcinsel taciz olayları olduğunu ileri sürmektedirler. İşin bu kısmının doğru olup olmadığı sonsuza kadar gizemini koruyacaktır, ancak herhalde Sigmund Freud bu varsayımın büyük ihtimalle doğru olduğunu söylerdi.

Drakula'yı yakalamaya ramak kalmış durumdayken Türkler geri çekilmişlerdi, ancak bu derece şok edici bir katliam yapan adamla işleri henüz bitmemişti. II. Mehmet'in tepkisi, ordusunun bir kısmını Vlad Drakula'nın kardeşi *Yakışıklı Radu*'nun komutasına bırakmak olmuştu. Fitneci Eflâk derebeylerinin ve onların ordularının da yardımıyla Radu, ağabeyinin peşinden giderek Poenari köyü yakınlarındaki yerleşim yerine ulaşmıştır (bkz. Bölüm 6). Kuşatılmış olan Vlad Drakula, kıl payı kurtularak Transilvanya'ya kaçmış; ancak burada Türkler tarafından değil de eski müttefiki Matthias Corvinus tarafından esir alınınca şaşkına dönmüştür. Radu, Eflâk'ın kontrolünü eline geçirdiği sıralarda, Corvinus böyle olmasının siyasi açıdan kısa vadede sıkıntı yaratmayacağını düşünmüştür. Drakula'nın bütün hakları elinden alınmış ve yaklaşık iki yıl boyunca tutsak edilmiştir.

Yeniden Doğum ve Aniden Ölüm

Drakula'nın tutsaklığı sürerken, Yakışıklı Radu frengiden ölür ve Eflâk tahtına Osmanlı İmparatorluğu'na hizmet eden Büyük Basarab geçer. Drakula'nın kendisi Matthias Corvinus'un güvenini bir yere kadar kazanmış, özellikle Katolik mezhebine geçişinden sonra Corvinus ailesinin kızlarından biriyle evlenmiştir. Bu geçişle birlikte 1475 yılında Drakula'nın komutasına bazı askeri birlikler verilmiş, bunun üzerine kendisi yine Türklerle savaşmaya ve Eflâk tahtını geri almaya gitmiştir. Bir yıl sonra Drakula, Bassarab'ı tahttan indirmiş ve yıllardır geri almak için uğraştığı pozisyonu elde etmiştir. Sadece bir ay iktidarda kalan Drakula, tahttan indirdiği Basarab'ın yönettiği yeni bir Türk ordusu tarafından yine kuşatılmıştır. 1476'nın Aralık ayında Drakula

sonunda öldürülmüştür. Ölümünü getiren şartların neler olduğu konusunda çok çeşitli rivayetler olsa da, Bükreş yakınlarında bir savaşta öldürülmüş olması en kuvvetli ihtimaldir. Drakula'nın kafasının kesilerek bal dolu bir kavanoz içinde İstanbul'a gönderildiği konusunda belgeler vardır. Burada Fatih Sultan Mehmet'in, Drakula'nın kafasını bir kazığın üzerine yerleştirip uzun ve acılarla dolu bir savaşın son galibiyetini simgelediği söylenir.

KAHRAMAN MI KÂFİR Mİ?

Vlad Drakula'nın gerçek hayatta bir canavar olarak efsaneleşmiş bir şekilde karşımıza çıkması, hikâyeyi kimin anlattığına bağlı olarak çok çeşitli şekillerde olabilmektedir. Romanya halk efsanelerinin pek çoğunda Drakula, bir vatansever ve anavatanını Osmanlı Türk akınlarından korumak için çarpışırken hayatını kaybeden bir kahraman olarak anlatılır. Suçlulara karşı çok sert ve acımasız olan tavrı ve dehşet verici ölüm cezaları bile, derebeylerinin yıllardır süren kokuşmuş sistemini düzeltmeye çalışmış bir adamın çabaları olarak anılmıştır. Alman bakış açısına göre Drakula, efsanelerde ve edebiyatta genellikle akıl almaz bir canavar olarak kötülenmiştir. Vlad Drakula'ya mal edilen kötü özelliklerin pek çoğunun ya son derece abartılmış ya da propaganda olsun diye uydurulmuş olması ihtimali yüksektir. Drakula'nın kötülükleri hakkında en sık anlatılan hikâyelerden birinde, Transilvanya'daki bir akın sırasında 500'den fazla Alman tüccarı kazığa oturttuğu belirtilmiştir. Diğer taraftan, aynı olayı anlatan başka bir geleneksel kaynakta bu sayı kırk bir olarak verilmektedir. Her ne olursa olsun, rakamlar arasında büyük farklılıklar olsa bile en hafif haliyle anlatıldığında dahi büyük bir vahşetten bahsedilmektedir.

Vlad Drakula'nın hayatı hakkında gerçeklik payı olan tarihi dokümanların sayısı azdır, ancak kötü davranışlarının ardında acı bir intikam duygusunun, iktidar tutkusunun ve düşmanlarının hepsinin kanını akıtma arzusunun yattığına şüphe yoktur. Bram Stoker'ın ünlü romanının ve sonrasında oluşan efsanelerin isim babalığı için, ne tarih ne de edebiyatta Vlad Drakula'dan daha mükemmel bir aday olabilirdi. Gelecek bölümde, bu kötü şöhretli Romanya liderinin gerçek ve hayal ürünü yaşamını yakından inceleyeceğiz ve gerçek Drakula Şatosu'nun yerini arayacağız.

bölüm 6

Drakula'yı Ararken

Geçtiğimiz bölümlerde, Vlad Drakula'nın, diğer adıyla Kazıklı Voyvoda'nın ilginç hikâyesini, efsanevi yazar Bram Stoker'ın hayatını ve edebiyat tarihinin en ünlü romanlarından biri olan *Drakula*'da yer alan diğer karakterleri okudunuz. Şimdi ise Drakula hakkındaki diğer gerçekleri ve batıl inançları öğrenecek, efsaneye göre Drakula'nın yaşadığı ve savaştığı uzak diyarların ayrıntılarını göreceksiniz. Geçtiğimiz yüzyıl boyunca her iki konu hakkında da büyük tartışmalar yaşanmıştır. Vlad Drakula bir kahraman mıydı, yoksa bir canavar mı? Gerçekten bir vampir miydi? Ve şu efsanevi Drakula Kalesi tam olarak nerededir?

Şeytanca Gerçekler ve Uydurmalar

Bir an için, dünya üzerindeki pek çok kişinin, ülkenizin en ünlü vatandaşının aynı zamanda tarihteki en korkunç vampir de olduğuna inanmasının yükü altında ezilmenin neye benzeyeceğini bir düşünün. Birçoğumuzun büyük ihtimalle farkında olmadığı şey Drakula'nın, anavatanı olan Romanya vatandaşları tarafından, genellikle ulusal gururun ve vatanperverliğin bir sembolü olarak görüldüğüdür. Drakula, son derece sert ve amansız bir hükümdar olmasına rağmen, öfkesinin büyük kısmını Eflâk devletinin düşmanlarından ve ülkenin en zengin ve nüfuzlu soylularından çıkarmıştır. Geleneksel olarak doğru kabul edilen pek çok şeye karşı gelen bu prens zenginlik ve nüfuzu küçümsenmiş ve ayıplamıştır. Çok sevdiği anavatanının iliğini kurutan alışılmış ticaret ve iktidar kavgalarının hepsini aşağılamıştır.

Korkuluk

Toplamda yedi yılı biraz geçen kısa iktidar dönemi boyunca Vlad Drakula, Transilvanya'da Alman tüccarlara sağlanan ekonomik ayrıcalıkları ve haksız rekabeti ortadan kaldırmıştır. Alman tüccarlar, Avrupa'nın batısındaki daha sanayileşmiş ülkelerin ticaret malları üzerinde denetim kurarak zenginleşmişlerdi. Bu zenginliğin temel nedenlerinden biri Transilvanya'nın Macaristan İmparatorluğu'nun en uyumlu işleyen beyliklerinden biri olmasıydı.

Her ne tür olursa olsun suç oluşturacak davranışları önlemek de Vlad Drakula'nın asıl amaçlarından biriydi; ister adi hırsızlar ve yankesiciler, isterse Eflâk'ta sahip oldukları siyasal ve ekonomik güçlerine dayanarak kendi hükümranlıklarını sürdüren derebeyleri olsun, Drakula kimden gelirse gelsin kokuşmuşluğun her türlüsüne karşıydı. Drakula, suçlu kimselere tutarlı bir biçimde genel kabul görmüş kazığa geçirme cezası verirdi; cezanın tutarlılığı kimin hayatı olursa olsun ayrım yapmaksızın uygulanmakta oluşuydu. Yüzyıllar boyunca onun hakkında anlatılan efsanelerin pek çoğundan çıkan sonuç, kendisinin bu uygulamalarının halkı için korkutucu, saygı uyandırıcı ve kaçınılmaz şekilde etkili olduğudur. Kısa süren iktidarı boyunca Eflâk'ta suç oranı diğer bütün Doğu Avrupa devletleri arasında en aza inmiştir.

Bütün bu anlatılanlara karşılık başka bir görüşe göre de Drakula, ortaçağdaki pek çok başka lider gibi son derece sert ve despot bir hükümdardır ve mutlak otorite sağlamak amacıyla elindeki iktidar gücünü alışılmış şekilde kötüye kullanmıştır. Vlad Drakula'ya dair anlatılan bazı efsanelerde, kendisinin mutlak bir iktidar kurma arzusuna hizmet edenler dışında başka hiç kimsenin hayatına önem vermediği söylenir. Yine de Drakula'nın, dört bir yandan gelen bitmek, tükenmez iktidar savaşlarının ortasında ülkesinin nasıl yönetileceğiyle ilgili net politik ve idealist fikirlerinin olup olmadığı tartışma konusudur. Eflâk üzerinde mutlak hâkimiyetini kurmak için başvurduğu aşırı önlemler, Drakula'yı son derece korkutucu ve efsanelere konu olmuş kötülükleri yapan biri olarak anılması için uygun bir hedef haline getirmiştir.

VLAD DRAKULA GERÇEKTEN BİR VAMPİR MİYDİ?

Transilvanya ile özdeşleşen Vlad Drakula ve onun tarihsel mirası, Batı dünyasındaki hayal ürünü edebiyat ve sinema eserlerinde, hayali Drakula karakteri ve vampirlik ile ayrılmaz bir şekilde bütünleşmiştir. *Drakula*'nın 1897 yılında yayınlanmasından itibaren Romanyalılar bu bağlantıdan hem mantıklı sonuçlar çıkarmışlar hem de yaka silkmişlerdir.

Vlad Drakula'nın sözde barbarlıklarına rağmen, Romanya tarihinde ya da halk efsanelerinde Drakula'nın yaşamını ya da ölümünü vampirlikle ilişkilendiren hiçbir kanıt ya da ima olmadığının altı çizilmelidir. Vlad'dan şiddetli bir öfkeyle nefret eden Osmanlılar bile "Kazıklı"nın bir yaşayan ölü olduğunu öne sürmemişlerdir. Zaten yaşarken ondan yeterince tiksinmiş ve nefret etmişler, üstelik kellesini alarak ganimet olarak götürmüşler, böylece de Drakula'nın anavatanının kaderi ve hazineleri üzerindeki hesapları sebebiyle kendilerine karşı beslediği dizginlenemez nefrete kesin bir son vermişlerdir.

İsim Karmaşası

Tarihi Eflâk hükümdarına verilen isimlerle ilgili ilginç bir gariplik de, Bram Stoker'ın romanındaki vampirle Drakula arasında kurulan bağlantı sebebiyle, hiçbir Romanyalının Vlad "Drakula" isminden hoşlanmamasıdır. Romanya'da ona Vlad Tepes ve hatta İngilizce karşılığı olan Vlad the Impaler denir. Ona bu ismi, tarih boyunca can düşmanları olmuş Osmanlıların vermiş olma olasılığı

yüksektir. Modern Romanyalılara göre, Vlad Drakula'nın Stoker tarafından korkunç bir vampire dönüştürülmüş olması, ulusal kahramanlarıyla ilgili iftira dolu hikâyeleri yüzyıllar önce anlatmış olan Osmanlıların ve Almanların yaptıklarına benzemesi bakımından son derece iticidir. Bu eser, Eflâk'ın ve sonuç olarak Romanya'nın bağımsızlığının simgesi olmuş bir liderin aşağılandığı efsaneleri hatırlatması bakımından hiç hoş karşılanmaz.

VAMPİR ISIRIĞI

Bazı tarihçiler, Vlad Drakula'nın ya da Romanyalıların tercih ettiği ismiyle *Vlad Tepes*'in (Te-peş diye okunur) kazığa oturtmakla ilgili lakaplarının, bu ünlü Eflâk hükümdarına Osmanlıların taktığı addan gelmekte olduğunu savunmaktadırlar. Drakula'nın düşmanlarını kazığa geçirdikten sonra toprağa dikmek suretiyle saçtığı dehşet dolayısıyla Osmanlılar kendisine "Kazıklı Voyvoda" ya da "Kazıklı Prens" demişlerdir.

Piyonun Gücü

Eflâk ve Transilvanya bölgelerinin, Osmanlılar ve Hıristiyan devletleri arasındaki üstünlük savaşında sadece piyon olarak kullanıldığı ve kukla gibi oynatıldığı konusunda şüphe yoktur. Eflâk, Macaristan'ın ve Osmanlı İmparatorluğu'nun büyüklüklerinin yalnızca çok küçük bir kısmı kadar olmasına rağmen, Vlad Drakula yine de binlerce kişilik ordular toplayabilmiştir. Bunların çoğunluğu eğitimsiz köylülerdi ve anavatanlarının bağımsızlığına baş koymuş kişilerdi. Eflâk'ın nispeten küçük sayılabilecek ordusu, Avrupa'nın en güçlü iki devletinin inanılmaz güçteki ordularını birden çok defa alt etmeyi başarmış ve haklı olarak çok çetin bir düşman olarak ün salmıştır. Ezici bir üstünlükle karşısına dikilen şartlar karşısında bile kahramanlık ve azim gösteren Vlad Drakula, Doğu Avrupa tarihinde kendisine haklı bir yer edinmiştir. "Kazıklı"ya karşı olan onca olumsuz koşula rağmen, Eflâk ve Transilvanya'nın kendilerinden çok daha güçlü olan dış güçler tarafından yutulup gitmemesi aslında oldukça şaşırtıcıdır.

Askeri açıdan bakıldığında Vlad Drakula, Osmanlı Padişahı II. Mehmet'in Eflâk hükümdarlığını ezip geçme niyetini bertaraf eden bir tür psikolojik savaş yürütmüştür. Binlerce Osmanlı esirini tereddütsüz kazığa oturtmak gibi korkunç bir işi yapabilmesi, Osmanlı sultanının sadece tek bir adamla

değil, aynı zamanda herhangi bir anlaşmazlıkta asla ödün vermeyen ve hiçbir düşmana boyun eğmeyen bir topluluk ile karşı karşıya olduğunu bütün açıklığıyla anlamasını sağlamıştır. Bu taktikler yalnızca Osmanlıların ülkesini işgal etme isteğini ortadan kaldırmakla kalmamış, aynı zamanda Avrupa'nın geri kalan ülkelerinin de sürekli büyüyen ve genişleyen Osmanlılara karşı baş kaldırmasının önünü açmıştır. Drakula, Osmanlıların kendisine karşı yaptığı seferler sonucunda hayatını kaybettiyse de, Osmanlıların ana işgal gücü Eflâk'ı tamamen boşaltmış ve Osmanlılar bu prensliği Osmanlı İmparatorluğu'nun içine çekme gayretinden tamamen vazgeçmişlerdir.

DRAKULA ATEŞ ALTINDA

Vlad Drakula ile Bram Stoker'ın Drakula karakteri arasındaki ilişki, Massachusetts'teki Boston College'den Raymond McNally ve Radu Florescu adlı iki saygın tarih profesörünün yazdığı *In Search of Dracula* adlı eserin 1972 yılında yayınlanmasıyla sağlamlaşmıştır. McNally ve Florescu'nun çalışması, otuz beş yıldan uzun bir süredir Drakula meraklılarının gözdesi olmuştur ve halen de hem eğitim çevrelerinin hem de sıradan araştırmacıların algılamalarını etkilemeye devam etmektedir. Kitap piyasaya ilk yayınlandığı tarihten itibaren, her iki yazar da başlangıçta yapmış oldukları tespitleri güncellemişler ve belki de başlarda daha kesin bir dille söyledikleri şeyi, yani Stoker'ın vampir Drakula karakterini doğrudan doğruya Vlad Drakula üzerine kurduğu tezini biraz yumuşatmışlardır. Bu iki tarih dedektifinin, Drakula'nın mirasını ve toplum tarafından algılanışını değiştirdiklerine ve gerçek Vlad Drakula'yı gün ışığına çıkararak ilgi ve merak konusu haline getirdiklerine şüphe yoktur.

Tartışmaların Alevlenmesi

McNally ve Florescu, iki Drakula arasında bir bağlantı kuran ilk araştırmacılar değillerdi. Büyük bir olasılıkla, 1956 yılında bu bağlantıyı ilk kuran bilim insanı Batı Virginia Üniversitesi'nden Profesör Bacil F. Kirtley idi. Ünlü bir antropolog, halkbilimci ve tarihçi olan Kirtley, Vlad Drakula'nın Rusya'nın kuzeyindeki Kirril-Belozersk Manastırı'nda (günümüzde Kirillo-Belozersky olarak söylenmektedir) bulunan en eski yazıtlarını tanıtan çığır açıcı

nitelikte bir deneme yazmıştı. 1490'lara kadar giden deneme, 1486 yılında (yani Vlad Drakula'nın ölümünden sadece 10 yıl sonra) Rus rahipler tarafından kaleme alınmış olan orijinal yazıtların bir kopyasıydı. Bu tarihi belgenin kopyalanarak Doğu Avrupa'daki birçok manastıra dağıtıldığı ve sonunda Almanya'ya kadar ulaştığı bilinmektedir. Tekrarlana tekrarlana gerçekmiş gibi görünmeye başlayan ve yüzyıllar boyunca Vlad Drakula'nın peşini bırakmayan birçok korkunç efsanenin kaynağının bu belge olduğu sanılmaktadır. 1956 yılında Kirtley'nin ilk çalışmalarının yanı sıra, Florescu ve McNally'nin bir miktar esinlendiği başka bir çalışma da 1962 yılında ilk kez Stoker'ın biyografisini yayınlayan Harry Ludlum adlı yazarın eseridir. Uzun süre boyunca baskıları hep tükenen *Drakula'nın Biyografisi: Bram Stoker'ın Hayat Hikâyesi* adlı kitapta Ludlum da aynı bağlantıyı kurmuştur.

Bram Stoker, "Drakula" adını ilk kez gördüğü *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia* (Eflâk ve Boğdan Prenslikleri Hakkında Bir Hikâye) adlı kitabı İngiltere'nin Whitby kentinde bir kütüphanede keşfetmişti. Kuzey Denizi'ne yakın olan Esk Nehri üzerinde kurulu küçük bir balıkçı kasabası olan Whitby, Stoker'ın eseri üzerinde çalıştığı yıllarda çok popüler bir dinlenme yeri olarak ünlenmişti. Eski bir taş manastırın harabeleri ve yüksek kuleleriyle şehrin üzerinde yükselen St. Mary Katedrali'nin, Stoker'ın başarılı mimari betimlemelerine esin kaynağı olduğu düşünülmektedir.

Ne Yapmış, Ne Yapmış?

Her çağda, efsanevi liderlerin ve politikacıların şöhretini artırmak ya da altını oymak amacıyla inanılmaz hikâyeler anlatılır; Vlad Drakula'nın durumu da hiç farklı olmamıştır. Vlad Drakula'nın çeşitli başarılarını ve kötülüklerini anlatan 1486 tarihli Rus belgeleri, Drakula ile ilgili "gerçeklerin" en önemli kaynakçası olmuştur. Genellikle bu efsanelerin, en hafif tabiriyle gerçekte olmuş olayların hayli abartılmış halleri, ağır tabir kullanılırsa da düpedüz uydurma oldukları söylenebilir. Yine de Vlad Drakula hikâyesinin bir parçasıdırlar ve düşmanlarının bu ünlü Eflâk Prensi'ne karşı duyduğu büyük korkunun ve gönülsüz saygının bir çeşit göstergesidirler. Anlatılırken bile

insana gerçekmiş gibi gelmemesine rağmen, Vlad Drakula'nın aşağıdaki şekilde özetleyebileceğimiz ünlü hikâyeleri yüzyıllar boyunca süslenerek, abartılarak yeni biçimlerle anlatıla gelmiştir:

- Drakula ile arabuluculuk yapmak üzere gönderilen Türk elçiler, Drakula'nın huzuruna çıktıklarında geleneklerine aykırı olduğunu söyleyerek feslerini çıkarmamışlar. Drakula'nın cevabı feslerini kafalarına çiviletmek olmuş.
- Drakula'nın ülkesindeki yaşlı, yoksul ve hastaları büyük bir ziyafet için genişçe bir salonda topladığı söylenir. Misafirlerine bütün dünyevi dertlerinden kurtulmak isteyip istemediklerini sormuş, sonra da binayı içindeki tüm insanlarla birlikte ateşe vermiş.
- İki Macar papaz, sadaka istemek için Drakula'yı ziyaret etmişler. Drakula ayrı ayrı her ikisine de kazığa oturtulmuş suçluları göstermiş. Onları bu şekilde cezalandırarak doğru yapıp yapmadığını sorduğunda, içlerinden biri "Hayır" demiş. Diğeri ise Tanrı'nın hükümdarlara iyileri ödüllendirmesini ve kötüleri cezalandırmasını buyurduğunu söylemiş. Drakula da ilk papazı kazığa oturtmuş, ikincisine ise elli altın ödül vermiş.
- Bir tüccar 160 altınını çaldırmış ve suçluları bulması için Drakula'ya başvurmuş. Drakula da çalınan altınları bir gecede bulacağı konusunda tüccara güvence vermiş. Ertesi gün Drakula hırsızı yakalamış ve tüccara altınlarını geri vermiş, üzerine de kendisi bir altın eklemiş. Tüccar ise altınları saymış ve fazla çıkanları Drakula'ya iade etmiş. Bu davranış üzerine Drakula kendisine, eğer bu şekilde dürüstlük göstermemiş olsaydı, onu da hırsızla birlikte kazığa oturtacağını söylemiş.
- Drakula'nın ziyafetlerinden birine katılan bir köylü, tarlalarda kazığa geçirilmiş cesetlerin kokusu karşısında burnunu kapatmak gibi bir cüret göstermiş. Drakula ise adamı kazığa oturtarak bütün o cesetlerin kokusunun tam ortasına bırakmış.
- Macar Kralı Matthias, Drakula'yı yakaladıktan ve hapsettikten sonra, Drakula zamanını küçük fareleri yakalayıp, onları sopalara geçirerek ve canlı kuşların tüylerini yolarak geçiriyormuş.

Köklere Ulaşma Çabası

Bram Stoker'ın Drakula'sının köklerini araştırmak için yola çıkan bilim insanlarından hiçbiri, konuya Kanada'daki Newfoundland Üniversitesi

Profesörü Elizabeth Miller kadar akademik ve entelektüel gayretle yaklaşmamıştır. Miller, Stoker'a ilham veren şeyleri araştırırken, onun dünyanın en ünlü vampirini kurgularken kullandığı yaklaşımının tek gerçek kanıtı olarak gördüğü notlarından faydalanmıştır. Miller'ın vardığı sonuçların ana fikri, Stoker'ın "Drakula" ismini kesinlikle William Wilkerson'ın *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia* (Eflâk ve Boğdan Prenslikleri Hakkında Bir Hikâye) adlı kitabından çıkardığıdır. Stoker'ın kendi notlarında, İngiltere'nin Whitby kasabasındaki bir kütüphaneden aldığı ve dipnotlarından birinde "Drakula"nın tanımını (yanlış olarak) "Eflâk dilinde *şeytan* anlamına gelir" şeklinde yapan bu kitaba atıfta bulunduğu yazılmaktadır. Bunun dışında Stoker'ın "Vlad Tepes" ya da "Vlad the Impaler" (Kazıklı Vlad) adlarını bildiğine dair hiçbir kanıt bulunmamaktadır. Aynı şekilde Stoker'ın, Vlad Drakula hakkında yüzyıllar öncesinde anlatılan efsanelerden herhangi biri hakkında bir fikir sahibi olduğuna dair de bir gösterge yoktur.

Miller'ın çalışmalarında işaret ettiği üzere, Stoker'ın *Drakula* romanındaki deli karakteri Renfield'ın anlatılışı ve onun sinek ve örümcekleri öldürmek konusundaki takıntısının eski bir Vlad Drakula efsanesinden alıntı olduğu sıklıkla öne sürülür. Gerçekliği son derece tartışılır olan bu efsanede Vlad'ın, 1462 yılında Macaristan'da Matthias Corvinus tarafından esir tutulurken, zamanını küçük fareleri ve kuşları öldürüp, sopalara geçirerek değerlendirdiği söylenir. Bu ilişkilendirme, özellikle de Renfield'ın minik kurbanlarını şişe geçirmeyip canlı canlı yediği göz önüne alındığında, en iyi tabiriyle çok cılız bir varsayımdır.

Macaristan Egemenliği

Birçok Drakula araştırmacısı tarafından ortaya atılan başka bir iddia da, romanın on sekizinci bölümünde Van Helsing'in "Arminius" adlı bir arkadaşına yaptığı atıftır. Grup Drakula'yı yok etmeye karar verdikten sonra Van Helsing'in anlattığı hikâyenin hemen arkasından bu konuya değinilir:

> **"İşte bu adamın yaşadığı yeri bulduğumuz zaman, onu tabutuna hapseder ve yok edebiliriz, tabii planlarımıza sadık kalırsak... Ama o akıllıdır. Budapeşte Üniversitesi'ndeki arkadaşım Arminius'dan onun hakkında bilgi toplaması ve onun kim olduğu, neler yaptığı konusunda**

bana bilgi sağlaması için yardım istedim. Bu adam her halükarda gerçekten de Türk memleketini sınırlayan büyük nehrin kenarında Türklere karşı savaşan Voyvoda Drakula olmalı. Eğer öyleyse, bu adam hiç tekin biri değil. Hem o zamanlarda hem de yüzyıllar sonra çağının en akıllı ve kurnaz hükümdarı olarak anlatılmış, ayrıca *ormanın ardındaki diyarın* çocuklarının en cesuru da oymuş."

Birçok uzmanın tahmini, Van Helsing'in bir çeşit "Drakula uzmanı" olmasının sebebinin muhtemelen; Bram Stoker'ın da dost çevresinden tanıdığı ünlü Macaristan ve Osmanlı tarihçisi Arminius Vambery'nin kendisine vermiş olduğu fikirlere yapılan bir atıf olduğu yönündedir (bkz. Bölüm 4). Tabii ki, Stoker'ın "Arminius" karakterini gerçek hayattaki Vambery'ye hürmeten yaratmış olması da mümkündür, çünkü kendisinin adı ve geçmişi bu tür kurgusal bir karakterleştirmeye son derece uygundur. Ama bu teorinin çıkmaza düştüğü nokta, Vambery'nin ya da onun bileceği adlarıyla Vlad Tepes veya "Kazıklı Prens" adlarının Stoker'ın notlarından bir tanesinde bile geçmemesidir.

VAMPİR ISIRIĞI

Vlad Drakula hakkında yapılan araştırmaların çoğunda kendisini Eflâk hükümdarı olarak belirtmek amacıyla *voyvoda* terimi kullanılmaktadır. Bu sözcük ilk başlarda Slav ülkelerinde askeri birliklerin liderlerini anlatmak için kullanılmış, zamanla Doğu Avrupa'nın büyük bir kısmında, derebeyliklerdeki hükümdarlara ve prenslere verilen bir ad olmuştur.

İstemeden Gelen Kötü Şöhret

Eflâk Hükümdarı Vlad Drakula'nın vahşi yaşamı ve küstahça hareketleri şüphesiz ki yıllar boyu kendisiyle ilgili yazılan yazılara ve yapılan filmlere konu olmuş, korkunç vampirlerin dünyasında geçen film ve romanlarda tüylerimizi diken diken eden sayısız anlatıma ilham vermiştir. Yakın tarihlerde yoğun araştırmalar sonucunda Vlad Drakula'nın vampir dünyasına yaptığı katkıların yanında, Bram Stoker'ın romanına yaptığı tek katkının, dünyanın en korkunç yaratığı olan vampire hafızalardan bir daha asla silinmeyecek, mükemmel bir isim olan "Drakula"yı vermiş olmasıdır.

Olayların Geçtiği Çevre

Bram Stoker'ın vampir yaratığının ortaya çıkış yeri olarak Transilvanya'yı seçmesi, coğrafi gerçekliklerin edebiyatın hayal dünyası ile ölümsüz bir şekilde harmanlanması sonucunu getirmiştir. Prensliğin adı olan Transilvanya bile aynı anda hem öylesine ürkütücü hem de öylesine şiirseldir ki, herhangi bir başka roman yazarının bu kadar kalıcı bir mekân seçimi yapabileceğini düşünmek mümkün değildir. Drakula karakteri ne kadar ünlü olursa olsun, onun anavatanının uluslararası bir üne kavuşması ve Drakula'nın kendisi kadar gizemli hale gelmesi pek hızlı olmamıştır. Bram Stoker'ın Transilvanya'nın kırsal alanlarını anlatan betimlemeleri son derece doğrudur. Gerçeküstü derecede yoğun dokulu ormanları, sislerle çevrili ürkütücü bataklıkları, sonsuza kadar uzanıyormuş gibi görünen ama sonra gelip geçen yolcuların önüne birdenbire dikilip geçit vermeyen, onları uçsuz bucaksız uçurumlara sürükleyen ince sıradağları...

Korkuluk

Stoker, Drakula hikâyesinin geçtiği çevreyi görünüşte çok iyi tanımasına rağmen, kendisinin Transilvanya topraklarına, hatta Balkanlarda herhangi bir yere hiç ayak basmadığı bilinmektedir. Görünüşe bakılırsa Stoker, Transilvanya hakkında bildiği her şeyi Londra kütüphanelerinden ve İngiliz Müzesi'nde bulduğu seyahat ve coğrafya kitaplarından öğrenmiştir.

Transilvanya Denen Yer Gerçekte Nerede Peki?

Transilvanya Prensliği, günümüzde Romanya'nın orta bölgesine denk düşmekte, güney sınırlarını oluşturan Karpat Dağları'nın yakınlarında da eskiden Eflâk Prensliği olan bölge bulunmaktadır. Yine Karpat Dağları'yla çizilen batı sınırında Moldova (eski ismiyle Moldavya) bulunur. Bu bölgelerden Osmanlılar sık sık askeri akınlar düzenlerdi. Doğu sınırında ise Vlad Drakula'nın Transilvanya'sı için hayati önemde olan ekonomik kaynaklarını, Osmanlı akınlarından korumakla görevli babası Vlad Drakul'un kalesi bulunmaktadır. On ikinci yüzyıl boyunca, Macaristan İmparatorluğu tarafından davet edilen Alman Sakson tüccarları nüfusu seyrek olan bu bölgelere yerleşmişler; bir taraftan ticaret yapıp geçimlerini sağlamışlar, diğer taraftan da Macaristan'ın bölgedeki egemenliğinin sürmesine yardım

etmişlerdir. Almanlar, Transilvanya topraklarında iyice zenginleşmiş, hatta işi Karpat Dağları ve Eflâk üzerinden yapılan ticarete kotalar koymaya kadar vardırmışlardır. Böylece genç Vlad Drakula'nın hiç saygı duymadığı ve ulusalcı öfkesini kabartan ekonomik bir üstünlük sağlamışlardır.

Karpat Dağları ve Borgo Geçidi

Bölgeyi çepeçevre kuşatan ve geçit vermeyen Karpat Dağları'ndan bahsedilmeseydi, Stoker'ın *Drakula* romanında ki Transilvanya betimlemesinin hiçbir anlamı olmazdı. Orta ve Doğu Avrupa'da yaklaşık 1000 kilometre boyunca uzanan Karpatlar, Avupa'nın en uzun sıradağlarıdır. Bu bölgeler, Stoker'ın romanı için mükemmel bir özellik oluşturacak şekilde, Avrupa'daki vahşi doğa alanları içinde ayıların, tilkilerin ve tabii ki kurtların en bol bulunduğu bölgelerdir. *Drakula*'nın gizemi, Stoker'ın sürekli Borgo Geçidi'nden bahsetmesiyle büyük ölçüde artmıştır. Burası, Jonathan Harker'ın mavi alevlerle ve uluyan kurtlarla karşılaştığı ve aynı zamanda Drakula'yı takip edenlerin onun sonunu getirmek için geçmeye uğraştıkları yerdir. Tarihsel olarak Borgo Geçidi (Romanya'da Tihuta Geçidi olarak da bilinir), uzun yıllar boyunca Transilvanya'yı Karpatlar üzerinden Moldova'ya ve Karadeniz'e bağlayan doğu rotasının bağlantı noktası olma işlevi görmüştür.

Gerçek Drakula Şatosu

Drakula'nın uluslararası ünü ve bu karakterin Vlad Drakula ile ilişkilendirilmesi, tüm zamanların en ünlü vampirinin anavatanını görmek ve tabii ki onun ürkütücü kalesini ziyaret etmek isteyen turistlerin ilgisini de beraberinde getirmiştir. Elbette romanda adı geçen Borgo Geçidi'nin yakınında olduğu söylenen Drakula'nın şatosu tamamen Stoker'ın hayal gücünün ürünüdür. Eflâk'taki Arges Nehri yakınlarında bulunan Poenari Kalesi, 1400'lerde Vlad Drakula tarafından kullanılan ve düşmanlara karşı savunulan en önemli kale olarak bilinmektedir (bkz. Bölüm 5).

Uzak bir bölgeye kurulmuş ve görünüşte ulaşılması imkânsız olan Poenari Kalesi, bir köprünün ayağında geçit vermez bir harabe şeklinde durmaktadır. Aslında "şato" denen yapıyı daha doğru anlatmak gerekirse, en fazla 100 kişilik bir orduyu barındırabilecek büyüklükte ufak bir kaledir. Vlad Drakula'nın

işgallerden kaçmak için Poenari Kalesi'ne sığındığı bilinmektedir, ancak burası asıl görevi sınırları korumak olan askeri bir yapıdır ve asla içinde yaşamak için tasarlanmamıştır. Eflâk Prensliği'nin başkenti olan Targoviste, Vlad Drakula için hükümdarlığının tarihsel merkezidir ve kısa iktidarının sonlarına doğru kısa süreliğine Bükreş'teki sarayda kalmıştır.

Romanya turizm sektörü, Romanya'nın Bran bölgesinde bulunan Bran Kalesi'ni Drakula Kalesi adıyla pazarlayarak, ev içi üretim ve küçük el sanatları sektörünün hızla gelişmesini sağlamıştır. Bunun nedeni Bran Kalesi'nin çok kolay ulaşılabilir olması, turistik gezi turlarına uygun olması ve Romanya'nın sevilen Kraliçesi Marie'nin yazlık evi olarak yakın zamana kadar hizmet vermiş olmasıdır. Bu kalenin yakın zamanda satılığa çıkarılacağı da söylenmektedir.

HAYDİ BAKALIM!

Drakula'nın zengin tarihini (hem gerçek hem de hayali anlamda) okuyup anladığımıza göre, vampirlerin ve vampirliğin temellerine inme zamanı artık geldi. Gelecek bölümde, vampirlerin nasıl ortaya çıktıklarına, kanın ve ona ulaşmak için verdikleri çabanın sembolik ifadelerine ve bütün bunların yanında, bizi her isteklerine boyun eğecek şekilde hipnotize etme huylarına göz atacağız.

bölüm 7

VAMPİRLER SERBEST KALIYOR

Le monde merveilleux des vampires ya da vampirlerin muhteşem dünyası içinde; halk efsanelerinin, tarihi olayların, yazılı eserlerin ve filmlerin arasında bir nebze de olsa gerçek hayattan etkilenmeler de vardır. Bu lanetli yaratıkların temel özelliklerini anlayabilmek için, öncelikle vampirlerin doğuşundaki olguları incelemek gerekir. Bu yaratığın kana susamışlığını ve bunun nasıl ortaya çıktığını, kendisine güvenli bir ortam yaratmak için kullandığı yöntemleri (korku ve hipnoz) ve toplum içinde kolayca kaynayıp gitmesini kolaylaştırmak için kimlere nasıl sadakat gösterdiğini bu bölümde anlatacağız.

VAMPİRLERİN ORTAYA ÇIKIŞI

Vampirlerin nasıl ortaya çıktığına dair sorulan sorulara verilen en bilinen yanıt, başka bir vampir tarafından ısırıldıklarında yaşayan ölülerin arasına yeni bir vampir olarak katıldıklarıdır, öyle değil mi? Pek çok durumda bu doğru olsa bile, bir vampirin doğuşu bundan çok daha karmaşıktır; vampirin türüne ve bu şeytani yaratığın efsanelerden mi, mitolojiden mi, edebiyattan mı yoksa filmlerden mi geldiğine bağlı olarak çok sayıda geçerli dönüşüm yöntemi bulunur. Örneğin uzayın derinliklerinden kopup gelmiş kan emicilerin bazıları, ısırmak yerine ağızdan ağza temas yöntemiyle insanların enerjisini emerler. Halk efsanelerinde "vampir" diye bir terimin kullanılmadığı, bu terimin ancak 1600'lü yıllardan sonra İngiliz edebiyatında yavaş yavaş ortaya çıktığı özellikle belirtilmelidir. Ünlü yazar Katherine Ramsland, 1810 tarihli *Travels of Three English Gentlemen from Venice to Hamburg, Being the Grand Tour of Germany in the Year 1734* adlı eserinde vampirlerden "hayata dönmüş ölüler" olarak bahsedildiğini anlatmaktadır.

Halk efsanelerinde bir kişinin nasıl vampire dönüşeceği konusunda çok çeşitli örnekler bulunur. Bölüm 2'de kimlerin yaşayan ölülere dönüşmek için potansiyel aday olduklarını gözden geçirmiştik; bunların arasında evlilik bağı dışında doğmuş çocuklar, günah ve suçlarla dolu bir yaşam süren ya da intihar edenler, kendilerine vampir bakışlarının değmesine izin veren kadınlar ve hatta yedinci çocuğun yedinci çocuğu bile bulunmaktadır. Ancak bütün bunlar sadece buzdağının görünen kısmıdır. Farklı kültürlere ve bu kültürlerde bulunan farklı batıl inançlara bağlı olarak, doğuştan dişleri olanlar ya da örneğin cadılar gibi üçüncü bir göğse sahip olanlar da vampir adayıdır. Vaftiz edilmemiş ya da kutsal günlerde doğmuş kişiler, kara büyülerle uğraşanlar veya vahşi bir ölüme kurban gitmiş olanlar da risk altındadır.

Kan Yok, Kazanç Yok

Eğer normal bir vampir, takıntılı bir şekilde peşinize düşerse, ona yem olmak yerine onun eşi ya da ortağı olma şansınız da vardır; bu durumda adı geçen vampir, teknik olarak sizin yaratıcınız ya da ebeveyniniz olur. Pek çok vampirin öğrenmek zorunda olduğu bir şey de, kurbanlarından ne kadar kan emmesi gerektiğidir. Küçük ısırıklar söz konusu olduğu zaman, kurban durumundaki kişi vampirin ısırığına uzun süre dayanabilir, ancak bundan sonra ya ölür ya

da vampirin arzusuna göre yaşayan ölülerin dünyasına geçer. Kan emme işi aslında vampir için kısıtlayıcı bir durumdur; bu hareket genellikle vampirin cinsel dürtülerini harekete geçirir ve dikkatlice kontrol edilmediği takdirde kurbanın ölümüyle sonuçlanan bir gözü dönmüşlük durumuna sebep olur.

Vampirin türüne bağlı olarak, kurbanını dönüştürmek yani onu da vampir haline getirmek, farklı durumların ortaya çıkmasına yol açabilir. Bazı vampirler yaratıcılarının anılarını alırlar, bazıları ise yeni güçlerini ve kana duyacakları şehveti kendileri keşfederler. Anne Rice'ın *Vampirle Görüşme* adlı eserinde Louis, 1791'de Lestat'ın eliyle dönüştürülmesini tarif ederken "felç derecesinde bitkinlik", "tam bir panik durumu" ve "konuşamama" gibi terimler kullanmaktadır. Zaten eserin önsözünde de bunun yansımaları görülmektedir: "...dudaklarının hareketleri tüm tüylerimi diken diken etti ve vücudumun her yanına şehvetin verdiği zevkten pek de farklı olmayan duygu şokları yaydı." Lestat'ın kanıyla vampirleştirildikten sonra Louis, etrafına bambaşka bir gözle bakmaya ve çevresindeki dünyanın şiddetini insanüstü bir şekilde algılamaya başlar.

Yaşayan Ölülerin Gecesi

Daha önce de görüldüğü gibi halk efsanelerindeki vampirlerin pek çoğu, Anne Rice'ın yarattığı temiz, beyaz tenli, ışık saçan insanüstü yaratıklar gibi değillerdir. Genel olarak birçok vampir, yer yer çürümüş ve döküntü iğrenç cesetler şeklinde karşımıza çıkar. İster vebadan kırılmış insanlar, ister soylular, isterse sıradan çiftçiler olsun, kendilerine atfedilen vampirliklerinden kurtulmak ve böylece canlılara zarar vermelerini önlemek için tamamen kül oluncaya dek yakılmış, insanlıklarından hiçbir şey kalmamış yaratıklardır. Başka bir deyişle, vücutlarının çürümüş olduğundan haberdar olmayan bu zavallı ruhların pek çoğu, haksız yere yaşayan ölülerle bir tutulmuşlardır. Arnod Paole ve Medvegia Vampirleri düşünülürse, onun kurbanlarından bazıları Paole tarafından saldırıya bile uğramamışlardır. Sadece Paole'nin sözde vampirleştirdiği hayvanlardan bazılarını yemiş olmaları gerçeğinin kurbanı olmuşlardır (bkz. Bölüm 11).

Korku Faktörü

Vampirler, karanlıkta hareket eden her şeyden korkması gerektiği öğretilmiş bir canlı türü olan insanların en büyük kâbusu olup çıkmışlardır. İnsan psikolojisinde korkunun yeri çok büyüktür; tıpkı vampirler gibi korku da,

hayal gücümüzden beslenir ve aklımızın karanlık köşelerinde sabırla bekler; aynen cehennemin kapılarında korkunç şeytanların beklediği gibi... Vampirler, korku ve hipnoz, baştan çıkarma ya da gerekli başka fiziksel yöntemlerle kontrol altında tutabilme güçleriyle beslenirler (bkz. Bölüm 9 ve 10).

Halk efsanelerindeki vampirlerin genellikle yavan ve iğrenç yaratıklar olduğu düşünülürse, sadece vampir düşüncesinin bile neden anında korku uyandırdığını anlamak oldukça kolaylaşır. Edebiyattaki vampirler, korku kavramına çok ince ayarlanmış ve zihinlerde belirli görüntüler ya da duygusal tepkiler uyandıran sözcüklerle yaklaşırlar. Beyazperdedeki vampirler ise bu açıdan şüphesiz ki en kötü kâbuslarımızda yer etmişlerdir. Bir vampirin kurbanına delicesine saldırmasını ya da yavaş, sinsi bir şekilde ona kur yapmasını sonra da açıkta kalan tenine dişlerini geçirmesini izlemek insanda hem gerçek hem de mecazi anlamda kalıcı etkiler bırakabilir. Vampirlerle ilgili sarsıcı hikâyelerden bazılarında, bu iğrenç yaratıkların psikolojimiz üzerindeki dehşet dolu baskısında etkili olan faktörleri görebiliriz, örneğin veba ve başka salgın hastalıklar gibi...

İşin Salgın Boyutu

Tarih boyunca insanoğlu; hayvan ölümleri, kuraklık, kazalar, kontrol edilemeyen hava koşulları, açıklanamayan ölümler, delirme vakaları ve tabii ki çok çeşitli salgın hastalıklarla uğraşmak zorunda kalmıştır. Bütün bu durumlarda genel olarak suçlanacak biri aranır ve sonra ondan intikam alma aşamasına geçilir. Tüm dünyada batıl inançların ya da katı dini kuralların hükümsürdüğü bölgelerde, tarih boyunca bu yaklaşım geçerli olmuştur. Salgın hastalıklar baş gösterdiği zaman, hemen akabinde gelen kaçınılmaz suçluyu bulma arayışlarında, yayılan hastalıkları açıklamak için genellikle normal dışı ya da doğaüstü olaylara kabahat bulunmuş ya da hastalığın kendisinin vampirliğe yol açtığı söylenmiştir. Örneğin, ölülerin leş kokusu çoğu zaman bugün "havayla yayılan hastalıklar" olarak tabir ettiğimiz şeyle karıştırılırdı. Kokuyu savuşturmak ve bu sayede kötü şeytanları kovmak isteyen insanlar sarımsak, ardıç ağacı, çeşitli tütsüler, hayvan gübresi, hatta insan dışkısı gibi keskin kokulara bürünerek çare ararlardı (bkz. Bölüm 10).

Vampirler, cadılar, kurt adamlar ve diğer bütün mitolojik yaratıkların yanı sıra, toplumdan dışlanan kişiler, hatta çocuklar, hamile kadınlar, ebeler, yani o günün şartlarına göre bir şekilde toplumun normallerinin dışında kalan herkes,

salgın hastalıkların sorumlusu olarak görülürdü. Doğal tedavi uzmanları, diğer hekimler ya da o zamanki anlayışa göre toplumun kenarına itilmiş olan herkes, şüpheli sınıfına girerdi. Aynı şekilde, insanların hastalıklara yakalandığı zamanlarda bir yerleşim yerine yeni gelme talihsizliğine düşen bir yabancı da son derece şüpheli bir durum oluştururdu. Eski zamanlarda, efsanelerdeki yaratıklar kolaylıkla her şey için suçlanabilirlerdi, örneğin Hindistan efsanelerindeki hem canlıları hem de ölüleri yiyen, sisler ya da ışıklar şeklinde görünen *bhuta* ya da Batı Afrika'da çocukların kanını ya da ekinlerin canını emen vampir *obayifo* gibi (bkz. Bölüm 2). Unutmadan, birçok salgın hastalığın da insanlara bir ceza olarak Tanrı tarafından gönderildiğine inanılırdı.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1340'larda Asya'da ortaya çıkıp, 1347 yılına gelindiğinde Avrupa'nın tümüne yayıldığı söylenen hıyarcıklı veba salgınının nüfusun üçte birini silip süpürdüğü rivayet edilmektedir. Hastalık sonucunda salgı bezlerinin şişip kararması sebebiyle genellikle Kara Ölüm ya da Kara Veba denen bu hastalık, bazı açılardan bakıldığında vampirlikle benzerlikler gösterir ve gerçekten de çok sayıda vampir hikâyesi yazarı ve film yapımcısı bu benzerlikten yararlanmıştır. Örneğin, Richard Matheson'un romanından uyarlanan *Ben Efsaneyim* filmi ya da 2006 yapımı *Ultraviolet* gibi...

İster hıyarcıklı veba (kemirgenlerin üzerindeki pireler tarafından taşınan hastalıklar), ister septisemi (kan zehirlenmesi) olsun, isterse de solunumla ilgili (akciğerlerle ilgili, yani havayla taşınan) olsun, ortaçağ boyunca görülen tüm salgın hastalıklarda yaşayan ölüler bu hastalıkların başlatıcıları ya da hastalık sonucunda hayalete dönüşmek konusunda ilk akla gelen şüphelileri olarak görülürlerdi. Bu durumda, suçluyu (yani hastalığı ilk kapan kişiyi) bulmak için derhal gerekli adımlar atılır, sonra bu kişinin cesedi kazığa geçirilir veya yakılır ya da her ikisi birden yapılırdı. En sonunda ise külleri nehirlere ya da kutsal topraklara saçılırdı. Vampirlerle ilgili bu heyecanlı olaylardan biri de onların gömülme şekliydi: halk mezarlıklarına, kefenli ama tabutsuz bir şekilde gömülürler, hatta bazıları diri diri gömülürdü. Kısaca söylemek gerekirse, ister salgın şeklinde olsun ister tek tek vakalar düzeyinde olsun, her türlü hastalıktan vampirleri sorumlu tutmak çok kolaydı.

KAN HAYATTIR

Bram Stoker'ın *Drakula* eserinin on birinci bölümünde Dr. Seward, kendisiyle Renfield arasındaki sözlü münakaşayı anlatır. Renfield, Seward'a bir bıçakla saldırır ve onun bileğini keser, sonra da yere damlayan kanı yalayarak kendi kendine "Kan hayattır! Kan hayattır!" diye tekrar tekrar söylemeye başlar. Vampir edebiyatında ve filmlerinde sıkça kullanılan "kan hayattır" deyimi, aslında halk efsanelerinden modern toplumda ki anlatılara kadar tamamen vampirlerin dünyasıyla bağlantılı bir olgudur. Gerçekten de kan, hepimizi hayatta tutan şeydir. Bütün memeli yaşam türlerinde ortak olan iksirdir. Üzerine titrenen, peşine düşülen, yeminler edilen, incelenen, dökülen, verilen, hastalanan, bağışlanan bu yaşam sıvısı hem fiziksel hem de ruhsal anlamda can vermesi bakımından her zaman saygın bir yere sahip olmuştur. Kan, pek çok şekilde verilebildiği için özel bir maddedir: kurban verilirken, günah çıkarırken, intikam alırken, birini kurtarmak amacıyla verilirken ya da birini öldürmek amacıyla dökülürken... Kanın, insanlığın başlangıcından itibaren tüm yaratıcı biçimleriyle sürekli olarak evrim geçirmekte olan zengin bir tarihi vardır. Kanın sembolizmine geçmeden önce söylenmesi gereken başka bir şey de, birçok vampirin asıl derdinin kan emmek değil, psişik ya da ruhsal enerjiye duydukları ihtiyaç olduğudur. Bir kişinin yaşam enerjisi, ruhsal enerjisi ve ruhu, kan emiciler için eşit derecede çekicidir, tabii bu onun ne tür bir yaratık olduğuna göre de değişir (bkz. Bölüm 19).

Tarihi Sembolizm

İnsanlığın doğuşundan bu yana ister ruhsal, fiziksel, bilimsel, dini, doğaüstü, isterse mecazi anlamda olsun tüm alanlarda kan simgesi ölümsüzleştirilmiş ve ayrıntılı şekilde incelenmiştir. Bir kere, tarihte Doğu Avrupa'daki en eski pagan inanışlarından ve Maya uygarlığından itibaren kanlı ayinlerle ve kurban edilmeyle ilgili pek çok hikâye ve efsane vardır. Herhangi bir inanç ya da sebep dolayısıyla veya din ya da ilerleme uğruna savaşanların, kabilelerin, büyüyle uğraşanların, seri katillerin ve bilim adamlarının hep kanla işleri olmuştur. Örneğin barbarların kendi güç seviyelerini artırmak için düşmanlarının kanlarını içtiği söylenir. Benzer şekilde günümüzde de Kenya topraklarında yaşayan Masai adlı savaşçı kabilenin üyeleri, kurban ettikleri ineklerin kanlarını şah damarından sonuna dek akıtırlar ve bu kanı sütle karıştırarak içerler. Bunun kendi güçlerini artıracağına inanırlar.

Birçok tanrı da adetler ve kurban etme konusunda kanla ilişkilendirilmiştir. İsmi "güçlü ya da kudretli olan" şeklinde tercüme edilebilecek Sekhmet adlı Mısır tanrısı, aslan başı taşıyan bir kadındır. Efsanenin dediğine göre, nefesiyle alevler saçan ve özellikle erkekleri acımasızca öldüren Sekhmet, kana susamışlığı yüzünden neredeyse insanlığı tamamen yok edecekti. Sekhmet, kırmızı renkle çok yakından ilişkilendirilmiştir. Hint tanrısı Kali de ("kara" ya da "kara olan" anlamına gelir) yok etme ve ölüm tanrısıdır; başka bazı şeylerin yanı sıra salgın hastalıkların ve amansız ölümlerin baş sorumlusudur. Dört kollu bir kadın olan Kali, genellikle uzun dişleri ve sivri bir dili olan, cesetlerden ya da kafataslarından oluşan korkunç bir çelenk taşıyan yaratıktır. Raktabija adlı şeytanla yaptığı efsanevi dövüşte ona mızrağını saplamış ve kanını içmiş olması, vampirler dünyasındaki şöhretini pekiştirmiştir. Kali'ye tapanlar genellikle onun adına keçi ya da oğlak kurban ederler.

Kanın mecazi anlamda kullanılmasının belki de en ünlü örneği, Hz. İsa'nın kanını temsil eden şarap olarak karşımıza çıkar. Kanın sembolizminin bu örneğinin vampirlerle ilgili olup olmadığı şüphelidir, çünkü vampirlerin gizliden gizliye birer şeytan oldukları düşünülür. Vampirlerin çevredekilerin kanını yani yaşam kaynağını "çalmaları", haçtan, kutsal sudan, kiliselerden, kutsal topraklardan ve Hz. İsa'nın vücudunu simgeleyen ekmek ve şaraptan hoşlanmamaları buna işarettir. Bram Stoker'ın *Drakula*'da kullandığı temsili kan da, kendisinin büyük olasılıkla İncil'e göndermeler yaptığını kanıtlamaktadır. "Kan hayattır" deyimi aslında İncil'de de aynen geçmektedir. Kara bir şeytan ve Tanrı'nın sembolik rakibi olan Drakula, kanı birçok anlamda Tanrı'dan intikam almak için kullanmıştır.

Kan ve Ölümsüzlük

Tarihin büyük bir bölümünde, kan kavramının hayatla özdeşleşmesi, varoluşu devam ettirmenin tek fiziksel belirtisidir. İnsanlar damarlarında dolaşan kan olmadığı zaman hayatta kalamazlar. Halk efsaneleri içinde, özellikle de vampirlerin dünyasında kan, ölümlülükle (ve dolayısıyla ölümsüzlükle) ayrılmaz şekilde bağlantılıdır. Sıradan bir vampir kandan mahrum bırakılırsa, açlıktan ölebilir. Yalnızca bu gerçek bile onların doğasında bulunan yok etme dürtüsünü açıklamaya yeter. Halk efsanelerindeki vampir yaratıklar (Yunan mitolojisindeki *lamia*, Endonezya'daki *pontianak*, Hintli

rakshasa, Afrika'daki *obayifo*, Malezya'daki *langsuyar* ve Romanya'daki *striga* gibi) kendilerine çocukları, kadınları ve hamileleri kurban seçerek intikam almaya, hayatlarını devam ettirmeye ya da sonsuz gençlik ve canlılık kazanmaya çalışırlar (bkz. Bölüm 2). Bu efsaneler aynı zamanda vampir dünyasındaki başka bir güçlü simgeye, yani adet kanamasına da işaret edebilir. Regl dönemi, bir vampirin gizli kalmış cinsel dürtülerini de azdırarak kurbanının çekiciliğini ikiye katlar.

Korkuluk

Gerçek insan kanı elde etmenin zorlukları bilindiğinden, günümüzün vampirleri hemodinamik beslenme alışkanlıklarını sürdürebilmek için başka yollar bulmak zorunda kalmaktadırlar. Her zaman için gerçek kanın yerini tutabilecek bir şey arayan vampirler, genellikle domates suyunu baz alırlar ve bunun içine portakal suyu gibi özlü sıvılar katarak ölümsüzlüğe olan "susuzluklarını" bunlarla gidermenin yollarını ararlar.

Bir vampirin saldırısına uğrayan kişileri genellikle birkaç değişik son bekler. Birçok durumda vampir o kadar çok kan emer ki, kurban kan kaybından ölür. Diğerleri ise çok kan kaybetmekten dolayı hastalanırlar ve bu hastalığın sonucunda ölürler. En kötüsü de, vampir o kadar fazla kan emer ki, kurbanı bir yaşayan ölüye dönüşür. Edebiyat ve sinemada alışılageldiği üzere, vampirliğin hiç tükenmeyen bir gençlik çeşmesi gibi görülmesi olgusu vampirler arasında çok yaygındır. Bunlar, kurbanlarına ölümsüzlüğün bir lanet değil ödül olduğunu kabul ettirmeye çalışırlar. Whitley Strieber'in *Açlık* adlı eserindeki vampir kahramanı Miriam Blaylock da aynen böyledir (bkz. Bölüm 15). Bölüm 8'de vampirlerin özelliklerinin derinliklerine dalacağız, ancak kan emicilerin genel karakteristikleri ve kanı elde etmek için izledikleri yöntemler arasında bir tanesi vardır ki, diğer özelliklerinin çok önüne geçer. Bu sebeple burada hipnozdan biraz bahsedeceğiz ve bir vampirin istediğini elde etmek için karşısındakini nasıl hipnotize ettiğini inceleyeceğiz.

HİPNOZUN GÜCÜ

Vampirlerin en sinsi ve en çok ilgi uyandıran özelliklerinden biri de kurbanlarını hipnotize etme, hatta arada telepatik bir bağ kurma yeteneğidir. Çoğu durumda, bir vampirin donuk bakışları karşısında kurbanı, kendisini tamamen ve kolayca canavarın kollarına teslim eder. Gerçekte bu çok akıllıca bir taktiktir ve yapılışı tamamen hayvani içgüdülere dayanır. Son derece ilginç bir şekilde, vampir yarasalar da saldırı esnasında havada benzer bir duruş sergilerler. Dik yürüyebilme yeteneğine sahip olan vampir yarasa kurbanına sessizce yaklaşır, onu sersemletir ve en yakındaki damarı bulup parçalayarak sivri diliyle bütün kanı içer. Bir vampirin hipnotize etme yeteneği, vampirliğin cinsel yönüne de son derece güçlü bir şekilde hizmet eder. Birisini ısırmak aslında oldukça mahrem bir davranıştır ve kan emme esnasında vücut sıvılarının birbirine karışması bakımından cinselliği çağrıştırır. Tabii, kurbanlarını sersemleterek onların isteği dışında hareketler yapmak (her ne kadar itiraz etmiyor gibi görünseler de) aslında bir anlamda vampirlerin ve vampirliğin cinsel sapkınlığını da gösterir.

VAMPİR ISIRIĞI

Bir kapının eşiği, yani kapının ya da girişin yerdeki sınırı, vampirler için özel bir anlam ifade eder. Genellikle kan emiciler özel olarak davet edilmedikçe kapı eşiklerinden geçmezler. Tabii bir vampiri bir kez evinize davet ettiğiniz zaman hayatınız zaten tehlikede demektir, kara şeytan istediği her şeyi yapabilecektir.

Beni Liderinize Götür

Vampirlerin hipnotize etmelerinin en büyük faydası aslında çok açıktır. Eğer kendi işinizi başkasına yaptırabiliyorsanız, cinsel isteğinizi tatmin etmeniz ya da sadece yiyeceklerinizi tedarik etmeniz bile çok kolaylaşacaktır. Bir vampirin büyüsü altında onun istediklerini yerine getiren bir kurban, genellikle canavar kanını emmeye kalktığı zaman da pek direnç göstermeyecektir. Bu tür bir kontrol, aynı zamanda vampirin toplum içinde dolaşmasını, seyahat etmesini, günlük yaşamın gereklerini yerine getirmesini ve genel anlamda ihtiyaç duyduğu her şeye zahmetsizce ulaşabilmesini sağlar.

Akıl ve Madde

Birini sersemletme kavramı ilk kez 1700'lerin sonlarında Franz Anton Mesmer tarafından ortaya atılmıştır. Bram Stoker *Drakula*'yı yazdığında, romanında çok iyi kullanabilecek düzeyde hipnotize etme "bilimi" hakkında bilgi sahibiydi. Birçok uzmanın Stoker'ın yaratıcılığına bağladığı bu hipnotize etme yeteneği, romanda ilk kez Jonathan Harker'ın uyuyan Kont'a bir kürekle vurmaya kalkıştığında serseme dönüp kaçması şeklinde karşımıza çıkar. Ayrıca Lucy, Drakula'nın uzaktan kurduğu telepatinin kurbanı olur; Drakula onu uykusundan kaldırır ve gecenin karanlığında dışarı çıkarıp yürütür. Drakula'nın göğsünden aldığı kanla Mina'yı vaftiz ettiği sahnede Van Helsing şöyle der: "Jonathan, yalnızca Vampir'in yapabileceğinden emin olduğumuz bir kendinden geçme hali içerisinde." Ama sonunda kara şeytanla zihinsel bir bağ kuran yine Mina'nın kendisi olur. Van Helsing, Mina'yı hipnotize edip onunla Drakula arasındaki telepatik bağ sayesinde Drakula'nın Transilvanya'ya evine dönmekte olduğunu öğrendiği zaman, bu gerçek de doğrulanmış olmaktadır.

Bir Yuva Kurmak

Başarılı bir vampir olmanın koşullarından birisi de, çok güçlü bir hayatta kalma içgüdüsüne sahip olmaktır. Yaşanacak yer söz konusu olduğunda, insanlar için geçerli olan prensipler vampirler için de aynen geçerlidir: konum, konum, konum. Bunun yanında, bir vampirin güvenebileceği hizmetkârları olması, geleneksel olarak rahat bir sandık ya da tabutun içine doldurulmuş topraktan oluşan uygun bir yaşam alanı ve son derece yüksek güvenlik tedbirlerinin de sağlanmış olması gerekir. Tabii ki bu kadar özenle hazırlanmış şartlar, sadece çok zengin ve varlıklı vampirlerin harcıdır. Sürekli hareket halinde olan (ya da sürekli tetikte olmak) ortalama bir vampir için düzgün eski bir mahzen, mezarlık ya da terk edilmiş bir bina da pekâlâ iş görür. Örneğin *Forever Knight* adlı televizyon dizisinde, Dedektif Nick Knight, şafak sökerken evinden çok uzakta olduğu zamanlarda arabasının bagajından sonuna kadar faydalanmıştır.

Hizmetkârlar ve Güvenlik

Vampirler doğaları gereği tam bir mahremiyete ve güvende olma duygusuna ihtiyaç duyarlar. Gözden uzakta, tüyler ürpertici bir şato kesinlikle idealdir. Modern vampirler söz konusu olduğunda ise bir malikâne ya da kolay erişilen

ve vampir avcılarından kaçmak gerektiğinde kolay çıkış yolları olan güvenilir bir apartman dairesi uygundur. Stoker *Drakula*'da, Renfield'ı bir araç olarak kullanarak Londra'da Drakula'yı takip edenlere çok değerli bilgiler sağlar. Reinfeld sadece, canavar İngiltere'ye geldikten sonra "efendisine" bağlılığını göstermeye başlar. Drakula'nın piyasaya çıkışını takip eden onlarca yıl boyunca Renfield karakteri ya göz ardı edilmiş ya da öne çıkarılmıştır. Sinemada Drakula'nın şatosuna giden ve sonra onun hizmetkârı haline gelen, en sonunda da onu Londra'ya getiren karakter sık sık Harker yerine Renfield olarak gösterilmiştir (bkz. Bölüm 4).

Birinin, vampir olduğundan haberdar olmayan hizmetkârları olmasının dikkat edilmesi gereken yanı, normal birinin yaptığı temel şeylerin ardına gizlenmektir. Bir vampirin normal insanlar gibi yiyecek tüketmemesi, gündüz saatlerinde uyuyor olması, evinde kurbanların ortadan kayboluyor olması, bunların nerede saklanacağı, bir "öğünden" sonra çenesinden aşağı doğru önlenemez şekilde sızan kanın nasıl gizleneceği ya da uyku sırasında "yemek" artıklarının vampirin yüzünde kuruyup kalması gibi ayrıntılar itinayla örtbas edilmelidir. Tabii bütün bunların büyük bir kısmına, hizmetkârlarını hipnotize edip uyutarak ya da bazı durumlarda onlardan bir gece yarısı "atıştırması" şeklinde faydalanarak çare bulunabilir.

Ama bütün bunlar, bir vampirin bütün hizmetkârlarının ya da arkadaşlarının bu canavarın büyüsü altına girdiği anlamına da gelmez. Hem romanlarda hem de filmlerde birçok vampirin, durumlarından pekâlâ haberdar olan birçok arkadaşı bulunur. Birçok romantik vampir romanında (örneğin Stephenie Meyer'in gençlere yönelik romanları gibi), insanlarla vampirler arasında romantik ilişkiler kurulduğunu görebilirsiniz. Meyer'in Bella karakteri, vampir Edward'a âşık olan normal bir insandır (bkz. Bölüm 13). Daha önce bahsi geçen *Forever Knight* adlı eserde, Nick'in can dostu Natalie, olan bitenin farkındadır ve ikinci ortağı Tracey durumu bilmemesine rağmen, Nick'in hayalet arkadaşlarından birine âşıktı ve aşkının bir vampir olduğunu da pekâlâ biliyordu (bkz. Bölüm 18). Yazarlık ya da film yapımcılığı penceresinden bakılacak olursa, her iki türün birbirine kanının kaynamasıyla ortaya çıkacak olan karmaşık durumlar ve aşk ilişkileri, son derece ilginç hikâyelere konu olabilir. Bunların sonu genellikle ya çok mutlu ya da çok kanlı bitmektedir.

Fast Food

Bir vampirin yiyecek ihtiyacı hem bastırılamaz hem de takıntılı bir durumdur ve yiyeceğe ihtiyaç duyan her varlık gibi onlar da ister sokağın başındaki barda;

isterse alışılmış kan emicilerin yaptığı gibi yakındaki bir köyün, kasabanın ya da şehrin sakinlerini afiyetle mideye indirmek suretiyle bu ihtiyaçlarını gidermek durumundadırlar. Halk efsanelerindeki birçok yaratık, mesela Hintli *bhuta'lar*, ölüleri yiyerek beslenirler; dolayısıyla zamanlarının çoğunu mezarlıklarda ya da ölü yakılan alanlarda geçirirler. Yunanlı *lamia* ya da genel adlarıyla doğum şeytanları, bütün şeytani güçlerini hamile kadınlara ya da yeni doğmuş çocuklara yöneltirler (bkz. Bölüm 2). Ortalama vampirler, yani zoraki vampir grubuna girmeyen sıradan vampirler için kan, *gerçekten* de hayat demektir ve kendini açık etme riski ne kadar yüksek olursa olsun ele geçirilmelidir. Modern çağ vampirleri, eğer kurbanlarını dikkatlice seçerlerse katliamlarının fark edilmemesi ve cesetten kolayca kurtulabilme ihtimali konusunda daha şanslıdırlar. Tabii vampir avcıları, sağlık personeli, dedektifler ve diğer karakterler kötü kalpli bir vampirin yiyecek aramaya çıktığından tamamen habersiz olurlarsa iş daha da kolaylaşır.

Korkuluk

Romanların ve sinema eserlerinin pek çoğunda bir vampirin hizmetkârları, normal maaşlı bir çalışandan ne beklenirse onları yaparlar: seyahatleri ayarlamak, güvenliği takip etmek ve bazı durumlarda hiçbir şeyden haberi olmayan kurbanı canavarın ağına düşürmeye yardım etmek gibi. Normal bir vampir için seyahat etmek tabii ki son derece önemlidir; Drakula dahil olmak üzere bunların birçoğu, yanlarında bir sandığa ya da tabuta tıkılmış toprak olmadan bir yerden bir yere gidemezler.

Nabza Göre Şerbet

İster tek başlarına ister grup olarak hareket etsinler, vampirler sahip oldukları korkunç şöhreti genellikle tuhaf, korkunç ve insanüstü karakter özelliklerine borçludurlar. Gelecek bölümde, bu kara şeytanların en sık görülen özelliklerini inceleyeceğiz ve giysilerini, fiziksel görünümlerini, garip güçlerini ve korkunç emellerini gerçekleştirmek için en sık kullandıkları uzuvlarını (yani dişlerini) yakından tanıyacağız.

bölüm 8

Vampirlerin Özellikleri

Vampirler bir tür olarak oldukça olağandışı özelliklere sahiptirler; bu özelliklerin pek çoğu olumsuz olsa da verimlilik, zekâ ve kendini koruma anlamında takdire değerler. Vampirleri anlamak için onların niteliklerini öğrenmek gerekir: nasıl görünürler, nerede uyurlar, neden yarasa, kurt ve sis ile özdeşleştirilirler? Bütün bu sorulara verilecek yanıtlar, vampirleri vampir yapan büyük resmi görmemize yardımcı olacaktır. Bu doğaüstü güçlerin çok çekici görünebilmesine rağmen, yüzyıllar boyu kullanıla kullanıla zayıflamalarının mümkün olduğunu da unutmamak gerekir.

Dişler, Tabutlar ve Cehennemden Gelen Alışkanlıklar

Bir vampirin fiziksel görüntüsünü düşündüğünüz zaman gözünüzde ne canlanır? Soluk ve ifadesiz bir yüzü olan uzun boylu, kara kuru bir yabancı mı? Uzun bir pelerin mi? Geriye yatırılmış saçlar ve tüylerinizi diken diken eden bir çift uzun köpek dişi mi? Vampirlerin, gözle görülebilir oldukları için kolayca sayabildiğimiz (ya da sayabildiğimizi sandığımız) bu tipik özellikleri ve güçleri, onlarla ilgili olan halk hikâyelerinden, romanlardan ve filmlerden doğmuştur. Bunlardan ilk ikisi, vampirlerin ve vampirlik kavramının tarihi mirasıyla ilgilidir ve zaman zaman yapılan birkaç sanatsal betimleme haricinde her kişinin kendi hayal gücünü kullanmasına imkân verir. Üçüncüsü, yani film ise, vampirleri bize gerçekten göstererek bizi can damarımızdan vurur.

Tarihçilerin, halk edebiyatçılarının, bilim adamlarının, vampir uzmanlarının, yazarların ve film yapımcılarının çeşitli efsaneler hakkında yaptıkları tartışmaların hepsi; yoğun çalışmaların, deneyime dayalı varsayımların ve kökleri çok eski zaman uygarlıklarına dayanan bilgi birikimlerinin ve yorumlamaların ürünüdür. Öte yandan film ise bize, vampirlere dair en güçlü görsel anlatımı sunar; fiziksel olarak vücutlarının, hareketlerinin ve tepkilerinin hem bilincimize hem de bilinçaltımıza kalıcı olarak işlemesini sağlar. Vampir filmleri sayesinde, uzun köpek dişlerinin deriyi delip geçmesini görebilir, kurtların ve farelerin seslerini duyabilir, sisi hissedebilir ve kıpkırmızı kanın akışını gözlerinizle görebilirsiniz.

Vampirlerin bir canlı türü olarak kişinin gözünde canlanması, kişinin gördükleri ya da okuduklarına bağlı olarak değişir (bkz. Bölüm 19). Örneğin filmlerde ya da romanlarda baskın olarak işlenen bir özellik, halk edebiyatında hiç karşımıza çıkmayabilir ya da bunun tam tersi söz konusu olabilir. Ama kesin olan tek bir şey vardır: Bu üç dalın hepsi birbirini tamamlar ve vampiri sunuş tarzları bakımından birbirlerini etkileyerek resmin bütününü oluştururlar. Vampirlerin niteliklerini tartışırken sıklıkla ileri sürülen bir iddia da, bunların çoğunun Bram Stoker tarafından üretilmiş olduğudur. Örneğin toprak üzerinde ya da tabut içinde uyuma ve dinlenme olgusu ya da sislerin arasında kaybolma özelliği, hep onun *Drakula* romanında kurgulanmış şeylerdir. Şimdi ortalama vampirlerin diş yapıları, uyku alışkanlıkları, başka yaratıklara dönüşme yetenekleri, doğaüstü güçleri ve giyim kuşam tarzları da dâhil olmak üzere

çeşitli özelliklerini incelemeye geçebiliriz. Geleneksel aristokrat vampirler, tenlerinin solukluğu dışında normal bir insan gibi görünseler de, eğer vampir diye bir şey varsa bile onun halkın arasında dolaşmakta olduğundan tamamen habersiz olacağımızı varsaymak yanlış olmaz. Tabii iş işten geçinceye kadar...

Dişler

Vampirlerin dış görünümleri düşünüldüğü zaman genellikle akla ilk gelen şey, korkunç derecede sivri inci gibi bir çift beyaz diş olur. Sonuçta, tamamen işlevsel olarak düşünüldüğünde, bu dişler birçok vampirin beslenmede kullandığı en önemli uzuvlardır. Geleneksel anlamda bakıldığında vampir dişleri genelde sivri, uzun köpek dişleridir ve bu dişlerin açığa çıkması vampirin hayatını devam ettirmesi için mecburi olan korkunç ve hayvani bir aksiyonun habercisidir. Hafif deyimiyle bu dişler vampirleri hayvanlarla, özellikle de kurtlar, fareler ve yılanlarla özdeşleştirmeye yarar. En vahşi anlatımıyla ise, yiyeceklerini parçalamak için son derece etkili bir araç olarak kullanılırlar.

Birinin boynunu ısırmak, sembolik olarak bakıldığı zaman oldukça erotik bir harekettir ve bu açıdan vampirlerin cinsel saldırganlıklarını anlatmak bakımından da uygundur. İlginçtir ki, halk edebiyatında genellikle vampirlerin uzun dişlerinden bahsedilmez; çeşitli tanrılar ve canavarlar kurbanlarını mideye indirmek için çoğu zaman dillerini kullanırlar. Keskin dişlerin kullanılması kavramının, vampirlerle kurt adamlar arasında kurulan ilişkiden kaynaklandığı söylenir. Halk edebiyatındaki canavarlar da kurbanlarını dişleriyle parçalarlar.

Kendilerini modern zamanların vampiri olarak gören ya da kan fetişisti olan bazı kişiler ayinlerinde takma diş kullanırlar. Hatta bazıları, dişlerini vampir dişine benzetmek amacıyla törpüleyerek sivriltir ya da pahalı ameliyatları göze alarak takma dişler taktırır. Aşırı meraklılar için belirtmeliyiz ki, sağlık sigortalarının bu tür diş ameliyatlarını karşılama ihtimali yok denecek kadar azdır.

Bela Lugosi'nin 1931 yılında çektiği *Drakula* ya da 1922'deki sessiz film *Nosferatu* gibi eski filmlerde Drakula hiçbir zaman kurbanlarının boynunu ısırırken gösterilmemiştir. Diğer yandan Hammer Films, Christopher Lee'nin dişleriyle yaptığı canavarlıkları açıkça göstermekten çekinmemiştir. Geçen yıllar boyunca hem edebiyatta hem de film dünyasında vampirler, küçüklü büyüklü

dişlerini pek çok ölümlünün boynuna geçirerek bir iğne deliğinden misket büyüklüğünde deliklere kadar pek çok delik açmışlardır. Stoker, Drakula'sını anlatırken onun "son derece keskin beyaz dişlere" sahip olduğunu belirtmiş, hikâyenin ilerleyen bölümlerinde ise Lucy Westenra ilk kez ısırıldığı zaman, Mina bu ısırığı "iğne deliği gibi iki küçük noktacık" olarak tanımlamıştır. Gerçekten de bu ısırık izleri o kadar küçüktür ki, zavallı Mina onları Lucy'nin boynundaki bir şalın klipsini batırmak suretiyle kendisinin yaptığını sanmıştır.

James Malcolm Rymer'ın 1847 yılında yayınlanan korku romanı *Vampir Varney*'de Sir Francis Varney, "korkunç görünüşlü, garip bir sinsilikle bembeyaz bir şekilde parlayan, sanki bir hayvanınkine benzeyen dışarı çıkık dişleri olan biri" şeklinde betimlenir. Modern çağın birçok vampir filminde, bu kara şeytanların sivri dişleri bütün ihtişamıyla karşımıza çıkar; hatta bazılarının dişleri açığa çıktığı zaman bütün yüzlerini kaplar ve tüm ifadelerini değiştirir. *Blade II* filminde, vampir virüsü taşıyan kan emiciler "hasatçılara" dönüşürler ve hiçbir ayrım yapmadan hem canlıları hem ölüleri bir güzel mideye indirirler. Başroldeki karakterin, Max Shreck'in *Nosferatu*'sundaki fare benzeri özellikleri bir adım ileri götürmesiyle birlikte, bu hasatçılar herhalde günümüze kadar ortaya atılmış vampirlerin içinde en korkunç ve kanlı olanlarından olup çıkmışlardır. Ancak bunların dişleri yoktur; ağızları açıldığı anda yılan gibi kıvrılarak dışarı fırlayan birden fazla dilleri ile kurbanlarının boynuna ve yüzüne saplamak üzere yanaklarının içinde gizledikleri büyük çiviler vardır. Bu yapı, vampirlerin diş yapısı anlamında son derece yaratıcı bir fikirdir.

Tırnaklar

Nosferatu'daki Kont Orlock, umutsuz bir şekilde maniküre ihtiyacı olan vampirlere iyi bir örnek teşkil eder. Bu karakterin şeytani tırnakları, kasıtlı olarak ve anormal derecede uzun ve korkunç şekilde kurgulanmıştır, böylece kemirgen benzeri görünüşü biraz daha pekişmiştir (bkz. Bölüm 14 ve 16). Birtakım ikinci sınıf filmlerde gösterilen ve dönüşmüş hale geçtikleri zaman çok uzun ve sinsi tırnakları olan vampirlerin dışında, geleneksel Drakulaların pek çoğunun tırnakları normalden ancak biraz daha uzundur ve oldukça bakımlıdır. Stoker'ın *Drakula*'sının ikinci bölümünde Jonathan Harker, kötü Kont'u ilk anlatışında, ellerinin oldukça "beyaz ve güzel göründüğünü" ancak "daha yakından bakıldığı zaman ellerinin çok kaba saba, parmaklarının da oldukça güdük olduğunu, garip bir şekilde parmak aralarında tüyler

bulunduğunu ve tırnaklarının keskin uçlu olacak şekilde kesildiğini" söyler. Bunun tersine, Anne Rice'ın vampirlerinin tırnakları cam gibi saydamdır.

Ölülerinizi Mezarlarından Çıkarın!

Ölülerin gömülmesi gelenekleri söz konusu olduğunda, bütün bir kitabı dolduracak malzeme çıkar, çünkü ilk insandan bu yana hem gelenekler hem de teknoloji son derece büyük ve köklü değişimlere uğramıştır. Eski çağlarda, ölüler gömülürken bugün bildiğimiz anlamda tabutlar kullanılmazdı. Bunun yerine ölüler doğaya terk edilirdi; mağaralara bırakılır, kayaların altına gömülür, yakılır ya da basit bir kefene sarılarak küçük mezarlıklara gömülürdü. Bu şekilde defnedilen ölüler doğal olarak, mezarlıklarda dolaşan ve ölüleri ele geçiren Hint efsanelerinin yaratığı *vetala* gibi vampirlerin saldırılarına karşı korunmasız olurlardı. Genel inanışa göre, bir tabuta ya da cenaze sandığına sahip olma kavramının, hayvanların ya da halk edebiyatı söz konusu olduğunda vampirlerin ölüleri rahatsız etmesine karşı ortaya çıktığına inanılır. Şüphesiz ki mezarlıklar, anıt mezarlar ve ölü yakma yerleri bu düşünce tarzından ortaya çıkmıştır, tabii cenaze sektörünün güttüğü kâr amacını da unutmamak gerekir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Gerçek vampir meraklıları, *Nosferatu*'da Kont Orlock'ın *Demeter* gemisinde, farelerin bastığı toprak dolu tabutundan çıkışını gösteren korkunç ve bir o kadar da komik sahneyi asla unutmayacaklardır. Cehennemin derinliklerinden çıkıp gelen vampir, tek bir harekette tabutundan hızla fırlar. Bu klasik filmden günümüze kadar, hem sinemada hem de edebiyatta vampirler hep tabutlarda uyuklayan şekilde resmedilmiş, tabuttan çıkış sahnelerinde de hep sinsi parmakların kapağı yavaş yavaş açması gösterilmiştir.

Tabutlar

Bugün bildiğimiz anlamda tabut, büyük ihtimalle 1600'lü yıllarda büyük kutular şeklinde ortaya çıkmış; zaman geçtikçe de parası yeten kişilerin alabileceği gösterişli tabutlara dönüşmüştür. 1900'lere gelindiğinde ise artık tabutlar sıradanlaşmış ve bu kavram, Bram Stoker'ın Drakula için bir dinlenme yeri yaratması için elverişli hale gelmiştir. Jonathan Harker, Drakula Şatosu'nda tutsak edildiği süre boyunca, yeni kazılmış toprağın üzerinde üst üste dizilmiş

elli kadar tabut görmüş ve bu tabutlardan birinin içinde Kont'un uyuduğunu fark etmiştir. Drakula'nın dinlenmek için illa da bir tabuta ihtiyacı yoktur, ancak toprağa temas ederek uyuması şarttır. Bundan sonraki vampirlerin de bir tabuta ihtiyaç duymaları, büyük ihtimalle Stoker'ın bu ilk anlatımından kaynaklanmıştır. Günümüzde bile kendilerinin vampir olduğunu düşünen bazı kişiler, bir tabutun içinde dinlenmeyi tercih ederler.

Uyumak için bu tür özel şartlara ihtiyaç duymaları sebebiyle vampirler, gittikleri her yere tabutlarını da peşlerinden sürükleyerek götürmek zorundadırlar. Eski vampir romanlarında ve filmlerinde bu çok belirgindir. Bu yatağı yanında taşımak hiç de kolay olmadığı için, tabutun bu şekilde kullanımı birçok çağdaş yazar ve film yapımcısı tarafından değişikliğe uğratılmış, hatta bazı hikâyelerden tamamen çıkarılmıştır. Örneğin Anne Rice'ın kurguladığı kan emicilerin tabuta ihtiyaçları yoktur (tabutları kullanmaları da işlevsellikten çok gösteriş amaçlıdır). Bunun yerine bir mezar, karanlık bir bodrum katı ya da kış uykusuna yatmak amacıyla kendilerini gömebilecekleri basit bir yer bile yeterli olur. *Vampir Lestat* adlı eserde vampir Lestat, 1929'dan 1984'e kadar uykuya yatmış, uyandığında ise küstah bir rock yıldızı haline gelmiştir. Benzer şekilde, Whitley Strieber'ın 1981 yılında yayınlanan *Açlık* adlı romanında da gün ışığından hiçbir kaçınma yoktur, dolayısıyla bu romandaki vampirler normal yataklarda rahat rahat uyurlar.

Toprak ve Uyku

İş uyumaya geldiği zaman, vampirler genellikle biz insanların da zaman zaman yaptığı gibi hafif şekerlemelerle idare edebilirler. Bu durum, vampirlerin ender zayıf anlarından biridir. Aradaki tek fark, vampirin dinlenmesinin daha çok bir tür trans durumuna benzemesidir ve vampirin film, edebiyat ya da efsane ürünü olmasına bağlı olarak farklı uyanıklık durumları söz konusu olabilir. Bu uyanıklık ve farkındalık, genellikle uyuklayan canavarın davetsiz bir misafire karşı bir çeşit savunma yöntemi olarak sunulur. Drakula'da Harker'ın günlüğüne yazdığı notlarda, kendisi Drakula Şatosu'nda tutsak kaldığı süre içinde Drakula'nın uykusuyla ilgili olarak şunlar yazar:

> **"Orada, sayıları toplamda elliyi bulan büyük kutulardan birinin içinde, yeni kazılmış bir toprak öbeğinin üzerinde Kont duruyordu! Ya ölmüştü ya da uyuyordu. Gözleri açık ve hareketsiz baktığı için hangisi olduğunu anlayamadım, ama o gözlerde ölümün durgunluğu yoktu ve yanaklarının**

bütün solgunluğuna rağmen bir yaşam sıcaklığı hissediliyordu. Dudakları her zamankinden daha kırmızıydı. Ama hiçbir hareket, kalp atışı ya da nefes alış yoktu."

Vampirlerin şafak ve günbatımı arasında dinlenmesi gerektiği fikrini halk edebiyatı yaratıklarının ve Bram Stoker'ın ortaya attığı düşünülürse, bunun geleneksel vampir destanları boyunca süregelen bir durum olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu düşüncenin sebeplerinden ilk akla geleni, vampirlerin güçlerini yeniden toplamak için dinlenmek zorunda olmaları ve belki de öğle yemeğinde içtikleri "sıvıları" tam olarak sindirmek için biraz zamana ihtiyaç duymalarıdır. Harker, Kont'u ilk keşfetmesinden hemen sonra, Drakula uykudayken ona bir kürekle vurmayı denemiş, ancak tam küreği indirecekken Drakula olduğu yerde hızla dönerek bu vuruştan kurtulmuştur. Bu çevik tepki, vampirlerin uykudayken bile uyanık oldukları fikrini ve Harker'ın oradan kaçmasına sebep olan hafif bir hipnotize etme etkisini güçlendirmektedir (bkz. Bölüm 7). Yukarıdaki alıntı aynı zamanda toprak üzerinde dinlenmenin önemine de işaret etmektedir.

Korkuluk

Birçok kişinin romantik vampir hikâyeleriyle devrim yarattığını savunduğu yazar Chelsea Quinn Yarbro, tarih-korku türü yazılarındaki vampir başkahramanı St. Germen Kontu'nun ve onun yardakçılarının kökleriyle temas halinde kalmaları için çok özgün bir yöntem geliştirmiştir. Bunlar toprak üzerinde uyumak yerine, toprağı ayakkabılarının topuk kısmının içinde gizli bir bölmeye yerleştirirler (bkz. Bölüm 13).

Vampir efsanelerinde bir de *kutsal topraklar* kavramı vardır; bu terim esas olarak farklı dini inançlarla ilişkilendirilir ve kişinin, örneğin bir kilisenin bahçesi gibi, kutsal sayılan topraklara gömülmesini anlatır. Bu gelenek genellikle Katolikler arasında yaygındır ve intiharlar gibi olağandışı ölümlerin kutsal bir cenaze töreni için kabul edilemez olması bakımından dikkat çekicidir. Vampirler için toprak üzerinde uyuma geleneği, anavatanlarının toprağıyla ya da bazı durumlarda ilk gömüldükleri topraklarla ilişkili olabilir. Tabii vampirler ilk gömüldükleri zaman kutsal topraklara gömülmüşlerse bu biraz sorun yaratır; çünkü bir vampir kutsal topraklara tahammül edemez. İşte Bram Stoker'ın, Drakula'nın aslında illa ki bir tabutun içinde uyumaya ihtiyaç duymadığını, sadece topraktan bir yatak istediğini öne sürmesiyle ortaya bu muamma çıkmıştır.

Eski edebiyat eserlerindeki birçok vampir bu geleneğe uyar, ama bazıları da uymaz. Ne James Malcolm Rymer'ın yarattığı Sir Francis Varney adlı canavar, ne John Polidori'nin Lord Ruthven'i ne de Anne Rice'ın Lestat'ı ve onun arkadaşları tabuta ya da toprağa ihtiyaç duymuşlardır. Stoker'ın hapsedilme olayıyla elde ettiği şey, Van Helsing'in kuvvetlerini toplaması ve Drakula'yı aramaya çıkmasıyla çözülecek bir düğüm yaratmak olmuştu. Kötü Kont'un elli tabuttan birinde bulunacağını bilerek yola çıkan Van Helsing, ardından bu tabuttaki toprakları kutsal ekmeklerle donatarak Drakula için "kirletecekti." Halk edebiyatındaki bazı vampir yaratıklar için toprak "olmazsa olmaz" bir gereklilikti; ancak bunların pek çoğu şekil değiştirme yeteneğine sahip olduğundan yerdeki bir delik sayesinde mezarlarına kolayca girip çıkabilirlerdi. Günümüzün modern çağ vampirleri ise, genellikle toprağa gereksinim duymak gibi bir engelle hiç uğraşmamaktadırlar.

İNSANÜSTÜ GÜÇLER

Fiziksel görünümleri açısından vampirler, şüphesiz ki her bakımdan son derece ürkütücü yaratıklardır. Sahip oldukları çok çeşitli güçleri (dilerseniz bunlara "süper güçler" de diyebilirsiniz) hesaba kattığımızda, ürkütücü olmaya sonuna kadar da hakları vardır. Drakula'dan günümüze gelen vampirler, bu güçlerin bir kısmına sahiptirler. İnsan gücünün çok ötesinde bir fiziksel güç, olağandışı bir çeviklik, çok iyi bir görüş, son derece gelişmiş koku ve duyma yetileri, hipnotize etme ve şekil değiştirme bunlardan bazılarıdır. Bütün bunlara edebiyat eserlerinde ve filmlerde vampirlere verilmiş olan başka doğaüstü güçleri de ekleyebiliriz: uçmak, havada asılı durmak, görünmez olmak, zamanda yolculuk yapmak, yangın çıkarmak, cisimleri uzaktan hareket ettirmek, telepati kullanmak, yaraları hızla iyileştirmek, aşırı bir hızla hareket etmek, büyü yapmak, güneş ışığına dayanmak ya da cisimlerin kendi kendine alev almasını sağlamak gibi.

Kas Gücü

Birçok vampirin ortak özelliklerinden biri, insanüstü bir çeviklikle birleşmiş aşırı bir fiziksel güçtür. Sonuçta kurbanlarına üstünlük sağlamak, kendilerine saldıranları alt etmek ve yakalanmaktan kaçmak için bu özelliklere ihtiyaçları vardır. Örneğin Hammer filmlerinde Christopher Lee'nin, kendisine saldıran birini neredeyse bir düzine adamın gücüyle odanın diğer köşesine fırlatmasını

sıklıkla görürüz. *Blade*'deki vampirler, *Ultraviolet* filmindeki Violet, *Karanlıklar Ülkesi* filmindeki Selene ve onun türündekiler, sadece bu dünyanın dışından bazı güçlere sahip olmakla kalmazlar, bunun yanında *Matrix* benzeri zıplamalar ve son derece uzun mesafe ve yüksekliklerde akrobatik hareketler de yapabilirler. Yine başka bazı vampirler, güçleri oldukça zayıflasa bile, gün ışığında zaman geçirebilme yeteneğine sahiptirler. Stoker'ın Drakula'sı, Örümcek Adam gibi duvarlarda gezebilme yeteneğine de sahipti; bu gelenek 1992 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde de devam ettirilmişti. Aşk romanı yazarı Linda Lael Miller'ın vampirleri, fiziksel güce ek olarak uçabilme yeteneğine de sahiptir. Anne Rice'ın Akasha, Maharet ve Marius gibi bazı karakterlerinin ise cisimleri ateşe verme, cansız varlıkları ya da hayaletleri imha etme gibi yetenekleri vardır.

Geleneksel vampirlerin güneş ışığından son derece rahatsız olan gece yaratıkları olduğunu göz önüne alırsak, gece görüş yeteneklerinin normal insanlara göre çok gelişmiş olması hiç de şaşırtıcı olmayacaktır. Vampirlerin dünyayı nasıl gördükleriyle ilgili teoriler ve spekülasyonlar sonsuzdur, ancak bazıları vampirlerin yarasalar ya da kurtlarınkiyle yarışacak bir görüş yeteneği olduğunu öne sürer. Dahası, duyma ve koku alma duyuları da son derece gelişmiştir.

Vampir türü, edebiyat ve sinema dünyasında evrim geçirmeye devam ettikçe, vampirlerin sahip oldukları güçler de değişmektedir. Vampirlerin sahip oldukları yetenek listesinin gün geçtikçe uzaması, kaçınılmaz olarak vampirleri yok etme yöntemlerine yenilerinin de eklenmesi anlamına gelmektedir. Örneğin *Karanlıklar Ülkesi* serisinde vampirler, sıvı haldeki morötesi cephanelerle öldürülebilmekte, benzer şekilde kurt adamlar da sıvı gümüş nitratla doldurulmuş kurşunlara dayanamamaktadır. Ancak tipik bir vampirin fiziksel gücüyle ilgili olarak hep aynı tutarlılıkta kalan tek bir şey varsa, o da bütün bu süper güçlerin kaynağının kan (bazı durumlarda da "enerji") olmasıdır. Vampirler, yaşam enerjisi olarak kan ya da enerji tüketmek zorundadırlar, yoksa sahip oldukları her şeyi kaybetme riskiyle karşı karşıya kalırlar. Kan onların hayatıdır, kan olmazsa vampirler zayıflarlar ve açlıktan ölme noktasına kadar gelirler.

Sislerin Arasında

1931 yapımı *Drakula* filminde Mina Harker, gördüğü korkunç bir rüyayı kocası John Harker'a anlatmış ve rüyayı gördüğü anları şöyle tarif etmiştir:

"Sanki bütün odayı sis kaplamıştı. Sis o kadar yoğundu ki, yatağın hemen yanındaki gece lambasını zar zor görüyordum, dumanların arasında minik bir kıvılcım gibiydi. Sonra bana doğru dikilmiş bakan bir çift kırmızı göz gördüm ve sislerin arasında bembeyaz öfkeli bir yüz belirdi." Aynı filmde Renfield da benzer bir karşılaşma anlatır: "Bahçeyi kırmızı bir sis perdesi kapladı, etrafa alev gibi yayılıyordu. Sonra dumanları yararak o çıkageldi ve binlerce farenin gözlerini gördüm, aynen onun gözleri gibi, yalnızca daha küçüklerdi." Bu iki sahne, Drakula'nın sis perdesi içinde kaybolma yeteneğini mükemmel şekilde anlatır. Bu yetenek, göremediğimiz şeylerden ölümüne korkmamız zorunluluğu üzerine oynayan bir güçtür. Bütün o sislerin arasında nelerin beklediğini kim bilebilir ki? Daha da kötüsü, sis tabakasının kapıların altından geçebilmesinden ya da küçük yarıkların içinden sızıp her yeri doldurmasından daha kolay ne olabilir?

VAMPİR ISIRIĞI

Sanguinarian terimi, Latince'deki *sanguineus* kelimesinden gelir ve *kanlı, kan kırmızı* ya da *kana susamış* anlamındadır. Sağlığını korumak için kan içmesi gerektiğine inanan kişilere bu ad verilir. Kan içici vampirler, kan tüketimini benimseyen bambaşka bir altkültüre aittirler.

Vampir âleminde kötülüğün gelişini haber vermek amacıyla sisin kullanılması, alışılmış bir durumdur ve hem edebiyatta hem de birçok sinema filminde etkin biçimde kullanılmıştır. Stoker'ın *Drakula*'sında, Drakula'nın bindiği ve kendisini bekleyen kötü sona yaklaşan *Demeter* gemisi, sisler yüzünden karaya oturmuş ve bunun üzerine Van Helsing şunu öne sürmüştür: "Kendi yarattığı sislerin içinden çıkıp gelebiliyor. Bu geminin kaptanı onun bunu yapabildiğini bizzat görmüş. Ama bildiğimiz kadarıyla bu sisi yaratabildiği mesafe sınırlı ve sadece kendi etrafında sis yapabiliyor." *Drakula*'da sislerle başı en çok derde giren karakter Mina Murray olmuştur. Romanın on dokuzuncu bölümündede; sıcak evinde güvenle oturmakta olan Mina, bir rüya olduğunu sandığı süre boyunca hafif bir beyaz sis tabakasının "neredeyse fark edilemeyecek bir yavaşlıkla" eve yayıldığını, döne döne yayılan bu sisin odasına sızdığını ve "sisin arasında kendisine doğru bir çift kırmızı göz gibi parlayan" ışıktan bir sütun oluştuğunu anlatmıştır. Mina için, canavarın kendisine sisler arasından son kez görünmesi bu olmuştur.

Stoker'ın, Drakula'nın iki doğaüstü gücü olarak sisten ve bildiğimiz tozdan oldukça fazla faydalandığına hiç şüphe yoktur. Sis, korku türünün en temel unsurlarından biri olmuştur ve öyle de kalacaktır, ama vampirleri sisle ilişkilendiren ilk kişi Stoker değildir. Halk edebiyatındaki ve efsanelerdeki yaratıklar, genellikle mezarlarındaki işaretlere ve bu ebedi dinlenme yerlerindeki olağandışı özelliklere bakılarak tespit edilir ve takibe alınırdı. Bazı durumlarda, eğer gömüldüğü yerin civarında ufak delikler varsa bir vampirin varlığından şüphe edilirdi; bu tür bir durum genellikle, kötü bir yaratığın sis haline dönüşerek mezarını hiç bozmadan serbestçe girip çıkabilmesinin mümkün olduğu anlamına gelirdi.

Hava Koşullarını Değiştirebilmek

Tarih boyunca pek çok batıl inanç ve ayin, hava durumunu kontrol etmek ya da tahmin etmek üzerine kurulmuştur. Amerikalıların "Groundhog Day" adını verdikleri ve baharın ne zaman geleceğini tahmin etmeye çalıştıkları gün, Afrika yerlilerinin çeşitli yağmur dansları ya da hepimizin zaman zaman sızlayan eklemleri, soğukların geleceğini tahmin etmek için kullanılabilir. Vampirlerin dünyasında ise hava koşullarını kontrol etmenin batıl inançlarla hiç ilgisi yoktur; tam tersine bu güç vampirlerin sahip olduğu en kudretli güçlerden biridir. Gerçekten de Stoker'ın, Drakula'nın hava koşullarını etkileyebilme yeteneğinden sık sık bahsetmesinin sebebi, batıl inançlarla ilgili olarak yaptığı çalışmalar olabilir. Bu süper güç, başka birçok vampir filminde de gösterilmiş, özellikle Coppola'nın 1992 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde çok bariz bir şekilde işlenmiştir.

İSİMLERİN ANLAMI

Bölüm 5 ve 6'da öğrendiğimiz gibi, Bram Stoker'ın "Drakula" sözcüğüne Transilvanya hakkında araştırma yaparken rastladığı ve Prens Vlad Drakul ile oğlu Vlad Drakula'yı (diğer adıyla Kazıklı Vlad ya da meşhur Kazıklı Voyvoda'yı) buradan öğrendiği varsayımı oldukça mantıklıdır. "Ejderhanın oğlu" anlamına gelen *Drakula*, uçma yeteneği olan vahşi bir doğaüstü yaratık için uygun görünmektedir. Aynı zamanda başkahramanlardan Van Helsing'in önadının (Abraham) yazarın adıyla (kısaltılmış olarak Bram, tam hali Abraham) aynı olması tesadüfü de (belki de tesadüf değildir) son derece dikkat çekicidir (bkz. Bölüm 4). Okuyucuyu

yanıltma amacıyla *Alucard* ismi de sık sık kullanılmıştır. Tabii dikkat edilirse Alucard'ın, Drakula'nın tersten yazılışı olduğu kolayca anlaşılabilir. Lon Chaney Jr.'ın 1943 yapımı *Drakula'nın Oğlu* filminde kullanılan bu isim, aynı zamanda *Drakula M.S. 1972* filminde ve animasyon film üçlemesi *Hellsing*'de de karşımıza çıkmaktadır. Yazar Sheridan Le Fanu da, saf bir kız görünümlü lezbiyen bir vampir olan Carmilla karakterinde ya da nam-ı diğer Kontes Mircalla Karnstein tiplemesinde benzer bir taktik kullanmıştır.

Giyim Kuşam

Halk edebiyatında, roman ve filmlerde birçok ortak özellik bulunmasının yanı sıra, karanlıkta kalan ya da alışılmışın dışında olan kısımlar da vardır. Birçoğumuz için *vampir* sözcüğünün söylenmesi bile gözümüzün önünde smokini, uzun pelerini ve "en kötü giyinenler" listesinden kurtulmak için biraz renk katmak amacıyla belki kırmızı bir aksesuarıyla klasik Drakula görüntüsünün canlanmasına yeter. Drakula'nın bu tipik görünümü neredeyse tamamen İrlandalı yazar Hamilton Deane'den ve onun 1924 ürünü Stoker uyarlamasından alınma olsa bile (bkz. Bölüm 14), başka bazı filmlerde de kullanılarak pekişmiştir; Bela Lugosi'nin *Drakula*'sı bunlara iyi bir örnektir. İster kont, ister prens olarak anılsın, Drakula'nın kraliyet ailesinin bir üyesi olarak anlatılması (vampir dünyasında bazı başka vampirler de bu şekilde soylu olarak gösterilmişlerdir), kılık kıyafetinin bir aristokratınkine uygun olması için yeterli bir sebeptir. Sonuçta jilet gibi giyinmiş bir vampirin sapık, kana susamış bir canavar olacağından kim şüphelenir ki?

Canavarların Modası

Edebiyatta, özellikle de tarihi korku romanlarında ve aşk hikâyelerinde de bu eğilim devam eder; vampirler bazen St. Germen Kontu olarak bazen de Lestat olarak karşımıza çıkarlar ve kendi çağlarına uygun şekillerde giyinirler; zaten aklı başında bir vampir, toplumun içine karışıp gitmek için bundan daha iyi bir çözüm yolu bulamaz. Ancak bazı vampirler, herkesin yaptığını yapmazlar. Örnek vermek gerekirse Anne Rice'ın Marius karakteri, yaşadığı çağdan çok bağımsız olarak pahalı ve güzel kadife ceketler giyer. Vampirlerin giyim kuşamlarıyla ön plana çıkmaları daha çok filmlerde olur; özellikle de aksiyon türü vampir filmlerinde. *Karanlıklar Ülkesi* filmlerinde Kate Beckinsale'ın

canlandırdığı Selene karakteri, tüm vücudunu sıkıca saran siyah deri kostümü ve dökümlü peleriniyle bir içim sudur. *Ultraviolet* filminde Milla Jovovich, Sydney Bristow'un *Alias* serisini hatırlatan saç renkleri ve istediği zaman değiştirebildiği hoş giysileriyle canlandırdığı çizgi roman karakterinin hakkını tam anlamıyla vermektedir. Van Helsing bile moda akımlarından payını almıştır. 2004'ün gişe rekorları kıran *Van Helsing* filminin havalı başkahramanı Hugh Jackman, eski Vahşi Batı'nın kahramanlarını hatırlatan siyah şapkası ve uzun siyah deri pardösüsü ile inanılmaz bir biçimde giyinmiş olarak karşımıza çıkmıştır.

Peki Pelerinin Olayı Nedir?

Eğer kan damlayan parıltılı ön dişlerini bir kenara bırakacak olursak, bir vampirin en çabuk fark edilen özelliklerinden biri pelerinidir. Çoğunlukla uzun ve siyah olan, bazen kırmızı bir çizgisi bulunan bu pelerinler, yarasayı temsil etmesi açısından son derece semboliktir. Daha önce de belirtildiği gibi, Drakula karakterine pelerin eklenmesi fikrini ilk ortaya atan Hamilton Deane olmuştur. Bu şekilde kendisini gizleyebilen canavar bir beyefendinin, sahne performanslarında kesinlikle çok etkili olacağını tahmin eden Deane, haklı çıkmıştır. Vampirin kolayca hareket etmesini sağlayan uzun, hışırtılı dokusu ve Drakula'nın unutulmaz hareketini (yani pelerinini yüzünü ve vücudunu tamamen kapatacak şekilde çekip kendisini gizlemek ve gölgelerin arasında kaybolup gitmek) kolaylaştırması ile pelerin, bu efsanenin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bela Lugosi'nin 1927 yılındaki sahne performansıyla ve 1931 yapımı filmiyle pelerin kavramı, daha da kalıcı hale gelmiştir.

VAMPİR ISIRIĞI

Vampir yarasalardan hazzetmeyenleri rahatsız edebilecek bir ayrıntı daha verelim. Latince adı *calyptra thalictri* olan vampir güve diye bir havyan gerçekten de vardır. Bu güvenin bir ısırıkla midesini insan kanıyla doldurduğu ve ısırdığı yeri şişirip kızarttığı bilinir. Tabii bir böcek ilacı bu canavarı tamamen uzak tutmak için yeterli olacaktır.

HAYVANİ İÇGÜDÜLER

Vampirler ve halk edebiyatındaki vampir benzeri yaratıklar şüphesiz ki insanların, zombilerin, hayvanların ve çeşitli hibrit ya da mutant yaratıkların

oluşturduğu tam bir karmaşadan ibarettir. İnsandan gelen vampirlerle karşılaştırıldığında, birçok yönden bakıldığı zaman bu efsanevi yaratıklar, doğaları ve kurbanlarına saldırıp öldürme biçimleri itibariyle daha çok hayvanı andırırlar. Vampirler genellikle aralarında kedilerin, köpeklerin, kuşların ve çeşitli böceklerin de bulunduğu birçok farklı hayvan ile ilişkilendirilseler bile, en çok benzetildikleri hayvanlar yarasalar ve kurtlardır. Birçok hayvan vampir olarak düşünülebilirse de, birçoğu da vampirlerle mücadele etmek için kullanılabilir. Örneğin atlar mezarlıklarda sık sık kullanılırlar, çünkü vampirlerin yattığı mezarların yakınına gitmeyi reddederler.

Yarasaya Dönüşmek

Vampir yarasaların efsanevi kan emicilerle ilişkili olduğu, gizli bir şey değildir. Kolayca tahmin edilebileceği gibi, kurulan bu ilişkinin haklı temelleri de vardır. *Desmontidae* ailesinin *Desmondus* cinsinden olan vampir yarasaların temel olarak üç türü vardır: sıkça rastlanan *Desmodus rufus*, *Desmodus rotundus* ve *Diphylla ecuadata*. En çok Orta ve Güney Amerika bölgelerinde ve ABD'nin bazı güney bölgelerinde bulunan vampir yarasalar boyut olarak küçüktür, ama beslenme alışkanlıkları hakkında da ipucu veren korkunç bir görüntüleri vardır. Dimdik bir duruşları, büyük gözleri, son derece keskin dişleri ve ortasından yarık alt dudakları bulunur. Daha önce de belirtildiği gibi bu hayvan gerçekten de kan içer; beslenmesini hep yer hizasında yapması, bir damara yapışmadan hemen önce kurbanını sersemletmeye çalışması ve kanı içmek için uzun dilinden yararlanması gibi özellikleriyle tam da romanlardaki vampirlere benzer. Salyasında kanın pıhtılaşmasını önleyen bir madde olduğu için, içtiği kanı son damlasına kadar sıvı halde tutabilir. Aynen roman kahramanı vampirler gibi, gerçek vampir yarasalar da hayatta kalabilmek için sürekli olarak kan içmek zorundadırlar, yoksa yok olup giderler.

Yarasalar, halk edebiyatında ve hikâyelerinde yüzyıllardır vardır, ancak Bram Stoker onları ön plana çıkarana dek pek fazla ünlü olmamışlardır. Stoker, *Drakula* eserinde yarasalardan özgürce faydalanmış; Renfield'ın, Lucy'nin ve Harker çiftinin pencerelerinde yarasalar görülmüştür. Sonradan Bela Lugosi'nin *Drakula*'sında da karşımıza çıkan (ve bu eserdeki aptalca hareketleri yüzünden bazılarının hâlâ "yo-yo yarasası" diye dalga geçtiği) vampir yarasalar, vampir dünyasının en belirgin ikonlarından biri haline gelmiştir.

Kurtlar Gibi Aç

Drakula'nın ikinci bölümünde Jonathan Harker, Drakula Şatosu'na geldikten sonra Kont ile birlikte otururlarken, arka planda kurtların uluma sesleri gelmektedir. İşte tam bu sırada kara şeytanın dudaklarından romanın belki de en ünlü repliği dökülür: "Dinle şunları, gecenin çocuklarını... Çıkardıkları sesler kulağa müzik gibi gelmiyor mu?" Şüphesiz ki bu çok ürkütücü bir yorumdur ve yıllar boyunca ufak değişikliklerle tekrar edilip durmuştur. Drakula'nın kurt seslerini neredeyse neşeyle karşılaması, halk efsanelerindeki canavarlara selam çakmasının yanı sıra, kendisinin kurda dönüşebilme yeteneğine de gönderme yapmaktadır.

Aynen cadılar gibi vampirler ve kurt adamlar da, halk edebiyatı, roman ve film sacayakları sayesinde birbirlerine sıkı sıkıya bağlanmışlardır. Bu bağlantının en önemli sebepleri şekil değiştirebilme yetenekleri, hayvani istekleri ve hayatta kalma mücadeleleri olmuştur. Bunlar sonuç olarak avlanan hayvanlardır. Yunan kökenli vampir *vrykolakas*, Slav efsanelerinde kurt adam yorumu olarak karşımıza çıkmaktadır (bkz. Bölüm 2). Tarih boyunca kurt adamlar hakkında da birçok yazılı belge ortaya çıkmıştır, ancak bu sözde kurt adamlığın insanlığı nasıl etkilediği üzerine de bir o kadar yazılı kaynak bulunmuştur. Şu kadarını söyleyebiliriz ki, günümüze kadar gelen insan-kurt karışımı efsanelerinin en inandırıcısı, sirklerde karşımıza çıkan aşırı kıllı insanlar olmuştur.

Kurt adam haline dönüştüğü ileri sürülen kişiler hakkında yapılabilecek açıklamalardan biri de *ergot* adlı mantarla ilgilidir. Bu mantar çoğunlukla buğday, arpa ve çavdar ekinlerine bulaşır. Ortaçağ boyunca ekmek yapımında genel olarak bu üç tahıl çeşidi kullanılırdı. Ergot mantarının sıkça rastlanan yan etkilerinden biri de kasılmalara, sinir krizine ya da halüsinasyonlara sebep olmasıdır. Uzmanlar, bu mantarın bulaştığı tahıllarla yapılan ekmeklerin, kurt adamlığı ve hatta Salem'deki cadı avı çılgınlığını açıklamak için kullanılabileceğini öne sürmektedirler.

Kötülükten Korkma

Vampirlerle ilgili halk edebiyatı örneklerinde görüldüğü gibi, yaşayanları ölülerden kurtarma çabalarında kullanılmak için pek çok mekanizma, ayin,

batıl inanç, silah ve dinsel uygulama vardır. Bu kovuculardan bazıları vampir konusunu yazan, filmini çeken kişiler ya da günümüzde zaman zaman ortaya atılan vampir avcıları tarafından halen sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak yeni yapılan bazı filmler ve romanlar sayesinde bazı yeni yöntemler de geliştirilmiştir. Bir sonraki bölümde gerçek hayattan örnekler vererek, kendinizi bir kan emiciye kurban gitmekten kurtarmanın yöntemleri ve daha da önemlisi, onları yok etmek için neler yapmanız gerektiği üzerinde duracağız.

bölüm 9

Vampirlerden Korunmak ve Onları Yok Etmek

Bir an için, bir vampir tarafından takip edilmekte olduğunuzu düşünelim. Kendinizi bu canavara karşı nasıl korursunuz? Doğaüstü cephaneliğinizde hangi silahların bulunması gerekir? En önemlisi, bir vampir nasıl yok edilebilir? Neyse ki, işe yaradığı rivayet edilen pek çok yöntem ve uygulama vardır. Bunların arasında vampirlerin sarımsağa olan tiksintilerinden tutun da bazı dinsel nesnelerden ölesiye korkmalarına, kafalarının koparılmasından, kalplerine kazık çakılmasına ve cesetlerinin yakılmasına kadar birçok işlem bulunur. Bu bölümde, kara şeytanlarla nasıl savaşacağınızı ve şah damarınızı nasıl koruyacağınızı öğreneceksiniz.

Ölümsüz Bir Yaratıkla Savaşmak

Cadılar, kurt adamlar ve vampirlerden oluşan efsanevi üçlü söz konusu olduğu zaman, onların kötülüklerinden kurtulmak için kullanacağınız yöntemlerden hiçbirinin kolay ya da eğlenceli olmadığını bilmeniz gerekir. Cadılar size kara büyü yapabilir ve aklınıza gelebilecek her türlü kötü sihri size karşı kullanabilirler. Kurt adamlar vahşi bir hayvana bahşedilmiş bütün rahatlıklardan faydalanır ve hiçbir kısıtlama olmadan sizi takip edebilir ya da size saldırabilirler. Vampirlerde ise ikisinden de biraz bulunur, ama onların içinde bulunduğu şartlar, onları uzak tutmaya ya da öldürmeye yarayan birçok uygulama yüzünden oldukça büyük engeller oluşturabilir. Roman ya da filmlerde karşımıza çıkan birçok vampir, genellikle ölüme boyun eğer ve çeşitli büyüler, kanlı ayinler ya da akla hayale gelmeyen tarifler sayesinde yeniden canlanacakları günü bekler.

Bir vampiri yok etmek teoride mümkün olsa da, onları belirli bir uzaklıkta tutmak (yalnızca geçici bir çözüm olsa bile) daha güvenli bir seçenektir. Yüzyıllar boyunca halk edebiyatında, romanlarda ve filmlerde vampirleri kovmak ve onları potansiyel kurbanlarından uzak tutmak için kullanılabilen birçok nesne ya da madde ortaya atılmıştır. Bu nesnelerden bazılarının, örneğin sarımsak ya da haçın, vampirleri illa da öldürmese bile bir dereceye kadar koruma sağladığına inanılır. Sonuçta hiçbir vampir avcısı, yanına haçlar, sarımsak, kutsal su, kazıklar, ezberlenmiş birkaç kutsal söz ya da kolayca ateş yakılabilmeye yarayan eşyalar almadan yola çıkmayacaktır (bkz. Bölüm 10).

Üzerinde konuşacağımız nesneleri ve yöntemleri incelerken, bunların çoğunun alışılmış vampirler için geçerli olduğunu söylemek gerekir. Toplumlar gelişip ilerledikçe vampirlerin korktuğu ya da çekindiği şeyler ve onları yok edebilmemizi sağlayan yöntemler de değişmiştir. Efsanelerde geçen vampirleri kovan ya da öldüren şeyler, ruh emicilerden, veba salgını yayan vampirlere, egzotik ve erotik canavarlardan PETA'nın listesinde gördüklerimize kadar birçok modern zaman canavarı için etkisiz kalabilir. Geleneksel anlamıyla vampir tanımına uymayan yaratıklar için söylenebilecek son söz, onları kovacak şeyleri ve zayıf noktalarını bulmak için en iyi yöntemin deneme yanılma olduğudur. Bir kere en temel eski zaman yöntemleri ve geçmişte denenip doğruluğu kanıtlanmış yollar hâlâ geçerlidir. Bunları da söyledikten sonra, kendinizi vampirlere karşı koruma yolculuğunda size yardımcı olabilecek şeylere bir göz atarak işe başlayabiliriz.

PRATİK KORUNMA YOLLARI

Son derece mantıklı ve pratik bir açıdan bakılırsa, evinizin bir kenarında el altında bulundurabileceğiniz birkaç basit eşya sayesinde, birçok durumda vampirleri kovabilir ya da günümüzün vampirlerinin gerçekliğini test edebilirsiniz. Sarımsak, tuz, mumlar, tütsü ve hatta çanların bile vampirlere karşı etkili olduğu geçmişden bu yana söylenmektedir. Halk efsanelerinde bütün bu yöntemler abartılı olarak işlenmiş ve John Polidori, James Malcolm Rymer, Sheridan Le Fanu ve tabii Bram Stoker gibi ilk vampir romanı yazarları tarafından da kullanılmıştır.

Sarımsak

İtalyan soyundan geliyorsanız ya da daha basiti soslu spagettiyi çok seviyorsanız, mutfağınızda sarımsak bulunuyor olması çok büyük ihtimaldir. Ama burada bahsettiğimiz, baharat dolabınızın arka köşelerinde kalmış kuru sarımsak dişleri değil. Kocaman, sulu ve güçlü kokulu sarımsaklardan bahsediyoruz. Birçok vampiri kovmak için ilk akla gelen maddelerden olan sarımsak, eski zamanlardan bu yana kötülüğe karşı kullanılagelmiştir. Aslına bakılırsa sarımsak o kadar etkili bir madde olmuştur ki, vampirlerin dünyasında şeytanları kovmakla neredeyse eşanlamlı hale gelmiştir.

Zambak ailesinin bir üyesi olan sarımsak, doğal bir iyileştirme gücüne sahiptir ve şifalı bitkiler konusundaki çalışmalarda faydalı olduğu gösterilmiş, uzun yıllardan beri tıp alanında da kullanılmaktadır. Vampirleri kovan bir madde olarak ise, ilk savunmayı yapmak için birebir çözümdür. Aynı zamanda vampiri yok etme sürecinde de kullanılır. Halk edebiyatı örneklerinin çoğunda ve Stoker'ın *Drakula*'sında, vampirin kafası koparıldıktan sonra ağzına sarımsak doldurulur ya da benzer şekilde ölülerin ağzına sarımsak tıkılarak vampire dönüşmeleri engellenmeye çalışılır. *Drakula* romanında Van Helsing, Lucy'nin odasının tamamını sarımsak dişleri ve çiçekleriyle doldurur, hatta Drakula'nın içeri girmesini engellemek için kapı pervazlarına ve şöminenin ağzına da sarımsak sürer.

Vampirlerle ilgili halk destanlarında, sarımsaktan vampirleri kovmak amacıyla faydalanan kişilerin anlatılması çok sıklıkla karşımıza çıkar. Bir vampirin duyularının, özellikle de görme, duyma ve koku alma duyularının çok gelişmiş olduğu düşünüldüğünde; ister bir mücevher gibi boyna takılsın, ister evin farklı yerlerine asılsın, ister insan, nesne ya da hayvanların üzerine sürülsün, isterse sıvı haline getirilip çevreye püskürtülsün, sarımsağın yaşayan

ölüleri uzak tutmakta faydalı olduğu kesindir. Ortaçağda veba salgını olduğu zamanlarda kokuların, yalnızca kötülüğü ve ölümün leş kokusunu bastırmakla kalmadığı, aynı zamanda hastalıkları da önlediğine mantık çerçevesinde inanılırdı. Ciğerleri etkileyen ve havada yayılan mikroplar yoluyla bulaşan veba türü hastalıklarda bu yöntem, bazı kişilerin hastalığa yenilmesini engelleyebilmişti. Çoğu zaman vampirliğin kendisinin bir bulaşıcı hastalık sayılması gerçeğinin ışığında (bkz. Bölüm 7), kokuyla ilgili başka çözümler de kullanılmış; çeşitli tütsüler, ardıç ağacının meyvesi, hayvan gübresi hatta insan dışkısı ve sayısız parfüm çeşidinden çare umulmuştur.

Korkuluk

Sarımsağın vampirleri neden kaçırdığına dair bir teori de vampirler ve sivrisinekler arasındaki benzerlikten doğmuştur. Sonuçta bunların ikisi de kurbanlarını ısırıp kanlarını içerler ve ısırıkları yoluyla hastalık bulaştırabilirler. Sivrisinekler ve bazı başka böceklerin sarımsaktan kaçtıkları bilinmektedir. Ancak bu yazının yazıldığı tarih itibariyle, henüz hiçbir firma vampir kovucu sprey üretmiş değildir.

Tuz ve Tohum

Bütün bunların aslında birer batıl inançtan öteye gitmediğini bilmemize rağmen, birçoğumuz günlük hayatımızda tahtaya vurmak, yürürken çizgilere basmaktan kaçınmak ya da şans getirmesi veya kötülükleri kovması için omzumuzun üzerinden tuz atmak gibi bazı davranışları gösteririz. Bunlardan sonuncusu, bir vampir saldırısıyla karşılaşıldığı durumda çok etkili olabilir. Sodyum klorür ya da bildiğimiz sofra tuzu, antik ve modern tarih boyunca doğaüstü ve dini bilimler ve tabii ki mutfak alanında tam bir demirbaş olmuştur. Nesiller boyunca tuz, hep koruma amaçlı kullanılmıştır: İster yiyecekleri korumak, isterse eski Mısır uygarlığında *natron* adı verilen sodyum bileşiği halinde mumyalama sürecini mükemmel hale getirmek amacıyla kullanılmış olsun, tuzun önemi büyüktür. Aynı zamanda saflığın da simgesi olan tuzun, kötülükleri savuşturmaya da yaradığına inananların sayısı hiç de az değildir. Bazı efsanelerde, yaşayan ölülerin tuzla çizilen çizgileri geçemedikleri anlatılır; bu yüzden vampirlerin etrafta dolaştığı düşünüldüğü zaman bütün kapılar, pencereler, şömine boşlukları ve hatta evlerin tamamının çevresine kesintisiz bir çizgi oluşturacak şekilde tuz döküldüğü olmuştur.

Aynen tuz gibi tohumlar da vampirleri kovmak için kullanılır. Hardal tohumu bu iş için en sık kullanılan tohum olsa da (Hz. İsa'nın anlattığı hikâyelerden birinde geçtiği için muhtemelen dini anlamı dolayısıyla da sıkça kullanılır), haşhaş, meşe tohumu, mısır ya da havuç tohumları da kullanılabilir. Vahşi güllerden yolunmuş dikenler de aynı işi görecektir. Bir teoriye göre, bir vampir tohumlara rastlarsa, bir köye ya da şehre saldırı düzenlemeden önce bütün tohum tanelerini tek tek sayması gerekir. Bazı halk edebiyatı hikâyelerine göre ise, vampirler bir senede ancak bir tane tohum sayabilirler; buna göre de bir avuç tohum bile kötü güçleri uzun süre uzak tutmaya yetecektir. Başka bir görüşe göre ise, vampirler tohumları sayma işine kendilerini o kadar saplantılı bir şekilde kaptırırlar ki zaman mevhumunu kaybeder ve güneş doğmaya başladığında geri çekilmek zorunda kalırlar. Aynen tuz ile yapıldığı gibi, tohumlar da ölmüş kişilerin cesetlerinin etrafına ya da tabutlarının içine serpilebilir, böylece onların vampir olarak mezarlarından kalkmaları önlenmiş olur.

KUTSAL SİLAHLAR

Birçok vampir efsanesinde, dini simgeler canavarları uzak tutmakta önemli bir rol oynarlar. Haç ya da kutsal su ile temsil edilen "iyi" olguların, Bram Stoker'ın canavarının temsil ettiği bütün kötülüklere baskın çıkacağına inanılır. Stoker bu düşünce tarzını *Drakula* eserinde kullanmıştır, ancak bütün yazarların bu geleneği devam ettirdiği söylenemez. Vampirlere karşı kullanılan dini kökenli silahların etkinliği durumdan duruma değişebilir. *Vampirle Görüşme* adlı filmde Louis de Pointe du Lac, kendisiyle söyleşi yapan muhabire damdan düşer gibi haçlardan oldukça hoşlandığını söyler. Modern çağ vampirlerinin bazıları kendilerinden ürken ve dini anlamı olan bir nesne kullanarak saldırıyı savuşturmaya çalışan ölümlüleri aşağılayıp alay ederler. Bazılarına göre, haç ya da kutsal su sadece onu kullanan kişi inançlı ise işe yarar, yaşayan ölülerin ise inançlı olma ihtimali hiç yoktur. Yine de haç gibi kutsal silahlar, aynen sarımsakta olduğu gibi, vampirlikle yakından ilgili olarak anılmaya devam etmiştir.

Haçlar ve Benzeri Figürler

Bir vampire karşı en sık kullanılan silahlar, basit bir haç ya da Hz. İsa'nın üzerinde asılı durduğu ve onun çarmıha gerilmesini simgeleyen bir haç figürüdür. Bu çeşit bir haç asıl olarak Romalı Katoliklerin inanışından

gelmektedir, diğer Hıristiyanlar ise Hz. İsa'nın çarmıha gerilişinden sonrasını simgeleyen çok daha sade bir haçı tercih ederler. Figürlü bir haçın, sade bir haçtan daha etkili olacağı söylense de, her iki haçın da ne kadar etkili olduğu, onu elinde tutan kişinin kendisinin bu simgelere ne derecede inandığı ve bağlı olduğuyla ilgilidir. Stoker, *Drakula*'nın birinci bölümünden itibaren haç simgesini konu etmeye başlamıştır; kafası karmakarışık olan Jonathan Harker, Drakula Şatosu'na doğru yola çıkmadan önce bir köylü tarafından eline tutuşturulan haç figürü bunun kanıtıdır. Tabii Harker dine inanan bir İngiliz olarak bu haç figürünü, bir çeşit put olarak düşünmüştür.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1960 yapımı *Drakula'nın Gelinleri* adlı filmde, Peter Cushing tarafından canlandırılan Van Helsing, David Peel'ın kötü karakteri Baron Meinster'e karşı yel değirmenlerini çok yaratıcı bir şekilde kullanmıştır. Van Helsing yel değirmeninin kollarından birine çıkmış, kolu dikkatlice döndürerek yere düşen gölgesinin dev bir haç şekline gelmesini ve bu şeklin içine hapsolan Baron'un öldürülmesini sağlamıştır.

Geleneksel halk edebiyatında haçın, vampirin vücudunda bastırıldığı yerde deriyi yaktığına, bir vampir tarafından ısırılmış ancak henüz tam olarak vampire dönüşmemiş insanlarda ise hafif bir iz bıraktığına inanılır. Dahası bazı efsanelerde haç, yaratığın bütün gücünü çalar ve onu oldukça güçsüz kılar. Bazı hikâyelerde ise kapı ya da pencerelere asılacak haçların vampirlerin odaya girmesini engelleyeceği veya bir mezar yerine konacak bir haçın vampirin mezara girmesini imkânsız hale getireceği öne sürülür. Haçların belki de en iyi yanı, etraftan kolayca bulunabilecek eşya ya da cisimlerle her an oluşturulabilmeleridir: mumlar, sopalar, kılıçlar, tahta parçaları, kısaca birbirine dik tutularak bir haç görüntüsü verebilecek her şey kullanılabilir. Ancak daha geleneksel vampir tiplemelerinde olduğu gibi, çoğunlukla bir yere kadar işe yarayan bu haçlar, bir vampirin varlığını tamamen ortadan kaldırmaya yetmeyecektir.

Kutsal Su

Hayatın en temel simgelerinden biri olan su, hem fiziksel hem de ruhsal bir arınma maddesi ve en güçlü hayat kaynaklarından biri olarak önemini her zaman korumuştur. Hepimiz ömrümüzün ilk dokuz ayını suyun içinde geçirdik ve vücutlarımızın çok büyük bir kısmı sudan oluşuyor. Buna karşın,

artık yaşamayan hayaletlerin ya da ölülerin suya pek ihtiyaçları ya da saygıları kalacağı söylenemez, hele bir de bahsedilen su kutsal olursa... Hıristiyan inanışına göre vaftiz etme ya da günah çıkarma gibi birçok dinsel uygulamada kullanılan kutsal su, özellikle Katolik ve Doğu Ortodoks kiliselerinin ruhban takımı tarafından kutsanmış suları belirtir ve özel güçleri ve kullanım alanları olduğuna inanılır. Bunların arasında kutsal olmayan yaratıkları ve tabii ki vampirleri kovma özelliği de vardır.

Kutsal suyun, saf ve kutsanmış olduğu için, şeytanların vücudunu aynen asidin insan vücudunu yaktığı gibi yaktığı, son derece fazla acı verdiği ve kabuklaşıp dökülen yaralar açtığı söylenir. Yeni yetme hayaletler için bunun anlamı kesin ölüm olabilir. Vampirlerle ilgili halk efsanelerinde, vampir olduğundan şüphe edilen kişiler yakıldığı zaman, mezarlarından tekrar kalkmalarını önlemek için kutsal su kullanılması yaygın bir uygulama olmuş; aynı düşünce tarzıyla bir mezarın ya da tabutun üzerine kutsal su serpilmesinin ölünün tekrar canlanmasını önleyeceği düşünülmüştür. Aynen tuz gibi, kutsal su da pencerelere ve kapılara serpilerek vampirlerin içeri girmesi engellenebilir. Filmlerde ve romanlarda, kutsal su vampirlerin üzerine atılırken genellikle küçük bir cam şişe kullanılır.

Kutsal Ekmek

Kutsal ekmek de yine vampirlere karşı koruma sağladığına inanılan bir başka dini simgedir, ancak vampir hikâyelerinde haç ve kutsal su kadar sık kullanılmaz. İnce bir parça kutsal ekmek, Hıristiyan inanışına göre Hz. İsa'nın vücudunu temsil eder. Aynen haç gibi kutsal ekmek de vampirlerin vücudunu yakar, ısırdığı kurbanlarının tenine dokundurulduğunda ise bir iz bırakır. *Drakula*'nın 16.bölümünde Van Helsing, Lucy'nin boş tabutunu bulduktan sonra, kutsal ekmek parçalarını ufalayarak onları bir çeşit macunla karıştırır ve bu karışımı Lucy'nin tabutunun kapağını mühürlemek için kullanarak arkadaşlarını çok şaşırtır. Bu karışımın ne olduğu sorulduğu zaman, adının "Host" olduğunu ve Amsterdam'dan getirdiğini söyler. 22. bölümde, yine kutsal ekmeği birkaç yerde kullanır, bunlardan ilki Mina'nın daha fazla zarar görmesini engellemek içindir. Ekmeği Mina'nın alnına dokundurduğu anda genç kadın çığlık atar, teni sanki "kor halinde bir metalle dağlanmış" gibi olur. Bu olaydan sonra vampir avcıları Carfax'a doğru ilerler ve Drakula'nın toprakla dolu kutularını görürler. Van Helsing yine "Host" dediği karışımdan yapar:

"Ve şimdi, dostlarım, burada yapmamız gereken bir iş var. Uzak diyarlardan kötü emelleri için kullanmak üzere getirdiği, kutsal anılarla dolu bu toprakları temizlemeliyiz. Bu toprakları seçti, çünkü bunlar geçmişte kutsal topraklardı. Böylece onu kendi silahıyla vurmuş olacağız, çünkü bu toprakları daha da kutsal hale getireceğiz. Geçmişte Tanrı bu toprakları insanın kullanımı için bahşetmişti, biz de şimdi onları Tanrı'ya geri vereceğiz."

Van Helsing bunu dedikten sonra toprakla dolu kutuları açmaya başlar, kutsal ekmekleri toprakların üzerine bırakır ve Drakula'nın tekrar bunların içine girmesini önlemek için yeniden mühürler. Stoker'ın kutsal ekmek kavramını bu şekilde kullanması iyiyle kötünün, ölümlü ve ölümsüzün, karanlık ve aydınlığın karşılaşması olarak açıklanabilir. Ekmeğin dini anlamının, Viktorya dönemindeki ruhani çalkantılarla ilgili olduğuna pek şüphe yoktur. Kutsal ekmeğin neden kutsal su kadar çok kullanılmadığı sorusunun yanıtı, biraz da kolay erişilebilir olmasıyla ilgilidir. Hz. İsa'nın vücudunu çok güçlü bir şekilde temsil ettikleri için, kutsal ekmekler kiliselerdeki özel odalarda kilitli tutulurlar ve kolayca elde edilemezler. 1992 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde Francis Ford Coppola, Stoker'ın kutsal ekmek ile ilgili yazdıklarını saygıyla anar, hatta Mina'nın alnının dağlanmasını ve Drakula yok olarak büyüsü ortadan kalktığında bu yanık izinin kaybolmasını gösterir.

Korkuluk

Ay ışığı daha çok kurt adamlarla ilişkilendirilse de ve filmlerde ve romanlarda ilgi çekici ortamlar yaratmak için kullanılsa da, vampirleri canlandırmakta da bir etkisi olmuştur. John Polidori'nin *The Vampyre* adlı eserinde Lord Ruthven, "ölümümden sonra ayın ilk görüldüğü gecede cesedime soğuk ay ışığının vurmasını sağlayın" emrini verdikten sonra hayata geri dönmektedir. Bunun "ay yürüyüşü" terimine yeni anlamlar kattığına da hiç şüphe yoktur.

Ayna, Ayna, Güzel Ayna

Vampirlerin ilginç özelliklerinden biri de, aynada görünmemeleridir. Eğer gözler mecazi anlamda gerçekten de birinin ruhuna giden yolu simgeliyorsa, kişinin kendi yansımasını aynada görememesi de ruhunun olmadığı anlamına gelir. Burada vampirlerin (sonsuza dek lanetlenmiş olanlar ya da üstlerindeki

büyü kalktıktan sonra tüm günahları affedilecek olanların dışında) aslında ruhları olup olmadığı sorusu ortaya çıkar. *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde, Drakula'nın ölümünden sonra az önceki seçeneklerden ikincisinin geçerli olduğunu görürüz, yani son bir günah çıkarma denebilir. Çünkü filmde kara şeytanın cehennemin derinliklerine doğru bağıra çağıra götürüldüğü net olarak görülmez. Ölüm anında yüzü beyaz bir ışıkla kaplanır, yani bu sonun cennetlik bir bitiş olduğu düşünülebilir. Diğer taraftan, Stoker'ın romanında Drakula'nın kaderi sonsuza dek lanetlenmek olmuştur; çünkü kendisi romantik bir karakter değil, boğazına kadar kötülüğe batmış bir karakter olarak canlandırılmıştır ve paramparça olup toz haline gelerek ölür.

Vampirlerin aynadan korkması, büyük ihtimalle Stoker'ın *Drakula* romanıyla başlamıştır ve onun basılmasından sonra çok geçmeden vampir efsanelerinde geniş ölçüde kabul gören bir davranış olmuştur. *Drakula*'nın ikinci bölümünde Jonathan Harker, Drakula Şatosu'nda bir tane bile ayna bulunmadığına dikkat eder. Yine aynı bölümde, kitabın en tüyler ürpertici sahnelerinden biri vardır: Harker küçük el aynasıyla tıraş olurken Kont arkasından yavaşça geçer. Aynada yansımasının görünmemesi Harker'ın dikkatinden kaçmaz ve o şaşkınlıkla yüzünü keser. Harker'ın çenesinden akan kanlar, taktığı kutsal kolye ve ayna da Drakula'nın dikkatinden kaçmaz ve Kont şöyle der:

> **"Dikkatli olunuz. Yüzünüzü kestiniz. Bu hareket buralarda sandığınızdan daha tehlikeli olabilir." Sonra da küçük tıraş aynasını eline alarak şöyle devam eder: "Bu uğursuz işe sebep olan da bu sefil şey, öyle mi? İnsanların kibrini temsil eden çirkin bir süs eşyası. Çekin şunu gözümün önünden!" Korkunç elinin tek bir hareketiyle pencereyi açan Kont, aynayı fırlatıp dışarı atar ve aşağıdaki bahçe taşlarına hızla çarparak tuzla buz olmasına sebep olur.**

Bir Vampiri Öldürmenin Yolları

Bütün hayaletler gibi vampirler de garip bir ikilem içindedirler. Artık yaşamamaktadırlar, ama tam anlamıyla ölü de değillerdir. Hayalettirler işte... Yani *Yaşayan Ölülerin Gecesi* şeklinde bir durumda kalırsanız ve Van Helsing'in elindekiler gibi son derece karizmatik silahlarınız yoksa ne yaparsınız? İlk başta, ne biçim bir vampirle uğraştığınızı iyi bilmeniz gerekir. Alışılmış şekilde kazığı kalbine çaktığınız zaman ölen tiplerden mi, uzayın derinliklerinden

gelen bir ruh emici mi ya da biyolojik araştırmalar sırasında bazı şeylerin ters gitmesi sonucu genetiği bozulmuş bir hastalık yuvası mı? Eğer bunlardan son ikisi söz konusuysa, doğru bir yok etme yöntemi bulduğunuzdan emin olmak için biraz deneme yanılma yapmanız gerekebilir. Ancak romanlardaki ve sinemadaki vampirlerin tümünün ortak özelliklerinden biri de, neredeyse her zaman alışılmış yöntemlerden birinin onları mutlaka öldüreceğidir (zaman zaman o yöntemi bulmak pek kolay olmasa da).

İşte Şimdi Kazıklandık!

Bir vampiri yok etmek dendiği zaman belki de en çok akla gelen yöntem, kalbine bir kazık çakmaktır. Şüphesiz ki bu yöntem, hem edebiyatta hem de filmlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır; ne de olsa bu dünyaya ait olmayan alçakça saldırıların sonunu getirmek için oldukça havalı bir yoldur. Sonuçta, köyün yarısını katleden Drakula kısa bir uykuya yattığı sırada, Van Helsing'in kocaman sopasını onun tam kafasına indirmesini ve o simsiyah smokinine kan lekelerinin saçılmasını görmeyi kim istemez ki? Kazık çakma yöntemi eski edebiyat eserlerinde, özellikle de Sheridan Le Fanu'nun *Carmilla*'sında (bkz. Bölüm 3) ve Stoker'ın *Drakula*'sında görülmesine rağmen, ucu sivriltilmiş tahta bir kazık kullanma fikri yalnızca vampirlerle ilgili halk edebiyatında değil, başka hayaletleri anlatan birçok efsanede de kullanılmıştır. Bir ölünün kalbine kazık çakma fikri, hayaletlerle başa çıkmanın efsanevi bir şekli ve onların mezarlarından yeniden çıkmamasını kesin olarak sağlamanın bir yolu olarak ortaya çıkmıştır. Bazı geleneklerde, bir kişi öldüğü zaman vücudunu tamamen delip geçen bir kazık çakılırdı; hatta bazı kültürler o kadar ileri giderdi ki, ölünün diline de çubuklar ya da şişler geçirerek sözde vampirin diliyle kan emmesini engelleyeceklerini düşünürlerdi.

Kazıklar genellikle elle şekillendirilir, özenle sivriltilir ve çoğunlukla ardıç, akdiken, dişbudak, yaban gülü ya da geyikdikeni gibi sert keresteli ağaçlardan kesilen parçalardan yapılır. İlginçtir ki, bazı efsanelerde kazığın göğse tek bir darbede çakılması gerektiği, eğer iki vuruşta çakılırsa hayaletin tekrar canlanıp yine vampire dönüşebileceği söylenir. Artık geceleri rahat bir uyku uyunabilecek olmasının yanı sıra, kazık çakmanın faydalarından birinin de kazığın çakılması, çığlıkların atılması ve etrafın kan gölü olmasının ardından çoğu zaman cesedin yüzünde bir rahatlama belirtisi görülmesi olduğu söylenir. Halk edebiyatında, romanlarda ve filmlerde hasta olan kişinin ruhunun sonunda huzura

kavuştuğunun en belirgin işareti bu rahatlama ifadesidir. Ancak bir vampirin kalbine kazık çakmak, onun tekrar hayata dönemeyeceği anlamına gelmez.

1970 yapımı *Drakula'nın Kanının Tadına Bak* filminde Christopher Lee'nin canlandırdığı Drakula, küle dönünceye kadar yakılır. Yine aynı yıl *Drakula'nın Yaraları* filminde az önce bahsi geçen küllerin üzerine, tıka basa kanla dolu iğrenç bir yarasadan fışkıran kanlar damlar ve tataaa! Tüm zamanların en korkunç vampiri hayata döner. 1973 yılında çekilen *Bağır Blacula Bağır* adlı devam filminde yine aynı durumla karşılaşırız; Shaft'in vampirliğin içine biraz da Voodoo büyülerini katmasıyla, Blacula'nın kemikleri onun son derece kanlı canlı bir şekilde hayata dönmesi için yeterli olacaktır (bkz. Bölüm 15).

Bazı efsanelerde, mezarların toprağı üzerine bir kazık çakılırdı ve böylece eğer hayalet mezarından çıkmaya kalkarsa kazığa geçeceği düşünülürdü. Ya da ölünün başı toprağa çakılarak yerine sıkıca tutturulurdu. Bazı birkaç efsanede ise cesetlere arkadan kazık geçirildiği ve dışarı doğru kazıp çıkamaması için baş aşağı gömüldüğü anlatılmaktadır. Bu efsanelere göre bazen kazığa geçirmeye ek olarak, cesetlerin kafası da koparılır ve ağızlarına tıka basa sarımsak doldurulur ya da kalpleri kesilip çıkarılarak kül olana dek yakılırdı.

Güneş Işığının Etkisi

Sıklıkla kullanılan başka bir yok etme yöntemi de tabii ki güneş ışığıdır. Vampirlerin, genellikle ölümden yaşama geri dönmüş ve kalpleri atmayan buz gibi hayaletler oldukları düşünülürse, güneşin ve güneş ışığının sıcaklığı tam bir tezat yaratır ve vampirleri kolayca öldürmek için son derece uygun bir yoldur. Ancak bu yöntem her zaman işe yaramayabilir. Halk efsanelerinde ve günümüzün yeni romanlarında ve filmlerinde karşılaşılan birçok vampir, gündüz saatlerinde de rahatça etrafta gezebilir. Örneğin Bulgar halk edebiyatındaki *vampir* adlı yaratık, köylere dadanan bir ölüdür. Birçok seri katil gibi o da gündüzleri normal bir yaşam sürer, ancak gece olduğu zaman canavara dönüşür. *Drakula* romanında Bram Stoker, başkahramanının gün ışığına çıkmasına iki yerde izin vermiştir, ancak bu esnada Drakula'nın güçleri oldukça zayıflamıştır. Whitley Strieber ise *Açlık* adlı eserinde o kadar bile ileri gitmemiştir. Buradaki yaratıkların gün ışığıyla hiç alakaları olmamıştır. Oysa

Blade filminde ana karakter, yarı insan yarı vampir yaratılışlı olduğu için gün ışığında da bazı işler yapması gerekmiştir.

Güneş ışığının yok edici bir unsur olarak karşımıza çıkması, ilk kez F. W. Murnau'nun 1922 yapımı muhteşem filmi *Nosferatu*'da olmuştur. Burada Ellen Hutter (diğer adıyla Mina Harker) *Vampirler Kitabı*'nı okuduktan hemen sonra Kont Orlock, Ellen tarafından hazırlanan tuzağa düşer. Orlock'ı yatak odasına hapseden ve kendi kanını akıtarak onu sabahın ilk ışıklarına dek oyalayan Ellen, kontun doğan güneşin ışınlarına maruz kalmasını ve toz duman içinde yok olmasını sağlar (bkz. Bölüm 14). O zamandan bu yana, sinema ve edebiyat alanındaki birçok vampir karakteri gün ışığından kaçma eğilimi ya da gün ışığında dolaşabilme gücü göstermiştir. Anne Rice'ın vampirlerinin durumunda ise, özellikle de Arnaud söz konusu olduğunda, güneşe doğru uçarak intihar etmeyi seçenler bile olmuştur.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Güneş ışığının yok edici etkileri konusundaki en ilginç ikilem, şüphesiz ki vampirlerin bazen başka vampirleri yok etmek için güneşi kullanmaları olmuştur. *Vampirle Görüşme* filminde Anne Rice bunu Claudia ve Gabrielle için kullanmış ve Claudia'nın Lestat'ı öldürme girişimi bu şekilde anlatılmıştır. *Karanlıklar Ülkesi* filminde yaşlı vampir Viktor da, kızı Sonja'nın kurt adamların lideri Lucian'dan çocuk sahibi olmasını cezalandırmak amacıyla ona aynı kaderi yaşatır.

Ateş

Ateş, insanoğlu var olduğundan beri insanlık tarihinin temel dayanaklarından biri olmuştur. Bizi sıcak tutar ve yiyeceklerimizi pişirmemizi sağlar. Aynı zamanda bir yok etme yöntemi olarak kullanılır ve hem kazaların hem de tabiat ananın yan ürünüdür. Bunların yanı sıra ateş, cadılar, büyücüler, din adamları ve hem iyi hem de kötü ruhları çağıranlar tarafından kullanılmıştır. Mecazi anlamda ise ateş aynen su gibi, temizlenmenin ya da arınmanın karakteristik bir ölçütü olarak görülebilir. İncil'e göre ateş pek çok şeyi simgeler; bunlardan biri de Tanrı'nın yanan bir çalı şeklinde Hz. Musa'ya görünmesidir. Ardında bu şekilde zengin bir tarih barındıran ateş, hem iyi hem de kötü anlamlar barındıran bir kavramdır. Vampir efsanelerinde genellikle

kötülüklerle savaşmanın bir yolu olarak geçer, ancak nasıl kullanıldığı, genelde ne kadar işe yaradığıyla doğrudan ilgilidir.

Halk edebiyatındaki yaratıklar genellikle yakılarak yok edilirler ve geriye sadece külleri kalır. Çoğu zaman, bir vampirin tam olarak öldüğünden emin olmak için bu yol en güvenlisidir. Ancak modern çağda bunun hiçbir garantisi yoktur. Edebiyat ve film alanındaki azımsanamayacak sayıda vampir, küle dönene kadar yakılmalarına rağmen, bu küllerden az bir kısmının bile yardımıyla tekrar canlanmışlardır. Aynı şey vampirleri ateşle tehdit etmek konusunda da geçerlidir.

Birçok vampirin, bıçaklanma ya da silahla vurulma gibi olaylardan kurtulup kendi kendilerini hızla iyileştirebilme yeteneğine sahip olduğu düşünülürse, bir vampiri ateşe vermek onu yok etmenin garantisi değildir. Örneğin 2004 yapımı *Van Helsing* filminde Drakula, Frankenstein tarafından kuvvetle yanan büyük bir ateşe atılmış, sonra da hiçbir şey olmamış gibi alevlerin arasından yürüyerek çıkmış, yanık yüzü hızla iyileşerek normale dönmüştür. Genelgeçer bir kural olarak, bir hayaleti yakmak kesinlikle her zaman denemeye değerdir, ancak tamamen küle dönene kadar yakma konusunda çok dikkatli olmak gerekir. Kendinizi güvene alın ve külleri en yakın nehre dökün.

Su Yolları

Daha önce de bahsedildiği gibi, su temel hayat simgelerinden biridir ve her ne kadar kutsal su bir vampire zarar verebilse de, kutsal olmayan suyun da birçok faydası vardır ve cadılara ya da başka hayaletlere karşı korunmakta işe yarar. Efsaneye göre yaygın bir inanış, vampirlerin akan suyun üzerinden geçemeyecekleri ve içinde yüzemeyecekleri yönündedir. Stoker'ın *Drakula*'sında ve başka pek çok eserde gördüğümüz üzere, vampirlerin su üzerinde hareket etmeleri ancak bir gemi sayesinde olabilir. Vampirlerin boğulup boğulmadıkları çok tartışılan bir konudur. Bazı efsaneler, bir vampir suda yüzemese bile eğer sudan zamanında çekilip çıkarılırsa herhangi bir şekilde etkilenmeyeceğini söylemektedir. Özellikle bir filmde, 1966 yapımı *Drakula: Karanlığın Prensi* filminde, bu efsanenin söylediklerinden faydalanılarak Christopher Lee'nin canlandırdığı vampir buz gibi sulara dalıp kaybolmuş, ancak daha sonra *Drakula Mezarından Kalkıyor* adlı filmde tekrar hayata dönmüştür (bkz. Bölüm 14).

Korkuluk

Bazı halk efsanelerinde anlatıldığına göre, vampirler ve diğer hayaletler sularla çevrili uzak adalara sürgüne gönderilebilir, böylece toplumla herhangi bir şekilde iletişime geçmeleri engellenmiş olur, hatta bu şekilde beslenemedikleri için kendiliklerinden ölmeleri bile mümkün olabilir. Bu gibi durumlarda tuzlu suyun varlığı, vampirler hem sudan hem de tuzdan kaçtıkları için, çifte koruma sağlar.

Uçurun Şunun Kellesini!

Halk edebiyatında anlatıldığı kadarıyla ve herkesin de kabul edeceği üzere, bir vampiri öldürmenin en kesin ve kalıcı yollarından biri de onun kafasını gövdesinden ayırmaktır. Çoğunlukla, bir kara şeytanın kellesini uçurmak, işi kökünden halledecektir ancak dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Modern vampirler söz konusu olduğu zaman, ateş için geçerli olan kurallar burada da geçerli olabilir. Eğer bir vampirin kendi kendini yenileyebilme yeteneği varsa, kafasını da vücudunun üzerine yeniden oturtabilmesinin ve ondan sonra bütün organlarını tekrar eski haline getirebilmesinin mümkün olabileceği düşünülebilir. Halk edebiyatındaki pek çok hikâyede, vampirlerin kafaları gövdelerinden ayrılmış ve sonra vücutlarıyla birlikte yakılmış ya da koparıldıktan sonra ağız kısmına sarımsak doldurularak gövdeden uzakta ayrı bir yere gömülmüştür. Vampir olduğundan şüphe edilen pek çok cesedin çeşitli yerlerine sarımsak doldurulması da sıklıkla görülür. Ancak bütün bu kafa koparma ve yakma olaylarının temelinde yatan gerçek şudur ki; eğer bir vampirin kafasını koparırsanız, onu boynundan ve özellikle kollarından uzakta bir yerde saklamalısınız ki, kafasını tutup tekrar yerine yerleştirmeye çalışmasın.

Arkanızı Kollayın

Öğrendiğiniz gibi, vampirler tahmin edebileceğinizden çok daha karmaşık yaratıklardır. Her birinin kendine özgü güçleri ve yetenekleri vardır; bunlar halk edebiyatındaki hayaletlerden, eski vampir efsanelerinden ve sinemadan kaynaklanıyor olabilir. Kişinin kendisini vampirlere karşı koruyabilmesinin ve onun zayıf noktalarını belirleyip sonunda da yok edebilmesinin tek yolu, vampiri ortaya çıkarıp öldürmektir. Gelecek bölümde sizi vampir avcılarının dünyasına götüreceğiz ve bu kara şeytanlarla uğraşmak için nelerin gerekli olduğunu inceleyeceğiz.

bölüm 10

Vampir Avcıları

Vampir filmlerinde ve romanlarında bizlere sunulduğu kadarıyla bir vampir avcısı, her ne kadar her zaman çok hevesli olmasa da, kan emici şeytani yaratıklara karşı var gücüyle savaşan bir karakterdir. Kurgusal anlamda bakıldığında vampir avcılığı oldukça olağanüstü görünmekle birlikte (özellikle de modern silahlardan oluşan bir cephanelik varsa), kalbi zayıf olanların uzak durması gereken bir iştir. Kötülükle savaşmanın anlamı, çoğu zaman gözünü kırpmadan bilinmeze dalmak, mücadele ettiği şeyin gerçekten de tam olarak ne olduğunu tüm çıplaklığıyla anlamak ve bütün bu mahşerin içinden burnu bile kanamadan çıkmayı ummaktır. Bu bölümde tarihteki vampir avcılarını, kullandıkları aletleri ve yüzyıllardır var olmuş bu karanlık dünyaya görüşleriyle ışık tutan vampir araştırmacılarının düşüncelerini inceleyeceğiz.

Mükemmel Bir Katil

Vampirlerin dünyasında, vampir avcısı denildiği zaman akla sadece ve sadece tek bir isim gelir, o da Van Helsing'tir. Drakula'nın kendisi tarih boyunca karşımıza çıkmış en popüler karakterlerden biri olmasına rağmen; onun köklerinin ve zayıf noktalarının şifrelerini çözen, zekâsını, bilimi, dini, psikolojiyi ve tabii Drakula'nın ölümünü kesinleştirecek silahları kullanarak onu yok etmenin peşine düşen bir karşıt karakter olmadan hiçbir anlam ifade etmeyeceği de herkes tarafından kabul edilmektedir. Gelmiş geçmiş bütün kahramanların içinde (sakın yanılmayın, Drakula eserindeki gerçek kahraman Abraham Van Helsing'in ta kendisidir), unutulmayacak bir süper kahramanda olması gereken bütün özellikleri bu Hollandalı profesörde tek tek görmek mümkündür (bkz. Bölüm 4). Ama bundan vampir sinemasında ya da romanlarında sıradan ve gönülsüz kahramanların hiç kullanılmadığı sonucu çıkarılmamalıdır, çünkü bu tür karakterler de kullanılmıştır; ancak Bram Stoker'ın Drakula'nın karşısına çıkaracağı süper kahraman sıradan biri olmamalıydı.

Jonathan Harker, Quincey Morris, Dr. Seward ve Arthur Holmwood mecazi anlamda "Drakula'nın arabasını çeken katırlar" şeklinde hizmet görürken, Mina onun esin perisi görevini yerine getirirken, Van Helsing de yavaş yavaş planını kuruyordu. Stoker, Van Helsing'i bir bilim adamı, filozof, metafizikçi ve inançlı biri olarak kurgulamak suretiyle, onun, dindar kişilerin, şeytana hizmet eden biri olarak gördüğü Drakula'ya karşı duracak ve savaşacak derecede açık fikirliliğe sahip bir karakter olmasını sağlamıştır. Uzun yıllar boyunca devam eden ve manevi, ruhsal, fiziksel ve simgesel anlamları olan bu destansı savaş, Van Helsing'e sonuna kadar hak ettiği bir ölümsüzlük kazandırmıştır.

Şeytanla Uğraşmanın Yolları

Van Helsing karakteri hakkında söylenecek çok fazla şey olsa da, burada asıl üzerine odaklanacağımız konu, *Drakula* romanındaki başka bir önemli noktadır: Bütün roman boyunca Van Helsing, gösterdiği cesaretin yanı sıra her zaman tedbirli olmuş, kara şeytan hakkında doğru bildiği her şeyi tek tek toplayıp bunları kendi "av arkadaşlarına" açıklamıştır. Sahip olduğu engin bilgi dağarcığı sayesinde Van Helsing, vampirlerin ve Drakula'nın ayak izlerini takip eden vampir avcılarının çoğunun sahip olduğuna inanılan özellikleri çok iyi öğrenmiştir. Sarımsak, haç, kafa koparma, toprak üzerinde uyuma ve "Host"

dediği karışım konusunda oldukça bilgilidir. Van Helsing'in kendi anlatımıyla olayın düğüm noktası şu şekildedir:

> **"Vampir denen yaratık sürekli yaşar ve onun ölümü zamana bağlı değildir. Canlıların kanını içip şişerek büyür ve gelişir. Yaşam gücü arttıkça daha da gençleşebilir. Gölgesi yoktur, aynada yansıması görünmez. Hepimizden çok daha güçlüdür. Kendi kendisini değiştirerek, kurda ya da yarasaya dönüşebilir. Kendi yarattığı sislerin içinden çıkıp gelir. Ayın ışığından ay tozu olarak çıkıp gelir. İsterse küçülebilir. Herhangi bir şeyin içinden çıkıp herhangi bir şeyin içine girebilir, o şey ateşe istediği kadar yakın hatta ateşle çevrili bile olsa... Karanlıkta görebilir. İlk başlarda, ev halkından biri onu davet etmediği sürece, bir haneye giremeyebilir. Akan suların üzerinden sadece gelgit izin verdiği zaman geçebilir."**

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

2004 yapımı *Van Helsing* filminin final sahnesi oldukça şaşırtıcıdır. Efsanevi vampir avcısı Van Helsing (Hugh Jackman), Drakula'yı (Richard Roxburgh) kesin surette yok etmenin bir yolunu bulmuştur. Bu durumda kötü şeytan sadece ve sadece bir kurt adam tarafından öldürülebilmektedir, bu da Van Helsing'in başına oldukça büyük dertler açacaktır.

Kutsal ve Korkunç

Filmlerin ve romanların vampir mirasına yaptığı muhteşem katkıların hepsinin temeli, Stoker'a ve onun yarattığı akademik kahramana dayanır. Van Helsing'i en iyi anlatan belki de onun eski öğrencisi olan Dr. Seward olmuştur. Dr. Seward, hocasının "çelik gibi sinirleri, son derece soğukkanlı bir mizacı, boyun eğmez bir kararlılığı olduğunu, kendisine çok hâkim ve hoşgörülü olmak gibi erdemlerinin bulunduğunu; dünya üzerinde atmakta olan kalplerden en nazik ve en dürüst olanının onda olduğunu, insanlık için yapmakta olduğu asil görevi işte bu özellikleri sayesinde yapabildiğini, bunların hem teoride hem de pratikte işe yaradığını ve bakış açısının en az herkesi kucaklayan şefkati kadar geniş olduğunu" belirtmiştir. Hangi açıdan bakarsanız bakın, bütün bu tanımlamalar hakikaten de gerçek bir kahramanın

özellikleridir. Ancak bu kahraman, insanların fark bile etmedikleri bir kötülükten kendilerini kurtarmak uğruna, insanlığın mantık sınırlarının çok ötesine geçebilme yeteneğine de sahiptir.

EDEBİYATTA VAMPİR AVCILARI

Abraham Van Helsing, en mükemmel vampir avcısı modeli olarak karşımıza çıksa da, Stoker'ın yarattığı bu karakter şüphesiz ki Sheridan Le Fanu'nun, *Drakula*'dan 25 yıl önce, yani 1872'de yayınlanan *In a Glass Darkly* adlı eserinden esinlenmiştir (bkz. Bölüm 3). Le Fanu'nun hayal ürünü anlatıcı karakteri Dr. Hesselius'un ölümünden sonra yayınlanan hikâyeleri şeklinde sunulan ve tabiatın karanlık yüzüyle beş farklı karşılaşmayı anlatan bu öykülerin arasında "Carmilla" adlı kısa hikâye de bulunmaktadır. Carmilla, tarih boyunca en çok etki yaratmış vampir hikâyelerinden biri olarak kabul edilir ve Stoker bu eserden oldukça fazla esinlenmiştir. İki karakter arasındaki paralellikler inkâr edilemez boyuttadır, hatta Stoker'ın Van Helsing ismini, Le Fanu'nun karakteri Dr. Hesselius'a saygı göstergesi olarak aliterasyon yoluyla vermiş olması bile olasıdır. Yaptıkları kahramanlıklardan da anlaşıldığı gibi, Van Helsing ve Hesselius'un her ikisi de karanlık dünyalar hakkında son derece geniş bilgiye sahipti ve şeytani güçlere karşı ikisi de akıllarının sesini dinleme taraftarıydı. Van Helsing son derece haklı olarak, roman dünyasındaki bütün vampir avcılarının babası sayılıyorsa, Dr. Hesselius da rahatlıkla "vaftiz babası" sayılabilir.

Benzer bir yaklaşımla General Spielsdorf'un da Van Helsing'e esin kaynağı olmuş olabileceği söylenebilir, çünkü "Carmilla" hikâyesinde yeğeni şeytan tarafından öldürüldükten sonra kendisi de vampir avcısı olan Spielsdorf'tur. Carmilla'nın bir vampir olduğundan emin olduktan sonra onun cesedini bulmak ve kafasını vücudundan ayırmak üzere yola çıkar. "Carmilla"nın kapanış sahneleri sırasında Spielsdorf, bir oduncudan Karnstein kasabasının terk edilmiş olmasının sebebinin hayaletler tarafından köye getirilen ve birçok köylünün ölümüyle sonuçlanan bir hastalık olduğunu öğrenir. Bu hayaletler tespit edilerek "bilinen yöntemlerle yani kafaları koparılarak, kalplerine kazık çakılarak ve cesetleri yakılarak" yok edilmiştir. Şüphesiz ki Le Fanu, vampirlerin anlatıldığı halk hikâyelerinin içinde büyümüştür, çünkü özellikle vampirlerin yok edilişini anlatırken halk edebiyatıyla büyük paralellikler gösterir. Ama hepsi bu kadarla kalmaz. Oduncunun anlattıklarına göre, bir yandan ölümler devam ederken bir yandan da olaya bir vampir avcısı dahil

olur: "Yolu buralardan geçen ve ülkedeki pek çok kişi gibi bu tür konularda tecrübeli olan Boğdan'lı soylu bir adam, köyde olup bitenleri öğrendiği zaman köyü bu işkenceciden kurtarmayı teklif etti." Vampir avcısı bu görevi yerine getirmek için, sözde vampirin mezarından çıkışını da gördükten sonra, onu bir ibadet yerine doğru çeker ve tuzağa düşürerek kısa bir mücadeleden sonra kafasını koparmayı başarır. Sonra da köylüler o şeytanı kazığa geçirip yakarlar.

Gotik dönemin vampir romanı yazarları, iyilere karşı gelen becerikli bir vampir ve karşısında en az onun kadar becerikli bir süper kahramanın anlatıldığı ikilemi çok sık işlemişlerdir. 1900'lerin başlarında, hepsi bu temayı işleyen yüzlerce roman ve kısa hikâye yazılmıştır. Bram Stoker'ın geçmişte iyi bir dostluğu olan Sir Arthur Conan Doyle bile 1924 yılında yazdığı on iki hikâyeden oluşan *The Case Book of Sherlock Holmes* (Sherlock Holmes'ün Dava Kitabı) adlı eserindeki *The Adventure of the Illustrious Client* adlı hikâyede, meşhur Sherlock Holmes'ün karşısına iğrenç vampirler çıkarmıştır.

Beni Öldürüyorsun!

Vampirliğin uzun tarihi boyunca halk edebiyatında, özellikle de Doğu Avrupa'nın Slav kökenli bölgelerinde, vampir olduğundan şüphe edilenleri belirleyip yok etmek konusunda gizemli bir bilgiye sahip olan nadir kişilerden pek çok kez bahsedilmiştir. Özellikle de günümüzün nispeten "bilgili" olan modern koşullarında geçerli olan yaygın inanışa göre; kendilerine vampir avcısı adını veren ve vampirleri tespit edip öldürebilme yeteneğine sahip olduğunu öne sürenlerin, halkın korkularından ve cahilliğinden faydalanarak üç beş kuruş kazanma peşinde olan soytarılar olduğu düşünülse bile, vampir avcılığının gerçekten de böyle olduğuna dair yazılı ya da sözlü pek bir kanıt bulunmamaktadır.

Vampir avının önemli bir özelliği, avcıların çabalarında gerçekten de başarıya ulaştıklarına dair çok fazla görülebilir kanıt olmamasıdır. Slav kökenli vampir avcılarının, etrafa dehşet saçan bir vampiri yok etmeleri nadiren görülürdü ve vampir olduğundan şüphe edilenlerin neredeyse hepsi mezarlarında yatarken yok edilirlerdi. Ay ışığında kendisine yiyecek bir şeyler aramaya çıkmış kayıp ruhlara ait olduğu düşünülen insan kalıntılarının, sadece çürümeye yüz tutmuş et parçalarından başka bir şey olması fizyolojik olarak imkânsız olsa bile, vampir avcılarının yardımına zaman zaman hizmet etmiş olduğu da bir gerçektir.

Vampirlerin günlük hayatın bir parçası olduğu ve parayla tutulan vampir avcılarının bunlara karşı etkili olabileceği inanışıyla, en azından bir şeylerin başarılabildiği sonucunu çıkarmak mümkün olabilir. Hastalıkların sona ermesi, garip olayların tekrarlanmaması ya da çok daha sıklıkla rastlandığı üzere duvarlardan çıkan seslerin kesilmesi, gece yarısı yaygara çıkaran hayvan sürülerinin sakinleşmesi gibi anlamsız olayların son bulması başarıya ulaşıldığının bir kanıtı sayılabilir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1985 yapımı olan ve Tobe Hooper tarafından yönetilen *Yaşam Gücü* adlı filmde, uzaydan gelen ve insan görünümünde olan üç vampirin keskin dişleriyle insanların kanını emmek yerine, ruhlarını emmeyi tercih edişleri anlatılır. Bir uzay gemisine saldıran bu uzaylılar, daha sonra Londra'ya gelirler ve salgın boyutuna varan bir hastalık yaymaya başlarlar. Uzay gemisinde hayatta kalan bir astronotun yardımıyla vampirlerin peşine düşülür ve bunların kalplerinin tam altındaki bir enerji merkezine kurşun bir çubuk ya da kılıç saplandığında öldükleri keşfedilir.

Bu olguya ilişkin psikolojik yorumların genellikle öne sürdüğü şey, kitlelerin düzgün düşünebilme yeteneklerini farklı biçimlerde kaybetmeleri olmuştur. Örneğin 1720 yılındaki ünlü Medvegia vampirlerinde olduğu gibi, ürken köylüler kendi aralarında söylentiler çıkarmışlar ve bunun sonucunda normalde gayet sıradan ve basit olan olayların neredeyse hepsi yaşayan ölülerin işiymiş gibi görülmeye başlanmıştır (bkz. Bölüm 11). Vampir olduğundan en çok şüphe edilen zanlının (bu kişi genellikle en yakın zamanda ölmüş kişi olur) kalbine bir kazık çakmak için profesyonel bir vampir avcısı kiralanır ve bütün korkular hafifler; garip seslerin sadece rüzgârın uğultusu olduğu ve tüm hayatın normale döneceği düşüncelerinin hâkim olmasıyla birlikte vampir avcısının görevi de başarıyla tamamlanmış olur.

Ölülere Çare Bulmak

Eski Doğu Avrupa'daki katı dini inanışlara, edebiyat ve bilim alanındaki geri kalmışlığa ve toplumun her kesimine yayılmış olan sosyal kurallara bakıldığında, vampir avcılarının bir çeşit hekim gibi görüldüğü söylenebilir. Eski zamanlardaki tıp hekimlerinin sözde vampir avcılarının ataları olduğu ve aynı işleri benzer yöntemlerle yaptıkları düşünülür. Kazık çakma, kafa koparma ya da cesetleri

ateşe verme gibi doğası itibariyle rahatsız edici olan işlerle uğraşan vampir avcıları, sıradan kişilere genellikle son derece korkunç gelen bu görevi gözlerini kırpmadan yerine getirirlerdi. Bir hayaletin tam anlamıyla yok edilmesi kültürden kültüre değişiklikler gösterirdi ve her şey tam olarak sırasına uygun şekilde yapılmalıydı. Bu iş çaylaklara ya da bu konuda donanımlı olmayanlara göre değildi. Vampir avcılarından profesyonel yardım almak ise, evinizi basan birkaç böcekten kurtulmak için koca bir haşere ilaçlama şirketiyle anlaşmak gibi bir şeydi.

Karşılıklı Faydaya Dayanan Bir İlişki

Slav kültürlerinde, vampir avcıları genellikle toplumun geri kalanından ayrılmak için bir şekilde "işaretlenmiş" olurlardı ve bunları gösteren çizimlerden en sık rastlananı *sabotnik* idi. *Sabotnik*'ler, Yahudilerin kutsal günü olan ve bir sürü tabu ile anılan cumartesi günü doğmuş kişilerdir. Hıristiyan Ortodoks Kilisesi kutsal gün olarak pazar gününü seçerek Yahudilikten farklılaşmış olsa da, efsanelerde cumartesi günüyle ilgili tabular hep var olmuştur ve bunlar Doğu Avrupa'nın büyük kısmına yayılmıştır. Sonuç olarak da *sabotnik*'ler şeytani güçlerle olan bağlantıları yüzünden lanetlenmiş ve bu sayede kötülükleri tespit edecek güçlerle donatılmış olarak görülmüşlerdir.

Hem İstenen Hem İstenmeyen Adam

Kaderi vampir avcısı olmak olanları belirleyen başka bir "işaret" de, dul bir kadın ile onun ölmüş ve sonra vampire dönüşmüş olan kocası arasındaki cinsel birleşmeden doğan kişilerle ilişkilendirilmiştir. Bunlar, bölgesine göre *glogove, vampirdzii, vuperari* ya da *vampirovici* olarak bilinmekteydi ve aynen *sabotnik*'ler gibi kötülüğü tespit edip yok etme yeteneklerine sahip olan, bu sebeple de hayaletlere benzer doğaüstü güçleri bulunan kişilerdi.

Bir kadınla bir vampirin ilişkisinden doğan, istenmeyen çocuk olan *glogove* adlı karakter, vampir efsanelerinde önemli bir yer tutar. Bilimsel açıdan pek bilgili olmayan Doğu Avrupa'da, neredeyse modern çağlarda bile, açıklanamayan olayların endişeli ve sinirli kalabalıkları yatıştırmak, isyanları bastırmak ve sosyal bütünlüğü devam ettirmek amacıyla bir şekilde aydınlatılması gerekirdi. Kültürel olarak, kocalarını kaybeden kadınların tekrar evlenene kadar cinsel ilişkide bulunmamaları beklenirdi. Eğer yakın zamanda dul kalmış birinin hamile olduğu anlaşılırsa, başvurabileceği en etkili savunma yöntemi, ölmüş kocasını bir vampir şeklinde hayata dönerek onu cinsel ilişkiye zorlamakla suçlamak

olurdu. Çağlar boyunca, kötü huylu olduğundan ya da kötü işlerle uğraştığından şüphe edilen kişileri ortaya çıkarıp onlardan kurtulmak konusunda kültürel bir ihtiyaç olmuştur. İşte bu ihtiyaç, kötülükle en az diğerleri kadar damgalanmış olan vampir avcılarını öyle bir yere konumlandırmıştır ki, yapılması gereken çok tatsız bir işi yapabilecek yeteneğe sadece onlar sahip olmuştur.

VAMPİR AVCISININ ALET ÇANTASI

Yirminci yüzyılın süregelen en entrikalı sır perdelerinden biri, Alman Profesör Ernst Blomberg'le ilişkilendirilen vampir öldürme setlerinin üretimi ve satışı olmuştur. Bunların içinde Belçika'nın Liege şehrindeki silah ustası Nicholas Plomdeur'ün 1800'lerin sonunda yaptığı söylenen antika ateşli silahlar bile vardır. Blomberg'in bu setlerinden birkaçı son yıllarda ortaya çıkmış ve bunlardan bazıları dudak uçuklatan fiyatlardan satılmıştır. Örneğin 2003 yılında Sotheby's adlı açık artırma şirketinin bir müzayedesinde, bu setlerden biri 12.000 dolara alıcı bulmuştur. Bu sette ceviz ağacından yapılmış kapaklı bir kutunun içinde bulunan antika bir tabanca, on adet gümüş mermi, tahta bir kazık ve tokmak, bir haç, çeşitli dualar, sarımsak tozuyla dolu birkaç cam şişe ve şeytanları kovduğuna inanılan birtakım sıvılar içeren kaplar bulunmaktadır. Profesör Blomberg setlerinin otantikliği, son yıllarda ciddi şekilde araştırma konusu edilmiş ancak güvenilir sonuçlar alınamamıştır; hatta bu kişinin gerçekten yaşayıp yaşamadığı konusunda bile kesin kanıtlar yoktur.

Ancak Bram Stoker'ın *Drakula* romanının 1897 yılında yayınlanmasından sonra, vampir öldürme setlerinin İngiltere'de ve Batı Avrupa'da oldukça popüler olduğuna dair yazılı kanıtlar vardır. Bunların Doğu Avrupa'ya giden endişeli yolcular için yapılmış olduğu düşünülse de, büyük ihtimalle hediyelik eşyalar olarak tasarlanmışlardır. Yine de bu setlerin birçoğu oldukça kaliteli, pahalı eşyalardır ve bu tür alışılmadık şeylere ayıracak parası olan zenginlere yönelik olarak hazırlanmışlardır.

Eskiden Doğu Avrupa'da yaşamış olan vampir avcıları, işlerini küreklerle, elle yontulmuş tahta kazıklarla ve tokmaklarla halletmek ve şüpheli vampirlerin kafalarını baltalarla uçurmak zorundaydılar. Ancak günümüzün özsaygısı yüksek olan vampir avcıları, şeytanlardan kurtulmalarını sağlayacak güçlü silahlar ve araçlar olmadan adım atmayacaklardır. Yine de vampir avcısı olarak bir kariyer sahibi olmak istiyorsanız, geceleri dolaşan bu iğrenç yaratıklardan biriyle yüz

yüze gelmeden önce toparlamanız gereken bazı "olmazsa olmaz" eşyalar vardır:

- **Tahta kutu:** Tercihen dişbudak ya da akdiken ağacından yapılmış ve kapağında bir haç işareti olan, böylece vampirlerin açıp içini karıştırmaktan çekinecekleri bir kutu.
- **Kazıklar:** Herhangi bir boyda kazıklar, hatta ucu sivri olan herhangi bir nesne bile yeterli olacaktır, ama efsaneye göre dişbudak, akdiken, ardıç ağacı, yabangülü ya da geyikdikeninden yapılanlar idealdir. Ne tür bir vampirle karşı karşıya olduğunuza bağlı olarak, gümüş kazıklar da işe yarayabilir.
- **Haçlar:** Ahşap kutularınız ve kazıklarınıza uygun olarak, vampir kovma gücünü artırmak için haçların da dişbudak, akdiken, ardıç ağacı, yabangülü ya da geyikdikeninden yapılanları daha etkilidir. Yanınıza bunlardan bolca almayı unutmayın, çünkü vampir avcıları neredeyse her seferinde en olmadık zamanlarda bu haçları kaybederler.
- **Kutsal su:** Birçok vampir avcısı yanında cam şişelerde ya da tüplerde kutsal su taşır. Önerimiz tek basışta güçlü bir püskürtme sağlayan bir sprey şişesi bulundurmanızdır. Başka şeyler işe yaramazsa, tamamı kutsanmış bir itfaiyeci ekibinden yardım isteyin ve vampiri cehennemin derinliklerine şutlayın.
- **Ateş:** Geleneksel vampir avcıları genellikle kibrit, mum ya da meşale kullanırlar. Birkaç gazlı bez ya da benzinli lamba daha etkili olabilir. Tabii bunların elinizin altında olduğu ve hemen çıkarabildiğiniz varsayılırsa...
- **Aynalar:** Test edilmiş ve onaylanmış bir vampir kovucudur, en azından filmlerde öyle gösterilmektedir. Buradaki en önemli şey aynaların "kırılamaz" olmasıdır. Sinirli vampirler aynaları tuzla buz etmeleriyle ün salmışlardır, bu yüzden kırılmaya karşı dayanıklı ve oldukça büyük bir ayna kullanmanız daha uygun olur, tabii güneş ışığını çok hassas bir şekilde yönelterek noktasal yanıklar açmayı düşünmüyorsanız...
- **Sarımsak:** Vampirlerin en çok nefret ettikleri şey sarımsaktır. Sarımsak tozu, sarımsak dişi, sarımsak suyu, yani sarımsakla ilgili her ne varsa... Hiçbir zaman sarımsağın fazlasının zararı olmaz. Sözün özü, marketlerde satılan sarımsak soslarını bile deneyebilirsiniz, ama bunların Drakula'yı sizden uzak tutma garantisi yoktur.
- **İncil:** Vampir avcılarının bir başka gözdesi de İncil'dir. Bir vampiri bu kutsal kitapla tehdit etmek, hatta içinden birkaç cümle okumak, vampir avcılarının hep uyguladığı bir taktiktir. Vampirinizin Yahudi, Hindu, Budist gibi başka dinlerden ya da ateist olmaması için dua edin.

- **Haşhaş ya da hardal tohumları:** Vampirlerin tahıl tanelerini saymaya karşı geleneksel bir saplantıları olduğu için, suratlarına bir avuç tohum atmak onları saatlerce oyalayacaktır, siz de bu arada örneğin güçlü bir ateş yakabilirsiniz. İpucu vermek gerekirse, ayçiçeklerini deneyebilirsiniz. Vampirleri o dişlerle saatlerce oyalamanız mümkün olur.

Ancak dikkatli olun; yukarıda belirtilen bu eşyalar yalnızca hazırlıklı bir vampir avcısının çantasında bulunması gereken temel şeylerdir ve kanınızı son damlasına kadar emmeye niyetli bir vampir için bundan daha azıyla yola çıkmamanız önerilir. Tabii heyecandan soluk soluğa kalacağınız için, deli gibi atan şah damarınızı ve boynunuzu korumak amacıyla bir atkı takmayı da unutmayın. Evet, artık bütün alet edevatınızı da topladığınıza göre, vampirinizi tuzağa düşürmeye hazırsınız demektir.

Bir Vampiri Yakalamanın Yolları

Wes Craven'ın 2000 yılında çevirdiği *Drakula 2000* adlı filmde, Van Helsing (Christopher Plummer) Drakula'yı (Gerard Butler) yakalamak için en temel şeylerin kullanıldığı çok yaratıcı bir yöntem bulmuştur. Şeytani yaratığı Londra'nın karanlık arka sokaklarından birine yönlendiren Van Helsing, bir aralıktan geçerek gözden kaybolmuştur. Onu takip etmeye kalkan Drakula bir şeylerin ters gittiğini sezip bir an duraksamıştır. Tam bu noktada Van Helsing yine Drakula'nın önünde belirir ve Drakula ona doğru hamle yaptığında görüntünün aslında bir ayna olduğunu ve kendi yansıması görünmediği için Van Helsing'in gerçekte arkasında bulunduğunu anlar. Van Helsing, Drakula'nın şaşkınlığından da faydalanarak çevresine demir parmaklıklar indirir ve onu kıstırır. Sizce de çok akıllıca değil mi?

İğrenç Vampiri Kıstırmak

Çoğunlukla bir vampiri yakalamanın yolu onu bir köşeye sıkıştırarak güneş ışığına maruz bırakmak, ateşe vermek ya da *Drakula: Karanlığın Prensi* adlı eserde Christopher Lee'nin canlandırdığı Drakula'da olduğu gibi boğmaktır. Burada önemli olan, elinizdeki bütün silahları sonuna kadar kullanmak ya da o anda aklınıza gelen en iyi fikirle yaratıcılığınızı konuşturmaktır. Örnek vermek gerekirse, 1979 yapımı *Drakula* filminde gemideki son mücadelede Van Helsing bir fırsatını bulup Drakula'nın boşluğundan faydalanır ve onu yukarı kaldırarak yelken direğine çeker, böylece de güneşin ışınlarıyla yanmasını sağlar.

Drakula 2000'de de benzer bir yöntem kullanılmıştır; Mary Van Helsing, Drakula'nın boynuna bir kablo dolar ve onunla birlikte bir binanın tepesinden aşağı düşer. Sonrasında da Drakula'nın (Judas Iscariot) binadan aşağı sarkar halde kalmasını ve yükselen güneşin ışınlarıyla yanıp bitmesini aşağıdan seyreder.

VAMPİR ISIRIĞI

Aynen sarımsak gibi üvez ağacının da hayaletleri ve yaşayan ölüleri kovduğuna inanılır. Bu ağacın tahtasından yapılan haçlar mezarlarda kullanılarak vampirlerin uzak tutulduğu düşünülür. Benzer şekilde üvez ağacının yakınına gitmekten kaçınanların da vampir şüphelisi olduğu düşünülebilir.

Deneme Yanılma Yöntemi

Edebiyatta ve sinemada, özellikle de klasik filmlerde vampirlerin pek çoğu için geçerli olan standart yok etme yöntemi vampiri dinlenme esnasında yakalayıp, kalbine kazık çakmaktır. Ancak bu düzgün yöntem, modern çağdaki her vampir için geçerli değildir. Aynen normal avcılar, askerler ya da satranç oyuncuları gibi bir vampir avcısının da çok iyi bilmesi gereken şey, rakibin zayıflıklarını çok iyi tespit edip, onların üzerine oynamaktır. Bilimkurgu romanlarındaki vampirler için bunun anlamı genetiği değiştirilmiş, galaksiler arası bir Ebola virüsü olabilir. Mizahi bir bakış açısından bakılırsa bir palyaço gibi giyinip su tabancasından kutsal su fışkırtmak olabilir. Ya da halk efsanelerinden esinlenecekseniz, vampirin doğal düşmanını mezarından çıkarıp getirmeniz gerekebilir. Durum ne olursa olsun, korkunç bir vampiri yok etmek için kesin olarak geçerli bir kuralın olmadığını söylemek yanlış olmaz. Yapabileceğiniz en iyi şey, en temelden başlamak ve oradan hareketle neyin işe yarayacağını bulmak olacaktır.

HIGHGATE VAMPİR AVI

Modern çağlardaki vampir avları söz konusu olduğunda, suçu işleyen kişi her zaman kana susamış bir seri katil ya da korkunç suçlarını örtbas etmek için vampirliğin arkasına sığınan bir katil olmayabilir. Eski Doğu Avrupa'nın her an hazır ve nazır katillerine kıyasla, modern vampirler de oldukça garip karşılanan yaratıklar olsalar bile, tarihin en ünlü vampir avlarından biri 1970 yılında Londra'daki Highgate Mezarlığı'nda yapılmış ve sadece tek bir gözü kara vampir avcısının değil, birbiriyle kıyasıya rekabet içinde olan ve Highgate olayını çözmeye çalışan iki ayrı "vampir

katili" tarafından yönetilmiştir. Kötü güçlere karşı yürütülen ve komik denmese bile fani olan bu "operasyondaki" vampir avcıları David Farrant ve Sean Manchester, o tarihten yaklaşık otuz yıl sonrasına kadar ünlerini korumaya devam etmişlerdi.

Önemli Sonuçlar

Highgate Mezarlığı'ndaki garip olaylar 1920'lerde başlar; görgü tanıkları mezarlığın çevresinde dev bir yarasaya benzeri bir yaratık gördüklerini anlatırlar. Hikâyeye göre, olayları inceleyen polis gerçekten de yaratığın etrafta dolaştığını görür ve peşine düşerek kovalar. Bir süre sonra, bazı kişiler boyunlarındaki ısırık yaraları dolayısıyla hastanelere başvurarak tedavi olmak isterler. Tabii ki vampir söylentileri hemen yayılır ve yıllar boyunca devam eder. 1960'ların başlarında, yine aynı mezarlıkta başka vampirlerin görüldüğü bildirilir; görgü tanıkları bu sefer de havada uçan hayaletlerden ve mezarlarından çıkan yaratıklardan bahsetmektedirler. Hem dedikoduların hem de medyanın artan ilgi ve merakının etkisiyle Highgate Mezarlığı, 1969 yılında heyecan arayan bir grup maceraperestin artık kendilerini tutamayıp mezarlık bölgesine girmelerine ve vampir söylentilerinin aslını araştırmalarına konu olur.

Korkuluk

Hem Sean Manchester hem de David Farrant, vampirlerle olan "karşılaşmalarını" anlatarak kendilerine iyi birer geçim kaynağı yaratmışlardır. Her ikisi de çeşitli kahramanlıklarını anlattıkları kitaplar yayınlamıştır. Kendilerini vampir uzmanı ve avcısı ilan eden bu ikilinin arasındaki tatlı rekabet, ilk yıllardan bugüne kadar ilgi çekmelerini sağlamıştır.

Yazıyor, Yazıyor!

Farrant ve Manchester arasındaki sözlü atışmalar, sansasyona aç olan İngiliz medyası için bulunmaz bir nimetti. Manchester, 1970 yılının Mart ayında bir vampir avı düzenlemeye hazırlandığını duyurduğu zaman basın derhal her iki adamla söyleşiler yapmaya koyuldu. Yalnızca birkaç saat içinde, meraklı kişiler mezarlığa akın ettiler ve kilitli kapıların ve duvarların üzerinden tırmanarak kötü şöhretli "vampirleri" görmek için kuyruğa girdiler. Durumdan rahatsız olan polis memurları sonunda meraklıları çıkararak mezarlığı boşalttılar, ancak tarih sayfalarına gerekli notlar düşülmüş ve Highgate Mezarlığı vampir efsanelerindeki yerini resmi olarak almıştı.

Highgate'teki kalabalıktan cesaret alan Farrant, birkaç ay sonra mezarlığın içinde bir haç, tokmak ve tahta kazıklarla yakalanarak tutuklandı. Araziye tecavüz suçundan beraat ettiyse de, Farrant'ın tutuklanması yine medyanın ilgisini çekti. Manchester da kendi yöntemleriyle mezarlığa girdi ve bir vampirin kalıntılarını keşfettiğini iddia etti, ancak bir arkadaşının tavsiyesine uyarak bulduğu şeyleri orada bıraktı. Bundan yıllar sonra Manchester, aynı vampirin cesedini bu kez yakınlardaki terk edilmiş bir evin içinde bulduğunu iddia etti.

Ünlü Vampir Uzmanları

Yüzyıllar boyunca birçok akademisyen, tarihçi, derleyici, uzman ve halk edebiyatçısı, vampirler ve hayaletler hakkında çalışmalar yapmışlardır. Bu kişilerden bazıları bütün yaşamlarını ölüler hakkında bilinebilecek ne varsa öğrenmeye, ortaya çıkarmaya ve tartışmaya adamışlar; fikirlerini ve çalışmalarını halk efsanelerinden sözde vampir karşılaşmalarına, seri katillerden modern çağların kan fetişizmi sapıklıklarına kadar her türlü bilgiyle bağdaştırmışlardır. Kan emen hayaletler etrafında dönen efsaneleri gün ışığına çıkaran yüzlerce uzman bulunmasına rağmen, vampirler konusunda çok daha kapsamlı ve inandırıcı çalışmalar yapmış olan birkaç tanesi öne çıkmaktadır:

- **Leo Allatius:** Yunan ve Katolik bir bilim adamı olan Leo Allatius, 1600'lerin ortalarında yazdığı yazılarda, vampirler ve Yunan tarihi arasında bir bağ kuran ilk tarihçilerden biridir. Allatius'un çalışmaları, Katolik Kilisesi'nin vampirleri bir gerçek olarak kabul edişinin ilk örneklerini teşkil eder.
- **Guiseppe Davanzati:** Avrupa'daki vampir çılgınlığının dalga dalga yayılmasına bir tepki olarak, İtalyan Başpiskopos Guiseppe Davanzati, 1744 yılında yayınladığı ve büyük yankı uyandıran bilimsel incelemesinde vampir kavramını bir çılgınlık ve hayal ürünü olarak nitelendirmiştir. Kendisi Katolik Kilisesi'nde ve Avrupa'nın pek çok yerinde vampirler hakkında önde gelen bilginlerden kabul edilmiştir.
- **Dom Augustin Calmet:** Fransız bir Benedikten papazı olan Dom Calmet, vampirler ve hayaletleri konu alan 1746 tarihli çalışmasında vampirlik ve vampirliğin cadılar ve şeytanlarla olan bağlantısı konusuna değinen ilk din adamlarından biriydi. Bu çalışma sonrasında bu yaratıkların gerçekten var olduklarına dair inanış güçlenmişti.

- **Franz Hartmann:** 1900'lerin başlarında, dönemin ünlü Alman fizikçisi Franz Hartmann vampirlerle ilgili olan ve gerçekten yaşandığı iddia edilen olayları yazmıştır. Hartmann, "psişik vampirlik" kavramının yaratıcısıdır. Bu görüşe göre vampirler insan kanı içmezler, insanların enerjilerini ve yaşama güçlerini çalarlar (bkz. Bölüm 19).
- **Montague Summers:** Vampir uzmanları listesi yapıp da Montague Summers'ı koymamak olmaz. Summers 1928 yılından itibaren çok ünlü ve saygın vampir uzmanları arasında gösterilmesine ve vampirlerle ilgili birçok araştırma yapmış olmasına rağmen, aynı zamanda dik kafalı ve garip bir kişi olarak da bilinir. Günümüzde genel kanı, Summers'ın zaman zaman dikkatli araştırmalar yapmak yerine hayal ürünü vesveselerle ilgilendiğidir.
- **Raymond McNally ve Radu Florescu:** Vampirlerle ilgilenen bu ikili, yani McNally ve Florescu, Stoker'ın Drakula'sının köklerini araştırmışlar ve Drakula'nın romanının Vlad Drakula'nın yaşamı üzerine kurulmuş olduğunu öne süren ve genel olarak kabul gören kuramları ilk ortaya atan kişiler olmuşlardır. 1972 yılında ilk çıkışından bu yana bu kuram, eleştiri oklarına hedef olmuştur. McNally aynı zamanda *Dracula was a Woman: In Search of the Blood Countess of Transylvania* (Drakula Bir Kadındı: Transilvanya'nın Kanlı Kontesini Aramak) adlı kitabı da yazmış ve bu eserde son derece kötü bir şöhreti olan kana susamış Kontes Erzébet Bathory'yle ilgili efsaneleri, gerçekleri ve dehşet dolu hikâyeleri incelemiştir (bkz. Bölüm 11).
- **Elizabeth Miller:** Newfoundland Üniversitesi'nde profesör olan Miller, Vlad Drakula, Bram Stoker ve onun romanı *Drakula* ile vampir efsaneleri ve halk edebiyatı konusunda dünya çapında ünlü bir uzmandır. Düzinelerce makalesi ve aralarında *Dracula, The Shade and the Shadow, Reflections on Dracula, Dracula: Sense & Nonsense* ve *A Dracula Handbook* da bulunan altı saygın kitap yazmıştır.

Ölümün Öpücüğü

Vampir avcılarının ve vampir uzmanlarının dünyasına şöyle bir göz attıktan sonra, sıra sözde "gerçek" olan vampirleri ve onların yaptıkları işleri incelemeye geldi. Tahmin edilebileceği gibi, bu yolculukta yaklaşık bin yıl geriye gideceğiz ve vampirlikle ilgili gerçeklerin, romanların, hikâyelerin ve tabii ki bilimin çok ilkel safhalarını göreceğiz. Ancak bilmelisiniz ki, bu kadar sınırlı bilgilerle bile insanlar halk edebiyatındaki hayaletlerin ve gerçek hayattaki en sadist ve kana susamış katillerin hikâyelerini kurgulayıp anlatmaktan geri kalmamışlardır.

bölüm 11

Her Şey Bir Isırıkla Başlar

Yüzyıllar boyunca insanlar, vampirlerle sözde karşılaşmalarını anlatıp durmuşlardır. Bunların pek çoğu efsanelerde rastlanan türden olsa bile, insanı hayrete düşürmeleri bakımından kayda değer olan bazı yazılı olaylar da yok değildir. Bu olaylar toplumda insanları telaşlandırmış ve büyük merak uyandırmış; insanların dini inançları, batıl inanışları ya da düpedüz korkularıyla harmanlanıp gelişen bu hikâyeler bir çeşit ölümsüzlük kazanmıştır. Bu bölümde, bilinen en ünlü vampirleri ve onların sonunu getiren (ve tabii ölümsüz bir şekilde yeniden dünyaya dönmelerine sebep olan) olaylar zincirini inceleyeceğiz.

NEWBURGH'LÜ WILLIAM'IN KAYDETTİĞİ TARİHİ OLAYLAR

1066 ile 1175 yılları arasındaki İngiliz tarihinin çok dikkatli bir şekilde kaydını çıkaran *Newburgh'lü William*, genel olarak on ikinci yüzyılı en doğru ve en hassas şekilde anlatan otorite olarak kabul edilir. Yaşamının sonuna doğru, 1198'de kaleme aldığı *History of English Affairs* (İngiltere Meselelerinin Tarihi) adlı kitap büyük saygı uyandırmıştır. Newburgh'lü William son derece katı kuralları olan, hatta olayları tarihi açıdan çok hassas ve doğru şekilde kaydetmek konusundaki azmi dolayısıyla biraz da kendini beğenmiş denebilecek bir adamdı. Okuma yazması olan kişileri eğitmek için efsanelerden ve kulaktan dolma bilgilerden yararlanan tarihçileri bağıra çağıra ifşa ederdi. Newburgh'lü William'ın tarihi hassaslık konusundaki sarsılmaz kararlılığına rağmen, en büyük çalışmalarını yaparken birtakım bilgilerin "bazı güvenilir kaynaklar tarafından kendisine iletildiğini" belirtmesi de ilginçtir. Bunlar, İngiliz edebiyatında saygın bir tarihçi tarafından yazılmış olan ve hayaletlerden (kelimenin tam anlamıyla tekrar hayata dönmüş ölülerden) bahseden çok nadir eserlerdendir.

Buckinghamshire ve Berwick Vampirleri

Newburgh'lü William'ın hayaletler hakkında kaydettiği ilk olay, İngiltere'nin Buckinghamshire kasabasında meydana gelmiştir. Ölmüş bir adam mezarından çıkarak karısının yatağına girmiş ve onun üzerine yatarak ağırlığıyla neredeyse kadını ezmiştir. Kadın adamı bir şekilde kovmuş, ancak vazgeçmeyen yaratık ailenin geri kalanını ve komşuları günlerce rahatsız etmiştir. Din adamlarına sürekli şikâyetler yağması üzerine, Rahip Hugh Lincoln (kendisi daha sonra İngiltere Kilisesi tarafından aziz ilan edilmiştir), adamın cesedinin üzerine yerleştirilmek üzere yazılı bir günah çıkarma metni yollamıştır. Bu dini hareket görünüşte işe yaramış ve adamın yürüyen cesedi köylüleri rahatsız etmeyi bırakmıştır.

Sonraki zamanlarda, İngiltere'nin kuzey ucundaki Berwick şehrinde başka bir yürüyen ceset olayı daha görülmüştür. Söylentilere göre, şehrin zenginlerinden olan ve kötü karakterli biri olarak bilinen bu adamın ölmüş vücudu mezarından çıkıp, caddelerde gezinmeye başlamış; bu esnada sokak köpekleri yaratığın her yerini kemirmeye devam etmekteymiş. Telaşa kapılan halk, birkaç gün sonra bir gündüz vakti (yaratığın gündüzleri uyuduğuna inandıkları için) adamın mezarını kazıp cesedini çıkararak kül oluncaya kadar yakmış.

Melrose Manastırı'ndaki Vampir Rahip

Newbugh'lü William'ın dikkatini çeken hayalet hikâyelerinin en ilginçlerinden biri de, İskoçya'daki Melrose Manastırı yakınında soylu bir kadın için çalışan ve görünüşe bakılırsa dini görevlerini yerine getirmek yerine, tazılar eşliğinde at sırtında ava çıkarak günlerini geçirmeyi tercih eden bir din görevlisiyle ilgilidir. Bu adamın ölümünden hemen sonra Melrose Manastırı civarında görülmeye başlandığı söylenir, ancak içeri girme girişimleri manastırın kutsallığı sebebiyle başarıya ulaşamamıştır. Kısa bir süre sonra da yaşarken hizmet edemediği soylu kadının evi civarında görülür ve korkunç çığlıklar atarak hayatı ona zindan eder.

Korkuya kapılan soylu kadın, manastırın ileri gelen rahiplerinden birine yalvararak hayaletin gece boyu süren işkencelerine son vermesi için yardım ister, rahip de mezarın başında nöbet tutacağına yemin eder. Anlatılanlara göre, mezarından çıkan yaratık rahibe saldırır, rahip de paniğe kapılarak yanında taşıdığı baltayı rastgele savurur. Geri çekilen yaratık mezarına döner ve mezar açılarak onu içine alır, sonra da kapanır. Ertesi gün, bir grup rahip toplanarak kargaşaya yol açan cesedi çıkarıp yakmak niyetiyle mezarın başına giderler. Mezarı kazıp cesede ulaştıklarında, önceki gün baltanın bıraktığı izleri dehşetle görürler ve tabutun içinin taze kanla dolu olduğunu fark ederler.

VAMPİR ISIRIĞI

İskandinavya bölgesindeki eski Vikinglerin bile *draugar* adıyla andıkları yaşayan ölülerini anlatan efsaneleri vardır. Bunlar denizde kaybolan ve doğru dürüst bir cenaze töreni yapılmayan denizcilerin artıklarıdır. Tekil olarak *draug* denen bu yaratık, Norveç sahillerinde dolaşıp durur ve karşısına çıkmaya cesaret eden herkesten ve her şeyden intikam almaya çalışır. Norveç Kraliyet Donanması, bu efsaneye saygısını göstermek amacıyla Draug sınıfı destroyerler üretmiştir. Bunlar ilk kez 1908 yılında denizaltı taarruz gemileri olarak tasarlanmışlardır.

Alnwick Vampiri

Newburgh'lü William'ın yazılarında bahsi geçen vampir hayaletlerden sonuncusu "Alnwick Vampiri" olarak bilinir ve yaşamı boyunca çok katı kalpli ve gaddar bir adam olarak ün salmıştır. Dünya üzerinde insan şeklindeki son gecesinde, karısının kendisini aldattığından şüphelenen ve onu uygunsuz durumda yakalamak niyetiyle çatıya çıkan adam, karısının odasını gözetlemeye

başlamıştır. Ancak ayağı kayarak aşağı düşmüş, ciddi şekilde yaralanmış ve acılar içinde kıvranarak ertesi gün ölmüştür.

Adamın cenazesinden kısa bir süre sonra, Alnwick sakinleri onun cesedinin sokaklarda gezindiğini dehşet içinde anlatmaya başlamışlardır. Tam da aynı zamanlarda garip bir hastalık Alnwick'e yayılmaya başlamıştır. Ölenlerin sayısı arttıkça panik de tırmanmıştır. Bu garip hastalıktan hayalet sorumlu tutulmuş ve cesedi mezarından çıkarılarak kül olana dek yakılmıştır. Belki tesadüf belki değil, salgın hastalık durmuş, böyle olması da ölmüş ve lanetlenmiş olanların Alnwick sakinlerine hastalık bulaştırdığının kanıtı olarak kabul edilmiştir.

ERZÉBET BATHÓRY

İnsanoğlunun var oluşundan bu yana, motivasyonları ve eğilimleri sayesinde bilim adamlarının, akademisyenlerin, psikologların, doktorların ve tarihçilerin yaptıkları çalışmalara konu olacak çok adi katiller hep olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Bunlarla ilgili olarak yapılan analizler, spekülasyonlar ve ortaya çıkan kanıtlar kütüphaneler dolusu kaynak oluşturmaktadır. Bu katillerden bazıları, başka diğer kötü özelliklerinin yanında, kana karşı dizginlenemez bir saplantıya sahiptirler. İşte bütün bu sapıkların arasından on altıncı yüzyılda yaşamış olan bir kadın, yaptığı delilikler, sadistlikler ve sadece zevk için işlediği tüyler ürpertici cinayetlerle diğerlerinden ayrılır. Bu kadının işlediği suçlar çeşitli uzmanlara göre farklılıklar gösterse de, onun kana olan takıntı derecesindeki düşkünlüğünün vampir efsanelerinin bir parçası olduğu konusunda pek çok kişi hemfikirdir. Pek çok sözde vampirden farklı olarak bu kadının gerçekten de yaşadığı söylenir. Kontes Erzébet "Elizabeth" Bathóry ya da bilinen diğer adıyla "Kanlı Kontes", 1560 yılında Macaristan soylularından biri olarak dünyaya gelmiştir.

Bütün Üyeleri Katil Olan Bir Aile

Oldukça güzel bir kadın olduğu söylenen Bathóry'nin kötü karakteri, çocukluğunda geçirmiş olduğu hastalık nöbetlerinden (hatta bunların sara krizleri olduğu da anlatılır) kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca ailesinde cadılık, simya, hatta satanizm ile uğraşan yakın akrabalarının olduğu da bilinmektedir. Bütün bu kötü şartların üzerine bir de henüz on beş yaşındayken Kont Ferencz Nádasdy ile evlendirilmiştir. Kontun kendisi de pek sağlam karakterli biri değildir ve evlenir evlenmez Bathóry'ye bütün pisliklerini göstermeye başlar. Yaşadıkları şatolar

ve evler çok geçmeden tam anlamıyla birer acı ve işkence evi haline dönüşür. Yapılan işkencelerin çoğunun kurbanı genellikle zavallı hizmetçi kızlardır; kötü kontun onları dışarıda bıraktığı, bağladığı ve çeşitli böceklerin sokması için üstlerine bal döktüğü anlatılır. Yine anlatılanlara göre sert kış günlerinde sıkça rastlanan bir işkence şekli de, bu kızcağızları çıplak şekilde dışarıda bırakmak ve üzerlerine su dökerek canlı buz kalıpları haline getirmektir. Bathóry'nin işkenceye ve kana olan düşkünlüğü o kadar güçlüdür ki, her türlü doğaüstü şeyle ilgilenir. 1604 yılında kocası öldükten sonra gözden uzak Macar diyarlarından birinde inzivaya çekilmiş ve bundan sonra işlediği cinayetler iyice çığırından çıkmıştır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Amerikan TV kanallarında yayınlanan ve dünyanın perili olduğu söylenen yerlerine gezilerin yapıldığı Ghost Hunters International adlı popüler bilimkurgu programının 18 Ağustos 2008'de yayınlanan bölümünde, Cachtice Şatosu'ndaki Kontes Bathóry kalıntıları anlatılmıştır. Birçok ziyaretçi gezi sırasında Kontes Bathóry'nin varlığını hissettiklerini belirtmişlerdir; ancak GHI ekibi doğaüstü olaylara işaret eden herhangi bir kanıt bulamamıştır.

O çağın üst sınıfı aristokratlardı ve aristokrasinin alt sınıflara çok kötü davranması, onları gözünü kırpmadan katletmesi oldukça alışılmış bir durumdu. Böyle olması bir bakıma Kontes Bathóry'nin kendi rahatsızlığına da yaramıştı; hayatını kaybetmek korkusuyla hiç kimse ona karşı gelmeye cesaret edememekte ve onun sapık eğilimlerini ihbar edememekteydi. Bütün bu şartlar altında, uzun yıllar boyunca sayısız kadın ve küçük kız ansızın ortadan yok olmuştur. O zamanlardan kalan bazı yazılardan, uzmanların araştırmalarından ve kontesin meşhur mahkeme kayıtlarından gün ışığına çıkan bilgiler, bütün bu bahsi geçen işkencelerin günümüz şartlarına kıyasla bile inanılamayacak derecede aşırı uçlarda olduğunu göstermektedir. Görünüşe göre kontesi harekete geçiren şeyler, kan, kanın kendi güzelliği ve yüzü üzerindeki etkisi, kendisine bahşedildiğini düşündüğü kızlara işkenceler yapıp onların ölümünü seyretmek gibi sapıkça ve şeytanca düşüncelerdir.

Vahşi ve Alışılmadık İşkenceler

Bathóry'nin ve yandaşlarının talihsiz kurbanlarının maruz kaldıkları işkenceler arasında, vücudun çeşitli organlarını makasla kesip çıkarmak, ısırmak, kemiklerini kırmak, kızgın ocak demirleriyle dağlamak, kanlarını

akıtmak, vücutlarını yakmak, etlerini koparıp yemek ya da kendi etlerini yemeye zorlamak gibi sapkınlıklar vardır. En sık rastlananı da yalvararak ölene dek kurbanlarını dövmektir. Bathóry hakkında sıkça yazılan şeylerden biri de kendi canlılığını ve gençliğini sürdürmek için kurbanlarının kanıyla yıkandığıdır; ancak bu iddia mahkeme notlarında hiç geçmediğinden kesin olarak kanıtlanabilmiş değildir. Ancak ortada olan gerçek şudur ki, kontesin kana susamışlığı, vahşiliği, sadistliği ve düpedüz hayvani dürtüler gösteren bir yaratılışı vardır.

Ölümsüzlüğün Bedeli

Bir noktadan sonra bütün seri katillerde, yakalanamamalarının da bir sonucu olarak, bir küstahlık ve mağlup edilemezlik düşüncesi hâkim olur. Bu durum Bathóry'nin de başına gelmiştir; düşünce ve hareketlerini alt sınıftan köylülere değil, daha çok üst sınıfın soylu kızlarına yöneltip, onlara birer abla maskesiyle yaklaşarak aslında büyük bir hataya düşmüştür. Bu yaklaşımı ters tepmiş ve 1609 yılında Kanlı Kontes nihayet durdurulabilmiştir. Yaşadığı yere baskın düzenlenerek öldürdüğü, işkence yaptığı, hapsettiği ve ölmek üzere olan kurbanlar bulunmuş, böylece Bathóry'nin gerçekleştirdiği korkunç eylemler dehşet verici bir şekilde gözler önüne serilmiştir.

Kontesi mahkûm etmek ya da temize çıkarmak üzere iki duruşma yapılmış, birçok kurbanı ve yandaşı işkencelerin ve cinayetlerin kanlı detayları hakkında açık bilgiler vermişlerdir. Resmi mahkeme kayıtlarında seksen olan kurban sayısı, Bathóry'nin kendi el yazılarına bakıldığı zaman 650 gibi inanılamaz bir rakama ulaşmaktadır. Bu rakam, eğer doğruysa, şok ediciden bile ötedir. Kontes suçsuz olduğu konusunda ısrar etmiş, kızların hastalık ya da başka sebeplerden öldüğünü öne sürmüştür. Ama bunun pek inandırıcılığı olmamıştır. Bathóry suçlu bulunmuş ve üç yıl kadar sonra şatosunun yüksek duvarlı odalarına kapalı bir şekilde ölmüştür. Eğer mahkûm edilmeseydi, ortaçağda yaşamış kadın bir Hannibal Lecter olarak korkunç eylemlerine herhalde devam ederdi.

Henry More

Metafizik çalışmalarına ve *Cambridge Platonistlerinin* (katı Protestan görüşlerine karşı çıkan ve din ile aklın aslında birbiriyle uyumlu olduğunu savunan Cambridge Üniversiteli bir grup kuramcı) incelemelerine katkıda bulunanların önde gelenlerinden olan Henry More, çok sayıda felsefi eser

yazmış üretken bir yazardır. Bunların arasında, 1653 yılında otuz dokuz yaşındayken yazdığı ve hayaletleri, cadıları ve tabii ki vampirleri konu ettiği *An Antidote Against Atheism* (Ateizme Karşı Bir Panzehir) adlı eser de bulunur. William Newburgh'ün seçkin eserlerinden sonra, önde gelen bir İngiliz yazar yaşayan ölülerin leş kokulu dünyasını konu etmemişti. More'un kitabı bu mirasa oldukça etkili bir katkıda bulunmuştur. Henry More'un kaleme aldığı hayalet türü varlıklar, eski İngiltere'nin havasını kirleten pek çok iğrenç yaratık konusunda bize şaşırtıcı bilgiler vermektedir.

VAMPİR ISIRIĞI

Poltergeist terimi, 1980'lerde çekilen ve büyük başarı yakalayan *Poltergeist* üçlemesindeki filmlerle ayrılmaz bir şekilde özdeşleşmiştir. Bu filmlerde, başlangıçta yalnızca "haylaz" olarak nitelendirilebilecek hayaletlerin giderek kötüleşerek korkunç eylemler yapmaları anlatılmaktadır. *Poltergeist* sözcüğü Almanca kökenlidir; gürültü patırtı yapmak anlamına gelen *poltern* fiiliyle, hayalet ruh anlamına gelen *geist* sözcüğünün birleşmesinden oluşur. Geceleri ortaya çıkan ve rahatsız edici gürültüler yapanlar *poltergeist*'lardır ve vampir ölüler de tabii ki olayın içindedir.

Breslau'lu Ayakkabı Ustası

More'un, ölülerin yaptığı korkunç işler konusunda 1590'larda yazdığı ilk yazılarından birinde, Polonya'nın Aşağı Silezya bölgesindeki Breslau kentinde yaşayan ve kendi boğazını keserek dini kuralları çiğneyen bir ayakkabı ustası anlatılır. Anlatılanlara göre akrabaları, üzerine kanlar sıçramış olan vücudunu güzelce yıkarlar ve yaralarını cenaze kıyafetleriyle kapatarak, rahibi ayakkabıcının doğal sebeplerle öldüğüne inandırmaya çalışırlar. Hıristiyan geleneklerine uygun olarak gömüldükten sonra, ayakkabı ustasının aslında intihar ettiği söylentileri yayılmaya başlar ve kilisenin baskısına daha fazla dayanamayan ailesi, adamın gerçekte intihar ettiğini itiraf eder.

İntihar etmiş bir kişinin kilisenin geleneğine aykırı şekilde törenle gömülmüş olması üzerinde din adamları kafa patlatıp dururken, ayakkabı ustasının cesedi mezarından kalkarak kentteki insanları rahatsız etmeye başlar. Bu olaylar birkaç ay boyunca devam eder, sonunda kilisenin önde gelenleri cesedin çıkarılıp yakılmasını ve kalıntıların altı gün boyunca halka sergilenmesini emrederler. İnatçı ayakkabıcı insanları rahatsız etmeye devam eder; buna karşılık ceset kimsenin bilmediği bir yere gömülür ve bu sayede ondan kurtulmanın mümkün olacağı umulur.

Kentin caddelerinde geceler boyu süren gürültülerle ve rahatsız edici olaylarla bir ay daha geçer ve kent sakinleri artık bu işe kesin bir son vermeye karar verirler. Ayakkabı ustasının cesedini yeniden mezarından çıkarırlar, bu sefer kollarını, bacaklarını ve kafasını kesip ayırırlar ve söylentiye göre "yeni ölmüş bir buzağınınki kadar canlı ve bütün" olan kalbini kesip çıkarırlar. Kolsuz ve bacaksız olan ceset tamamen yakılır ve "Breslau Vampiri" olarak bilinen adamın ruhu sonunda huzura erişir.

Pentsch Vampiri

Henry More'un tarihi hikâyelerinden başka birinde de, 1655 yılında yine Polonya'nın Silezya bölgesinde Pentsch adlı kasabada belediye meclisi üyesi bir adamın hayaletinin ortaya çıkışı anlatılır. Johannes Cuntius (bazen Cuntze olarak da geçer) adlı belediye meclisi üyesi, talihsiz bir kaza sonucu bir attan karın boşluğuna çok sert bir çifte yer. Günlerce acı içinde kıvrandıktan ve hayatı boyunca işlediği günahlardan pişmanlık duyarak ölür. Ölüm döşeğinde yatarken kara bir kedinin tepesine çıkıp yüzünü tırmaladığı söylenir, inanışa göre bunun anlamı kötü şanstır. Cuntius gömüldükten sonra Pentsch kasabası, hastalık yayan *poltergeist* benzeri kötü yaratıklarla, kasaba sakinlerine yapılan vahşi saldırılarla, yaşlı adamları boğma girişimleriyle ve küçük çocukların öldüresiye dövülmesi gibi kötü olaylarla dolup taşar.

Korkuya kapılan kasaba sakinleri, bir faydası olur umuduyla yeni ölmüş birkaç kişinin cesedini mezarlarından çıkarıp yakmaya kalkarlar ve belediye meclisi üyesi Cuntius'un cesedi dışında hepsinin çürümüş olduğunu görürler. Cuntius'un cildinin ise "yumuşak ve sağlıklı" olduğu, "elindeki asayı parmaklarıyla sımsıkı tuttuğu" söylenir. Mezarında yaklaşık altı ay geçirdikten sonra Cuntius'un hâlâ "taze" olan cesedi yakılmış ve bir vampir şeklinde geceleri insanları rahatsız edişine son verilmiştir.

Peter Plogojowitz

Ortalama bir okur için Peter Plogojowitz ismi pek bir çağrışım yapmayabilir, ancak gerçek bir vampir meraklısıysanız Sırp kökenli bu köylünün halk edebiyatındaki en ünlü vampirlerden biri olduğunu hemen hatırlayacaksınız. Plogojowitz'in durumunun asıl ilginç noktası, onun iğrenç hikâyesinin Kisilova adlı Sırp köyünde 1725 yılında geçmesine rağmen son derece iyi belgelenmiş

olmasıdır. Ünlü yazar Paul Barber, *Vampire, Burials and Death* (Vampir, Gömülmeler ve Ölüm) adlı kitabında Plogojowitz'in tuhaflıkları, yetkililerin verdiği tepkiler ve olan biteni dehşet içinde takip eden köylüler hakkında çok akıllıca ve tarafsız gözlemler yapmıştır. Ama önce 1725'te olan ve bu talihsiz köylüyü gelecek kuşaklara ölümsüz şekilde taşıyan olaylara bir göz atalım.

Gece Yarısından Sonra

1725 yılında, pek bir özelliği olmayan bir köylü olan Peter Plogojowitz ölür ve Kisilova'nın Rahm adlı bölgesinde gömülür. Aradan bir hafta geçtikten sonra, bazı kişilerin anlattığına göre kan kaybına sebep olan ve yirmi dört saat süren gizemli bir hastalık çeşitli yaş gruplarından dokuz köylüye bulaşır ve sonunda hepsini öldürür. Plogojowitz'in karısı ise sevgili kocasının onu ziyaret ederek ayakkabılarını almak istediğini belirtmiştir (bazı söylentilere göre birkaç kez oğlunu da ziyaret etmiş ve yiyecek istemiş, ama babasının isteğini reddeden çocuk kısa süre sonra ölmüştür). Bütün bu anlatılanlar, bu dokuz kişinin ölümlerinden önce Plogojowitz'in onları sadece ziyaret etmekle kalmadığı, üstelik kendilerini boğazlamaya da kalktığı iddialarını doğrular niteliktedir.

Bu tür durumlarda genellikle yapıldığı üzere, Plogojowitz'in de, cesedinde çürüme olmaması, yüzünün al al olması, tırnaklarının ve saçlarının hâlâ uzuyor olması, vücudunda taze kan bulunması gibi tipik vampir özellikleri taşıyıp taşımadığına bakılır. Yetkililerin ve askeri personelin de işbirliğiyle zavallı adamın mezarı kazılarak cesedi çıkarılır ve anlatılanlara göre gerçekten de vampir hikâyelerinde anlatılan bu özellikler görülür. Derisinin bir kısmı döküldüğü ve altından yeni derinin göründüğü, saçları ve tırnaklarının uzamış olduğu, ağzının kenarında kan birikintileri oluştuğu ve vücudunun nispeten bozulmadan korunduğu tespit edilir. Bu görüntünün haklı bir panik ve kızgınlık sebebi olması hiç de şaşırtıcı değildir.

VAMPİR ISIRIĞI

Tanım olarak *ayrışma* ya da *çürüme*, ölmüş birinin vücudunun ya da genel olarak herhangi bir organik maddenin çözünüp bileşenlerine ayrılmasıdır. Halk edebiyatındaki vampirler ve ölü bedenler söz konusu olduğunda ise, cesetler kazığa geçirilirken çıkan korkunç seslerin ve etrafa fışkıran kanların gerçekte cesedin içinde doğal şekilde biriken gazların ve sıvıların oluşturduğu şişkinliklerden kaynaklandığı konusuna pek dikkat edilmemiştir.

Ciddi Bir Karar

Cesedin yakılışını izleyen bölge yetkilileri ve din adamları, kendi işlerini kendileri görmek isteyen kasaba sakinleriyle karşı karşıya gelirler. Köylüler kelimenin tam anlamıyla "işi kendi ellerine almışlardır." Plogojowitz'in cesedi tam kalbinden kazığa geçirilmiş, söylenenlere göre bu esnada göğsünden, ağzından ve kulaklarından taze kanlar akmıştır. Zavallı adamın cesedi derhal ateşe verilmiş ve kül oluncaya kadar yakılmıştır. Doğal olarak kurbanlarının cesetlerinin de aynı önlemler çerçevesinde yakılması gerekmiş, ağızlarına sarımsak doldurulması gibi işlemler yapılarak ruhlarının huzur bulmasına çalışılmıştır.

Uzmanların çeşitli analizlerine göre hikâyenin bazı kısımları farklılık gösterse de Paul Barber, vampirlerin yaydığı söylenen bu tür vampir hastalıklarının tipik tutarlılıklarını ve tutarsızlıklarını çok iyi işlemiştir. Bunların ilki, Bölüm 7'de anlatmış olduğumuz üzere, vebaya ya da salgın hastalığa ilk yakalanan kişinin o hastalıktan sorumlu tutulması ve öncelikle onun cesedinin yok edilmesi gibi sıkça görülen bir durumdur. Barber'ın dikkat çektiği başka bir ortak özellik de kurbanların sık sık nefessiz kalmaktan şikâyet etmeleridir; Plogojowitz'in durumunda da hastalanan kişiler bunu anlatmışlardır. Genelde anlamsız gelen şey ise pıhtılaşmış kan yerine taze kan görülmesidir. Eğer vampir kısa bir süre önce "beslenmemişse", kanın çoktan pıhtılaşıp kurumuş olması gerekirdi.

Arnod Paole

Peter Plogojowitz dosyasından iki yıl sonra, belki de ondan bile daha ünlü olan başka bir olay gündeme gelmiştir. Bunda kısmen, Avusturyalı Askeri Doktor Johannes Flückinger'in 1732 yılında basılarak Avusturya İmparatoru'na teslim edilen ve geniş kitlelerce okunan *Visum et Repertum* ("Görülmüş ve Duyulmuş" şeklinde tercüme edilebilir) adlı raporunun etkisi vardır. Flückinger'in raporunda Sırbistan'da yayılan bir salgın hastalık anlatılmış ve vampirlerin gerçekten de var olduğundan bahsedilmiştir. Bu durumdaki ilk vampirin, Sırp asker Arnod Paole (bazen Arnold Paul olarak da geçer) olduğu belirtilir. Her ne kadar hikâye farklı şekillerde anlatılsa da, genel inanışa göre 1727 yılında Paole, Belgrad şehrinin dışındaki Medvegia (Meduegna dendiği de olur) kasabasındaki evine döner. Söylentilere göre kendisi Yunanistan'da

bulunurken bir vampirle karşılaştığını anlatır (bazı anlatımlara göre de Paole bu olayı rüyasında görmüştür). *Repertum*'da anlatılanlara göre ise Paole "dertlerine çare olması için vampirin mezarının toprağıyla beslenmiş ve vampirin kanını vücuduna sürmüştür." Eski asker için son derece talihsiz olan bu "tedavi" hiçbir işe yaramamış ve söylentiye göre Paole bu hikâyesini bütün köye anlatmıştır. Görünüşte pek zararı olmayan bu hikâye, sonradan kendisinin kalkışacağı korkunç işlerin de kanıtı olacaktır.

Bölüm 7'de vampirlerin nasıl ortaya çıktıklarını incelemiştik. Arnod Paole de halk edebiyatında vampirlerle ilgisi olduğuna inanılan, salgın hastalıkları başlatmakla suçlanan kişilere çok iyi bir örnektir, özellikle de cesedinin durumu göz önüne alındığında... İşin ilginç yanı, Johannes Flückinger'in raporu Paole'nin ölümünden ve cesedinin yok edilmesinden yaklaşık beş yıl *sonra* kaleme alınmıştır, yani rapor köylülerin o olaya dair anlattıklarıyla yazılmıştır.

Gözlem Altında

Paole, eve dönmesinden kısa bir süre sonra bir saman arabasının tepesinden düşerek ölür. Cenaze töreninden yaklaşık bir ay sonra, köylüler Arnod Paole'nin göründüğü kadar iyi biri olmadığını ve sözde dört kişinin ölümünden sorumlu olduğunu konuşmaya başlarlar. Peter Plogojowitz olayında da olduğu gibi, bu suçlamalar Paole'nin mezarının kazılması ve cesedinin incelenerek vampirlik belirtileri olup olmadığına bakılması için bir dayanak olur, bu işlem de Paole'nin ölümünden kırk gün sonra gerçekleştirilir. Vampirlerin efsanelerde geçen özellikleri yine sert tartışmaların odak noktası olmuştur. *Repertum* raporuna göre köylüler "Paole'nin cesedinin neredeyse hiç bozulmamış ve çürümemiş olduğunu, ağzından, burnundan, gözlerinden ve kulaklarından kan sızdığını, gömleğinin, kefeninin ve tabutunun tamamen kanlar içinde olduğunu, el ve ayaklarındaki eski tırnakların düşerek yerine yenilerinin çıkmış olduğunu" görmüşlerdir. Bu gibi durumlarda her zaman yapıldığı üzere, Paole'nin kalbinden bir kazık geçirilmiş, bu esnada cesetten kolayca duyulabilen bir inleme gelmiş ve çok miktarda kan akmıştır. Kesin olarak öldüğünden emin olunduktan sonra da kül olana dek yakılmıştır.

Medvegia Vampirleri

Plogojowitz davası cesedin yakılmasıyla son bulmasına rağmen, Paole'ninki o aşamada bitmemiştir. Onun sözde vampirliğinin sebep olduğu panik, sonunda cesedinin yakılması, incelemelerin yapılması ve vampirlerin kurbanlarının ölümleriyle devam eden zincirleme olaylar, bu talihsiz kurbanların "Medvegia Vampirleri" olarak anılmasına sebep olmuştur. Paole'nin yok olmasından sonra da süregelen mantığa göre, onun öldürdüğü iddia edilen ve daha önce bahsi geçen dört kurbanın da aynı şekilde yok edilmesi gerekliydi. Ancak her şey burada bitmiyordu. Genel inanışa göre Paole, civardaki büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarla beslenmişti ve onların etini yiyen diğer köylüler de hastalığı kapmış olmalıydılar ve *onların* da vampire dönüşmüş olma tehlikesi vardı. *Repertum*'da anlatıldığına göre, üç ayda bu hastalık yüzünden tam on yedi kişi birkaç gün içinde ölmüştü. Hatta bunlardan biri, diğer hastalardan birinin kendisine saldırdığını bile anlatmıştı. Bütün bunlar rastlantı olabilir miydi? Tabii ki hayır. Tahmin edilebileceği üzere, salgına yakalanarak ölen talihsiz kişilerin tümünün cesetleri yakılmıştır ve Flückinger'in raporu, her bir cesedin durumunu uzun uzun anlatması bakımından oldukça ayrıntılıdır. Bu olay da Paole'nin durumuna oldukça benzemektedir; günümüzde cesetlerin tipik çürüme özellikleri olarak görülen pek çok belirti göze çarpmamaktadır. Normal şekilde çürümüş olan az sayıda kurbanın mezarları tekrar açılmıştır; ancak Medvegia Vampirleri'nin çoğunluğunun kafaları vücutlarından ayrılmış, tamamen yakılmış ve külleri akarsulara saçılmıştır.

Croglin Grange Vampiri

Özellikle de barındırdığı uyuşmazlıklar yüzünden yüzyıllar boyunca hatırı sayılır bir ün kazanan Croglin Grange Vampiri'ne değinmeden geçmek olmaz. Entrikalar, cehennemden çıkıp gelmiş bir yaratık ve korkunç işlerle dopdolu olan bu hikâye, 1800'lerin sonuna doğru Augustus Hare'in hatıralarını anlattığı eseri *The Story of My Life* (Hayatımın Hikâyesi) sayesinde gün ışığına çıkmıştır. Bu hikâyenin Hare'a, İngiltere'nin Cumberland bölgesinde tek katlı bir mekân olan Croglin Grange'ın sahibi Kaptan Fisher tarafından anlatıldığı bilinir. Fisher ailesi, bu evi üç kişi olan kardeşleri için kiralamışlardır. İki erkek ve bir kız kardeş, toplumun hem fakir hem de zengin kesimleri tarafından çok sevilen

insanlardır. Son derece sıcak bir yaz akşamı, kız kardeş uyumak için odasına çekilir, ancak uyku tutmaz. Pencereden dışarı baktığında uzaklarda iki garip ışık huzmesi görür. Işıklar gitgide yaklaşır ve bunun "korkunç kahverengi bir yüzü ve alev gibi yanan gözleri" olan dehşet verici bir yaratık olduğu anlaşılır, canavar pencereye vurup durmaktadır. Çok geçmeden içeri girmeyi başarır ve zavallı kadına saldırarak boynunda neredeyse ölümüne sebep olacak korkunç bir yara açar. Erkek kardeşlerden biri yaratığın kilisenin bahçesine doğru kaçtığını görür.

"Yaratık" dedikleri şeyin akıl hastanesinden kaçmış bir deli olabileceğini düşünen kardeşler, İsviçre'de bir süre tedavi görerek bu korkunç olayı atlatmaya çalışırlar ve sonra Grange'a geri dönerler. Ancak dönüşlerinden birkaç ay sonra, aynı yaratık yine kadının penceresinde belirir. Ama bu sefer erkek kardeşler hazırlıklıdır ve yaratık yine kilise bahçesine doğru kaçarken bir tüfekle onu bacağından vururlar. Ertesi gün bir grup kasaba sakini kilise mezarlığındaki eski bir dehlizi açarak her bir tabutun içini kontrol ederler. Sonunda tabutlardan birinde "kahverengi, solmuş, buruşmuş ve mumyalanmış" bir yaratığa rastlarlar. Bacağında bir silah yarası vardır. Tam da tipik bir vampire yakışacak şekilde yaratığı bütünüyle yakarlar.

Hare'in çok daha dramatik ve korkunç olan bu hikâyesi, ilk baskısında hatırı sayılır bir korku uyandırmış, aynı zamanda olayı tamamen hayal ürünü olarak gören bir tabut dolusu da eleştiri almıştır. Birkaç meraklı kişinin (biraz da eğlence amacıyla) yola çıkıp bu hikâyenin aslını araştırmaları ve birbirlerinin iddialarını çürütmeye çalışmaları 1900'lü yılları bulmuştur. 1924'te Cumberland bölgesine gelen Charles G. Harper, sadece Croglin Low Hall ve Croglin High Hall ile karşılaşmış ve birkaç kilometrelik yakın çevrede hiçbir kilise bulunmadığını görmüştür. 1930'larda F. Clive-Ross Harper'ın çalışmalarını çürütmek üzere yola çıkmış ve Croglin Low Hall denen yerin yakınında bir zamanlar bir kilise olduğu bilgisine ulaşmıştır.

Bundan otuz yıl sonra, 1968'de D. Scott Rogo olaya başka bir açıdan yaklaşmış ve Hare'in Croglin hikâyesinin James Malcolm Rymer'ın 1847 yılında yazdığı ucuz polisiye romanı *Vampir Varney*'ın taklidi olduğunu öne sürmüştür. Ancak Rogo'nun açığa çıkardığı daha büyük sır, yerel köylülerle konuştuğunda Hare'in, Croglin Grange hikâyesinin 1680'lerde ve 1800'lerde gerçekten de yaşandığı olmuştur! Bütün bunlar yeteri kadar karmaşık değilmiş gibi, ünlü yazar Leonel Fanthorpe da son yıllarda yaptığı çalışmalarla, İngiltere'de Cromwell'in hüküm sürdüğü dönemde Grange yakınlarında bir dehlizin

yok edildiğini anlatan araştırmaları gün ışığına çıkarmış ve on yedinci yüzyıl çerçevesinde yaşananları yeniden doğrulamıştır. Vampirin gerçekten var olup olmadığı ise kesin olarak bilinmemektedir.

Ünlüler Geçidi

Erzébet Bathóry, Peter Plogojowitz, Arnod Paole gibi karakterlerin ve bahsi geçen diğer bütün yaratıkların anlatıldığı hikâyelerin ve efsanelerin, kesin olmasalar bile vampir dünyasında önemli bir yer tuttuğuna şüphe yoktur. Bunlar duruma göre bir tür Ünlüler Geçidi oluşturabilirler. Bir sonraki bölümde, vampir dürtüleriyle işledikleri suçları ve kahramanlıkları günümüz toplumlarında bile paniğe sebep olan ve yaptıkları işlerdeki kötülükleri ve kana susamışlıkları sınır tanımayan sapkınların marifetlerini daha yakından inceleyeceğiz.

bölüm 12

"Vampirler"in İşlediği Gerçek Suçlar

Yüzyıllar boyunca birçok suçlu, kan dökerek ya da içerek öldürme yöntemiyle cinayet işlemiş veya işlemeye teşebbüs etmiştir. Bazıları gerçekten de kendisinin vampir olduğuna inanmış, diğerleri ise kanı bir kurtuluş simgesi olarak görüp kan akıtma zevkinin peşine düşmüşlerdir. Londra Vampiri, Hannover Vampiri ve Düsseldorf Vampiri, kan akıtan ve cinayet işlemelerine sebep olan kana susamışlıklarına teslim olan ünlü seri katillerden bazılarıdır. Bu katillerin gerçekten de birer vampirmiş gibi davranıp davranmadıkları tartışmaya açıktır, ancak suçlarını işlerken kullandıkları yöntemlerin vampir efsanelerinde sıkça geçtiği kesindir.

VAMPİR ÖZELLİKLERİ GÖSTEREN İLK SUÇLULAR

Çeşitli sebeplerle vampir olduklarına inanan, vampirlerden etkilendiklerini söyleyen ya da yapmış oldukları korkunç işkencelerin, sadistliklerin veya işledikleri cinayetlerin mazereti olarak vampirliği göstermeye çalışan kişiler tarafından işlenen suçların doğası konusunda söylenebilecek çok şey vardır. Yüzyıllar boyunca, özellikle de modern çağda, bu suçlular ve yaptıkları kötülükler ayrıntılı şekilde incelenmiş, tartışılmış ve yazılmıştır. Her konudan uzmanlar, bilim adamları, akademisyenler, tarihçiler, hukuk ve psikiyatri uzmanları bu konularda görüş bildirmişlerdir. Herhangi bir insanın başka bir insana sadece kan dökmek adına saldırabilmesinin kesin bir açıklaması olmamasına rağmen, zaman içinde vampir suçlularını harekete geçiren bazı ortak özellikler tespit edilebilmiştir.

Gilles de Rais

Eski Avrupa'daki kan dökme, işkence ve cinayet olayları içinde en ünlü ve şok edici olanlardan biri, Fransızların ünlü kahramanı Jeanne d'Arc ile aynı saflarda savaşma ayrıcalığına sahip olmuş Fransız soylusu Gilles de Rais ile ilgilidir. 1435 yılında bir mirasa konan de Rais, otuz bir yaşında ordudan ayrılmış ve konağına çekilmiştir. Lüks içinde bir yaşam süren ve satanizmin derinliklerine dalan de Rais, kanlı kurban etme ayinlerinde kimine göre elli, kimine göre ise yüzden fazla erkek çocuğunu vahşice öldürmüştür.

1440 yılında yapılan dini bir soruşturma sonucunda sapkınlıkları hakkında ipuçları bulunan de Rais, apar topar mahkemeye çıkarılmış ve işlediği suçların korkunç ayrıntıları hakkında öyle itiraflarda bulunmuştur ki, yargıç bu itirafların en iğrenç bölümlerinden bazılarının mahkeme kayıtlarından çıkarılmasını emretmiştir. Duruşmanın haberleri ve de Rais'nin kan içme, yamyamlık ve canavarca cinsel saldırılarının anlatıldığı hikâyeler toplumda korku ve kızgınlık uyandırmıştır. Sadist de Rais suçlu bulunarak asılmış, ancak barbarlığının getirdiği kötü şöhret sayesinde insanlık dışı suçlar işleyen canlı bir vampir olarak efsaneleşmiştir.

Vicount de Morieve

On sekizinci yüzyıl boyunca, Fransa toprakları yine vampirleri andıran korkunç suçların odak noktası haline gelmiştir. Vicount de Morieve, Fransız soylularını alaşağı eden Fransız Devrimi sırasında çıkan isyanları son anda

zorlukla bastırabildi. Ancak 1799 yılında devrim sona erdikten sonra de Morieve, kendi bölgelerinde çalışan köylülerden birçoğunu rastgele öldürerek kendi çapında bir intikam alma çılgınlığına girişti. Hiçbir dayanağı olmayan bu cinayetler sonucunda kendisi de suikasta kurban gitti ve cenazesinden kısa bir süre sonra bazı küçük çocuklar gizemli bir şekilde ölmeye başladı. Düzenli olarak tekrar eden bu olaylar tam yetmiş iki yıl boyunca sürdü.

VAMPİR ISIRIĞI

Hematomani, psikolojik olarak kana saplantılı kişiler için kullanılan bir terimdir. Günümüzün modern "vampirleri" zaman zaman bu tür erotik bir kana susamışlıktan muzdarip olduklarını söylerler, ancak bunun hemofili gibi tıbbi bir durumdan ziyade psikolojik kökenli olduğu konusunda pek çok kişi hemfikirdir. Gilles de Rais ya da Kontes Bathóry'nin (bkz. Bölüm 11) bazı belli psikolojik bozukluklardan kaynaklanan bir tür hematomaniden muzdarip oldukları öne sürülebilir.

1870'lerin başında, de Morieve'in torunu, büyükbabasının bir vampire dönüştüğü ve çocukların ölümlerinden sorumlu olduğu hakkında artan dedikoduları incelemeye koyulur. De Morieve'in mezarı açılır ve vücudunun, gömüldüğü günle neredeyse tamamen aynı şekilde olduğu görülür; yumuşak, renkli bir cildi ve uzamış tırnakları vardır. De Morieve'in kalbine kazık çakıldığı zaman cesedinden son bir kez korkunç bir çığlık çıkar ve etrafa kanlar fışkırır. Torunu cesedi kül olana dek yaktırarak bu olaya kesin bir nokta koyar. Yıllarca süren kötü olaylara vampir De Morieve'in kalıntılarının sebep olduğu iddiaları da, bulunduğu bölgenin civarındaki küçük çocukların ölümlerinin sonlanmasıyla kanıtlanmış olur.

İddiaları Destekleyen Olaylar

Tarihi olaylarla ve suçlarla ilgili her şeyde olduğu gibi, işlenen her suçun farklı hikâyeleri olabilir. Ortada vampirlikle ilgili bir durum varsa, buna yamyamlık, nekrofili, cadılık ve kurt adamlıkla ilgili olaylar da eklendiği zaman, sonuç çok daha karanlık hale gelebilir. Bölüm 11'de, vampirliğin karanlık mahzenlerinde hemen her zaman yer almış olan kötü kalpli işkenceci Erzébet Bathóry'yi görmüştük. Ne yazık ki kana susamışlık, delilik ve katillik konusunda tek isim bu değildir. Dünya üzerinde gelmiş geçmiş pek çok

sadist, yamyam, nekrofil ve kandan ya da kan içmekten çekinmeyen işkenceci olmuştur. Bunların en kötüleri arasında Marquis de Sade (sadizm sözcüğü de zaten onun isminden gelmektedir), "Rostov Kasabı" Andrei Chikatilo, Jeffrey Dahmer veTed Bundy gösterilebilir.

Vampirlerle ilişkili kayda geçmiş suçların büyük çoğunluğu, on dokuzuncu ve yirminci yüzyıllarda su yüzüne çıkmıştır. Bunların arasında birçok genç kızı öldürüp kanlarını içmekten suçlu bulunan ve 1861'de suçu kesinleşerek idam edilen Fransız Martin Dumollard'dan 1959 yılında Bela Lugosi tarzıyla giyinip kuşanarak rastgele iki genci bıçaklayan ve kendisinin bir vampir olduğunu iddia eden 16 yaşındaki Salvatore Agron'a kadar pek çok katil bulunur. Sözde vampirlik içeren birçok davanın ortak konusu, suçluların benzer psikolojik durumlar ve davranış bozuklukları göstermeleridir. Bunların arasında merhametsizlik, rastgele cinsel ilişkide bulunma, üstünlük takıntısı, çocuklukta görülen şiddet ve kanlı emellerini yerine getirme yolunda kullanılabilecek daha başka pek çok sapkınlık ve kötülük vardır. Sözde vampirlikle ilgili düzinelerce dava dosyası bulunmasına rağmen, bunların arasından hiç alışılmadık olan bazıları ön plana çıkar.

Örneğin Fransız Joseph Vacher, ülkeyi yaya olarak turlamak üzere yola çıkmış ve yol üzerinde tam on iki kişiyi boğazlarını ısırıp kanlarını içerek öldürmüştür. 1897 yılında suçlu bulunarak idam edilmiştir. Rus Baron Roman von Sternberg-Ungren hiç mahkûm olmamış, hatta cinayetle bile suçlanmamıştır; ancak insan kanı içmeye olan (tabii kurbanlarının izni olmadan) ilgisiyle ve kendisinin Cengiz Han'ın reenkarnasyonu olduğuna inanmasıyla bilinir. Ülkenin yönetimi değiştiği zaman yeni rejimde eski popülerliğini kaybetmiş ve sonunda idam edilmiştir. 1960 yılında Arjantin'de Florencio Roque Fernandez, tam on beş kadın tarafından yatak odalarında kendilerine saldıran ve kanlarını içmeye kalkan adam olarak teşhis edilmiştir.

James Riva, kan içmenin kendisine ölümsüz bir yaşam getireceği yönündeki yaygın inanışa kapılanlardan biridir. Vampirlerin sesini duyduğunu da iddia etmiştir. Riva 1980 yılında tekerlekli sandalyeye mahkûm büyükannesini silahla vurmuş ve söylentiye göre kanını içmiştir. 1998 yılında California'nın Oakland bölgesinde kendisinin vampir olduğunu söyleyen Joshua Rudiger, evsiz kişilere saldırıp boğazlarını keserek "Vampir Katil" olmuştur. San Francisco'da üç adamı yaralamış ve bir kadını öldürmüştür. Basında çıkan haberlere göre, işlediği cinayetler hakkında "kurban kurbandır" yorumunu yapmıştır. Rudiger,

kendisinin iki bin yıllık bir vampir olduğuna ve "ölümsüzlüğe erişmek" için kan içmesi gerektiğine inanmaktadır.

Korkuluk

Macar asker Bela Kiss, 1900'lerin başında çok kötü bir alışkanlık geliştirmişti, ancak yaptığı kötülükler Birinci Dünya Savaşı sırasında sözde ölümüne kadar gün ışığına çıkmamıştır. Aralarında Bela Kiss'in karısı ve onun âşığının da bulunduğu tam on dokuz kayıp kişinin cesetleri metal bidonlara konulmuş olarak bulunmuştur. Kurbanların hepsi önce boğulmuş, sonra da boyunlarına açılan yaralardan bütün kanları akıtılmış haldedir.

LONDRA VAMPİRİ

1949 yılının Mart ayında *London Mirror* gazetesinde yayınlanan *Hunt for the Vampire* (Vampir Avı) adlı yazı dizisinde, bölgede yaşayanlardan bazılarının ortadan kaybolmaları ve onların ölümlerinden sorumlu tutulan bir adamın tutuklanması hakkındaki detaylar anlatılmaktaydı. O adamın adı John George Haigh idi ve tutuklanmasından kısa bir süre sonra altı kişiyi öldürdüğünü ve kanıtları gizlemek için cesetleri asitte erittiğini itiraf etmiştir. Cinayetlerin sebebinin kana karşı olan saplantısı olduğunu iddia eden Haigh'in anlattıkları, onun tamamen içgüdüleriyle hareket eden ve ruhsal sağlığı yerinde olmayan biri olduğunu göstermekteydi. Yetkililer buna inanmaya pek eğilimli değillerdi ve olayın büyük yankı uyandıran bir duruşmada aydınlatılması amacıyla mahkemeye taşınmasını uygun buldular. Bu davanın sonunda Haigh artık "Londra Vampiri" olarak anılacaktı.

Çitin Ardında Geçen Bir Çocukluk

1909 yılında İngiltere'nin Wakefield bölgesinde doğan John Haigh, Plymouth Kardeşliği adlı bir tarikata üye olan ve toplumdan aşırı şekilde izole bir yaşam süren anne babası tarafından büyütülmüştür. Haigh'in köktenci ebeveynleri, Hz. İsa'nın haçın üzerinde kanlar içindeki görüntüsünü ve oradaki kanın kurtuluşu simgelemesini, Haigh üzerinde büyük bir baskı unsuru olarak kullanmışlardır. Haigh'in kâbuslarına giren bu görüntü, zamanla onun kurbanlarının da kâbuslarındaki yerini alacaktır. Haigh'in bütün çocukluğu baskılarla geçmiş, ailesiyle birlikte yaşadığı evin dışına pek çıkmamış ve onu dış dünyadan soyutlayan üç metrelik bir çitle çevrili olarak büyümüştür.

Yıllar boyunca Haigh'in yaşamı çok kuru ve olaysız geçmiş ve kırk yaşına geldiği zaman Güney Kensington'da yaşamaya başlamıştır. Bir gün, altmış dokuz yaşındaki Olive Durand-Deacon'ın yakın bir kadın arkadaşına Olive'in kendisiyle yapacağı bir iş toplantısına gelmediğini ve tüm gün boyunca ortada görünmediğini söylemiştir. Haigh, kadını şikâyette bulunmak üzere polise götürmüş ve Scotland Yard şikâyeti alır almaz Haigh'in dolandırıcılık, evrak sahteciliği ve hırsızlık içeren kabarık bir sicili olduğu ortaya çıkmıştır. İyi huylu olarak görünen Haigh, Olive'in hayatından endişe ettiğini sakin bir şekilde anlatırken, polis de Haigh'in "deneysel işler" yaptığını beyan ettiği işyerine bir baskın düzenler. İşyerinde yapılan arama sonucunda sülfürik asit dolu bir depo, kimyasal malzemelerle lekelenmiş bir önlük, lastik eldivenler ve botlar, gaz maskesi ve "bir çeşit çamur" ile dolu fıçılar bulunur.

Korkuluk

"Sacramento Vampiri" olarak da bilinen Richard Trenton Chase'in öldürdüğü altı kişi onun, Nazilerin kendi kanını toza çevirmelerini önlemek için onların kanlarını içmesi, kanlarıyla yıkanması ve organlarını çiğ çiğ yemesi gerektiğine inandığı sanrısı yüzünden cinayete kurban gitmişlerdir. Chase, Nazi teorisinden o kadar emindir ki, Robert Ressler'den bir radar silahı yapmasını istemiş ve Nazi UFO'larını bu silahla düşürerek cinayetlerle ilgili duruşmalara *onları* çıkartmayı planlanmıştır. 1980 yılında ömür boyu hapse mahkûm edilen Chase, kendisine reçeteyle verilen sakinleştirici ilaçların hepsini birden içerek hücresinde intihar etmiştir.

Darağacına Bir Bilet

Bir mücevheri emanet bıraktığı emanetçinin kendisinden şüphelenip polise haber vermesi ve polisin yaptığı inceleme sonucunda mücevherin Olive Durand-Deacon'a ait olduğunun anlaşılmasıyla Haigh sonunda yakalanmıştır. Sorgulaması sırasında Haigh, suça meyilli derecedeki akıl hastalarının tutulduğu Broadmoor Hastanesi'ne götürülme ihtimalinin ne kadar olduğunu sorarak dedektifleri hayrete düşürmüştür. Yasal sistemde bir boşluk keşfettiğini sanan Haigh, kanıt olarak bir ceset bulunmadıkça mahkûm olmayacağına o kadar inanmıştır ki, Durand-Deacon'u öldürüp cesedini asitte erittiğini itiraf etmiştir. Olive'in ölümü ve asit içinde eritilmesiyle ilgili korkunç detayları anlatırken Haigh kendinden o kadar emin davranmıştır ki, aynı tekniği kullanarak tam sekiz kişiyi daha öldürdüğünü ve cesetlerinden aynı

şekilde kurtulduğunu da itiraf etmiştir. Tamamen kendi iradesiyle, hayatta kalabilmek için cinayet işlemek zorunda olduğunu ve kanlarını içebilmek için bütün kurbanlarının boğazını kestiğini de iddia etmiştir.

Haigh'in duruşmasından hemen önce basının ve toplumun ilgisi doruk noktasına çıkmış, anlatılanlara göre katil kendisinin kana susamış bir vampir olduğunu gözler önüne sermiştir. Onun düşüncesine göre kendisi dokunulmazdır, kanunun üzerindedir ve kanıt olarak cesetler bulunmadığı sürece suçsuz sayılacaktır. Ya da en fazlası bir akıl hastanesine tıkılacak, oradan da er geç çıkacaktır. Ancak Haigh bu iki düşüncesinde de fena halde yanılmaktadır. İşyerinde bulunan "çamurun" adli incelemesinde Olive Durand-Deacon'a ait olduğu tespit edilen takma dişler bulunur. Aynı zamanda Olive'in ruj kutusu, kanlı paltosu ve duvarlarda, bulunan bıçakların üzerinde ve Haigh'in gömleğinde kan izleri de vardır. Savunma psikiyatrisleri de dahil olmak üzere bir grup psikiyatrisi, Haigh'in kesinlikle paranoyak olduğuna, ancak hastalığından haberi olmadığına karar vermişlerdir. Ama canavarın kana olan sapkınlık derecesindeki düşkünlüğünün, gençlik yıllarından kalma kanlar içindeki Hz. İsa görüntüsüyle başladığı konusunda pek şüphe yoktur. Jüri sadece on iki dakikalık bir değerlendirme sonunda Haigh'in suçlu olduğuna karar vermiş ve "vampir" John Haigh 6 Ağustos 1949'da darağacında asılmıştır.

John Haigh'in hayatındaki sözde zaferlerden sonuncusu, asılmasından önce Madam Tussaud'nun kendisine bir ölüm maskesi yapma isteğine olumlu yanıt vermiş olmasıdır. Tesadüfe bakın ki Madam Tussaud'nun kendisi de bir yıl sonra ölmüştür. Gururu okşanan seri katil, teklifi kabul etmesine ek olarak, Madam Tussaud Müzesi'nde Chamber of Horrors (Korku Tüneli) bölümünde sergilenen balmumu heykelinin üzerine giydirilmesi için takım elbiselerinden birini de göndermiştir.

HANNOVER VAMPİRİ

Birinci Dünya Savaşı sonrasının büyük bir yıkım geçirmiş Almanya'sında, Hannover şehri savaş bittikten sonraki yıllarda tüm zamanların en ünlü seri katillerinden biri olan Fritz Haarmann'ın avlanma sahası haline gelmişti. Dahası, bu canavarın yaptığı korkunç işler, üstelik de bunları polisin burnunun dibinde yapmış olması, ancak yıllar sonra su yüzüne çıkabilmiştir. Haarmann'ın

katliamlarının ilk kanıtları 17 Mayıs 1924 tarihinde, gitgide artan sayıda insan kemiklerinin ve kafataslarının şehrin ortasından geçen Leine Nehri'nin kıyılarına vurmasıyla ortaya çıkmıştır. İnsanları dehşete düşüren bu keşifler, tam da karaborsada el altından insan eti satıldığı dedikodularının ayyuka çıktığı zamanlara denk gelmiştir. Toplumda büyük bir panik baş göstermiş ve halk, şehri insan kalıntılarıyla kirleten bu vahşi canavarın bulunması için isyan etmiştir.

Cehennemden Çıkmış Bir İkili

Kırk bir yaşındaki Fritz Haarmann, Hannover sokaklarında dolaşan "tedavi görmüş" cinsel saldırı suçlularının oluşturduğu uzun listedeki isimlerden biridir. 1920 yılında küçük bir çocuğu taciz etmekten dokuz ay hapis yatmıştır. 1918 yılında bu suçtan tutuklanan Haarmann ve talihsiz çocuk, başka bir kayıp çocuğu arayan dedektifler tarafından Haarmann'ın yatağında basılmışlardır. Aradan yıllar geçtikten sonra korkunç bir şekilde ortaya çıkacağı üzere, dedektiflerin o gün aramakta olduğu diğer çocuğun gövdesinden ayrılmış kafası da aynı evde gazete kâğıdına sarılmış bir şekilde fırının arkasına tıkıştırılmış halde durmaktadır.

Haarmann hapisten çıktıktan sonra, Hans Grans adlı genç ve yakışıklı bir erkek fahişeyle duygusal bir yakınlık kurmuş ve çok geçmeden bu çift ünlü ve ayrılmaz bir ikili haline gelmiştir. Gençlik yıllarını bir akıl hastanesinde geçirmiş ve bir dönem evsiz bir avare şeklinde dolaşmış olmasını da içeren puslu geçmişine rağmen, Haarman ve ortağı, savaşın yıkıp geçtiği Hannover'de el altından büyüyen ve kıt mallar için hayati bir kaynak haline gelen karaborsada kullanılmış giysiler ve et satarak dürüstçe geçimlerini sağlayan iyi giyimli, saygın beyefendiler olarak ün salmışlardır. Ayrıca Haarmann, halkın haberi olmadan polise muhbirlik de yaparak gelirini katlamıştır. Halkın bilmediği başka bir şey de bu "saygın" beyefendilerin akıl almaz canavarlıklar yapmakta olduklarıdır.

Hesapta Olmayan Tutuklama

Sonraları öğrenileceği üzere Haarmann, polisin kullandığı teknikleri bildiği için bunlardan faydalanmış ve kendisini bir dedektif gibi göstererek, Hannover tren istasyonu civarındaki evsiz çocuklara sarkıntılık edip onları korkutarak kendi evine gitmeye zorlamıştır. Bazen de çocukları iş ya da kalacak yer verme vaadiyle kandırarak ölüme götürmüştür. Ancak sonunda 1924 yılında

bu tren istasyonu oyunu Haarmann'ın ayağına dolanmış, on beş yaşında bir çocukla giriştiği edepsiz bir ağız dalaşının tren garı polisinin dikkatini çekmesi Haarmann için sonun başlangıcı olmuştur. Polisin olaya müdahalesi dolayısıyla paniğe kapılan Haarmann, çocuğun sahte evraklarla seyahat etmek istediğini söyleyerek onu tutuklatmaya çalışmıştır.

Ama hedef şaşırtmaca taktiği başarısız olmuş, ikisi de sorgulanmak üzere polis merkezine götürülmüş ve burada çocuk, Haarmann'ı kendisini taciz etmekle suçlamıştır. Bu suçlama, o sıralarda nehir kıyısına vuran korkunç kalıntıların sırrını çözmeye uğraşan dedektiflerin merakını uyandırmıştır. Haarmann'ın evinde inceleme yapan polisler, sonradan sayıları gitgide artan kayıp gençlere ait olduğu ortaya çıkacak olan giysi yığınları ve eşyalar bulmuşlardır. Bu keşiflerin halk arasında ağızdan ağza yayılması, başka kanıtların da çorap söküğü gibi bulunmasını getirmiştir. Haarmann'ın kurbanlarını tren istasyonundan alıp götürdüğü ve durumdan şüphelenmeyen kişilere sattığı giysilerin başka kurbanlara ait olduğu gibi ihbarlar hızla artmıştır.

Hannover Turizm Bürosu, 2007 yılında bastırdığı bir takvimde 1 Aralık'tan 24 Aralık'taki Noel'e kadar olan günleri geriye doğru sayan kısımda yaptığı büyük bir sansasyonla gündeme gelmiştir. El çizimi bir karikatür şeklindeki bir resimde, Noel Baba çocuklara hediyeler verirken Fritz Haarmann da elinde bir baltayla bir ağacın arkasında beklemektedir. Bu tür takvimler geleneksel olarak çocuklar için hazırlandığından, halk haklı olarak tepki göstermiştir. 20.000 adetlik ilk baskının Noel'e kadar raflarda kalması beklenirken, henüz kasımın sonuna gelmeden hepsi tükenmiştir.

Korkunç Katilin Sonu

Haarmann sürekli devam eden sorgulamalar sonrasında dayanamayarak iğrenç suçlarını itiraf etmiş ve polisi şehrin çeşitli yerlerine götürerek kemik ve kafataslarını sakladığı gizli yerleri tek tek göstermiştir. Haarmann, insanın kanını donduran deliliklerini hangi yöntemlerle yaptığını, bu esnada çocukları evine nasıl götürdüğünü, onlara nasıl zorla tecavüz ettiğini ve dişlerini soluk borularına geçirerek boyunlarını nasıl kopardığını en korkunç ayrıntılarına kadar anlatmıştır. Giysileri sonradan yıkayıp satacağı için çocukları çırılçıplak soyan Haarmann, cesetlerin kafalarını koparıp parçalara ayırdığını, sonra da bunları

güzelce paketleyip domuz etiymiş gibi sattığını anlatır. Haarmann'ın karaborsada işlerinin açılmasını sağlayan giysi ve et satışlarının kaynağının, kurbanlarının kalıntıları ve giysileri olduğu gerçeği böylece korkunç bir şekilde ortaya çıkar.

"Hannover Vampiri"nin bütün ülke tarafından yakından izlenen sansasyonel duruşması sırasında Haarmann kendi savunmasını kendisi yapmış ve erkek arkadaşı Hans Grans'ı da cinayetlere ortak etmeye çalışmıştır. Jüri, Haarmann'ı tam yirmi dört erkek çocuğu öldürmekten ve Grans'ı da bir talihsiz kurbanı kandırarak Haarmann'ın ahlaksızlıklarla dolu batakhanesine götürmekten mahkûm etmiştir. Ancak ne yazık ki kurbanların mahkeme kayıtlarına geçen sayısı, Haarmann'ın beş yıl boyunca katlettiği masum insanların yalnızca küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Haarmann bu suçlarının karşılığında 1925 yılında Hannover Hapishanesi'nde, adaletin son ve güçlü bir vuruşuyla kafasını gövdesinden ayıran bir cellâdın indirdiği giyotin darbesiyle idam edilmiştir.

Fritz Haarmann'ın yanında yaşayan sevgilisi olarak Hans Grans'ın, onlarca kurbanın vahşice katledilmesinin pekâlâ farkında olduğu ve katliamlardan sonra ortalığın temizlenmesinde Haarmann'a yardım ettiği şüphesizdir. Haarmann'ın idam edilmesinden sonra Grans da bu kâbuslardan kendi payına düşen cezayı on iki yıl hapiste kalarak çekmiş, hapisten çıktıktan sonra da nerede, nasıl yaşadığı pek bilinmemiştir. Söylenenlere bakılırsa 1980'de sessiz sedasız ölüp gitmiştir.

DÜSSELDORF VAMPİRİ

Yirminci yüzyılın belgelenmiş tarihi içinde yer alan ve kelimenin tam anlamıyla kana susamışlık içeren patolojik sadist vakalardan pek azı Alman Peter Kürten'in canavarlıklarıyla boy ölçüşebilir. 1930 yılında Kürten'in yakalanması ve suçlarını itiraf etmesinden sonra bütün dünyanın şaşkınlıkla öğrendiği üzere, katil cinayetlerini tamı tamına on yedi yıl boyunca sürdürmüş; bunlardan ilki 1913 yılında Almanya'nın Köln kentinde küçük Christine Klein'ın gizemli bir şekilde öldürülmesi olmuştur. Kürten yakalanana dek bilinen tek şey, o zaman on yaşında olan zavallı Christine'in yatağında uyurken saldırıya uğradığı, boğazının kesilerek cinsel tacize uğradığıydı. Bu olay, onu öldüren adamın ardında çok açık bir kanıt bıraktığı nadir olaylardan biridir: vampir canavarın isminin baş harfleri olan "P. K." işli bir mendil.

Christine'in ölümünde şüphelenilen tek kişi, Christine'in babası Peter Klein'dan borç isteyen, ancak reddedilince onunla çok sert bir tartışma yaşayan amcası Otto olmuştu. Otto bunun intikamını alacağı yönünde tehditler savurmuş ve teorilere göre Peter'ın mendilini çalarak çocuğun ölü bedeninin üzerine kasten bırakarak tüyler ürpertici şekilde alay etmiştir. Yıllar sonra Kürten, olaydan yalnızca birkaç gün sonra yakınlardaki bir restorana gittiğini ve insanların ölen çocuk ile onun katil zanlısı hakkındaki öfke dolu konuşmalarını duyduğunu anlatmıştır. Otto'nun aleyhinde kanıt bulunmamasına rağmen apar topar mahkemeye çıkarılmış ve hüküm giymiştir. Kürten ise skandalın verdiği heyecandan ve şüphelerin Otto üzerinde yoğunlaşmasından da aldığı güçle sadistçe içgüdülerinin peşinden gitmeye devam etmiştir. Canavarın, küçük Christine'in boğazını kestikten sonra fışkıran kanları içerken de aynı heyecanı duyduğu düşünülmektedir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

"İşinin ehli" olan bütün seri katiller gibi Peter Kürten'in sapkınlıkları da pek çok filme konu olmuştur; bunların arasında Fritz Lang'ın 1931 yılında çevirdiği ve Peter Lorre'un başrol oynadığı başyapıt *M* ile Robert Hossein'in 1965 yapımı Fransız filmi *Düsseldorf Vampiri* de vardır. Fritz Haarmann'ın hikâyesi de 1973'te çevrilen Alman yapımı *Kurtların Şefkati* adlı filme konu olmuştur.

Köpek Yakalayıcı

1883'te doğan Peter Kürten, tek odalı bir barakada yoksulluk içinde büyür ve alkolik babasının annesi ve kız kardeşlerini sürekli dövüp tecavüz etmesine şahit olur. O yıllar boyunca Kürten, yakaladığı köpeklere akıl almaz işkenceler yapıp, öldürmek gibi hiçbir çocuğun bilmemesi gereken marifetleri ona öğreten manyak bir köpek yakalayıcısıyla arkadaşlık etmeye başlar ve böylece maruz kaldığı anormallikler de misliyle artar. Hastalıklı bir dostluk kuran bu ikilinin paylaştıkları, Kürten'in korkunç kaderinin ağlarını örmesine de sebep olacaktır.

Hücre Hapsi

Kürten'in anlattıklarına göre, insanların canına ilk kastedişi gençlik yıllarında Ren Nehri'nde arkadaşlarıyla birlikte yüzdüğü sırada olmuştur.

Bir tür salın üzerinde oyun oynarken Kürten çocuklardan birinin kafasını suya bastırmış ve boğulana kadar tutmuş, üstelik başka bir arkadaşı olaya müdahale etmek istediği için onu da boğmuştur. Kürten'in bundan sonraki sapkınlıkları ise koyunlara saldırarak tecavüz etmek ve onları bıçaklayıp kanlar içinde bırakarak cinsel doyuma ulaşmak olmuştur. On altı yaşında evden kaçan Kürten, ufak tefek hırsızlıklar yaparak yaşamını sürdürmüş ve irili ufaklı suçlardan tam yirmi yedi kez hapse girip çıkmıştır.

1921 yılında yine hapiste bir süre kalıp çıktıktan sonra, akıl almaz bir şekilde bir kadınla tanışıp evlenmiştir. Tabii ki zavallı kadının, kocasının eski suçlarından ve sapıklıklarından haberi yoktur. Altenburg şehrinde bir fabrikada işe giren Kürten, ticaret işiyle ciddi şekilde ilgilenmiş ve sadist dürtülerini birkaç yıl süreyle bastırabilmiştir. Ancak çift Düsseldorf'a taşındığında bu durum değişmiş ve Kürten eski karanlık düşünce ve hareketlerine geri dönmüştür. Sapık katil, Düsseldorf'un ölümcül kaderini gerçekleştirmek için mükemmel bir yer olacağını düşünmüştür.

Kuğunun Şarkısı

Takip eden dört yıl boyunca Kürten, acımasız vampir dürtülerini kontrol altında tutmaya çalışmış, ama bazı adi hırsızlık ve kundaklama suçları işlemiş, buna rağmen hiçbir zaman tutuklanmamıştır. 1929 yılında ise tamamen kendini kaybetmiş, düzinelerce kadın, erkek ve çocuğa vahşice saldırılarda bulunmuş, bazılarının cesetlerinin üzerine benzin döküp ateşe vermiştir. Ölü sayısı artmaya devam ettikçe, Düsseldorf şehri de korkuyla karışık bir öfke ve nefretle dolmuştur. Kürten, karısı evde yokken zorla evine götürdüğü Maria Budlick adlı genç bir kadına "sahip olup olamayacağını" sorduktan sonra gelişen olaylar neticesinde yakalanmıştır. Zavallı kadın bu isteğe olumlu yanıt vererek hayatını kurtarabilmiştir, zaten bunu yapabilen tek kadın da kendisi olmuştur. Son derece şaşırtıcı şekilde Kürten onu serbest bırakmıştır. Yetkililere başvurmaktan çok korkan Budlick, bir arkadaşına yazdığı mektupta olayı kurmaca bir Bayan Brückner'in başına gelmiş gibi detaylandırmış, arkadaşı da zaman geçirmeden polise haber vermiştir.

Sorgulama sonrasında Kürten, başına gelebilecek en kötü şeyin tecavüzle suçlanmak olduğunu bilmekte, ancak soruşturma derinleşirse basının "Düsseldorf Vampiri" olarak adlandırdığı adamla olan bağının da ortaya çıkmasından çekinmektedir. Kürten, kendisine yöneltilen suçların hepsini

reddetmesine rağmen, çok şaşırtıcı bir karar vermiş ve karısına her şeyi itiraf ederek onu ihbar etmesini söylemiş ve ortaya konan yüklü para ödülünü almasını sağlamaya çalışmıştır. Kürten'in karısı 1930 yılının Mayıs ayında yetkililerle görüşmüş ve sonrasında katil tutuklanmıştır. Tamı tamına yetmiş dokuz kadın, çocuk ve adamı öldürdüğünü itiraf etmiş, ama bunlardan sadece dokuzu için mahkemeye çıkarılmıştır. Kürten'in sınır tanımayan sapıklıkları bütün çıplaklığıyla gözler önüne serilmiş, kendisi işlediği cinayetlerin bugün bile hayal etmekte zorlandığımız en korkunç ayrıntılarını tek tek anlatmıştır. Şehrin parklarından birinde, geceleri girmek yasak olduğu halde uzun gece yürüyüşleri yaptığını anlatmış ve bu gezilerden birinde gölün kenarında uyumakta olan bir kuğu gördüğünü söylemiştir. Kürten, kana duyduğu şehvetin tam bir kanıtı olarak, kuğuyu yakaladığı gibi boğazını kesmiş, boynundan akıttığı kanı içmiş ve bu hareketiyle cinsel doyuma ulaşmıştır.

Dehşete düşen jüri, iki saatten az bir süre alan duruşmada Kürten'i mahkûm etmiş ve 2 Temmuz 1932'de katilin kafası giyotinle uçurulmuştur. Düsseldorf Vampiri'nin hayattaki son tüyler ürpertici dileği, kafası koparıldıktan sonra boynunun kalan kısmından fışkıran kanları duyabilmek olmuştur. Kürten'in varoluşu bile neredeyse akıl almazken, bu son isteğinin gerçekleşip gerçekleşmediği ise hepimiz için sonsuza dek gizemini koruyacaktır.

VAMPİRLER SERBEST KALIYOR

Tarih boyunca hem "gerçek" hem de "sözde" örneklerini gördüğümüz vampirlik suçlarını incelerken öğrendiğimiz üzere, kendisini vampir gibi gören bir insanın kana susamışlığını tatmin etmek için yapmayacağı şey yoktur. Bir sonraki bölümde, başka bir tür vampir canavarın derinliklerine dalacaksınız. Birçok yazarın hayal gücünün ürünü olan ve halk edebiyatındaki vampirlerin kimi zaman son derece iğrenç, kimi zaman çaresiz derecede romantik, kimi zaman ise ölümüne komik şekilde canlandırılmasıyla karşımıza çıkan karakterleri göreceksiniz.

bölüm 13

Edebiyatta Vampirler

Aynen filmlerde olduğu gibi, edebiyat dünyasında da vampirler tüm ihtişamlarıyla konu edilmiştir. En eski vampir hikâyelerinden günümüze kadar vampir edebiyatı sayısız eser vermiştir. Kan emiciler tüm türlerde, tüm şekillerde karşımıza çıkmıştır. Televizyon dizilerinden esinlenen roman dizilerine, komedilere, westernlerden gotik ve modern aşk filmlerine, hatta tarihi korku filmlerine kadar tüm türlerde eserler yazılmıştır. Bu muhteşem romanlardan herhangi birinin derinliklerine daldığınız zaman, anında başka bir yere ve zamana ışınlanmış gibi olursunuz ve tarih boyunca ortaya çıkmış en ünlü ve en romantik vampirler sizi karşılar.

GÖLGELER VE IŞIKLAR

Bölüm 3'te ilk vampir romanlarını ve çığır açan eserleri incelemiştik. Bram Stoker, John Polidori, James Malcolm Rymer ve Sheridan Le Fanu kendilerinden sonra devam eden vampir edebiyatının standartlarını belirlemişlerdir. Şimdi, günümüzün edebiyat dünyasının modern sahnesine bir göz atmanın ve "âlemin ölümsüz ve kötü çocuklarının" evrimini şekillendirmiş ve etkilemiş yazarlar hakkında bilgiler edinmenin zamanı geldi. Vampir edebiyatında verilmiş olan eserlerin sadece sayısı bile göz önüne alındığında, hangi çağda, hangi türde ya da hangi tipte olursa olsun, okurların vampirlere olan ilgisinin *asla* sönmediğinin altı önemle çizilmelidir.

ANNE RICE'IN VAMPİRLERİ

Yüzyıllardır vampir hikâyeleri kaleme alan yüz binlerce yazarın içinde; otuz yıldan uzun bir süre önce, Bram Stoker'ın *Drakula*'sından o zamana dek bilinen vampirlerden en etkilisini ortaya koyan Anne Rice'ın düzeyine yükselebilen pek az sanatçı olmuştur. Kariyeri boyunca Rice, tek tek isimleriyle bilinen bir vampir ailesinin hikâyelerini bize sunmuştur. Bunlara örnek olarak Louis, Pandora, Armand, Marius, Maharet, Merrick, Akasha ve Magnus gösterilebilir. Ancak Rice 1976'da edebiyat dünyasına geçiş yapana ve *Vampirle Görüşme* adlı başyapıtını ortaya koyana dek, dünya Lestat adlı vampirin son derece yoğun duygusal gelgitler içeren doğaüstü yaratılışından haberdar olmamıştır.

Drakula'dan beri hiçbir vampir hikâyesi, toplumları akıl, kalp ve ruh olarak bir bütün halinde etkilememiştir. Lestat'ın baştan çıkarıcı cazibesi, tehlikeli zekâsı, felsefi doğası ve iyiyle kötüyü bağdaştırmaya duyduğu büyük açlık, onu çağlar boyunca gelmiş geçmiş en özel vampirlerden biri haline getirmiştir. Drakula'dan farklı olarak Rice, başkahramanı Lestat de Lioncourt'a umutsuz bir şekilde peşine düştüğü bilgelikle anlam kazanan derin ve dizginlenemez duygular vermiştir. İsteksiz davranan çaylak öğrencisi Louis de Pointe du Lac'a gösterdiği anlayışta, Marius'un ve David Talbot'nun öğretilerinde, eski çağlardan gelen Akasha'nın yok edici güçlerinde ve *Memnoch the Devil*'da anlattığı, Tanrı ve Şeytan ile sözde karşılaşmalarında hep bu derin duyguların izleri vardır. Lestat fikrinin, hem Rice hem de kocası Stan tarafından ortaklaşa ortaya atıldığı, *Vampirle Görüşme* fikrinin ise Rice'ın bir tür kan kanserine teslim olan beş yaşındaki kızı Michelle'den esinlenmesiyle ortaya çıktığı söylenir.

Gerçek hayatta Lestat, 1780'lerde zor zamanlar geçirmeye başlayan aristokrat bir aileden gelmektedir. 1700'lerin son yıllarında Magnus tarafından bir vampir olarak dünyaya getirilen Lestat, sahip olduğu akıl almaz kibir ve giriştiği cesur işler düşünüldüğünde, modern çağın en başta gelen vampiridir.

Kurgulanışları, soyağaçları ve sahip oldukları güçlerin karmaşıklığı ve zenginliği göz önüne alınırsa Anne Rice'ın *vampir ailesi*, şüphesiz ki tarihin en saygın karakterlerini içermektedir. Rice bunların hikâyelerini *Vampir Günlükleri* olarak da bilinen şu eserlerle anlatmıştır: *Vampirle Görüşme, Vampir Lestat, Lanetliler Kraliçesi, The Tale of the Body Thief, Memnoch the Devil, The Vampire Armand, Merrick, Kan ve Altın, Blackwood Farm, Blood Canticle, Pandora* ve *Vampir Vittoria*. Bütün bunlara *Mayfair Witches* (Mayfair Cadıları) adlı çok başarılı hikâye serisini de eklemek gerekir. Aynen Stoker gibi Anne Rice da kendisinden sonra gelen vampir romanları için standartları belirlemiştir ve bütün her şey bir yana, sanatseverlerin gözünde hem Rice'ın hem de sevilen vampirlerinin daha şimdiden kelimenin tam anlamıyla *ölümsüz* olduklarını gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz.

Popüler Vampir Romanları

1970'lerin ortalarındaki en popüler vampir romanları, vampir efsanesi kavramının habercisi olmuşlar ve Anne Rice'ın *Vampirle Görüşme* adlı eseri Vampir Günlükleri'nin ilki olarak tarihteki yerini almıştır. Chelsea Quinn Yarbro, sonradan *Saint-Germain Serisi* olarak ün salacak olan hikâyelerini 1978 yılında piyasaya sürmeye başladığında, onun akıl almaz verimliliğinin ve dâhice yeteneklerinin pek az bir kısmı gözler önüne serilmişti. Yarbro'nun inanılmayacak derecede "insan gibi" olan vampir karakteri, tam otuz yıl boyunca durmadan evrim geçirmiştir ve halen Saint-Germain'in tam olarak yok olduğuna dair bir işaret yoktur.

Transilvanya Oteli'ne Hoş Geldiniz

Chelsea Quinn Yarbro'nun serisinin ilk romanı olan *Hotel Transylvania*, 17. yüzyılın Kral XIV. Louis hükümdarlığındaki Fransa'sında geçmektedir; yüzyıllardır bir vampir olan ve birçok vampirin beceremediği şekilde insaniyetini kana susamışlığının önüne koyabilen ölümsüz Saint-Germain Kontu da bu hikâyede karşımıza çıkar. Rice'ın ya da herhangi başka bir yazarın vampirlerinin tam tersine, Yarbro'nun Saint-Germain karakteri kibar, incelikli ve diğer insanların iyiliğini samimi bir şekilde düşünen biridir. "Ruhu olan bir

vampir" de diyebilirsiniz. Hem hayalet hem de ölümsüz olan bu karakter, insan yaşamının bütün zayıf noktalarını tam anlamıyla kavramıştır ve yaşayanlara son derece saygılı davranırken, insanoğlunun kendi kendine yarattığı kötülüklerden de iğrenerek uzak durmaktadır.

Korkuluk

Chelsea Quinn Yarbro'nun yarattığı vampir karakteri Saint-Germain Kontu'nu, Fransa'da 1710'dan 1784'e kadar yaşamış aynı adlı gizemli birinden ilham almıştır. Biyografik anlamda Saint-Germain Kontu hakkında çok az şey bilinir; ne yazık ki sadece kulaktan kulağa anlatılan ve yer yer birbiriyle çelişen kopuk bilgiler vardır. Bazıları Saint-Germain'in sihirli güçleri bulunduğuna ve bin yaşında olduğuna inanmaktadır.

Yarbro'nun kendi bakış açısıyla ele alındığında, ölümlülerin dünyasında yaşayan ölümsüz bir vampir kavramı genel olarak şöyle oluşturulmuştur: Diğer insanlara sonsuza dek yabancılaşma ikilemiyle karşı karşıya kalan normal bir kişi, böyle bir şeye gerçekten nasıl tepki verebilir? Yarbro'nun vampir olma durumunu anlamaya yönelik bu yaklaşımı, daha önce yazılmış vampir hikâyelerinde doğası itibariyle "uğursuz" bir dönüşüm olan vampirleşmeye bambaşka bir ışık tutmuştur. Drakula'dan, aslında halk efsanelerindeki ve romanlardaki pek çok vampirden farklı olarak Saint-Germain, "insan yaşamını aşağılamak ve hor görmek yerine el üstünde tutmaktadır." Birçok okurun beğeniyle karşıladığı bir şekilde, Yarbro'nun eserlerinde kan ve vahşetin olmaması hiç de korkulduğu gibi kuru hikâyelerle sonuçlanmamıştır. Tam tersine, bu romanlar son derece olumlu ve şiirsel etkiler yaratmıştır. Yarbro'nun bu seride yazdığı yirmi sekizinci kitap olan *A Dangerous Climate* (Tehlikeli Bir İklim) 2008 yılının Eylül ayında yayınlanmıştır.

Anne Rice'ın ve Chelsea Quinn Yarbro'nun yarattığı etkiler, insanların kan dökmekle alakalı her şeye yepyeni ve tükenmeyen bir ilgi göstermesini tetiklemiştir. Onların adımlarını takip eden kitaplardan ve yazarlardan birkaç örnek vermek gerekirse şunları sıralayabiliriz:

- *The Vampire Tapestry* – Suzy McKee Charnas (1980)
- *Fevre Dream* – George R. R. Martin (1982)
- *Vampire Junction* – S. P. Somtow (1984)
- *Those Who Hunt the Night* – Barbara Hambly (1988)

- *The Golden* – Lucius Shepard (1992)
- *Children of the Night* – Dan Simmons (1992).

Korkunun Ördüğü *Ağlar*

Korku gerilim türü romanların bir numaralı ismi Stephen King'in çok verimli ve dâhice yetenekleri, 1975 yılında basılan ikinci romanı *Salem's Lot* (Korku Ağı) ile iyice ortaya çıkmıştır. King'in, "Drakula yirminci yüzyıl Amerika'sında yeniden ortaya çıksaydı neler olurdu?" sorusunun cevapları konusunda düşündükten sonra bu romana başladığı söylenir. Sonuç olarak Maine şehrinin banliyölerinden biri olan Salem's Lot kasabasında geçen son derece ürkütücü bir hikâye ortaya çıkmıştır. Hikâye, şehre yeni gelen ve karanlık bir geçmişi olan bir evde oturmaya başlayan Kurt Barlow ile birlikte ortaya çıkan bir dizi rahatsız edici olay ve ortadan kaybolan çocuklarla ilgilidir. Çok geçmeden kasaba sakinleri birer birer vampire dönüşmeye başlarlar ve ortalık toz duman olur. Kitabın kahramanları sonunda Salem's Lot kasabasını vampir istilasına terk etmek zorunda kalırlar, ancak ayrılmadan önce Kurt Barlow'u yok etmeyi başarırlar. *Korku Ağı*, bir değil tam iki sefer (biri 1979'da diğeri de 2004'te olmak üzere) televizyon dizisi haline getirilmiş olmak gibi bir özelliğe sahiptir. King ilk başta kitabın adını "Jerusalem's Lot" olarak koymuşsa da, yayıncılar gereğinden fazla dini çağrışım yaptığını düşündükleri için eserin ismini *Salem's Lot* olarak kısaltmışlardır.

Açlığı Bastırmak

Vampir romanlarına çok ilgi çekici ve taze bir bakış açısı getiren Whitley Strieber, 1981 yılında yayınlanan *Açlık* adlı eserinde soğukkanlı vampirlerin en ölümsüz anlatımlarından birini okurlarına sunmuştur. Kan emici bir yaratık türünün son örneklerinden olan vampir Miriam Blaylock, binlerce yıldır yaşamaktadır ve kendisine âşık olan insanları hayat boyunca (ama sadece *onların* hayatı boyunca) yanında tutmak gibi bir huyu vardır (bkz. Bölüm 15). Miriam, insanları vampire dönüştürme gücüne sahip olsa da, onlara kendisininki gibi sonsuz bir hayat verme yeteneğinden yoksundur ve yaşam sürelerini yalnızca birkaç yüzyıl uzatabilmektedir (vampirlerin ölümsüz olduğu düşünülürse bu süre feci şekilde kısadır). *Açlık*'dan sonra Strieber, vampir romanı türünden uzaklaşmış ve kendisinin uzaylılarla sözde karşılaşmalarını anlattığı bilimkurgu türüne dönmüştür. Ancak *Açlık*'ın ilk yayınlanmasından

tam yirmi yıl sonra Strieber, 2001 yılında yayınlanan *The Last Vampire* (Son Vampir) ve 2002 yılında yayınlanan *Lilith's Dream: A Tale of the Vampire's Life* (Lilith'in Rüyası: Vampirin Hayat Hikâyesi) adlı romanlarla yeniden Miriam Blaylock'ın maceralarına dönüş yapmıştır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Açlık, 1983 yılında beyazperdeye aktarılmış ve Catherine Deneuve, David Bowie ve Susan Sarandon'ın oyunculuklarıyla tam bir kült klasik haline gelmiştir. Roman ile film arasında bazı farklılıklar olmasına rağmen, en çok göze çarpan farklardan biri Strieber'ın orijinal hikâyesinde Miriam Blaylock'ın yaşamını ve kötü mirasını sürdürmeye devam etmesidir (bkz. Bölüm 15).

Tarihçi

2005 yılında dünya üzerinde en çok satan kitaplardan birinin bir vampir romanı olduğunun altını çizmek gerekir. *Tarihçi* adlı bu roman Elizabeth Kostova adlı yazarın ilk romanıdır. Kostova, Bram Stoker'ın *Drakula* romanından oldukça geniş alıntılar yaparak ve onu kendi hikâyesine uyarlayarak modern çağda geçen bir macera haline getirmiştir. Öyküde, Amsterdam'da yaşayan genç bir kız, babasının kitaplığında eski zamanlardan kalma bir kitap keşfeder. Sayfalardan birindeki korkunç bir ejderha gravürü ve "Drakulya" yazısı dışında, kitabın bütün sayfaları bomboştur. Kızın bulduğu bu esrarengiz şeyle birlikte Drakula'yı keşfetmek üzere bir macera başlar ve işin içine yine Vlad Tepes karışır, üstelik bu seferki sonuçlar tam anlamıyla tüyler ürpertici olacaktır. Vlad Tepes, yalnızca vampir Drakula'ya esin veren karakter değil, ayrıca tüm vampirlerin babası sayılan kan emicinin halen yaşamakta olan kopyası olarak karşımıza çıkar.

ROMANTİK VAMPİR

Edebiyat tarihinde belki de başka hiçbir karakter, tam anlamıyla bir romantik aşk hikâyesinin konusu olmaya, doğası gereği seksi ve cazibeli olan vampir kadar uygun değildir. Romantizm söz konusu olduğunda, vampirlerin yıllık 1 milyar doları bulan aşk romanları satışlarından koca bir ısırık almaları ve yaklaşık 41 milyon okurun büyülenmiş bir şekilde bu tür romanları okumaları hiç de şaşırtıcı olmayacaktır. Aşağıda en popüler romantik vampir romanlarının kısa bir listesini bulabilir, bu türe gönül vermiş okurların hayal güçlerinden ve kalplerinden geçenler konusunda bir fikir sahibi olabilirsiniz:

- Keri Arthur tarafından yazılan Riley Jenson Guardian serisi
- Karen Chance tarafından yazılan Cassandra Palmer serisi
- Jacquelyn Frank tarafından yazılan The Nightwalker serisi
- Jeaniene Frost tarafından yazılan The Night Huntress serisi
- Colleen Gleason tarafından yazılan Gardella Vampire Chronicles
- Alexandra Ivy tarafından yazılan The Guardians of Eternity serisi
- Linda Lael Miller tarafından yazılan Forever and the Night, For All Eternity, Time Without End
- Amy Lane tarafından yazılan The Little Goddess serisi
- Kathryn Smith tarafından yazılan The Brotherhodd of Blood serisi
- Susan Squires tarafından yazılan The Companion serisi
- Lynn Viehl tarafından yazılan The Darkyn serisi.

DOĞAÜSTÜ NOSFERATU

Vampir romanı türü, 1986 yılında Jayne Ann Krentz'in *Sweet Starfire* adlı eseriyle kaçınılmaz bir değişim geçirerek edebiyattaki doğaüstü romantizm adlı alt türe dönüşür. Romantizm, bilimkurgu ve geleneksel korku türlerinin harmanlandığı bu eser, tamamen hayal ürünü uzak bir galakside geçen kan ve şehvet dolu olayları unutulmaz bir biçimde ortaya koymuştur. Bu tür romanlarda anlatılanlar, romantizm ve bilimkurgu türlerinin sınırlarını sonuna kadar zorlamış, gizemli mekânlar ve karakterlerin sahip olduğu muhteşem doğaüstü yetenekler sayesinde sınır tanımayan hikâyeler üretilmiştir.

Vampir Avcısı Anita Blake

Laurell K. Hamilton'ın yazdığı ve 1993 yılında *Suçlu Zevkler* adlı kitapla başlayan Vampir Avcısı Anita Blake serisi, piyasaya ilk çıkışından beri büyük bir hayran kitlesi edinmiştir. Başka bir paralel evrende Anita, geçimini Animators Inc. adlı bir şirkette ruh çağırıcı olarak çalışıp sağlayan bir karakterdir. Uzun zamandır ölü olan zombilerin, vampirlerin ve kurt adamların hayata döndürülmesini anlatan ve her biri insanın tüylerini diken diken eden on altı kitaplık dizinin son romanı 2008 yılında çıkan *Blood Noir* olmuştur. Serinin ilk beş kitabı boyunca Blake müzmin bir bekâr olarak kalmıştır, ancak onuncu kitaba gelindiği zaman dizginleri bırakmış ve maceralarının arasında az da olsa romantik ilişkilere yer verilmeye başlanmıştır.

Karanlık ve Ölümcül

Yirminci yüzyılın başından bu yana, doğaüstü olayları anlatan ve vampirlerden bahseden aşk romanlarında hem popülerlik hem de verilen eserlerin sayısı bakımından tam bir patlama yaşanmıştır. 1999 yılından başlayarak inanılmaz derecede başarı kazanan Carpathians (Dark) serisini yayınlayan yazar Christine Feehan, vampirleri anlatan doğaüstü aşk romanları türünün yaratıcısı sayılır. Bu romanlar, milyonlarca okuru büyüleyerek kendisine bağlamıştır. İlk kitabı *Kara Prens*'te, Feehan'ın kurguladığı Karpatlılar (eski çağlarda yaşayan ve şekil değiştirme yeteneğine sahip olan duygusuz vampirler), yaşamın anlamını ancak kendilerine bir hayat arkadaşı bulunca ve gerçek aşkı tadınca kavrayabileceklerine inanırlar. Onların maceralarının anlatıldığı yirmi kitaplık serideki bazı romanlar, son derece başarılı olmuş ve çoksatarlar listelerinde yer alarak Feehan'a birçok edebiyat ödülü kazandırmışlardır.

Güneyden Gelen Esintiler

Vampirlerle ilgili doğaüstü romanların yazarları arasında en çok saygı görenlerden biri olan Charlaine Harris, kariyerinin ilk yıllarında yazdığı iki ayrı romanda yazarlık hünerlerini geliştirmiş, sonra da karakter gelişimini bir roman dizisi şeklinde ele alan ve giderek çok popüler olmaya başlayan türe geçiş yapmayı kafasına koymuştur. Harris'in ilk atılımı 1990 yılında yazdığı ve bir kütüphane görevlisinin esrarengiz cinayetlerin peşine düşmesini anlatan Aurora Teagarden Mystery serisiyle olmuştur. Yazarın ikinci kitap dizisi ise, 1996 yılında yazdığı ve Shakespeare'in romanlarında da anlatılan gizemli günlük olayları ele aldığı seridir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Charlaine Harris'in Southern Vampire (Güneyli Vampir) romanlarının popülerliği, televizyonlarda yayınlanan *Six Feet Under* adlı dizinin yapımcısı Alan Ball'un dikkatini çekmiştir. Harris'in kitaplarının yayın haklarını elde ettikten sonra Ball, Oscar ödüllü yıldız Anna Paquin'in de Sookie Stackhouse adlı karakteri canlandırarak başrol oynadığı ve Amerikan HBO kanalında yayınlanan *True Blood* adlı diziye başlayarak yeni bir atılım yapmıştır (bkz. Bölüm 18).

2001 yılında *Gündüz Ölüsü* adlı roman ile başlayan Güneyli Vampir serisinde Sookie Stackhouse karakterini yaratan Harris, bu vampir hikâyelerinden

oldukça iyi kâr etmiştir. Serinin ilk eseri olan *Gündüz Ölüsü*, yayınlandığı yıl edebiyat dünyasında çok saygın bir organizasyon olan Anthony Awards'da, Best Paperback (En İyi Karton Kapaklı Kitap) ödülünü kazanmış ve kendisinden sonra Harris'in yazacağı tam yedi tane daha çoksatar romanın yolunu açmıştır. Harris'in anlatımıyla Sookie Stackhouse, Louisiana'nın kuzeyinde yaşayan ve telepatik güçleri olan bir garson kızdır. Bu karakterin genlerinde ve kanında "peri kızı" özellikleri barındırması, onun telepatik güçlerini ve vampirlerle kurt adamlar da dahil olmak üzere bütün uğursuz yaratıkların dikkatini kendi üzerine çekmek biçiminde ortaya çıkan talihsiz yeteneğini açıklamaya yeterli olur. Dizinin pek çok bölümü Sookie'nin çeşitli gizemli olayları çözmesine ayrılmış olmasına rağmen; yapay kanın icadıyla birlikte topluma entegre olmuş öteki dünyanın üyeleriyle kişisel ilişkilerinde yaşadığı ikilemler de geniş olarak yer almaktadır. Harris'in 2008 yılının Mayıs ayında basılan son kitabı *From Dead to Worse*, oldukça çok satmış ve bu seri bir bütün olarak kendisine büyük bir hayran kitlesi bulmuştur. İşte size Charlaine Harris'in ünlü Güneyli Vampirler serisinin tüm kitapları:

- Gündüz Ölüsü (2001)
- Şehir Ölüsü (2002)
- Kulüp Ölüsü (2003)
- Dead to the World (2004)
- Dead as a Doornail (2005)
- Definitely Dead (2006)
- All Together Dead (2007)
- From Dead to Worse (2008).

KOMİK VAMPİRLER

Vampirlerin kan emmeleriyle komedinin birlikte var olabileceğini kafanızda canlandırmak kolay olmayabilir, ama doğaüstü yaratıklar aynen bilimkurgu, aşk ve tarih türüne sızdıkları gibi, çok başarılı bazı mizah eserlerinde de kendilerine sağlam yerler edinebilmişlerdir. Timothy Massie'nin yazdığı ve nispeten yeni sayılabilecek (2008) bir eser olan *Death by the Drop*, kendine özgü mizahi içerikleri olan ve ince zekâ ürünü esprilerle dolup taşan vampir romanlarına güzel bir örnektir.

Komedi ve vampirlik kavramlarını birleştiren eserlerin tartışmasız bir numarası, Mary Janice Davidson'ın yazdığı *Ölümsüz/Kraliçe Betsy* adlı komedi

serisidir. Bu kitapların başkahramanı olan ve oldukça taşkın bir karakter sergileyen Betsy Taylor, eski bir fotomodeldir ve yakın zamanda işsiz kalmış genç bir kadın olarak kendisini hiç ummadığı bir anda bir arazi aracı tarafından biçilmiş halde bulur. Evet, tahmin edebileceğiniz gibi, bir kadın vampir olarak da hayata geri döner. Ama diğer yaşayan ölülerin sürdürdüğü hayata pek de özenmez ve "Kraliçe Betsy", ünlü tasarımcıların imzasını taşıyan ayakkabıları üst üste dağ gibi yığmak ve bir iş bulmaya çalışmak gibi oldukça sıradan olan eski yaşamını aynen devam ettirmeye kalkar. Tabii bu arada kendisi gibi düşünmeyen ve hiç de kuvvetli bir espri anlayışına sahip olmayan kötü vampirlerle de bazı karşılaşmalar yaşar. Mary Jane Davidson'ın Ölümsüz serisindeki kitaplar şunlardır:

- Ölümsüz ve Bekar (2004)
- Ölümsüz ve İşsiz (2004)
- Ölümsüz ve Çaresiz (2005)
- Ölümsüz ve İadesiz (2005)
- Undead and Unpopular (2006)
- Undead and Uneasy (2007)
- Ölümsüz ve Değersiz (2008).

YENİ YETMELER VE YAŞAYAN ÖLÜLER

Delikanlılar ve genç kızlara yönelik popüler edebiyat eserleri, 1800'lerin başlarından beri yayıncılık dünyasında tam bir patlama yaratmıştır ve en sık işlenen konulardan biri de fantezi ve korku unsurları olmuştur. Çocuklara yönelik masallar genellikle oldukça hafif konulu olsa da (örneğin *Kırmızı Başlıklı Kız* gibi), kendi zamanlarının çocuklarına biraz üzücü ve rahatsız edici gelmiş olabilirler. Örneğin Kırmızı Başlıklı Kız masalının yıllar önce ilk anlatılan hallerinde kurt, küçük kızı ve büyükannesini mideye indirdikten sonra masal biter. Bram Stoker bile, 1881 yılında yazdığı ve otoriteler tarafından kolay etkilenen çocuklar için aşırı rahatsız edici bulunan *Under the Sunset* adlı toplama eserinde masal türünü denemiştir (bkz. Bölüm 3).

Modern çağda, gençlere yönelik yazılan edebi eserlerin pek çoğunda, ana karakterler olarak gençler vardır ve ölülerin dünyasını anlatan eserlerde de buna istisna bulmak pek mümkün değildir. Önce TV dizisi olan, sonra da roman haline getirilen *Buffy: Vampir Avcısı* buna iyi bir örnek oluşturur. Valley

Girl olarak da anılan Buffy Summers, kötü güçlerin akıl almaz saldırılarına karşı koyarak maceradan maceraya koşar. Ancak gençlere yönelik vampir edebiyatı söz konusu olduğunda hiçbir eser, Stephenie Meyer'in ve onun insanı alıp götüren heyecan dolu dizisi Twilight Saga'nın (Alacakaranlık Efsanesi) eline su (ya da kutsal su) dökemez.

Diğer Tarafta Harry Potter

Anne Rice tarihteki ilk "Lanetliler Kraliçesi" olarak ün salmış olsa da, Stephenie Meyer de gençlik romanları alanında kendi çapında bir ün ve başarı elde etmiştir. Gençlere yönelik edebi eserlerdeki cinsel çağrışımlardan belirgin bir şekilde kaçınmasıyla öne çıkan Meyer, böylelikle büyüme çağındaki genç okurların hırçın tepkilerini de bertaraf etmiştir. Yazarın, yirmili yaşlarındaki genç kahraman Bella Swan'ın, karşı konulamaz şekilde anlayışlı, aşırı derecede çekici erkek arkadaşı vampir Edward Cullen ile süregelen nazlı ilişkisini anlatan kitapları, gençler arasında büyük bir popülerlik yakalamıştır.

Alacakaranlık Efsanesi'nin 2005'te, Meyer yirmi dokuz yaşındayken yayınlanan ve aynı adı taşıyan kitabında, Bella Swan babasıyla yaşamak üzere Arizona'nın güneşli Phoenix şehrinden taşınarak Washington'daki nemli ve ürkütücü Forks kasabasına gelir. Okula başladığı ilk gün, son derece yakışıklı bir çocuk ve gizli bir vampir olan Edward Cullen'ın kanını donduran bir bakışla kendisini süzdüğünü fark eder. Aklından "bakışlarla öldürmek bu olsa gerek" düşüncesi geçer. Sonradan Cullen'ın bir tehdit oluşturmadığı ortaya çıkar, yalnızca içgüdülerinin sesini dinlemiş ve kızın kokusundan çok etkilenmiştir. Takip eden üç kitap boyunca bu ikili birbirlerine fena halde âşık olur, acılarla dolu ayrılıklar yaşarlar ve defalarca kötü vampirlerin dehşet dolu saldırılarıyla yüz yüze gelirler.

Masum Kan

Meyer'in romanlarının masum doğası tesadüf eseri değildir. Mormon tarikatına bağlı ve oldukça inançlı bir anne olan Meyer'e göre, gençlere yönelik edebiyat ve sinema eserlerindeki seks, alkol ve vahşet unsurları son derece rahatsız edicidir. Bundan dolayı kendisi eserlerini, son derece büyük bir okur kitlesi oluşturan ve kendilerini yeniyetmeliğin karanlık yüzüyle özdeşleştirmeyen ya da o yüzle henüz tanışmamış gençleri (özellikle de genç kızları) düşünerek yazmaktadır. Meyer'e göre kitaplarındaki Bella karakteri iyi huylu normal bir genç kızdır, erkek arkadaşı da son derece dikkatli ve saygıda

kusur etmeyen bir çocuktur. Yazarın bu kendine özgü yaklaşımı çok olumlu tepkiler almasını sağlamış ve çok geniş bir hayran kitlesi oluşturmuştur. Alacakaranlık serisi de, Harry Potter kitaplarının sorgulanamaz üstünlüğünü sarsmaya aday gösterilmeye başlanmıştır. Stephenie Meyer'in *Alacakaranlık* serisindeki kitapları arasında *Alacakaranlık* (2005), *Yeni Ay* (2006), *Tutulma* (2007) ve *Şafak Vakti* (2008) da bulunmaktadır.

BUFFY'NİN BÜYÜK DÜNYASI

Yirminci yüzyılın vampir dünyasının tamamı düşünüldüğünde, *Buffy: Vampir Avcısı* dizisindeki harika maceralardan daha fazla gürültü koparan başka bir olay herhalde olmamıştır (bkz. Bölüm 18). 1992 yılında çevrilen aynı adlı filmden esinlenerek yapılan ve çok büyük bir başarı yakalayarak tam yedi sezon devam eden TV dizisi *Buffy*, görüntülü korku eserleri içinde en başarılı olan vampir hikâyelerinden biridir. Başta *Angel* olmak üzere bir sürü TV dizisi ve resimli ya da düzyazı roman da *Buffy*'den etkilenerek yazılmış ve piyasaya sürülmüştür. Bu eserlerin listesi neredeyse sonsuzdur ve çeşitli Buffy derlemelerinde anlatılan hikâyelerin toplam sayısı da edebiyat dünyasındaki diğer vampir kahramanların hikâyelerinden kat kat fazladır.

Korkuluk

Çocuklar için yazılmış vampir masallarının ilk örneklerinden biri, 1500'lü yıllardaki *Binbir Gece Masalları*'ndan bile daha eskidir. Hint edebiyatındaki *Baital'ın Yirmi Beş Masalı* ya da *Vikram ve Vampir* gibi hikâyeler, hayal ürünü Kral Vikram'ın bilgelikleriyle kurnaz vampir Baital'ı karşı karşıya getiren ve bir dizi sözlü tartışmadan oluşan dinsel temalı masallardır. Son derece zeki konuşmalar sonucunda vampir ve kral fikir birliğine varırlar.

Buffy hikâyelerine katkıda bulunan ünlü roman yazarları arasında Rebecca Moesta, Mel Odom, Yvonne Navarro, Nancy Holder ve Scott Ciencin de vardır. Bu yazarlardan pek çoğu, *Jurassic Park, Charmed, Yıldız Savaşları, Savaş Yıldızı Galactica* ve *Godzilla* gibi ünlü sinema klasiklerinin roman haline getirilmesine katkıda bulunmuşlar, bunun yanında kendi eserlerini de üretmişlerdir. *Buffy*'ye katkıda bulunanlar arasında, çok verimli bir yazar olan Christopher Golden öne çıkmaktadır. Golden, yazdığı *Shadow Saga* adlı vampir romanlarıyla çok güçlü bir devam serisi yaratmıştır. Bu hikâyelerde vampir Peter Octavian ile onun

soyundan gelen, "baş kaldıranlar" olarak bilinen ve insanlarla kanlı bıçaklı olmaya zorlanan bir türün başından geçenler anlatılmıştır.

Kalp Atışı Devam Ediyor

Gençlere yönelik edebiyat eserlerine olan ilginin yoğunluğu, yayıncılık dünyasında bir fenomen halini almıştır ve yakın gelecekte suların durulacağına dair hiçbir işaret de yoktur. Bu doğaüstü hikâyelerin bu kadar büyük ilgi uyandırmasının sebeplerinden biri de belki günlük normal olayları anlatmaları ve bunların içine vampir karakterler yerleştirmeleridir. Yeni ve gittikçe daha da gelişen konularla birlikte doğaüstü yaratıkların farklı özelliklerini de incelemeye dalan eserler sayesinde, zombilerin, kurt adamların, perilerin ve hayaletlerin şimdiye kadar hiç yapılmamış şekilde canlandırılmaları mümkün olabilmiştir. Ancak bütün bunların yanında, vampirlerin normal dışı olguların en önde gelenlerinden olduklarına şüphe yoktur; bunun sebebi yalnızca doğuştan seksi olmaları değil, aynı zamanda *ölümüne* seksi olmaları da olabilir.

Gençlere yönelik vampir romanı pazarında uzun zamandır hâkimiyetini sürdüren birçok eser bulunur ve bunların her birinin kendine göre coşkulu hayranları vardır. En popüler olanlarından bazıları şunlardır:

- Heather Brewer'ın yazdığı The Chronicles of Vladimir serisi
- Rachel Caine'in yazdığı The Morganville Vampires serisi
- P. C. Cast'in yazdığı The House of Night serisi
- Melissa De La Cruz'un yazdığı The Blue Bloods serisi
- Richelle Mead'in yazdığı The Vampire Academy serisi
- Ellen Schreiber'ın yazdığı The Vampire Kisses serisi
- Darren Shan'in yazdığı *The Cirque du Freak* serisi
- Lisa Jane Smith'in yazdığı *The Night World* serisi
- Lisa Jane Smith'in yazdığı *The Vampire Diaries* serisi.

Doğaüstü Hikâyelerin Bolluğu

Bir sonraki bölümde, sinema dünyasında vampirleri inceleyeceğimiz kocaman bir arenanın kapılarını açacağız. Sinema tarihi açısından bakıldığı zaman, vampirler neredeyse sinemanın kendisi kadar eskidirler. Sessiz film

döneminde başlayan vampir sineması, günümüzde de kalplerimizde ve boyunlarımızda "iz bırakmaya" devam etmektedir. İncelememize, sinemadaki vampirlerin bize "vampir" denen şeyi ve onun neler yapabileceğini kanlı canlı bir şekilde ilk kez gösterdikleri günlerden başlayacağız. Sinema tarihi boyunca ortaya konan eserler, vampir hikâyelerini kökünden değiştirmiştir.

bölüm 14

Sinemada Vampirlerin Doğuşu

Drakula ve benzeri yaratıkların en çok popülerlik kazandığı ortam, şüphesiz ki sinema olmuştur. Bu başarı kısmen, 1920'lerin sahne oyunu *Drakula*'nın 1922'de yapılmış sessiz film uyarlaması *Nosferatu*'dan kaynaklanmaktadır. Bu miras, Hammer Films ve onun klasik korku sinemasında kurduğu inanılmaz derecede sağlam temellerle sürmüştür. Bu bölümde Drakula'nın sinema tabutunu ilk kez aralıyor ve böylece beyazperde tarihinin en cazibeli, en tehlikeli ve en popüler karakterlerinden birini ortaya çıkarıyoruz.

Sinema Perdesindeki Kan Emiciler

Sinema endüstrisinin, yüz yıldan uzun bir süre önce ortaya çıkmasından bu güne, imkân tanıdığı sonsuz çeşitlilikte yeni hikâyeler sayesinde kalplerimize ve zihinlerimize yeni ufuklar açtığı, bizi bilmediğimiz diyarlara götürdüğü ve sonuç olarak hepimize farklı eğlenceler sağladığı şüphesizdir. Her bir film türü (dram, aşk, western, gerilim, korku, komedi, macera, aksiyon ya da bilimkurgu) ve bu türlerin akla gelebilecek tüm karışımları, hemen her tip izleyiciye hitap etmektedir. İzleyicilerin filmlerden beklentileri sadece kahkahalarla gülmek ya da biraz hüzünlenmek olabileceği gibi, tırnaklarını kemirecek kadar heyecanlanmak ya da tarihi konularda bilgilenmek de olabilir. Ancak, diğerlerinden tamamen ayrı duran bir tür vardır ve yıllardır bu türde verilen eserlerin tek bir ortak dayanak noktası vardır: korku.

Korku filmlerinin; insan olarak bizi şok eden, sürünen, çığlık atan, uluyan, ısıran, yok olan, uçan, değişim geçiren ve genel deyimiyle hareketleriyle ödümüzü patlatan her şeye duyduğumuz doğal merakımızın üzerine kurulmuş çok çeşitli hikâyelerden oluşan zengin bir tarihi vardır. Korku filmi sektörünün en dâhiyane keşfi, her yaştan ve nesilden izleyicilerin gecenin karanlığında aniden ortaya çıkan şeylere olan saplantılarının asla geçmeyeceğinin anlaşılması olmuştur. Yine de, mitolojik efsaneleri ve canavarları konu etme olasılıklarını hesaba katarsak, edebiyattan ve gerçek hayattaki olaylardan doğmuş diğer tüm türlerde olduğu gibi, biraz yaratıcılıkla (ve günümüzdeki filmleri düşünürsek biraz da bilgisayar teknolojisinin yardımıyla) tamamen gerçeküstü, sersemletici ve dehşete düşürücü yapıtlar ortaya konabilir.

Bölüm 1'de belirtildiği gibi, vampirleri anlamak için öncelikle onların halk edebiyatında ortaya çıkışları anlaşılmalı, Bram Stoker'ın anlattığı Drakula hikâyesi incelenmeli ve vampirlerin sinema dünyasındaki evrimine de göz atılmalıdır. 1800'lerin sonundan itibaren çok geniş izleyici kitlelerine ulaşan bir kanal olarak, vampir filmlerinde pek çok betimleme ve genetik eğilimlerle ilgili konular vardır. Frankenstein, Mumya, Kurt Adam ve kara gölün canavarı gibi efsanevi karakterlerin korku sineması türünü yaratıp geliştirdikleri inkâr edilemez bir gerçek olsa bile, yalnızca vampirler yıllardır süregelen başarılarıyla beyazperdede gerçekten ölümsüz olduklarını kanıtlamışlardır.

Drakula'yı ilk kez beyazperdeye taşıyan film yapımcıları, kendi türüne özgü karakterlerin hepsinde geçerli olduğu gibi, bir vampirin hikâyesinin de belli bir çağ boyunca toplumlarda olup bitenleri (hem açıkça hem de

bilinçaltına yapılan göndermelerle) yansıtma özelliğine sahip olacağı fikrini iyice yerleştirmişlerdir. Buna rağmen, Drakula'nın kendisine bağlı izleyiciler üzerinde yarattığı sersemletici etki de hâlâ sürmektedir. 1950'ler, 1960'lar ve 1970'lerin ortaları boyunca İngiltere kökenli Hammer Films adlı şirket, bütün yatırımlarını vampir filmleri üzerine kurmuştur.

Daha da önemlisi, üstelik pek bilinmeyen bir gerçek de, 1920'lerde Hamilton Deane tarafından Drakula için yazılan ve sonradan John L. Balderston tarafından tekrar düzenlenen sahne oyunlarının, sinema vampirlerinin çoğunun günümüzde bile sergiledikleri bazı tipik özellikleri pekiştirmiş olmaları bakımından çok önemli olduklarıdır. Bunu da belirttikten sonra vampirlerin ölümcül mirasını, kitlelere ilk kez sunuluşundan itibaren incelemeye geçebiliriz. Drakula'nın, kanıyla bulaştırdığı hastalığı bütün dünyaya yayma isteğine bazen gizliden gizliye, bazen de açıkça gösterdiği eğilimi düşünürsek, eğer gerçekten yaşamış olsaydı kendisinin de kitlelere yayılmaktan çok gurur duyacağı kesindir.

Sessiz Ama Ölümcül

Vampir mirasının büyük bir bölümünün, filmler ve sayıları giderek artan edebi eserler sayesinde günümüze aktarıldığı tartışmasız bir gerçektir. İşin aslına bakarsanız, başka hiçbir roman, Bram Stoker'ın 1897'de yayınladığı ve geçtiğimiz yüzyıl boyunca milyonlarca adet satan, hem edebiyat hem de tiyatro alanlarında birçok eserin çıkış noktası olmuş başyapıtı *Drakula* kadar yankı uyandırmamıştır. Ancak *Drakula*'nın en geniş popülerliği yakalaması, sinema sayesinde olmuştur ve bu film, tarihteki diğer tüm edebiyat dallarından daha fazla başarı yakalayan filmler için de itici güç olmuştur. Ne üzücüdür ki bu başarının kaçınılmaz derecede trajik bir yanı vardır, çünkü Stoker sinemadaki efsanevi yapıtlarının değerini tam olarak göremeden oldukça fakir bir şekilde ölmüştür. 1912'de ölmesinden kısa bir süre sonra, sessiz film dönemlerinde bu romandan etkilenmeler görülmeye başlanmıştır (bkz. Bölüm 3).

Sinemanın sessiz film dönemi, eğlence ve teknoloji çağında çığır açan bir sürecin başlangıcını haber vermekle kalmamış, aynı zamanda vampirlerin ilk kez görsel olarak izleyiciye sunulduğu bir giriş dönemi de olmuştur. Bu filmler, kelimenin tam anlamıyla "söz gümüşse sükût altındır" atasözünü doğrular niteliktedir. Thomas Edison'un 1903 yapımı *Büyük Tren Soygunu* adlı filmi belki de sessiz filmlerin en eskisi ve en çok bilinenidir. Bu dönemde vampirlerle ilgili

bazı sessiz filmlerin yapıldığı pek bilinmez; bunlardan ilki 1896 yapımı Fransız filmi *Le manoir du diable*, yani Şeytanın Şatosu'dur. Bu film sinema tarihinde ilk vampir filmi olarak kabul edilir (bkz. Bölüm 16). Bundan sonra pek çok sessiz film yapılmış olmasına rağmen, sessiz sinemanın altın çağında, vampir meraklıları arasındaki olağanüstü popülerliği ile diğerlerinden ayrılan tek bir başyapıt vardır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Birçok kişi Alice Guy-Blaché ismini duymamıştır, ancak onun bir film yapımcısı olarak öncü ve yaratıcı yaklaşımı efsaneleşmiştir. 1894 yılında başlayan ve yirmi beş yıldan fazla süren kariyeri boyunca Guy-Blaché, 700'den fazla film senaryosu yazmış ve yönetmiştir. Birçok kişi tarafından film endüstrisindeki ilk kadın yönetmen olarak tanımlanır. 1910 yılında kocası ve üçüncü bir kişiyle birlikte Solax adlı şirketi kuran Guy-Blaché, böylelikle çağının en büyük prodüksiyon firmalarından birinin temelini atmıştır. 1915 yılında Olga Petrova ve William Steele ile *The Vampire*'ın yönetmenliğini yapmıştır. 1922 yılında ise Fransa'ya dönmüş ve çok geçmeden ölüp gitmiştir. Ancak geride bıraktığı eserler, film yapımcılığı tarihine altın harflerle yazılmış katkılar olarak kalmıştır.

NOSFERATU: BREMEN'İN BELASI

Tarihte en çok bilinen ve saygı gören vampir filmlerinden biri, aynı zamanda zamanın acımasız sayfalarında kaybolup gitmeye karşı direnebilen ender sessiz filmlerdendir. 1922 yılında Almanya'da yapılmış ve piyasaya çıkmış olan *Nosferatu: eine Symphonie des Grauens* (Nosferatu: Korkunun Senfonisi) filminden bahsediyoruz. Ancak bu film genellikle tek kelimeyle, yani *Nosferatu* olarak bilinir. Ünlü Alman yönetmen Friedrich Wilhelm (F. W.) Murnau tarafından yönetilen ve senaryosu Henrik Galeen tarafından yazılan *Nosferatu*, dışavurumcu bir filmdir (yani yönetmeni özel efektleri gereğinden fazla kullanmıştır), böyle olduğu için de o dönemde insanlara son derece ürkütücü gelmiş, hatta günümüze kadar da bu özelliğini koruyabilmiştir.

Bu film Stoker'ın *Drakula*'sının yasadışı bir uyarlaması sayılır; karakterleri ve mekânı değiştirilmiş, hikâyenin geçtiği yer olarak Transilvanya değil Almanya'nın Bremen şehri seçilmiştir. Ama filmi izleyen herkesin hemen fark edeceği gibi, yeteri kadar değiştirilmemiştir. Örneğin karakterlerin isimleri gelişigüzel

(ve pek de becerikli olmayan bir şekilde) değiştirilmiştir ve Jonathan Harker, William Hutter olmuş, Mina Murray, Ellen Hutter şeklinde sunulmuş, Renfield, Knock olarak karşımıza çıkmış ve Drakula ise Kont Graf Orlock (bazen Orlok da yazılır) haline dönüşmüştür. Bu taktik, telif haklarının çiğnenmesinin önüne geçme çabasıyla yapılmış, ancak yine de Stoker'ın dul karısı Florence'ın bir hukuk savaşına girişmesini engellemeye yeterli olamamıştır. Florence, British Incorporated Society of Authors (İngiltere Birleşik Yazarlar Topluluğu) adlı kuruluşun da yardımıyla açtığı davayı kazanmış ve 1925 yılında filmin tüm negatifleri ve kopyaları yakılmıştır. Görünen o ki birkaç kopya bu "katliamdan" kurtulmayı başarmış ve 1929 yılında Amerika'da piyasaya sürülmüştür. (Filmin hem piyasaya çıkan ilk versiyonunda hem de daha sonrakilerde, karakterlerin isimleri Stoker'ın orijinal karakterleri olacak şekilde değiştirilmiştir.) Bu gelişmelerden sonra, 1970'lerin başlarına kadar pek ortalıkta görünmeyen *Nosferatu*, bu tarihten günümüze kadar olan süreçte kült bir film statüsüne erişmiştir.

VAMPİR ISIRIĞI

Nosferatu terimi sözcük olarak eski Slav dillerindeki *nosufuratu* kelimesinden türemiştir; ancak asıl olarak Yunanca'daki *nosophoros* sözcüğünden gelmektedir ve anlamı "veba taşıyıcı"dır. *Nosferatu*'nun bir vampir olduğu konusundaki karmaşa, 1888'de Emily Gerard tarafından yazılan ve Transilvanya halk efsanelerini de içeren gezi yazılarından kaynaklanmaktadır. *The Land Beyond the Forest* (Ormanın Ötesindeki Topraklar) adlı bu eserin, Bram Stoker tarafından *Drakula* için araştırma yaparken kullanıldığı bilinmektedir (bkz. Bölüm 6). Aslında Stoker bu terimi vampir ile eşanlamlı olarak kullanmıştır, ama gerçekte "veba taşıyıcı" daha doğrudur, çünkü halk edebiyatına göre vampirler bazen vebanın sebebi olmakla suçlanmışlardır (bkz. Bölüm 7).

Korkunç ve Çirkin

Sessiz filmlere özgü ani olayları ve dış ortam çekimlerini bir kenara bırakırsak, *Nosferatu*'yu bu denli unutulmaz kılan şey açık farkla Kont Orlock karakteridir. Filmde bu karakteri Alman oyuncu Max Schreck canlandırmıştır. (Olaya daha da başka bir boyut getirecek bir detay ise "schreck" kelimesinin Almanca'da "korku" anlamına gelmesidir.) Gelecekteki filmlerde karşımıza çıkacak olan hoş tavırlı, güler yüzlü, uzun paltolu Drakula'nın tersine, Kont Orlock halk edebiyatındaki iğrenç vampirlere daha çok benzemektedir.

Gerçekten de son derece çirkin biri olarak kurgulanmış (bundan da büyük ölçüde filmin sanat yönetmeni Albin Grau sorumludur) olan Kont Orlock'ın görüntüsü neredeyse bir sıçanı andırır. Uzun pençe gibi parmakları, kel bir kafası, çökük bir yüzü, sivri kulakları, kemirgenlerinkini andıran aşırı derecede uzun ön dişleri ve etrafında dolaşan yüzlerce fareden oluşan bir ordusu vardır. Kont Orlock, klasik aristokrat vampir ile özdeşleştirilen özelliklerden hiçbirini taşımaz. Örneğin Orlock'ın İngiliz kökenli danışmanı Thomas Hutter bir bıçakla yanlışlıkla parmağını kestiği zaman Orlock hemen harekete geçer ve Hutter'ın yarasını yalayarak kanını emer. Bu an, Orlock'ın hayvani dürtülerinin açıkça belli olduğu anlardan biridir. Tek tük birkaç istisnayı saymazsak, inandıkları ve uzak durdukları şeyler ne olursa olsun, beyazperdede gelmiş geçmiş bütün vampirler kötü yaratılmıştır ve bu gerçek, *Nosferatu*'da tüm çıplaklığıyla görünür.

Onurlu Bir Ölüm

Nosferatu, pek çok bakımdan kayda değerdir. Bunların en önemlilerinden biri de köylülerin Kont Orlock'tan korkularıyla ve vebanın yayılmasıyla birlikte üstü kapalı bir "vücut sıvıları alışverişi" şeklinde temsil edilen cinsellik çağrışımlarıdır. Bu kavram, takip eden yıllarda pek çok korku ve bilimkurgu filminde işlenmiş ve vampirlerle ilgili halk edebiyatında sıkça geçmiştir (bkz. Bölüm 2). Kont Orlock, ücra bir köşedeki harap bir Transilvanya şatosunda kapalı kalmış aşağılık bir yaratık olarak, aynı zamanda toplumun ezilmiş kesimini de temsil etmektedir. Sonunda Bremen'e gider ve travma geçirmiş Hutter ve onun sinir küpü şeklinde dolaşan uyurgezer karısı Ellen ile aynı caddede bir ev tutar. Bu ev tutma hikâyesinin arkasında Hutter'ın patronu Knock (yani Renfield) vardır. Knock, Orlock'ın büyüsü altındadır ve bütün film boyunca, birkaç kasa enerji içeceği içip kafein patlaması yaşayan deli bir adam gibi oradan oraya koşturup durur.

Film setlerinden çıkarak stüdyo dışında (hem açık havada hem de otantik iç mekânlarda) çekim yapma tercihi, *Nosferatu*'ya kendine özgü bir gerçeklik katar. Ancak prodüksiyon kalitesinin düşük olmasından kaynaklanan bazı komik sahneleri de vardır. Orlock, Bremen'e gelip kendine yerleşecek yeni bir yer ararken, film garip bir şekilde hızlanır ve neredeyse *Keystone Kops* tarzı bir komediye dönüşür. Filmin zirveye ulaştığı anda olanlar ise daha da ilginçtir. *Vampirler Kitabı*'nı okuyan Ellen, sevgili kocasını kurtarmak ve Orlock'ı yok etmek için ne yapması gerektiğini öğrenir. Vampiri yatak odasına çekerek tuzağa düşüren

Ellen, kendisini kanlı bir kurban şeklinde yem olarak vampire sunar ve böylece onu meşgul edip günün ağarmasını sağlamayı planlar. Bekleneceği üzere, başarılı olur ve güneş doğup pencereden içeri sızdığı zaman Orlock toz haline gelir ve yok olup gider. Bütün kanı çekilen Ellen ise Hutter'a son bir kez sarılır ve ölür. Drakula'nın kadın kurbanlarının çoğunun vampirin ölümünden sonra insan olarak hayata geri döndükleri düşünüldüğü zaman, Ellen'ın kahramanca ve fedakâr şekilde ölmesi çok şık bir bitiş olmuştur.

Sahne Senin Drakula!

Birçok kişi, Bram Stoker'ın ünlü romanı *Drakula*'nın basıldıktan çok kısa bir süre sonra ilk uyarlamasının tiyatro sahnelerine taşındığını bilmez. Eseri uyarlayan da Stoker'dan başkası değildir, ancak ne yazık ki bu tiyatro eseri başarılı olmaz. Bunun sebeplerinden biri de o dönemde romanın atmosferini sahneye yansıtmanın hiç de kolay olmamasıdır. Prodüksiyon o kadar kötüdür ki, Stoker'ın yakın arkadaşı Henry Irving'in bile eseri çevresine tavsiye edemediği söylenir (bkz. Bölüm 3). Kendisi de bir tiyatro yapımcısı, oyun yazarı ve oyuncu olan Hamilton Deane, bu zorlu projeye el atmaya karar verdikten sonra *Drakula* ilk maddi başarısını nihayet yakalamıştır.

1924 yılında Florence Stoker'ın da izniyle Deane, *Drakula*'nın tiyatro uyarlamasını İngiltere'nin Derby şehrindeki Büyük Salon'da sahnelemiştir. Oyunda Kont Drakula rolünde Edmund Blake ve Dr. Van Helsing rolünde de Deane'in kendisi oynamıştır. Zamanın eleştirmenleri eser hakkında pek nazik yorumlar yapmış olmasalar da bunun pek bir önemi yoktur. Seyirciler oyunu beğenmiştir, Florence Stoker da öyle... Drakula'nın tiyatro sahnesindeki bu ilk çıkışının önemi, onun soylu bir aileden gelen düzgün bir beyefendi (ve kurbanlarıyla etkileşime girmek için gerekli olan dünyevi özelliklere pekâlâ sahip olan normal bir kişi) şekline ilk kez dönüşmesinden kaynaklanmaktadır. Tiyatrodaki karakter, *Drakula* romanının ikinci bölümünde Jonathan Harker'ın aşağıdaki gibi tasvir ettiği canavardan bir hayli farklıdır:

> **"Suratı çok güçlü bir şekilde kartalı andırıyordu, kemerli ince bir burnu ve belirgin şekilde yuvarlak olan burun delikleri vardı. Şakaklarındaki saçlar çok seyrelmişti ama geri kalan yerlerde gayet gürdü. Kaşları son derece büyüktü, burnunun üzerinde neredeyse birleşiyordu. Saçları çok gür ve kıvırcıktı, yer yer birbirine dolaşıyordu. Kalın bıyıklarının**

altından görebildiğim kadarıyla ağzı hareketsiz ve zalim görünüyordu; dişleri bembeyaz ve keskindi. Bunlar dudaklarının üzerinden dışarı sarkmaktaydı, dudaklarının kırmızılığı onun yaşındaki bir adam için inanılmayacak derecede canlı ve parlaktı. Kulakları çok solgun ve uçları sivriydi. Çenesi düz ama hatları belirgin, yanakları ise ince olmalarına rağmen oldukça sıkıydı. Genel olarak bakıldığında yüzünde normalin çok ötesinde bir solukluk göze çarpıyordu."

Deane eserini, 1927 yılında Londra'da sahneler (bu sefer başrolde Raymond Huntley oynamaktadır) ve yine eleştirmenler tarafından küçümsense de seyirci tarafından beğeni toplar ve oyun beş aydan uzun bir süre kapalı gişe oynar. İşte tam bu sırada Amerikalı tiyatro yapımcısı Horace Liveright, *Drakula*'yı Broadway'e taşımak amacıyla eserin yayın haklarını satın alır. Liveright, Deane'in uyarlamasını biraz daha elden geçirip eklemeler yapmak üzere Amerikalı gazeteci John L. Balderston ile anlaşır. Balderston kendi yazdığı versiyonda bazı ufak değişiklikler yapar; örneğin Mina ve Lucy karakterlerini birleştirir, hatta Lucy'yi Dr. Seward'ın kızı olarak kurgular. Eser, 1927 yılının Ekim ayında New York'taki Fulton Sahnesi'nde ilk kez oynanır. Bu sefer sahnede yıldız olarak Bela Lugosi adında pek ünlü olmayan Macar bir oyuncu vardır. Kendisi, bildiğiniz gibi, kariyerinin devamında 1931 yılında Tod Browning'in çekeceği sinema filminde oynayacaktır.

Korkuluk

Söylenenlere göre Bela Lugosi, *Drakula*'nın film versiyonunda oynamayı kafasına öylesine koymuştur ki, yayın haklarının satılmasıyla ilgili olarak Florence Stoker ile Universal Stüdyoları arasında aracılık yapmıştır. Universal Stüdyoları hakları aldıktan sonra, film için başka bazı aktörleri tutmuş ve Bela Lugosi bundan son derece kaygılanmıştır. Yönetmen Tod Browning işi aldığı zaman Universal'ın arzusu, başrolü Lon Chaney'nin kabul etmesi olmuştur ancak Chaney 1930 yılında ölmüş ve sonrasında Lugosi çok düşük sayılabilecek bir ücretle Kont rolünü üstlenmiştir. Yedi hafta süren çekimlerde haftalık 500 dolar gibi son derece az bir ücret aldığı bilinmektedir.

Deane ve Balderston'ın, *Drakula* üzerinde yaptıkları değişiklikler hakkındaki en önemli unsur, hem Kont'un fiziksel özellikleri hem de Stoker'ın hikâyesinde ve karakterlerinde yapılan oynamalarla (başta 1931 yılında Lugosi'nin oynadığı

Drakula olmak üzere) ileride üretilecek olan pek çok başarılı sinema eserinin önünün açılmış olmasıdır (bkz. Bölüm 15 ve 16). Sadece Drakula'nın kültürlü, evcimen bir insan şekline bürünebilen doğaüstü güçlere sahip bir canavar olması fikri bile tek başına düşünüldüğünde, onun açıktan açığa kana susamış iğrenç bir vampir olmasından çok daha ürkütücüdür. Sonuç olarak beyazperdede yıllar boyunca milyonlarca seyircinin izlediği ve günümüzde bildiğimiz anlamıyla vampirlerin ortaya çıkışı, Deane ve Balderston'ın yaratıcı düzenlemeleriyle olmuştur.

1930 ve 1940'larda korku filmleri alanında Universal Stüdyoları'nın belirgin bir üstünlüğü olmuştur. Bu süreç 1931 yılında Lugosi'nin *Drakula*'sıyla başlamış, *Drakula'nın Kızı*, *Drakula'nın Oğlu*, *Frankenstein'ın Evi* ve *Drakula'nın Evi* gibi filmlerle devam etmiştir. Ancak 1950'lerin sonuna gelindiği zaman, vampir filmleri gotik unsurlarla yeniden düzenlenmiş bir şekilde tekrar çevrilir ve bu alandaki tek isim de Hammer Films olur.

Hammer Tarzı Korku

Korku filmlerinin, özellikle de vampir filmlerinin tarih boyunca geçirdiği evrimin tadını tam anlamıyla çıkarabilmek için, İngiliz Hammer Films firmasının yayınladığı başarılı filmlerin incelenmesi önemlidir. Bu film şirketinin korku dünyasına katkıları, hayranları arasında efsanevi bir yere sahiptir. Her şey 1913 yılında Enrique Carreras'ın İngiltere'nin Hammersmith şehrinde ardı ardına birkaç sinemayı satın almaya başlamasıyla tetiklenir. Üç yıl kadar sonra Carreras, William Hind ile ortaklık yapar ve 1934 yılında Hammer Productions adlı film şirketini, bundan bir yıl sonra da Exclusive Films Ltd. adlı dağıtım şirketini kurarlar. Hiç zaman kaybetmeden filmler çekmeye başlarlar, ama İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle birlikte çalışmaları kesintiye uğrar. 1945 yılına kadar prodüksiyonlarının dağıtımını Exclusive üzerinden yapamazlar. İki yıl kadar sonra Hammer tekrar çalışmaya başlar ve 1949 yılına gelindiği zaman Hammer Film Productions Limited adını alır.

1957 yılında yönetmen Terence Fisher'ın, *Frankenstein'ın Laneti* adlı filmini yayınlayan Hammer Films, bu filmle tam bir dönüm noktası yakalamıştır. Mary Shelley'nin romanı *Frankenstein* üzerine kurulu olan bu filmde Frankenstein Baronu rolünde Peter Cushing, canavarın kendisi rolünde de Christopher Lee oynamaktadır. Bir yıl sonra aynı üçlü tekrar bir araya gelerek *Drakula'nın Dehşeti*

adlı filmi yaparlar. Bu film, tam da Hammer Films'in zamanının en saygın korku filmi prodüksiyonu şirketi olarak tahtını güçlendirmesi için gerekli olan adımdır. Her iki film de büyük başarı yakalamış ve pek çok başka devam filmi ve roman için başlangıç noktası olmuştur. Özellikle *Drakula'nın Dehşeti* filminin, yapım masraflarının tam sekiz katı kâr getirdiği söylenmektedir. Daha da iyisi, hem *Horror* hem de ondan sonra yapılan tüm Hammer filmlerinin renkli olmasıdır; filmdeki mekânlar ve tabii ki kanın renkli olarak izleyiciye sunulması başarıyı getirmiştir. Film aynı zamanda yönetmen Fisher ile yazar Jimmy Sangster'ın ortak çalışması olması ve korku filmleri tarihinin tartışmasız en efsanevi ikilisi olan Christopher Lee ve Peter Cushing'in performanslarını barındırması yönünden de kritik önem taşır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1940'ların ortalarından sonlarına kadar Hammer Films, aralarında *Dick Barton Special Agent* (Özel Ajan Dick Barton) filminin de bulunduğu pek çok yapıma imza atmış ve büyümesine 1950'lerde de devam etmiştir. 1955 yılında *The Quartermass Xperiment (The Creeping Unknown* adıyla da bilinir) büyük ekrana uyarlanır ve aynı adı taşıyan İngiliz bilimkurgu TV dizisi ile birlikte büyük bir popülerlik yakalar. Hammer Films bu yapımla bilimkurgu-korku filmleri dünyasına adım atmıştır.

Nefes Nefese Korku

Hammer Films için 1960'lı yıllar son derece ilginç geçecektir. Hammer Films yapımı vampir filmleri arasında 1960 tarihli *Drakula'nın Gelinleri* adlı film en popüler olanlarından biri olmasına rağmen, izleyiciye Baron Meinster (David Peel tarafından canlandırılır) adlı genç ve sarışın bir vampir sunmak gibi cesur bir atılım yapan bu filmin aldığı eleştiriler muhteliftir. Christopher Lee'nin uzun boylu, esmer ve tehlikeli karakterinin bulunmadığı bir Drakula filminin şüphesiz bir risk olduğu çok açıktır, ancak genç ve yakışıklı görünümüne rağmen David Peel, hem seyircilerden hem de eleştirmenlerden çok değişik eleştiriler almıştır. İnsanlar onu ya çok sevmiş ya da hiç beğenmemişlerdir.

Drakula'nın Gelinleri'nden sonra üç önemli vampir filmi daha yapılmıştır. Bunlar, Hammer'ın ilk kadın vampiri Noel Willman'ın görüldüğü 1964 yapımı *Vampirin Öpücüğü*, 1966 yapımı *Drakula: Karanlığın Prensi* ve 1968 yapımı *Drakula Mezarından Kalktı*'dır. Uzun bir aradan sonra *Karanlıklar Prensi* filmiyle Christopher Lee, kendisinin meşhur ettiği karakteri yeniden canlandırmıştır. Bu yıllar boyunca

ünlü vampiri canlandırmaktan kasıtlı olarak kaçınan Lee, böylece sürekli olarak aynı tip rolleri oynayan bir oyuncu olmanın da önüne geçmiştir. Filmde oynadığı karakter dolayısıyla pek konuşmayan, daha çok tıslama türü sesler çıkaran Lee, tekrar yönetmen Terence Fisher ve yazar Jimmy Sangster ile işbirliği yapmış ve senaryo gereği şatosuna yolu düşen iki çifte cehennemi yaşatmıştır. Filmin final sahnesinde de buzlu sulara gömülerek bu dünyaya veda etmiştir.

Bir Drakula filminin bittiği yerden konuyu alıp başka bir filmin başlangıcında kullanma taktiğinin bilinçli olarak kullanıldığı serinin *Drakula Mezarından Kalktı* adlı filminde, Christopher Lee'nin oynadığı vampir, bir rahibin suya düşmesi ve vücudundan yayılan kanın kara şeytanı hayata döndürmesi suretiyle istenmeden canlandırılır. Terence Fisher'ın yönetmenlik yapmadığı *Risen*, daha önceki Lee filmlerinde görülen kendine özgü romantik havayı kaybetmiş, daha çok aksiyon sahnelerine yer verilen bir film olup çıkmıştır.

Tabuttaki Çivi

Çok tartışmalı bir konu olmasına rağmen, Hammer Film'in Drakula yapımlarındaki üstün başarısının sebeplerinden biri de, bu filmlerin hiçbir zaman büyük kitlelere yönelik olarak çekilmemiş olmasıdır. Christopher Lee'nin *Drakula'nın Dehşeti* filminde ilk görünmesinden sonra *Drakula: Karanlığın Prensi*'nde tekrar başrol alması için tam sekiz yıl geçmesi gerekmiştir. 1970'lerde daha fazla gelir elde etme baskısıyla birlikte, Drakula serisinde ardı ardına vampir filmleri piyasaya çıkmıştır. Ne yazık ki bu strateji Hammer'ın zarar görmesine neden olmuş ve korku türündeki tartışmasız hâkimiyetine son noktayı koymuştur.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Drakula'nın Dehşeti'nde hikâyenin büyük kısmı Peter Cushing'in canlandırdığı Van Helsing karakteri etrafında döner. Kötü Drakula'yı canlandıran Christopher Lee ise, sadece filmin başlarında kendisini kötü bir son bekleyen Jonathan Harker'a birkaç cümle sarf eder. Çok ilginçtir ki filmin çekimleri sırasında Lee'nin giydiği orijinal pelerin, 2007 yılının Ekim ayında Londra'da bir giysi dükkânında bulunmuştur. Yaklaşık otuz yıldır kayıp olan ve Lee'nin kendisinin de görerek gerçek olduğunu doğruladığı pelerine o günlerde 44.000 dolar kadar bir değer biçilmiştir.

Hammer'ın 70'lerde piyasaya sürdüğü vampir filmlerinden ilki, 1970 yapımı *Drakula'nın Kanının Tadına Bak* olmuştur. Christopher Lee'nin yine başrolde

olduğu filmde korkunç kan emici bu sefer de Kont'un yüzüğünü ve pelerinini ele geçiren, bir şişe de kan bulan satanist Lord Courtney tarafından tekrar hayata döndürülmüştür. Viktorya dönemi İngiltere'sinde geçen ve dönemin aristokrat sınıfından etkilenmeler taşıyan hikâyede, Courtley kara şeytanı tekrar canlandırmayı kafasına koyar ve işsiz güçsüz birkaç kişiyi kendisine yardım etmek üzere kandırır. Tabii bunu yapmasının ödülü kendi canıdır. Böylece Drakula'nın bitmek bilmeyen intikam arayışı da başlamış olur (çünkü kendisine hizmet eden biri ölmüştür) ve her üç adamın da tüm akrabalarını öldürmeye girişir. Filmin piyasaya çıktığı yılın sonlarına doğru Lee, *Drakula'nın Yaraları* filminde de aynı rolü üstlenir. Bu sefer de ölümsüz küllerinin üzerine bir yarasanın kan damlatmasıyla hayata dönen Drakula, bu filmde daha sadistçe bir yaklaşımla bütün köye dehşet saçar, en sonunda da kendisi yıldırım düşmesi sonucu yok olur.

Yine 1970 yılında Hammer Films tarafından yayınlanan ve Ingrid Pitt'in oynadığı *Vampir Aşıklar* adlı filmde, lezbiyen bir vampirin gerçeküstü ve erotik hikâyesi anlatılmaktadır. Bu film Sheridan Le Fanu'nun "Carmilla"sını az da olsa andırır (bkz. Bölüm 3). Ertesi yıl yayınlanan *Kontes Drakula* filminde Pitt, karakterini canlandırırken kötü Kontes Erzébet Bathóry'den ilham almıştır (bkz. Bölüm 11). Bunun ardından da Jimmy Sangster tarafından yönetilen *Vampire Arzu (Vampir Aşıklar*'ın devam filmi) piyasaya çıkmıştır. 1971 yılında Peter Cushing, yine Le Fanu'nun "Carmilla"sının üzerine kurulan *Kötülüğün İkizleri* adlı filmde vampirliğin kötülüklerini ezip geçmeyi denemiştir.

Daha sonra 1972 yılında *Vampir Sirki* filmi gelmiştir. Bu filmde bir vampir, vebadan kırılan bir köyden intikam alınanın peşine düşmüştür. *Drakula M.S. 1972* adlı filmde ise Christopher Lee altıncı kez rol alınış, daha geleneksel bir Drakula filmi olan bu filmde ezeli düşmanı Dr. Abraham Van Helsing rolünde yine Cushing ile buluşmuştur. Yirminci yüzyıl Londra'sında geçen hikâyede, Van Helsing'in torunu Jessica da tanıtılmaktadır. Jessica, Lee'nin son Drakula filmi olan 1974 yapımı *Drakula'nın Şeytani Töreni*'nde de rol alacaktır.

Drakula'nın Şeytani Töreni'nden sonra Lee, Hammer Films ile yıllardır canlandırdığı ve adeta "öteki kişiliği" haline gelen Drakula'ya veda etmiş, vampir filmleri tarihinin en ünlü ve tarihi portrelerinden birinin devri de böylece kapanmıştır. 1974 yılında *Kaptan Kronos: Vampir Avcısı* adlı filmi yayınlayan Hammer Films, gotik korku filmlerinin modasının geçtiğini çaresiz kabul etmiş ve vampir filmleri yapmayı bırakmıştır. Böylece bir devir kapanmış,

gelecekteki film yapımcıları da vampirler konusunda yeni ve yaratıcı fikirler ortaya atmaya sevk edilmişlerdir.

YARATICILIK DÖNEMİ

1970'lerin sonundan günümüze kadar geçen zaman boyunca, Hammer Films'in bıraktığı mirasla birlikte, vampir filmlerinde pek çok farklı konu işlenmiş, yaratıcılık denemeleri yapılmış ve gelişen teknolojiden faydalanılmış, bu sebeple de kaçınılmaz bir şekilde oraya çıkan vampir filmleri fazlasının hem faydaları hem de zararları olmuştur. Hammer Films'in korku türünden çekilmesiyle birlikte sektörde Pandora'nın Kutusu açılmış ve ortaya vampirlerle ilgili pek çok yenilik ve fırsat saçılmıştır.

Aradan geçen yıllar boyunca vampir sineması birçok ürün vermiş, bunların arasında komedi, bilimkurgu ve western türlerine kayarak geleneksel Drakula filmlerinin sınırlarını test eden denemeler de yapılmıştır. 1975 yılında duyma engelliler için *Deafula* adlı bir film bile yapılmıştır (bkz. Bölüm 17). Altmışlarda ve yetmişlerde vampirler yavaş yavaş televizyonda da görülmeye başlanmış, *Karanlık Gölgeler* adlı dizi ve yalnızca televizyonda yayınlanmak üzere çekilen ve Jack Palance'ın oynadığı 1979 yapımı *Drakula* gibi filmler ortaya çıkmıştır. Vampirler artık oturma odamıza kadar girebilir hale gelmişler ve izleyiciler bundan çok hoşlanmıştır.

Bu noktadan itibaren, Drakula ve onun topladığı cadılar meclisi, film endüstrisi kendilerini nereye götürürse oraya gitmiştir. *Açlık* filminde Catherine Deneuve'ün canlandırdığı Mısırlı vampirden *Kayıp Çocuklar*'daki gürültücü gençlere, *Blade* adlı vampir avcısından *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde Gary Oldman tarafından canlandırılan daha geleneksel Drakula karakterine kadar, yapılmayan pek bir şey kalmamıştır. Gelecek bölümlerde, beyazperdedeki efsanevi kan içicilerden bazılarını size anlatacağız ve iki bölümden oluşan bir filmografi sunacağız. Eminiz ki bir pelerin ve takma diş takıp dışarı fırlamak isteyeceksiniz. Ama önce, Drakula ve emrindekilerin en iyi performanslarını inceleyelim.

bölüm 15

Efsanevi Kan İçiciler

Bölüm 16 ve 17'de kapsamlı bir vampir filmi listesi sunacağız ve dramdan komediye, aksiyon-maceradan bilimkurguya kadar birçok türü kapsayan pek çok eseri incelemeye alacağız. Ancak ölülerin sinema dünyasını incelemeye başlamadan önce; hayat verdikleri karakterler ve hikâyeler ile korku türüne kazandırdıkları ölümsüzlük dolayısıyla belirtmeden geçemeyeceğimiz pek çok performans ve film vardır. Bunlar arasında Bela Lugosi ve Christopher Lee gibi pek çok kişinin tereddütsüz A notu (ya da A grubu kan mı demeliyiz) vereceği efsanevi vampirler de bulunuyor.

KANINI EMMEK İSTİYORUM!

Vampir filmlerinin ilk örneklerinden bu yana düzinelerce erkek ve kadın oyuncu, tarihin en ünlü kan emicilerini oynama iddiasıyla ortaya çıkmışlardır. İsim vermek gerekirse, Bela Lugosi, Christopher Lee, Frank Langella ve Gary Oldman gibi bazı isimler vampir sineması üzerinde kalıcı ısırıklar bırakmışlardır. Diğerleri ise aynı derecede saygı görmemişlerdir. Ancak halk edebiyatında, romanlarda ve filmlerde bu kadar etkili olmuş bir karakteri oynamanın da her babayiğidin harcı olmadığını söylemek sanırız yanlış olmaz.

Birçok kişi için en çok beğendiği Drakula filmini seçmek, en çok sevdiği James Bond filmini seçmeye benzer. Bazıları efsanevi Bela Lugosi'nin neredeyse bale gibi olan geleneksel performansını tercih ederken, bazıları Christopher Lee'nin baştan çıkarıcı, ama bir o kadar da zalim Drakula tiplemesini daha başarılı bulur. Modern çağda bilgisayar animasyonlarının, makyaj tekniklerinin ve kameralarla yapılan yaratıcı numaraların da etkisiyle, korku türünün hayranları çok daha üst düzey deneyimler yaşayabiliyorlar. Örneğin Gary Oldman'ın genç adamdan yaşlı adama ya da fareye veya kurda dönüşmesi son derece pürüzsüz bir şekilde görselleştirilebiliyor. Bazı kişiler tercihlerini Frank Langella'dan, Willem Dafoe, Stuart Townsend, Jonathan Frid, John Carradine, Kate Beckinsale, Barbara Steele, George Hamilton ya da bir çift takma diş takıp "Ben asla şarap içmem" pozu veren başka bir oyuncudan yana da kullanabilirler. Ya da *Drakula 2000* filminde Gerard Butler'ın modernleştirilmiş repliğiyle "Ben asla kahve içmem" de diyebilirsiniz.

Sadece sanat ve gösteriş açısından konuşursak, bir vampiri oynayan her aktörün ya da aktrisin, canlandırdığı karaktere kendine özgü bir tutum ve cazibe kattığı söylenebilir. Dahası, bu portrelerin *hepsi* (iyi, kötü ve çirkin olanları da dahil) beyazperdedeki vampir olgusunun oluşturduğu mozaiğin içine yeni bir parça olarak katılmışlardır. Max Schreck'in 1922 yapımı *Nosferatu* filminde Kont Orlock karakterini canlandırmasıyla birlikte, vampirlerin atası hem çirkin hem de vahşi olarak resmedilmiştir. Bu tasvir, halk edebiyatındaki vampirlere saygılı bir gönderme mahiyeti de taşır. Şüphesiz ki film ilerledikçe Orlock ışık oyunları, makyaj hileleri ya da sırf izleyicinin hayal dünyasının ürünü olarak daha da acayip ve tiksindirici bir hal almaktadır. Lugosi için ise durum farklıdır; sessiz film döneminden sesli filmlere geçişin tam ortasına denk düşmesinin getirdiği avantajla Lugosi, hareketlerinin ve sesinin çok daha uyumlu olmasının keyfini sürebilmiştir. Pek çok kişinin dans ya da baleye

benzettiği kasıtlı hareketleri ve çoğunlukla abartılı olan tehditkâr yüz ifadeleri onu son derece sert bir Drakula yapmıştır.

Pek çok korku filmi meraklısına göre asıl Kont Drakula, Christopher Lee'dir; tipik bir İngiliz tarzındaki davranışları, heykel gibi dimdik duruşu ve son derece yakışıklı görüntüsü ile mükemmel bir vampirdir. İçin için yanan ve inkâr edilemez bir cinselliğin yanı sıra, dizginlenemez kana susamışlığı ile Lee, diğer hiçbir Drakula'nın yapamadığı bir şekilde, canlandırdığı karakterin son derece kayda değer olduğunu birçok kez tüm dünyaya kanıtlamıştır. Şimdi beyazperdenin en ünlü vampir oyuncularını tanımaya, Bela Lugosi ile başlayalım.

Korkuluk

Drakula'nın 1931'de yapılan filminin seyirciyle buluşması, Sevgililer Günü haftasının sonuna ve ayın 13'ü cuma gününe denk gelmiştir. Söylentilere göre filmi izleyen kadın seyirciler tiyatronun koridorlarında baygınlık geçirmişler, erkekler ise binadan koşarak uzaklaşmışlardır! Lugosi 16 Ağustos 1956'da öldüğünde, efsanevi karakterine son bir selamlama olarak Drakula kostümüyle gömülmüştür.

Bela Lugosi

1931 yılında, tüm zamanların *en iyi* vampir filmlerinden biri sayılan ve Bram Stoker'ın romanının ilk resmi filmi sayılabilecek sinema eseri ile Bela Lugosi seyircilere Kont Drakula'yı tanıtmıştır. Lugosi için hayatının rolü olmuştur; beyazperdede korku türündeki yerini sağlamlaştıran ve elde etmesi çok uzun sürmüş bir rol... Stoker'ın dul eşi Florence Stoker'ın, 1922'de izinsiz olarak uyarlanan *Nosferatu*'yu kelimenin tam anlamıyla yok etmek için verdiği dişli mücadele düşünüldüğü zaman, yayın haklarını Universal Pictures'a satması ile Stoker'ın romanının hakları da tam anlamıyla korunmuş olur.

Sonuçta ortaya yönetmen Tod Browning'in yorumu çıkmıştır. Bu versiyon, *Drakula*'nın Hamilton Deane tarafından yazılan ve daha sonra Amerika'da sahnelenmek üzere John Balderston tarafından derlenen sahne uyarlamasından esinlenilmiş gibidir. Romandan bazı unsurlar içermesine rağmen, karakterleri ve hikâyenin ilerleyişi bakımından yaratıcılığı da tescil edilmiştir. Örneğin Browning'in anlatımında, John Harker'ın rolünün önemi azaltılmış, onun yerine Renfield daha öne çıkmıştır. Düşük bütçeli bir yapım olsa da *Drakula*, Universal Pictures'ın 1931 yılında gişede en fazla iş yapan filmi olmuştur.

Lugosi, 1927 yılında Deane'in çok başarılı sahne uyarlamasının Deane-Balderston uyarlamasında da aynı rolü Broadway'de oynamıştır (bkz. Bölüm 14). Pek çok kişinin Stoker'ın ilk yarattığı vampir tiplemesinin geçirdiği evrimde hayati bir dönüm noktası olarak gördüğü şey, Deane ve Balderston'un yaptıkları değişikliklerle Stoker'ın hayalet gibi olan karakterini iyi konuşan, jilet gibi giyinen alımlı bir vampire dönüştürmesidir. Sonraki yıllarda göreceğimiz tüm Drakulaların "havasını" (toplumun içinde insanmış gibi dolaşan ve insan olmadığının anlaşılabilmesi sadece birkaç ufak ayrıntı ile mümkün olabilen vampirlerin özellikleri), bu ikilinin Kont üzerinde yaptığı değişiklikler ve Lugosi'nin bu yeni Kont'u canlandırması oluşturmuştur. Macar aksanı ve pırıl pırıl parlayan gözleriyle Lugosi, vampirlerde görmeye alıştığımız tehditkârlığı, takıntıları, cazibeyi ve ahlaksızlığı tam anlamıyla sergileyerek tarihe geçmiştir. Drakula'nın en ünlü replikleri ve güçleri, 1931 yapımı filmde karşımıza çıkmış ve ilerideki yıllarda yapılan pek çok vampir filminde küçük değişikliklerle tekrarlanmıştır.

Christopher Lee

Vampir meraklıları, sinemada vampir rolleri için Christopher Lee'den başkasını düşünemez. 1948 yılından bu yana 250'den fazla filmde emeği geçen Lee, kuşağının en yetenekli ve en çok eser veren aktörlerinden biri olduğu gibi, korku filmi dünyasının gelmiş geçmiş en parlak yıldızlarından biridir de. Başarılarla dolu kariyeri boyunca Lee'nin oynadığı roller arasında efsanevi Drakula, Frankenstein, Mumya, Sherlock Holmes, Fu Manchu'nun yanı sıra Rasputin ve *Altın Tabancalı Adam*'daki Francisco Scaramanga gibi başka roller de bulunur. En son *Yüzüklerin Efendisi* üçlemesinde Saruman karakterini ve *Yıldız Savaşları* serisinin *Sith'in İntikamı* ve *Klonların Saldırısı* bölümlerinde Kont Dooku'yu oynamıştır.

Lee, kariyeri boyunca on yedi kez Drakula'yı canlandırmıştır. Bunlardan yedi tanesi Hammer Films için yapılmıştır ve bunlar *Drakula'nın Dehşeti, Drakula: Karanlığın Prensi, Drakula Mezarından Kalkıyor, Drakula'nın Kanının Tadına Bak, Drakula'nın Yaraları, Drakula M.S. 1972 ve Drakula'nın Şeytani Töreni*'dir. Lee'yi sinema tarihinin en popüler vampirlerinden biri (en popüleri olmasa da) yapan şey ise, Drakula karakterine kazandırdığı çok çeşitli özelliklerdir.

1.90 metreye yakın boyu, esmer ve egzotik derecede yakışıklı fiziği ve bir de kendine özgü çarpıcılığı ile Lee, Drakula karakterini yalnızca hayvani

dürtüleri olan bir canavar olarak değil, aynı zamanda uyanık ve cinsel açıdan çok aktif simgesel bir karakter olarak da kurgulama serbestliğine sahip olmuştur. Bu ünlü iblisi başka herhangi bir aktörden çok daha fazla sayıda oynamış olan Lee, (ister Van Helsing ile savaşırken ister yeni bir kadını ağına düşürmeye çalışırken olsun) canlandırdığı çıkarcı vampirin, gelecekteki bütün Drakulaların sahip olmayı sadece ümit edebilecekleri bir zekâ, kurnazlık ve duygusal cazibesi olduğunu tüm dünyaya kanıtlamıştır.

Korkuluk

Christopher Lee, tarih boyunca gelmiş geçmiş en fazla eser veren aktörlerden biri olmasının yanı sıra "sinema tarihinde en fazla kılıçla dövüş sahnesinde oynamış aktör" rekorunu kırarak Guinness Rekorlar Kitabı'na da girmiştir. 2002 yılında (o zaman seksen yaşındaydı) oynadığı *Yıldız Savaşları II: Klonların Saldırısı* filmine kadar dublör kullanmamıştır.

Peter Cushing

Genellikle usta vampir avcısı Abraham Van Helsing'i oynamış olmasına rağmen, vampir rollerinin efsanevi aktörlerinin listesini yaparken Peter Cushing'den bahsetmemek (özellikle de Christopher Lee ile beyazperdede yıllarca süren ortaklığı ve hayat boyu süren dostluğu düşünüldüğü zaman) çok acı bir hata olurdu. Beyazperdede pek az ikili Christopher Lee ile Peter Cushing kadar efsanevi olmuştur. Başka türlerde Laurel ve Hardy, Bogie ve Bacall, Astaire ve Rogers hatta Mickey ve Minnie bile örnek gösterilebilir. Ama iş korku sinemasına geldiği zaman, akla Cushing ve Lee ikilisinden başkası gelmez. Birlikte tam on dokuz film yapan bu iki aktör belki de en çok, vampir filmleriyle tanınırlar.

Kusursuz bir nezakete ve bakışlarıyla delip geçen masmavi gözlere sahip bir İngiliz centilmeni olan Cushing, hangi rolde olursa olsun, insanı güvende ve koruma altında hissettirir; bu ise vampirlerin dünyasında başarılması çok zor bir iştir. Gerçekten de Drakula filmlerini sırtlayan Cushing'in canlandırdığı Van Helsing'den başkası olmamıştır, çünkü Drakula asıl konsantrasyonunu, kelimeler yerine kanlı fiziksel eylemlerine vermiştir. Peter Cushing'i kendisinden önceki Van Helsing tiplemelerinden (özellikle de 1931 yapımı *Drakula* ve devamında 1936 yapımı *Drakula'nın Kızı* filmindeki aktör Edward Van Sloan'dan) ayıran şeylerden biri de, sadece nazik ama takıntılı bir zekânın muhteşem karışımını sunmakla kalmayıp, aynı zamanda canlandırdığı karaktere fiziksel bir üstünlük de getirmiş olmasıdır. Çevik ve atletik olan Cushing, genellikle

Drakula filmlerinde sağduyulu davranışlarda bulunan tek karakterdir, bu sebeple de hikâyenin sonunda vampiri alt edebilen tek kişi de genellikle o olur. Bunu yaparken kara şeytanla cebelleşmek için hayatını ortaya koyar, bazı seferler kendisi de ısırılmaktan kurtulamaz. 1939'dan 1986'ya kadar süren saygın kariyeri boyunca Cushing, tam bir profesyonel gibi davranmış ve Dr. Frankenstein'dan Sherlock Holmes'e, Dr. Who'dan Yıldız Savaşları'ndaki Büyük Moff Tarkin'e kadar bütün karakterleri canlandırmıştır. Ünlü aktörün 1994 yılında ölmesine çok üzülen ve bugün bile üzüntüsünü dile getiren Christopher Lee, başka hiçbir arkadaşıyla kendisini bu kadar rahat ya da yakın hissetmediğini belirtmektedir.

Gary Oldman

Drakula efsanesinin yıllıklarında şüphesiz Gary Oldman da Kont'u canlandıran aktörlerin içinde en başarılı olanlarından biridir. Gary Oldman'ın ünlü vampiri canlandırmasında, kin, nefret, intikam, şehvet, aşk ve gücün sonsuza dek esir ettiği bir canavardan beklenecek bütün duyguların "gövde gösterisi" vardır. Sadece bu özellik bile, onun diğer aktörler arasından öne çıkmasına yeterli olabilir. Oldman'ın, Francis Ford Coppola'nın 1992 yılında yazdığı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* adlı filmdeki parlak performansı, en iyi tabirle dehşet derecede yanlış bir aşk hikâyesi olarak tanımlanabilecek öyküde kara şeytanın neler yapabileceğini net bir şekilde gözlerimizin önüne sermiştir. Vampir filmleri söz konusu olduğunda, Coppola'nın çevirdiği film hem kendine özgü havasıyla hem de yıldız oyuncularıyla tartışmasız olarak tarihteki en iyi örneklerden biridir.

Bu filmdeki Jonathan Harker'ın (Keanu Reeves) şanssızlığı, Drakula'nın karısı Mina Murray'in (Winona Ryder) Harker'ın nişanlısı olduğunu fark ederek onu geri almak üzere harekete geçmesi olmuştur. Gotik-korku türündeki bu aşk hikâyesinde Oldman'ın oyunculuğunu bu denli eşsiz kılan şey ise, dengesiz yaşlı vampir karakterinden genç ve yakışıklı Prens Vlad'a, çeşitli kurt ve yarasa şekillerinden halk efsanelerindeki iğrenç vampire dönüşmelerinin son derece "pürüzsüz" olmasıdır. Bilgisayarla oluşturulmuş görüntüleri kullanmamayı tercih eden Coppola, çekimlerin kamera aldatmacalarıyla yapılması konusunda ısrarcı olmuş ve kamera açılarıyla eski usul teknikleri zekice kullanarak ortaya mükemmel bir kurgu çıkarmıştır. Bu senaryoda, Bram Stoker'ın çalışmasının en iyi bölümleri değiştirilmemiş, ayrıca Oldman'ın oyunculuğunun yanında Abraham Van Helsing gibi zorlu bir rolü şimdiye kadar en başarılı şekilde canlandırmış aktörlerden biri olan Sir Anthony Hopkins'in katkılarından da büyük ölçüde faydalanılmıştır.

Vampir tiplemesini kendinden önce canlandıran başarılı aktörlerin yaptığı gibi Oldman da, korkunç yaratığın varlığının özünü seyirciye çok iyi bir şekilde aktarmıştır. Giderek dozunu artıran yoğun bir çekicilik ve zekâ duygusu, kötü karakterlerin inkâr edilemez bir özelliği olan ahlaksızlığı boşa çıkarır niteliktedir. Transilvanya'lı Kazıklı Vlad'ın öyküsüyle paralel olarak ilerleyen filmde, Oldman'ın sürekli olarak insandan hayvana, katilden âşığa geçiş yapması kelimenin tam anlamıyla sersemletici bir etki yaratmaktadır. Ayrıca ölümsüzlüğün getirdiği yoğun yalnızlık duygusunu yansıtmadaki yeteneği, vampir sinemasında çok nadir yakalanabilen buruk bir durumu ortaya çıkarır. Aynı ölçüde ve muhteşem bir karşıtlık ile, Hopkins de (aynen Cushing gibi) sinemanın eski Van Helsingleri'nin geleneksel, zaman zaman sıkıcı tiplemesini tekrarlama yoluna gitmemiş; bunun yerine eksantrik olmayı tercih etmiş ve bazı noktalarda Drakula'yı bile geride bırakan saplantılar gösteren bir karakter olarak karşımıza çıkmıştır. Hopkins'in oynadığı vampir avcısı Van Helsing, şeytani prense belli bir saygı ve empati gösterebilmektedir. Mina, Van Helsing'e vampire saygı duyduğunu söylediği zaman ona katılmış ve "yaşarken çok saygıdeğer bir adam olduğunu" söylemiştir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Gary Oldman, *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filminde oynaması muhtemel aktörler arasındaki son tercih olmuştur, ancak bu rol için birçok başka aktörlerde seçmelere katılmıştır. Bunlar arasında Viggo Mortensen, Gabriel Byrne, Antonio Banderas, Andy Garcia ve Armand Assante de bulunuyordu. Drakula'nın deli hayranı Thomas Renfield rolü, önce Steve Buscemi'ye teklif edilmiş, ancak Buscemi rolü reddetmişti. Sonunda bu rolü Tom Waits büyük bir hevesle oynamıştı.

Oldman'ın oyunculuğu konusunda bahsedilmesi gereken başka bir nokta da, role kattığı cinsellik unsurlarıdır. Filmde genç Prens Vlad ile Mina'nın Londra'da Cinematograph'ın bir gösterimi sırasında karşılaşmaları esnasında hiç beklenmeyecek derecede erotik sayılabilecek bir sahne vardır. Kalabalık bir topluluğun dağılmasının ardından Mina'nın karşısına beyaz bir kurt çıkar, ancak tam saldıracakken prens tarafından hemen durdurulur. Mina hayvana yaklaşır ve Vlad ile birlikte eldivenli ellerini kurdun üzerinde gezdirmeye başlarlar ve oldukça samimi dokunuşlar yaşarlar. Vlad "hayvanlardan öğrenecek çok şey var" cümlesini söylediği zaman olacaklar çoktan bellidir. Burada tekrar görüldüğü gibi, bu zekâ ve merhamet kırıntılarıyla prensin içinde kabaran vahşet duygularının iç içe geçmiş olması Oldman'ın Drakula'sına büyük bir derinlik katmaktadır ve

en sonunda onun sevgili prensesinin kollarında ölümü tam da bu merhamet yüzünden olur. Uzun ve fırtınalı "vampirlik kariyeri" böylece noktalanacaktır.

VAMPİRLERİN ÜNLÜLER GEÇİDİ

Sinemada, düzinelerce aktör ve aktris vampir rollerinde oynamıştır. Bunlar arasından, sözü edilmesi gereken kayda değer performanslar da vardır. Özellikle 1973 yılında Amerika'da televizyon için çekilen *Drakula*'da, ünlü karakter oyuncusu Jack Pallance başrol oynamıştır. Pallance, 1979 yılında Frank Langella ile gerçekleştirdiği performans ile Drakula'nın popülerliğinin yeniden tırmanışını başlatmıştır. Samimi görünüşü, seçkin duruşu ve tehditkâr ses tonuyla Pallance, ölümsüz vampire yeni bir hayat öpücüğü vermiş, *Ben Efsaneyim*'in yazarı Richard Matheson ve *Karanlık Gölgeler*'in yönetmeni Dan Curtis'in yazdığı senaryoyu çok başarılı bir şekilde oynamıştır.

Frank Langella

1979 yılında çevrilen filmde Drakula karakterini oynayan Frank Langella, pek çok kişi tarafından bu rolü şimdiye kadar en iyi oynayan aktörler arasında gösterilir. Kral Edward dönemine ait mekânlarıyla son derece zengin bir anlatımı olan ve Van Helsing rolünde Sir Laurence Olivier ile Dr. Seward rolünde Donald Pleasence'in oyunculuklarıyla taçlanan filmde, Langella'nın canlandırdığı vampir cazibenin, baştan çıkarmanın ve şeytani oyunların canlı bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Deane-Balderston ikilisinin sahne oyunu (bkz. Bölüm 14) üzerine kurulmuş olan film, Lugosi'nin orijinal *Drakula*'sını hayata geçirmek için gösterdiği çabalarla zaman zaman çok bayağılaşsa bile, modern yaklaşımıyla özellikle kadın seyircileri hipnotize eden bir hava yakalayabilmiştir.

John Carradine

John Carradine, Drakula rolünü hem sahnede hem televizyonda hem de sinemada birçok kez oynamış (bu konuda sadece Christopher Lee, Carradine'ı geçmiştir), en başarılı performanslarını ise 1940'lardaki *Frankenstein'ın Evi* ve *Drakula'nın Evi* filmlerinde göstermiştir. 1956 yılında televizyon için çekilen *Matinee Theatre*'ın bir bölümünde ilk kez Drakula rolünü oynama ayrıcalığını elde etmiştir. Daha sonra komedi türündeki *Billy the Kid Drakula'ya Karşı* (1966) ve *Drakula'nın Kız Torunu* adıyla da bilinen *Nocturna* (1979) adlı filmlerde oynayarak ünlü vampiri

canlandırmaya devam eden Carradine, başka bazı başarısız vampir filmlerinde de rol almıştır.

Willem Dafoe

Bir korku ya da bilimkurgu oyuncusunun Oscar törenlerinde boy göstermesi pek sık rastlanan bir olay değildir. Sadece bu gerçek bile Willem Dafoe'nun 2000 yapımı *Vampirin Gölgesi* filmindeki performansının ne kadar hayret verici olduğunu anlatmaya yeter. Bu film, 1922 yılında çekilmiş olan *Nosferatu* adlı filmin yapım sürecini anlatmaktadır (bkz. Bölüm 14). Aktör Max Schreck'in rolünü üstlenen Dafoe, vampir filmlerinde seyrek görülecek derecede kendi iç dünyasıyla ilgili ahlaksızlıklara sahip bir karakteri canlandırmış ve filmin ilginç bitişiyle çok uygun bir oyunculuk sergilemiştir. F. W. Murnau'nun izleyiciye "mükemmel" vampiri sunma takıntısının sonucunda, Schreck'in vampir rolünü böylesine kendisini kaptırarak oynamasının belki de kendisinin de bir vampir olması sebebiyle mümkün olabilmiş olduğu gibi uğursuz bir çıkarım da yapılabilir.

Tom Cruise ve Brad Pitt

1994 yılında, Anne Rice'ın *Vampirle Görüşme: Vampir Günlükleri* romanının yıllardır beklenen filmi nihayet gün yüzüne çıkar (bkz. Bölüm 13). Film, zamanı oldukça güzel anlatan zengin bir yapımdır, ancak izleyicilerin verdikleri tepkilerde pek büyük bir gri alan oluşmamıştır, yani insanlar bu filmi ya çok beğenmişler ya da yerin dibine batırmışlardır. Beğenmeyenler, yönetmen Neil Jordan'ın, Tom Cruise ve Brad Pitt'in her ikisini birden kadroya almasını 15-20 yaşlarındaki gençler topluluğunu etkilemek için yapılmış kasıtlı bir çaba olarak görmüşlerdir. Böyle bile olsa, gişe performansına göre tüm zamanların en başarılı üçüncü vampir filmi olan *Görüşme*, romana sadık kalmış ve cazibeli, karmaşık ve çekici Lestat de Lioncourt ile onun gönülsüz çırağı Louis de Pointe du Lac'ın ebedi dramını seyirciye sunmakta son derece başarılı olmuştur (bkz. Bölüm 13 ve 17).

Stuart Townsend

Anne Rice'ın Vampir Hikâyeleri (*Vampir Lestat ve Lanetliler Kraliçesi* filmleri) üzerine kurulmuş olan 2000 yapımı *Lanetliler Kraliçesi*, Bram Stoker'ın *Drakula*'sından sonra karşımıza çıkan en ünlü vampirle ikinci karşılaşmamız olmuştur. Vampir tarihinde oldukça saygın bir yeri olan Lestat rolünü bu uyarlamada üzerine alan Stuart Townsend, filmin pek çok yerinde rolünün hakkını vermektedir. Karmaşık bir karakter olan vampirin hikâyesi, bir rock yıldızı olarak dünyaya dönmesinden sonra

başlar ve tüm vampirlerin atası olan Akasha'yı öldürmesine kadar uzanır. Cruise'un sergileyemediği derinlik, Townsend'in aşırı küstahlığı ve vampirlerin kendilerini gizleme yönteminin kodunu çözerek dünya üzerindeki bütün kan emicileri ortaya çıkarma hevesi ile yerine konmuştur.

Richard Roxburgh

Tüm zamanların en yüksek gişe başarısı elde eden ikinci vampir filmi olan 2004 yapımı *Van Helsing*, Transilvanya'da geçen aksiyon dolu hikâyedir. Filmde Avustralyalı aktör Richard Roxburgh'ün parlak bir performans sergilemektedir. Ebedi rakibi (aslında ölümsüz rakibi demeliyiz) Gabriel Van Helsing ile savaşan Roxburgh'ün, yıllardır karşımıza çıkan Drakula aktörlerinin en iyilerinden biri olduğu kesindir. Duygusal ahlaksızlığı ile insanın kanını donduran ve son derece çıkarcı bir yapısı olan vampir, kendi soyunu dünyaya yayma amacıyla adeta çıldırır ve Van Helsing ile bir çeşit saklambaç oynamaya başlar. Hikâye, yarasa ve kurt adam arasında geçen efsanevi bir savaş şeklinde anlatılmaktadır (bkz. Bölüm 17).

Wesley Snipes

Blade filminde, doğumundan hemen önce annesi bir vampir tarafından ısırılan bir karakteri canlandıran Wesley Snipes, vampirler dünyasına yeni bir boyut kazandırmıştır. Yalnızca yarı insan yarı kan emici değil, aynı zamanda da bir vampir avcısıdır. Marvel Comics'in 1973'te çıkardığı *Drakula'nın Mezarı* adlı eser ile doğan Blade, güneş ışığıyla hiçbir problemi olmaması ve tipik bir vampire kurulan tuzakların pek çoğundan etkilenmemesi bakımından apayrı bir avantaja sahiptir (bkz. Bölüm 19). Olağanüstü aksiyon sahneleriyle dolu olan *Blade* üçlemesinde, gönülsüz vampir karakteri bütün çıplaklığıyla anlatılmaktadır. Blade insanlarla ya da hayvanlarla beslenmemekte, bunun yerine susuzluğunu gidermek için kendine bazı maddeler enjekte etmektedir.

Gerard Butler

Wes Craven'ın *Drakula 2000* filminde, kara şeytan rolünü üstlenme sırası Gerard Butler'dadır. Özgün bir konusu olan bu modern hikâyede, Butler'ın canlandırdığı Drakula hem Van Helsing ile hem de onun hiçbir şeyden haberi olmayan kızı Mary ile boğaz boğaza gelir. Bram Stoker'ın Kazıklı Vlad ve onun babası Vlad Drakul'dan esinlenen eski tip kan emicilerden farklı olarak Craven, başroldeki vampiri İncil'den bir karakter olan hain Judas Iscariot'a

dayandırmayı tercih etmiştir. Hikâyesinin konusunda çok şaşırtıcı bazı beklenmedik gelişmeler olan *Drakula 2000*, modern zamanın vampir filmlerinin iyi örneklerinden biridir.

Jonathan Frid

1970'lerin gotik sabun köpüğü dizisi *Karanlık Gölgeler'de* Barnabas Collins rolüyle Jonathan Frid, isteksizlik ve ilkel dürtüler arasında sıkışıp kalmış bir vampirin (bayağı denmese de) çok boyutlu yanını izleyiciye göstererek programın hemen yayından kaldırılmasını önlemiştir (bkz. Bölüm 18). Televizyon dünyasındaki ilk ciddi vampir rolü olan bu tiplemeden sonra aynı konuyu anlatan iki sinema filmi yapılmış ve günümüze kadar etkisi süren filmin binlerce sıkı hayranı olmuştur. Frid, *www.jonathanfrid.com* adlı kendi web sitesini yönetmekte ve hayranlarının mesajlarına düzenli olarak cevap yazmaktadır.

William Marshall

Wesley Snipes'ın Afrikalı-Amerikalı vampirinin habercisi, William Marshall tarafından canlandırılan Prens Mamuwalde adlı bir adam olmuştur. 1700'lerin sonuna doğru köle ticaretini ortadan kaldırmak niyetiyle Drakula ile uğraşmaya kalkmak gibi ciddi bir hata yapmıştır. Bu hiç de iyi bir fikir değildir. Mamuwalde 1972 yılında uyanır ve Blacula haline dönüştüğünü anlar. Zenci insanları istismar eden filmlere klasik bir örnek olan *Blacula*'nın, Amerika'daki toplumsal hareketlerin hemen sonrasında yapılmış olması pek şaşırtıcı değildir, ancak Marshall'ın bir parça bayağı olan bu vampir rolünü gururla, şevkle ve büyük bir çekicilikle oynayarak 1973 yılında devam filmi *Bağır Blacula Bağır*'ın çevrilmesine vesile olması takdire değer.

Anders Hove

Doğrudan doğruya video gösterimi için çekilen bölümleri sebebiyle çoğu zaman ikinci sınıf olarak görülse de *Subspecies* dizisi, geleneksel güler yüzlü Drakula tiplemesinden vazgeçerek daha çok halk edebiyatındaki vampirleri ve *Nosferatu*'nun iğrenç Kont Orlock'ını andıran bir karakter sunma hevesiyle diğerlerinden ayrılır. Anders Hove'un hayalete benzeyen Romen vampir Radu Vladislaus'u canlandırdığı tiplemesi, uzun sivri dişleri, ağzından sızan salyaları, mutant özellikleri ve kulak tırmalayan sesiyle gerçekten de insanın kâbuslarına girebilecek niteliktedir.

SIRA KADIN VAMPİRLERDE

Vampir sinemasında modern çağın başlangıcına kadar, birçok kadın karakter sadece "Drakula'nın kadınları" rollerine uygun görülmüştür. Bunlar genellikle barlarda çalışan kadınlar, çiftçiler, gezginler ya da Bram Stoker'ın Mina Murray ve Lucy Westenra tiplemelerinin bir karışımı şeklinde seyirciye sunulmuştur (bkz. Bölüm 4). Alışılmış Drakula düzeninde bu kadınlardan biri ya da birkaçı ya vampir tarafından ısırıldığı için ya da vampir avcısının ellerinde ölür ve hayatta kalan son kadının vampirliği de Drakula'nın ölümüyle sona erer. Ancak yıllar boyunca, önde gelen rollerde oynayan bazı kadın oyuncular aradan sivrilmiş ve kadın vampir karakterinin ağırlığını artırarak gelişmesini sağlamıştır.

Geçen yıllar boyunca, kadın başrol oyuncularının ilk vampir rolleri, genellikle kana susamış Kontes Erzébet Bathóry (bkz. Bölüm 11) ya da yazar Sheridan Le Fanu tarafından meşhur edilen ünlü lezbiyen vampir Carmilla olmuştur (bkz. Bölüm 3). 1970'lere kadar kadın vampirler beyazperdede düzenli olarak görülmemiştir, bunun önemli sebeplerinden biri de, film yapımcılarının giderek çıplaklığa daha fazla yer vermeleri ve başka türlere kayarak geleneksel kadın vampirleri bambaşka şekillerde karşımıza çıkarmaya başlamaları olmuştur.

VAMPİR DÜNYASININ İLK KADIN VAMPİRLERİ

Beyazperdenin ilk kadın vampirlerinden biri, Lugosi'nin Drakula'sının devamı olan ve 1936 yılında çevrilen *Drakula'nın Kızı* filminde başrolü kapan Gloria Holden olmuştur (bkz. Bölüm 14). Kontes Marya Zaleska rolünü oynayan Holden, buz gibi ve insanı hipnotize eden betimlemesine, çıkarlarına göre kullandığı cazibesini de eklemeyi bilmiştir. Modern çağın aksiyona daha yatkın olan kadın vampirlerinin tersine, Kontes Zaleska kötü huylarına çare bulabilmek için yanıp tutuşan gönülsüz bir vampiri anlatmaktadır. Holden'ın oyunculuğuyla hayat bulan karakter, sinema dünyasında kadın vampirlerin (baştan çıkarıcı numaraları ve yok etme potansiyelleriyle) gitgide daha önemli olacağının da habercisi olmuştur.

Maria Menado

1950'ler boyunca birkaç kadın vampir daha tabutlarından çıkarak aramıza katılmıştır. Başrol oynayan bir kadın vampir olarak adı nadiren geçen aktrislerden biri Maria Menado'dur. 1957 yılında çevrilen Malezya yapımı *Pontianak* (Vampir) ve *Dendam Pontianak* (Vampirin İntikamı) adlı filmlerde ana karakter olan vampiri canlandırmıştır. Filmlerin Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın olarak dağıtılmaması sebebiyle ismi pek bilinmeyen Menado'nun bu filmlerde canlandırdığı vampir, Malezya halk edebiyatından alınmıştır (bkz. Bölüm 2). İntikam peşinde olan kan emicileri öldürmek çok zor olduğu ve hızlı bir şekilde hayata dönebildikleri için, 1958 yılında çevrilen *Sumpah Pontianak* (Vampirin Laneti) ve 1963 yapımı *Pontianak Kembali* (Vampir Geri Dönüyor) filmleriyle Menado yeniden mezarından kalkmıştır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Altmışlı yılların daha çok göze çarpan kadın vampirlerinden biri de Annette Vadim olmuş ve kocası Roger Vadim'in çektiği Fransız filmi *Et mourir de plaisir* ile yıldızı parlamıştır. Bilinen adıyla *Kan ve Güller* olarak tanınan film, Sheridan Le Fanu'nun Carmilla'sının ilk uyarlamalarından biridir. *Kan Kraliçesi, Drakulita* ve *Şeytanın Metresi* adlı filmlerde de yine kadın vampirler görülmüştür.

Barbara Steele

1960'larda İtalyan yönetmen Mario Bava, *Black Sabbath, Vampirler Gezegeni* ve *Herkül Vampirlere Karşı* da dahil olmak üzere birçok klasik korku filmi çekmiştir, ancak İtalyan vampir sinemasının yıldızını asıl parlatan, 1960 yapımı kült klasik *La Maschera del Demonio* (genellikle Kara Pazar adıyla bilinir) olmuştur. Görüntü yönetmenliğinden film yönetmenliğine geçen Mario Bava, 1956 yılında *I Vampiri* (Şeytanın Emri) filminin setindeyken, son derece güzel kumr al bir aktris olan Barbara Steele'ın korku filmleri konusundaki potansiyelini fark etmiştir.

Hem Prenses Asa Vajda hem de Katia Vajda rollerini oynayan Steele, on yedinci yüzyılda yaşamış vampir cadı ve bakire Katia tiplemesini o kadar muhteşem bir şekilde canlandırır ki, ortaya çok şık, romantik ve cinsellik çağrışımlarıyla dolu tüyler ürpertici bir vampir ziyafeti çıkar. Oyunculuk kariyerinin ilerleyen yıllarında Steele, Roger Corman'ın Edgar Allan Poe klasiklerinden uyarladığı *The Pit and the Pendulum, Hayalet, Ölümün Uzun Saçı* ve *Kan Şatosu* adlı filmlerde de rol alır.

Ingrid Pitt

1970'lerde Hammer Films, *Carmilla* üzerine kurulu, son derece büyük başarı yakalayan ve hayli erotik olan bir film üçlemesiyle (*Vampir Aşıklar, Vampire Arzu, Kötülüğün İkizleri*) çıkış yapmıştır. Bu filmler, kasıtlı olarak kullanılan çıplaklık unsurları ve iç gıcıklayıcı sahnelerine rağmen sansür makaslarından kurtulmuş ve kült klasikler haline gelmişlerdir. Bu üçlemenin ilk filmi, aynı zamanda Polonya doğumlu güzel Ingrid Pitt'in korku filmi kariyerinin de başlangıcı olmuştur. *Vampir Aşıklar* filminde Mircalla (ya da Carmilla) karakterini canlandıran Pitt, âşıklarıyla arasındaki güç oyununda dengeleri kendi lehine çeviren cinsellik dolu bir kadın vampir olarak kendini kanıtlamıştır. Tahmin edilebileceği gibi, sonunda Mircalla'nın kafasını uçurmak da Peter Cushing'in canlandırdığı General von Spielsdorf adlı karaktere kalmıştır.

Pitt, Valentine Penrose'un *Kanlı Kontes* adlı kitabındaki şekliyle Erzébet Bathory'nin hikâyesini anlatan 1971 yapımı *Kontes Drakula* filminde başrol oynayarak vampir sinemasındaki deneyimini artırmıştır. Aynı yıl, keskin dişlerini tekrar kuşanarak *Kan Damlayan Ev* adlı komedi sayılabilecek korku filminin *Pelerin* adlı bölümünde oynamıştır.

KANA SUSAMIŞ ÇILGIN FISTIKLAR

Yetmişlerin egzotik ve erotik vampirlerinden sonraki yirmi yıl boyunca, dramdan komediye kadar pek çok türden filmde, karşımıza pek çok yaramaz kadın vampir çıkmıştır. Bunlar arasında 1980 yapımı *Mama Drakula*'daki Louise Fletcher, 1985 yapımı *Yaşam Savaşı: Uzay Vampirleri* adlı filmde çırılçıplak soyunan Mathilda May, 1985 yapımı *İlk Isırık*'taki rolüyle Lauren Hutton, 1986 yapımı *Vamp* filminde Grace Jones, 1989 yapımı *Beverly Hills Vampiri* adlı filmdeki Britt Ekland, 1989'da çekilen *Drakula'nın Dul Kadını* filmindeki Sylvia

Kristel, 1992 yapımı *Masum Kan* filmindeki Anna Parillaud, 1996'da çevrilen *Vampirella*'daki Talisa Soto ve *Subspecies* dizisindeki Denice Duff da bulunur.

İnsanın kanını kaynatan (ya da donduran) bu cehennem kedilerinin her biri, kadınların da pekâlâ vampir filmi yapabileceklerini kanıtlarcasına yeni bir kadın vampir tiplemesinin doğuşuna imkân vermiş, hatta belki de Carmilla'nın lezbiyen eğilimleri ya da Kontes Erzébet Bathory'nin kendi gençliğini ve güzelliğini korumak uğruna masumları katletmesi olmadan da ilginç konular yakalanabileceğini kanıtlamıştır. Ancak o çağın bütün filmleri içinde, çok iyi iş çıkaran bazı kadın vampirler vardır ki bunların en ünlülerinden biri de sinema tarihinin en unutulmaz vampirlerinden olan Catherine Deneuve'dür.

Catherine Deneuve

Saf kız rollerinin efsanevi Fransız yıldızı Catherine Deneuve, zamanının tartışmasız en iyi aktrislerinden biridir. Büyük rollerinden ilki Roman Polanski'nin 1965 yapımı *Tiksinti* filminde olmuş, sonra 1967 yılında *Gündüz Güzeli* filminde gündüz soğuk bir ev kadını, gece ise ateşli fahişe rolünde gövde gösterisi yapmış, 1992 yılındaki *Indochine* adlı filmdeki performansıyla ile En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar'a aday gösterilmiştir. Ancak Deneuve 1983 yılında, Whitley Strieber'ın 1981 tarihli romanından uyarlanan *Açlık* adlı filmde birkaç bin yaşındaki vampir Miriam Blaylock rolünü canlandırarak bambaşka bir tür duygusal yaratığa dönüşmüştür (bkz. Bölüm 13).

Romandan sinemaya uyarlanan bütün eserlerde olduğu gibi, konuda çok belirgin değişiklikler olmuştur (özellikle de filmin sonunda), ancak *Açlık*'ı türün diğer filmlerinden ayıran özellik, yönetmen Tony Scott'ın (kariyerinin sonraki yıllarında *Top Gun* ve *Yıldırım Günleri* filmlerini yönetmiştir) yarattığı şık kaymak tabaka görüntüleri olmuştur. Film, görselliğe verdiği önem sebebiyle bolca eleştirilmiş olmasına rağmen Catherine Deneuve'ün buz gibi vampir tiplemesini beğenmeyenler azınlıkta kalmıştır. Boğazına kadar batmışlık ve yok edici bir vahşetin yakıcı karışımıyla Miriam çok asil, ama içten içe bir o kadar da ürkütücü bir vampirdir. Doğaüstü anlaşılmazlığı ve şaşırtıcı biseksüelliği, ölümsüz bir yaratığın zalim iç dünyasının neye benzediğini az da olsa anlatmaktadır. "Kendisi için ölen" sevgilisi rolünde David Bowie'nin ve Miriam'ın yerine geçecek seçilmiş kişi rolünde Susan Sarandon'ın oyunculuklarıyla güçlenen bu kült klasik, Deneuve ve Sarandon arasında geçen erotik ama aşırıya kaçmayan lezbiyen ilişki sahneleriyle de yankı uyandırmıştır.

Kate Beckinsale

1970'lerin sonlarından itibaren, *Alien* serisindeki Sigourney Weaver ya da *Terminator* serisindeki Linda Hamilton gibi birkaç seçkin aktris, korku ve bilimkurgu türlerinde çok güçlü kadın aksiyon kahramanları yarattılar. *Alien* serisindeki Sigourney Weaver ya da *Terminator* serisindeki Linda Hamilton'ın bu performansları, kendilerine En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar kapılarını açtı. Kadın kahraman karakterlerini canlandıran bu iki öncü oyuncu, güzel kadınların da güzel aksiyon filmleri yapabilecekleri tezini haklı çıkardı. Bu tez, vampir sinemasında da kesinlikle geçerliydi. Edebiyat dünyasından yapılan başarılı uyarlamalarla (ki bunların en iyi örnekleri arasında Coppola'nın 1992 tarihli *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filmi, ardından Anne Rice'ın *Vampirle Görüşme* ve *Lanetliler Kraliçesi* filmleri ve hâlâ sürmekte olan *Blade* dizisi gösterilebilir), vampir sinemasında kadınların getireceği "taze kan" çok aranır oldu. Bulunan kişi ise Kate Beckinsale idi ve kendisi 2003 yılında çevrilen *Karanlıklar Ülkesi* ve sonra 2006 yılında gelen devam filmi *Karanlıklar Ülkesi: Evrim* filmlerinde başrolde Selene karakteriyle boy gösterdi (bkz. Bölüm 17).

Drakula'nın gece yarısı atıştırmalığı ve saplantılarının odağı olarak sunulan sıradan bir vamp kadından çok daha fazlasını barındıran Selene karakteri, yeniçağın güçlü kadınının tipik bir örneğidir. Selene, kendisini vampirler ve kurt adamlar (belirtmeden geçmeyelim buradaki kurt adamlar büyük ihtimalle beyazperdede şimdiye dek gördüğümüz en başarılı canlandırmalardandır) arasında çağın üstünlüğünü ele geçirmek için sürüp giden amansız bir savaşın ortasında bulur. Selene'in buram buram cinsellik kokan ölümsüz karakteri ve "ölüm saçan" biri olarak hayatta kalma içgüdüsü çok güzel bir zıtlık oluştururken, intikam uğruna aldığı hesapsız riskler konusunda da ait olduğu cadılar meclisinin kanunlarıyla son derece ters düşmektedir. Başarılı hikâyenin baş döndürücü hızla akıp gidişinin arasında, bir hibrite dönüşmemek için savaş veren erkek kahraman Michael da olaya katılır ve Selene'de, bir zamanlar insan olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlatacak duygular uyandırmaya başlar. İlk filmin bittiği yerden başlayan devam filmi, ilkinin verdiği lezzeti pek vermese de, hiçbir şeyin vücudunu sımsıkı saran deri kostümü içindeki bir kadın kahramandan daha seksi olamayacağı gerçeğini pekiştirmeye yaramıştır. Özellikle de iyiyle kötüyü ayırabilen ve ölülerle oyun oynar gibi savaşabilen bir kadın karakter dayanılmazdır.

Karanlıklar Ülkesi filminin aksiyon ağırlıklı vampir hikâyesi, izleyicilerin 2006 yapımı *Ultraviolet* filmini de izlemeye hevesli olmalarına yol açmıştır. Filmin, Milla

Jovovich tarafından mükemmel bir şekilde canlandırılan ve vampirlerin yaydığı vebadan fena halde muzdarip olmuş başkahramanı, "onun gibileri" yok etmeye ant içmiş gelecekçi bir topluma hatırı sayılır hasarlar vermektedir (bkz. Bölüm 17). Bahsedilen bu filmlerden ilham alan pek çok başka filmde de, aksiyonla dolu vampirler tabutlarından fırlayıp çıkmışlardır; bunlara örnek olarak 2005 yapımı *BloodRayne* filmindeki yarı insan yarı vampir karakteriyle Kristanna Loken ve 2007 yılında çekilen *Diriliş: Vampir Avcısı* filminin başrol oyuncusu Lucy Liu gösterilebilir.

VAMPİRLİK VE MİZAH

Bütün film türlerinde olduğu gibi, aslında seyirciye ciddi bir korku ve dram sunmak isteyen, ancak ortaya çıkan yapıtın hiç planlanmayan şekilde komik olduğu durumlar olmuştur. Vampir filmlerinde de, diğer pek çok korku ya da bilimkurgu filmine benzer şekilde, sık sık bu hataya düşülmüştür. *Plan Nine from Outer Space* ya da ucube *Atom Çağı Vampiri* gibi filmler yalnızca zamanın tozlu sayfaları arasında yitip gitmekle kalmamış, hiç beklenmeyen garip tepkiler de almışlardır. Neyse ki bilerek ve isteyerek komik olması amacıyla yapılmış birkaç vampir komedisi de vardır ve bunlar gecelerin korkunç yaratığının yaydığı karanlık ruh halini bir nebze de olsa hafifletebilirler.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Belirli türlerle dalga geçen komedi filmlerinin gişede büyük başarılar elde etmeleriyle birlikte, bunların devam filmleri çekilmiş ve bu filmlerin her biri birer kült klasik haline gelmiştir. Jim Abrahams ile David ve Jerry Zucker kardeşlerden oluşan yazar ve yönetmen ekibi, 1980 yılında yaptıkları klasik uçak felaketi şöleni *Uçak!* ve sonrasında 1984 yılında çektikleri *Top Secret*, 1988 yılında gelen *Çıplak Silah* üçlemesinin ilk filmi ile, 1991 ve 1993 yıllarında piyasaya sürülen *Sıkı Atışlar!* adlı komedilerle tarihe geçmiştir. Korku ve bilimkurgu türlerine göndermeler yapan *Korkunç Bir Film* filmleri de yine bu tür komediler arasında en popüler olan ve en çok kâr getiren yapımlardan olmuştur.

Yıllar boyunca birçok film yapımcısı, vampirlerle ilgili komediler yapmayı denemiştir, hatta belki bunların bazıları komedi olması niyetiyle de yapılmamıştır. Türle dalga geçen bu komediler arasında en popüler olanlarından bazıları şöyle sıralanabilir: 1959 yapımı *Tempi duri per i vampiri*

(diğer adıyla *Hard Times for Dracula* yani Drakula İçin Zor Zamanlar), 1967 yapımı *Korkusuz Vampir Avcıları*, 1974 yapımı *Vampira*, 1976 yılında çekilen ve Claude Klotz'un romanı *Paris Vampire* üzerine kurulu *Drakula, Baba ve Oğul*, 1985 yapımı *İlk Isırık*, 1986 yapımı *Bay Vampir*, 1987 yapımı *Bir Vampirle Evlendim*, 1991 yapımı *Büyükbabam Bir Vampir*, 1992 yapımı *Masum Kan*, 1995 yapımı *Brooklyn Vampiri*, 1996 yapımı *Karmina* ve *Bordello'nun Kanı*.

En uzun soluklu vampir komedisinin hangisi olduğu sorulursa, yanıt şüphesiz 1992 yapımı *Buffy: Vampir Avcısı* olacaktır. Ponpon kızlıktan vampir avcılığına terfi etmiş başrol kahramanının (bkz. Bölüm 13 ve 18) başından geçen maceraların anlatıldığı bu filmin kaderinde bir televizyon dizisi olmak vardır ve 1997 yılında başlayan *Buffy* dizisi tam yedi sezon boyunca devam eder. Modern vampir filmlerini komedi ya da parodi şeklinde çekmeye çalışan film yapımcılarının işi aslında oldukça zordur, çünkü pek çok kişi tarafından tüm zamanların en iyi vampir komedisi olarak kabul edilen 1974 klasiği *Genç Frankenstein*'ın koyduğu yüksek standartlara ulaşmaları gerekir. Filmde oynayan başarılı yıldızlar, unutulmaz senaryo ve mükemmel komedi unsurlarıyla bu Mel Brooks filmi, çıtayı oldukça yükseltmiştir.

İlk Isırıkta Aşk

Komedinin öznel dünyasında, herkesi aynı anda memnun etmenin ne kadar güç olduğu ortadadır. Birinin komik bulduğu bir şey, başka bir sinemasever için ufak bir gülümseme bile uyandırmayacak nitelikte olabilir. Ancak vampir parodileri söz konusu olduğu zaman, pek çok kişi tarafından bu türün tartışmasız bir numaralı klasiği olarak kabul edilen tek bir film vardır ve bu filmde vampir rolünü ölümüne yanık teniyle George Hamilton oynamaktadır. Bahsettiğimiz film, 1979 yapımı *İlk Isırıkta Aşk*'tır ve buradaki vampir rolü uzun boylu, havalı ve nazik Hamilton gibiler için biçilmiş kaftandır. Modern zamanların New York şehrinde günlük hayatın içine karışıp gitme niyetinde olan asırlık bir vampiri canlandıran Hamilton, üstün performansıyla klasik Drakula aktörleri ile kolayca rekabet edebilir.

Genç Frankenstein'ın piyasaya çıkışından beş yıl sonra gelen *İlk Isırıkta Aşk*, eski vampir filmlerini modern bir dokunuşla günümüze uyarlama iddiasıyla ortaya çıkmıştır. Örneğin Drakula'ya hayatının geri kalanını tek tuvaletli bir stüdyo dairede geçirebileceği söylendiği zaman Renfield'a dönerek "Stüdyo daire nedir

ki?" diye sorması, komedyen Arte Johnson'ın canlandırdığı Renfield'ın da buna "Tuvalet nedir ki?" şeklinde yanıt vermesi tipik sahnelerden biridir.

Vampir komedisi türündeki filmlerdeki en komik anlar bu tür anlardır. Sonuç olarak başrol oyuncusunun bu kadar yaşlı ve bu kadar esmer olması, komik durumlara ve repliklere son derece elverişli bir ortam oluşturur. Drakula'nın efsanevi diyaloglarını düşünürsek, Hamilton'ın uyumak için gece lambalı tabutuna girişini ya da ağır aksanıyla söylediği "Gecenin çocukları... Kesin sesinizi!" ya da "Son 700 yıldır şef garson gibi giyinmenin nasıl bir şey olduğunu bilmek ister miydiniz?" gibi klasik repliklerini pek çok vampir hayranı anımsayacaktır.

Ölü ve Mutlu

1995 yılında, yani *Genç Frankenstein*'ın yayınlanmasından yirmi yıl sonra, yönetmen Mel Brooks yine korku dünyasının derinliklerine dalar ve *Drakula: Ölü ve Mutlu* ile damardan bir deneme daha yapar. *Uçak!*, *Çıplak Silah* serisi ve *Korkunç Bir Film* gibi parodi tarzı komedi filmlerinin en başarılı aktörü olarak hâlâ bir numara olan Leslie Nielsen, aptal Kont'u canlandırmakta ve aralarında Harvey Korman (Dr. Seward), Steven Weber (Jonathan Harker), Amy Yasbeck (Mina) ve Van Helsing rolünde Mel Brooks'un kendisi olmak üzere birçok komedyen kendisine eşlik etmektedir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Söylenenlere göre yönetmen Mel Brooks, Lucy'nin kalbine kazık çakıldığı gülünç sahnede Steven Weber'e, kazığı çaktığı zaman 200 galon kadar sahte kanla kaplanacağını söylememiştir. Sonuçta Weber'in hayretle verdiği tepki de klasik bir sahne olarak belleklere kazınmış, ikinci kazıktan sonra Brooks'un Weber'e "neredeyse öldü" demesi ve iliklerine kadar kan içinde kalmış Weber'in "artık ölmüştür" diye cevap vermesi klasikleşmiştir.

Birçok klasik vampir filminden ilham almış olsa bile, *Ölü ve Mutlu* asıl olarak 1931 yılında Tod Browning'in yazdığı *Drakula* ve Coppola'nın 1992 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* filmleri üzerine kurulmuştur. Tabii *Genç Frankenstein* adlı yapımın bir kült klasik olması ve günümüzde bile son derece komik bulunması sebebiyle ona devam filmi çekmenin neredeyse imkânsız derecede zor olduğu belirtilmelidir. Ancak *Ölü ve Mutlu*'da da pek çoğunu şüphesiz Peter MacNicol'ün usta oyunculuğuna borçlu olduğumuz unutulmaz

anlar vardır. MacNicol, Renfield rolünü canlandırırken 1931 yapımı filmde Dwight Frye'ın oynadığı çılgın role saygılı bir selam göndermiştir. Drakula'nın merdivenlerindeki ünlü örümcek ağlarından bir türlü geçememesi, kendinden geçerek böcek yutması ve Kont'un küllerinin üzerine gülen surat çizmesi gibi komik anlarıyla MacNicol çok komik bir tiplemedir. Buradan Nielsen'in ölümsüz Kont'u oynarken iyi bir oyunculuk sergilemediği gibi bir sonuç çıkarılmamalıdır. Gary Oldman'ın gülünç peruğuna gönderme yapan "şapkası" ve ünlü repliği "Gecenin çocukları... Amma da gürültü yapıyorlar!" şeklinde söyledikten hemen sonra yerdeki yarasa pisliklerine basarak merdivenlerden aşağı yuvarlanması bütün izleyicileri kahkahalara boğmaya yetmiştir.

BURADAN SONSUZLUĞA

Önümüzdeki iki bölüm boyunca, vampir filmleri mezarlığındaki her şeyi kapsayan bir filmografi bulacak ve eminiz ki internetin başına geçip ya da en yakınınızdaki CD-DVD mağazasına koşup kendinizi alışverişe vereceksiniz. Sinema dünyasında önemli bir tür olan vampir filmlerinin son derece geniş dünyasını tamamen fethetmek çok yorucu olsa da, film yapımcılarının çok çeşitli vampirleri tabutlarından çıkarıp oturma odalarımıza getirmek için yıllardır verdikleri uğraşları takdir eden vampir meraklılarına bu yorgunluk vız gelecektir. Drakula ve onun soyundan gelenlerin en etkileyici şekilde karşımıza çıkışları beyazperdede olmuş ve ölümcül dişlerini gösterip ruhumuza terk edilmiş bir mezarlıktaki sis perdesi gibi çöküşlerini sinemada seyretmek paha biçilmez bir deneyim haline gelmiştir.

bölüm 16

Sinemada Vampirler: Sessiz Filmlerden Altmışlı Yıllara

Bir yüzyıldan uzun bir süre boyunca, sinema endüstrisinde korku türünde her türlü film yapılmıştır. Bunların büyük bir kısmı ve tarihi açıdan önemli bir bölümü ise, vampirler ve vampirlik üzerine kurulmuştur. Sessiz film döneminden günümüze kadar, pek çok kan emici filmlere konu olmuş, dramatik sahnelerden türlü türlü iğrençliklere, hatta düpedüz komediye kadar birçok türde vampirler karşımıza çıkmıştır. Hangi dönemde olursa olsun, bu filmlerden her biri vampirlik dünyasına kendi çapında bir katkıda bulunmuş, hem üzerine kurulu oldukları edebiyat eserlerine hem de dünyanın gördüğü gelmiş geçmiş en ürkütücü yaratıkları hayal ederek sinemaya kazandıran yaratıcı beyinlere saygılarını göstermişlerdir.

BEYAZPERDEDE VAMPİRLER

Vampirler ve çeşitli unsurlarıyla vampirlik konusu, sessiz film döneminden itibaren korku tarihinde önemli bir rol oynamıştır ve kan emicilerin gücü yakın bir gelecekte de güneş ışığıyla eriyip gidecek gibi görünmemektedir. Korku türünün de kendine göre ikinci sınıf filmleri ve kanın gövdeyi götürdüğü dehşet verici örnekleri bulunsa da, son derece basit olmalarına rağmen vampirleri çok inandırıcı bir şekilde resmeden ve çok ürkütücü olabilen birçok eski klasik de vardır. Gerçekten de yirminci yüzyılın ortalarında çevrilmiş vampir filmlerinin pek çoğu, geçen zamana karşı durabilmiş, bazı filmler de aradan yıllar geçmesine rağmen kült klasikler haline dönüşmüştür. Modern zamanların vampirleri çok daha ilginç hale gelmiş, kendine güvenen ve son moda kan emiciler ortaya çıkmıştır.

Vampir filmlerine ayırdığımız bu iki bölümlük filmografiyi dikkatle incelerseniz, ortada ne kadar çok filmin olduğu ve bunlarda işlenen hikâyelerin çeşitliliği karşısında hayrete düşebilirsiniz. Bunlardan bazıları Bram Stoker'ın *Drakula*'sı üzerine kurgulanırken, bunlardan esinlenerek ortaya çıkan bazı "yan ürünler" de son derece sanatsal olabilmekte; aksiyon-macera türü filmler, farklı ülkelerde farklı şekillerde yorumlanarak anlatılan hikâyeler ve hatta vampir filmleriyle dalga geçen bazı ödüllü yapımlar bile bulunmaktadır. Bu kitabın konusu çerçevesinde, sessiz filmlerden astronomik bütçeli süper prodüksiyonlara kadar, film yapımcılarının yaratıcı çabalarının tamamını kapsayacak şekilde filmlerin özenle seçildiğini özellikle vurgulamak isteriz. Vampir filmlerinin hangi türünden hoşlanıyor olursanız olun, eğer vampirlere meraklıysanız bu filmlerin *tamamı* ilginizi çekecektir.

Vampir filmlerinin söz edilmesi gereken önemli bir yönü de, yıllar boyunca bazı filmlerin farklı farklı isimlerle aynı popülerliği yakalayabilmiş olmalarıdır. Bu genellikle ilk ortaya çıktıkları ülkenin özellikleriyle anılmaları, sonra da bütün dünyaya yayılmaları şeklinde olur, ancak böyle olmadığı durumlar da olmuştur. Buradaki filmografi için, her bir filmi en yaygın olarak bilinen adına, yapım yılına ve başrol oyuncularına göre listeledik. Bu bölümde sessiz film döneminden 1960'ların sonuna kadar olan filmlere odaklanırken, Bölüm 17'de ise 1970'lerden bugüne kadar çevrilmiş olan filmleri inceleyeceğiz. Artık tüm dünya üzerindeki film yapımcılarının gözünden görüldüğü şekliyle, vampirlerin çağlar boyu süregelen hayatlarını anlatmaya geçebiliriz.

Sessiz Film Dönemi

Sessiz filmler doğaları gereği klasik hale gelmişlerdir ve bunların korku türündeki örnekleri de bir istisna teşkil etmezler. Sessiz vampir filmlerinin en çok tanınanı F.W. Murnau'nun 1922 yapımı *Nosferatu*'su olsa da (bkz. Bölüm 14), vampir sinemasının evriminin ilk halkaları hakkında izleyicilere bir fikir veren başka düzinelerce film daha vardır. Bunlar aynı zamanda o dönemin politik ve sosyal darboğazlarını ve çatışmalarını da belirten özellikler gösterirler. Ne yazık ki bu sessiz mücevherlerin büyükçe bir kısmı zamana karşı duramamış, bunların mirası toz olup giderek pek çok Drakula ile aynı kaderi paylaşmıştır. Yine de o eski filmlerin yapımcılarının anlayışlarına, çabalarına, o filmlerde oynayan aktörlere ve vampir dünyasına yaptıkları katkılara saygı duymak gerektiğini düşünüyoruz.

Vampirlikle ilgili ilk kıvılcımlar, 1896 yılında yayınlanan iki dakikalık bir Fransız filmi olan *Le Manoir du diable* (Şeytanın Malikânesi) ile gün ışığına çıkmıştır. Kısa ama korkunç derecede sevimli bir film olan *Manoir*'da, kendisini şeytana dönüştüren bir yarasa anlatılmaktadır. Çok kısa bir parça olmasına rağmen, bu film birçok kişi tarafından ilk vampir filmi olarak kabul edilmektedir. Takip eden yirmi yıl boyunca birkaç düzine daha vampir filmi çekilmiştir ve bunların yaratılması, Avrupalı film yapımcılarıyla Amerikalılar arasındaki ilginç bir karşıtlığı da gözler önüne sermiştir. Avrupalılar genellikle sanatsal ve izlenimci filmler yapmayı tercih ederken, Amerikalı film yapımcıları ise daha çok aksiyon tabanlı filmler çekmeye eğilim göstermişlerdir.

Amerika Birleşik Devletleri dışındaki ülkelerin sessiz vampir filmlerinden oluşan ordusunda İsveç'ten (*Vampir*), Fransa'dan (*Şeytanın Malikânesi* ve *Vampir*), Almanya'dan (*Nosferatu, Bir Dehşet Gecesi* ve *Alraune* adlı filmin iki değişik versiyonu), Macaristan'dan (*Alraune* ve *Drakula*), Avusturya'dan (*Lilith und Ly*), Rusya'dan (*Drakula*), Hindistan'dan (*Karım ve Vampir*) ve Polonya'dan (*Varşova Vampirleri*) eserler vardır. Bu eski filmler, daha sonra çevrilecek olan pek çok uluslararası filmin de önünü açmış, özellikle Meksika ve İtalya'dan vampir sineması örnekleri çıkmıştır.

Sessiz film döneminin en kayda değer filmlerinden biri, yönetmen Tod Browning'in 1927'deki korku-gerilim filmi *Gece Yarısından Sonra Londra* olmuştur. Sessiz filmden sesli filme geçiş dönemini yaşayan nadir yönetmenlerden olan Browning, Amerika'nın en iyi sessiz film yönetmenlerinden biri olarak

görülmektedir. Başarısına etki eden faktörlerden biri de, 1923 yapımı eseri *Notre Dame'ın Kamburu* eserindeki Quasimodo tiplemesi ve bazı başka filmlerde oynadığı roller sebebiyle "*Bin Yüzlü Adam*" lakabıyla bilinen Lon Chaney ile olan dostluğu olmuştur. *Gece Yarısından Sonra Londra*'nın yıldızı olan Chaney, keskin vampir dişleri, yuvalarından fırlayacak gibi duran gözleri, sarkık gözkapakları, silindir şapkası ve vampir peleriniyle bu lakabı sonuna kadar hak eder.

Browning tarafından yazılmış olan özgün bir hikâye üzerine kurulan *Gece Yarısından Sonra Londra*, bir Scotland Yard gerilim filmidir. Birçok uzman tarafından ilk "sahte" vampir filmi olarak görülür; çünkü Chaney hem Müfettiş Burke tiplemesini hem de bir katili ortaya çıkarmak için hedef şaşırtmak amacıyla ortaya atılan gizemli bir vampir karakteri canlandırarak çifte oyunculuk yapar. Film 1935 yılında Browning tarafından *Vampirin İşareti* adıyla yeniden çevrilmiş, filmde Lionel Barrymore ve Bela Lugosi rol almıştır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Sesli filmlere geçiş yapılmasıyla birlikte, Tod Browning vampir filmlerinin en önemli örneklerinden biri sayılan 1931 yapımı *Drakula*'yı da çevirmiştir. Browning ağınç bir şekilde, ünlü Kont'u oynaması için Lon Chaney'i seçmiş, ancak 1930 yılında Chaney'in ölümüyle rol Macar aktör Bela Lugosi'nin olmuştur.

Yirminci yüzyılın ilk yirmi yılındaki vampir sineması denemelerine rağmen, pek çok kişiye göre kelimenin tam anlamıyla "vampir" denecek bir karakterin sinemada ortaya çıkması, 1922 yılını bulmuştur. Bahsettiğimiz film *Nosferatu: eine Symphone des Grauens*'dir ve Avrupa halk efsanelerindeki vampirin klasikleşmiş bir betimlemesidir ve her vampir hayranının film koleksiyonundaki nadide parçalardan biridir (bkz. Bölüm 14). Bu filmde, sonraki vampir filmlerinde yaygınlaşacak olan aristokrat vampir tiplemesi değil, halk efsanelerindeki iğrenç kan emici karakter ön plandadır. Nosferatu'nun vampir dünyasındaki önemi göz ardı edilemez. Yapım kalitesi bakımından çok kaba olsa bile, resmedilen vampir karakteri doğaüstü bir katil ile yıkıcı bir cinsel sapkının şok edici bir karışımıdır. Hem kendi zamanı için öyledir, hem de sonsuza dek öyle kalacaktır. Kont Orlock rolünü oynayan Max Schreck, çok basitçe söylemek gerekirse, her yönden korkunç bir canavardır.

Vampirler ve vampirlikle ilgili sessiz filmler arasından bazı örnekler şunlardır:

- *Manor of the Devil* diğer adıyla *The Devil's Castle* ya da *Le Manoir du diable* (1896, Fransa) Jeanne d'Alcy, Georges Mélies
- *Vampire of the Coast* (1909)
- *The Vampire* (1910) Charles Clary, Margarita Fischer. (Rudyard Kipling'in bir şiirinden esinlenerek yazılmıştır)
- *The Vampire's Trail* (1910)
- *In the Grip of the Vampire* (1913)
- *The Vampire* (1913) Harry F. Millarde, Marguerite Courtot, Alice Hollister
- *The Vampire* diğer adıyla *Vampyren* (1913, İsveç) Lili Bech, Niis Elffors, Victor Sjöström
- *Vampire of the Desert* (1913) Helen Gardner, Tefft Johnson, Harry T. Morey
- *The Vampire's Tower* diğer adıyla *La Torre dei vampiri* (1913, İtalya) Alfredo Bertorne, Giulietta De Riso, Oreste Grandi
- *The Forest Vampires* (1914) Walter Edwards, J. Barney Sherry, Ciara Williams
- *The Vampire's Trail* (1914) Alice Joyce, Alice Hollister, Harry F. Millarde
- *A Fool There Was* (1915) Theda Bara, Edward José, Mabel Frenyear
- *The Devil's Daughter* (1915) Theda Bara, Paul Doucet, Victor Benoit.

VAMPİR ISIRIĞI

Vamp terimi sinemada her zaman tipik bir kan emici için kullanılmış değildir, en azından sessiz film döneminde... Aktris Theodosia Goodman, diğer adıyla Theda Bara, film endüstrisinin ilk seks tanrıçalarından biridir. Canlandırdığı femme fatale karakterler o kadar popüler olmuştur ki, beyazperdede "vamp kadın" tiplemesini ölümsüzleştiren ilk aktris olarak bilinmektedir. Tabii onun durumu daha çok kendisine kapılanların ceplerindeki paraları boşaltmakla ilgilidir!

- *Saved from the Vampire* (1915) Clarence Barr, Madge Kirby, Florence Lee
- *The Vampires* diğer adıyla *Les Vampires* (1915, Fransa) Musidora, Édouard Mathé, Marcel Lévesque
- *The Vampire* (1915) Olga Petrova, Vernon Steele, William A. Morse
- *Was She A Vampire?* (1915) Edna Maison
- *A Night of Horror* diğer adıyla *A Night of Terror* ya da *Nächte des Grauens* (1916) Emil Jannings, Laurence Köhler, Werner Krauss
- *A Vampire Out of Work* (1916) Josephine Earle

- *An Innocent Vampire* (1916) Arthur Albertson, Rose Melville, Henry Murdock
- *The Kiss of a Vampire* (1916) Kenneth Hunter, Virginia Pearson
- *The Latest in Vampires* (1916) Harry Myers, Rosemary Theby, Sidney Bracey
- *Mr. Vampire* (1916) Francis Ford, Roberta Wilson, Jack Holt
- *The Mysteries of Myra* (1916) Jean Sothern, Howard Estabrook, Allan Murnane
- *She Was Some Vampire* (1916) Billy Franey, Gale Henry, Milburn Morante
- *The Village Vampire* (1916) Fred Mace, Anna Luther, Earle Rodney
- *Jerry and the Vampire* (1917) George Ovey, Goldie Colwell, Janet Suliy
- *To Oblige a Vampire* (1917) Eddie Lyons, Lee Moran, Edith Roberts
- *Alraune* (1918, Macaristan) Karoly Arnyai, Géza Erdélyi, Gyula Gál
- *Alraune* diğer adıyla *Sacrifice* (1918, Almanya) Gustav Adolf Semler, Hilde Wolter
- *Mutt and Jeff Visit the Vampire* (1918) Theda Bara, Bud Fisher
- *Lilith und Ly* (1919, Avusturya) Elga Beck, Ernst Escherich, Franz Kammauf.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1919 yapımı Avusturya filmi *Lilith und Ly,* erkek başkahramanının Lilith'in bir heykeline aşık olması ve onu bir yakut taşıyla canlandırması gibi entrikalarla dolu bir konuya sahiptir. Sonradan ortaya çıkar ki, Lilith aslında bir vampirdir ve hem kurtarıcısının hem de onun kadın arkadaşı Ly'ın hayatlarını zindan eder.

- *Dracula* (1920, Rusya)
- *Drakula* (1921, Macaristan)
- *The Blonde Vampire* (1922) De Sacia Mooers, Joseph W. Smiley, Charles Craig
- *Nosferatu* diğer adıyla *Nosferatu: eine Symphone des Grauens* (1922, Almanya) Max Schreck, Gustav von Wangenheim, Greta Schröder

- *The Last Man on Earth* (1924) Earle Foxe, Grace Cunard, Gladys Tennyson
- *Vampires of Warsaw* (1925, Polonya) Oktawian Kaczanowski, Halina Labedzka
- *Wife and the Vampire* diğer adıyla *Prem Ane Vaasna* (1925, Hindistan)
- *London After Midnight* diğer adıyla *The Hypnotist* (1927) Lon Chaney, Marceline Day, Henry B. Walthall
- *Unholy Love* diğer adıyla *Alraune* (1928, Almanya) Brigitte Helm, Paul Wegener, Iván Petrovich.

Konusu Richard Matheson'un 1954 tarihli romanı *Ben Efsaneyim*'e benzese de, 1924 yılında çevrilen *Dünyadaki Son Adam* adlı filmin bu romanla bir ilgisi yoktur. Bu filmde, kendisine çok uygun bir isim verilmiş olan "man-itis" adlı bir salgın hastalık, dünyadaki tüm erkek neslini silip süpürmüş, dünya yüzeyinde üreyebilen tek erkek olarak sadece bir dağ köylüsü olan Elmer Smith kalmıştır, onun da kaderi tamamı kadınlardan oluşan bir toplumun elindedir. 1933 yılında İspanyollar tarafından yeniden çekimi yapılan filmde ise, bu kez "masculitis" adını alan hastalık ve kötü kalpli Dr. Prodwell karakteri anlatılmaktadır.

1930'LAR: DRAKULA'NIN DOĞUŞU

Hangi vampir filminin "vampir sinemasının doğuşu" olarak anılabileceği konusundaki tartışmalar sürüp gitse de, Bram Stoker'ın *Drakula*'sını (izinsiz bir şekilde de olsa) burun farkıyla takip eden ilk filmin *Nosferatu* olduğu da şüphe götürmez bir gerçektir. Klasikleşmiş kötü Kont ve onun Transilvanya'da geçen dehşet verici hikâyesinin resmi olarak ilk kez canlandırılması Bela Lugosi'ye düşmüş, 1931 yapımı filmde Lugosi, klasik Drakula'yı elinden gelen tüm inandırıcılığıyla canlandırmıştır (bkz. Bölüm 15). Sonraki yıllarda birçok başka yapım daha ortaya çıkmış olsa da, Lugosi'nin Drakula tiplemesi pek çok bakımdan kayda değerdir. Korkunç vampirin karakteristik özelliklerinden pek çoğu ilk kez bu filmde işlenmiştir; toza, kurda, yarasaya ve sise dönüşebilmek, aynalardan kaçınmak ve ileride klasikleşecek bazı sözler gibi... Hiçbir vampir meraklısı Lugosi'nin ağır aksanlı ve şeytani bir şekilde dudaklarından dökülen "Ben asla şarap içmem" repliğini unutmayacaktır.

1930'larda ortaya çıkan karakterlerden biri de, türün en kayda değer ve her nasılsa yeterince değer verilmemiş kadın vampirlerinden biri olan ve 1936 yılında *Drakula'nın Kızı* ile beyazperdeye geçiş yapan Gloria Holden olmuştur. Hikâyeye tam Lugosi'nin filminin bıraktığı yerden devam eden Holden, Kontes Marya Zaleska rolüyle, ölümsüzlüğün lanetini kırmanın peşinde koşan *zoraki vampirler* adı verilen vampirlerin uzayıp giden listesinin ilk sıralarında yer almıştır. Bram Stoker'ın *Drakula'nın Misafiri* adlı hikâyesinden esinlendiği söylenen bu esere genellikle fazla önem verilmemiştir. Birçok uzman, senaryonun 1931 yapımı *Drakula*'nın da yazarı olan Garrett Fort'un özgün eseri olduğunu savunmaktadır. Ancak filmin son derece düşük olan bütçesine rağmen, gelecekteki kadın vampirlerin de önünü açacak şık bir tarzı vardır (bkz. Bölüm 15).

Korkuluk

1931 yapımı *Drakula*, ilk filmlerden çoğunun muzdarip olduğu şeyden yani düşük bütçeli bir prodüksiyondan çok çekmiş olsa bile, Lugosi'nin versiyonunun bu kadar başarılı olmasının sebepleri çok çeşitlidir ve bu sebeplerden en önemlisi, 1920'ler boyunca *Drakula*'nın sahne versiyonunun elde ettiği büyük başarıdır (bkz. Bölüm 14).

Otuzlu yıllardaki başka bazı filmler de kayda değerdir. Bunlardan ilki, yönetmen Carl Theodor Dreyer'in 1932 yapımı Alman filmi *Vampyr*'dir. Bu film Sheridan Le Fanu'nun *Carmilla* adlı eseri üzerine kurulmuş garip ve ürkütücü bir hikâyedir (bkz. Bölüm 3). Bir yıl sonra ise izleyicilerin önüne Lionel Atwill, Fay Wray, genç Melvyn Douglas ve Dwight Frye'ın oynadığı *Vampir Yarasa* adlı film gelir. Frye, 1931 yılındaki *Drakula*'da Bela Lugosi'nin kölesi Renfield karakterini resmen kendinden geçerek oynamıştır. Sonra da 1935 yılında *Vampirin İşareti* adlı film gelir; bu eser Tod Browning'in *Gece Yarısından Sonra Londra* filminin yeniden yapılmış halidir. 1930'ların filmleri arasında şunlar da bulunur:

- *Daughter of Evil* diğer adıyla *Alraune* (1930), Brigitte Helm, Albert Bassermann, Harald Paulsen
- *Vampiresas* (1930), Antonio Ozores, Lina Morgan, Yves Massard
- *Dracula* (1931), Bela Lugosi, Helen Chandler, David Manners, Edward Van Sloan

- *Dracula* (1931, Meksika), Carlos Villarias, Pablo Alvarez Rubio, Barry Norton, Lupita Tovar
- *Vampyr*, diğer adıyla *Castle of Doom* ya da *Vampyr-Der Traum des Allan Grey* ya da *The Strange Adventure of David Gray* (1932, Almanya), Julian West, Maurice Schutz, Rena Mandel
- *The Last Man on Earth* ya da diğer adıyla *El Ultimo varon sobre la Tierra* (1933, Meksika), Raul Roulien, Rosita Moreno, Mimi Aguglia
- *The Vampire Bat* (1933) Lionel Atwill, Fay Wray, Melvyn Douglas
- *Condemned to Live* (1935), Ralph Morgan, Maxine Doyle, Pedro de Cordoba
- *Mark of the Vampire* (1935), Lionel Barrymore, Elizabeth Allan, Bela Lugosi, Lionel Atwill
- *Dracula's Daughter* (1936), Gloria Holden, Otto Kruger, Marguerite Churchill
- *The Macabre Trunk* diğer adıyla *El Baúl macabro* (1936, Meksika) Ramón Pereda, René Cardona, Manuel Noriega
- *The Return of Dr. X* (1939) Humphrey Bogart, Rosemary Lane, Wayne Morris.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Kazablanka ve *Malta Şahini* filmlerinin hayranıysanız sıkı durun, çünkü ister inanın ister inanmayın, 1939 yılındaki *Doktor X'in Dönüşü* filminde Humphrey Bogart bile vampir zombileri canlandırmıştır. Gerçekten. Saçında beyaz çizgileri bile eksik olmayan Bogart, idam edilmiş ve sonradan vampirliğin getirdiği özelliklerle yaşama dönmüş bir katili oynamıştır. Meraklılar için belirtelim, bu rol için ilk önce Boris Karloff düşünülmüş.

1940'LAR: KORKUNUN KOMEDİSİ

1940'ların başlarında vampir filmleri arasına bazı alışılmadık ve eğlenceli filmler (ki bunların bazıları komik olması amacıyla çekilmemiştir) de katılmış, bu esnada korku filmi dünyasının bazı ağır toplarına da Drakula rolünü oynama sırası gelmiştir. Lugosi, *Katil Yarasa, Run Wild, Vampir'in Dönüşü* gibi filmlerle bu role geri dönmüş, hatta *Abbott ve Costello Frankenstein'a Karşı* filmindeki kan emiciyi de canlandırmıştır. Lugosi, bu filmler arasında yalnızca *Vampirin Dönüşü*'ndeki rolünü büyük bir hevesle oynamıştır.

Burada ilk kez, 1918 yılında Londra saldırısında yok olan ancak sonra İkinci Dünya Savaşı yıllarında keşfedilerek hayata geri döndürülen Armand Tesla adlı bir vampiri canlandırır. Bu film, bir vampirin bir kurt adamla karşılaşmasını betimleyen ilk filmdir.

Seçkin vampirlerin doldurduğu dehlizlerdeki nadide yerini alan aktörlerden biri de Lon Chaney olmuştur ve *Drakula'nın Oğlu* filminde bıyıklı Kont Alucard (harfler size bir çağrışım yapıyor mu?) karakterini canlandırmıştır. Chaney'in bu yılları son derece meşgul ve verimli geçmiştir; *Abbott ve Costello Frankenstein'a Karşı, Frankenstein'ın Evi* ve *Drakula'nın Evi* filmlerindeki ünlü kurt adam Lawrance Talbot rolü Chaney tarafından oynanmıştır. Aslında bu filmlerden son ikisi, sinemanın efsanevi kan emicilerinden birini daha tanımamıza yardımcı olmuştur: Klasik Drakulalar arasında şüphesiz ki en ünlülerinden olan John Carradine (bkz. Bölüm 15). Kırklı yılların korku türündeki dram ve komedi eserlerinden bazıları şunlardır:

- *The Devil Bat* (1940) Bela Lugosi, Suzanne Kaaren, Dave O'Brien, Hal Price
- *Spooks Run Wild* (1941) Bela Lugosi, Leo Gorcey, Dennis Moore
- *Dead Men Walk* diğer adıyla *Creatures of the Devil* (1943) George Zucco, Mary Carlisle, Nedrick Young
- *Dr. Terror's House of Horrors* (1943) Henriette Gérard, Murdock MacQuarrie, Paul Wegener
- *Son of Dracula* (1943) Lon Chaney Jr., Robert Paige, Louise Allbritton, Evelyn Ankers
- *House of Frankenstein* (1944) John Carradine, Boris Karloff, Lon Chaney Jr., Lionel Atwill
- *The Return of the Vampire* (1944) Bela Lugosi, Matt Willis, Frieda Inescort, Nina Foch
- *House of Dracula* (1945) Lon Chaney Jr., John Carradine, Lionel Atwill
- *Isle of the Dead* (1945) Boris Karloff, Ellen Drew, Marc Cramer
- *Memorias de una Vampiresa* (1945, Meksika) Manuel Noriega, Clifford Carr, Adriana Lamar
- *The Vampire's Ghost* (1945) John Abbott, Roy Barcroft, Peggy Stewart

- *Devil Bat's Daughter* (1946) Rosemary La Planche, John James, Michael Hale
- *The Face of Marble* (1946) John Carradine, Claudia Drake, Robert Shayne
- *The Spider Woman Strikes Back* (1946) Brenda Joyce, Gale Sondergaard, Kirby Grant, Rondo Hatton
- *Valley of the Zombies* (1946) Robert Livingston, Adrian Booth, Ian Keith
- *Abbott and Costello Meet Frankenstein* (1948) Bud Abbott, Lou Costello, Lon Chaney Jr., Bela Lugosi.

VAMPİR ISIRIĞI

Yunan *vrykolakas* yaratıklarının sinemada ilk kez görülmesi, 1945 yılında çekilen ve 1912 yılındaki Balkan Savaşı'nı anlatan Boris Karloff filmi *Ölüler Adası* ile olmuştur. Filmde Karloff, minik bir Yunan adasının sakinlerini *vrykolakas*'ın insan hali olan güzel (ve sonunda kanıtlandığı üzere masum) birinin yaptıkları yüzünden yayıldığından şüphe edilen salgın hastalıktan korumak üzere giriştiği yanlış çabalar sırasında öldürülen hayali bir Yunan generali canlandırmaktadır (bkz. Bölüm 2).

1950'LER: CEHENNEMDEN ÇIKIP GELEN YARATIKLAR

Klasikleşmiş bir şekilde alışılmadık ve tuhaf davranışlı vampirlerin anlatıldığı filmlerle geçen on yıldan sonra, 1950'ler gümbür gümbür başlamış ve devam etmiştir. Amerika dışındaki film yapımcılarının yaptıkları çok sayıda film, vampir mirası üzerinde kendi çaplarındaki etkilerini devam ettirmiş ve bunlarla birlikte vampir filmleri de bir çeşit Rönesans dönemi yaşayarak güçlenmeye başlamıştır. Riccardo Freda'nın 1956 yapımı *I Vampiri* adlı eseri de dahil olmak üzere (bu film kötü Kontes Erzebet Bathory'nin efsanesini anlatır), vampir filmlerinde İtalyan etkisi giderek kendini daha çok hissettirir olmuştur. 1958 yapımı *Vampirin Kanı* aynı zamanda güzel aktris Barbara Steele'ın da ünlenmesini sağlamış, Steele sonradan korku türünün en ünlü kadın oyuncularından biri haline gelerek Mario Brava'nın 1960'ta çektiği kült klasik film *Kara Pazar*'da mükemmel bir vampir cadı rolünü canlandırmıştır (bkz. Bölüm 15).

Ellili yıllardan çıkma birçok klasik film bulunmasına rağmen, diğerlerinden tamamen ayrı duran bir film vardır ve sadece iki kelimeyle özetlenebilir: Christopher Lee. Lee, 1958 yılında Hammer Films yapımı klasik *Drakula'nın Dehşeti* (bazen sadece *Drakula* da denir) filminde mezarından çıkan vampir rolünü canlandırarak vampir sinemasına girişini yapmıştır. 1957 yılında çekilen

ve Peter Cushing'in Baron Victor Frankeyştan rolünü oynadığı filmde canavar rolüyle ona eşlik etmiş olan Lee, bundan sadece bir yıl sonra *Horror*'da yine Cushing ile başrolleri paylaşmıştır. Sonuç olarak ortaya tüm zamanların en iyi Drakula filmlerinden biri çıkmış ve pek çok kişinin korku filmi tarihindeki en efsanevi ortaklıklardan biri olduğunu düşündüğü Cushing-Lee ikilisi doğmuştur (bkz. Bölüm 15). Film aynı zamanda Hammer için de bir dönüm noktası olmuş, bu yapım şirketinin korku filmi türünde on yıldan fazla sürecek saltanat döneminin de başlangıcını belirlemiştir.

1931 yılındaki yapımda Lugosi'nin canlandırdığı Kont karakterinden farklı olarak Lee, yer yer grileşmeye başlamış kıvırcık saçları, kırmızı gözleri ve kana susamışlığını gidermek için sıklıkla başvurduğu hipnotize etme yeteneği sayesinde çok etkileyici bir Drakula olacağını kanıtlamıştır. Atletik yapısı, alttan alta gönderdiği cinsel çağrışımlar ve hayvani içgüdüleri karaktere yeni bir soluk getirmiş, Cushing'in eşit derecede kışkırtıcı ve aksiyona meyilli Van Helsing karakteri için de son derece dişli bir rakip olmuştur. İzleyiciler, yönetmen Terence Fisher'ın anlatımından ve on dokuzuncu yüzyılın aristokrat sınıfının çöküşünü betimlemesinden çok etkilenmişlerdir. Ellili yılların muhteşem vampir filmlerinden bazı örnekler şunlardır:

- *The Thing From Another World* (1951) Kenneth Tobey, Margaret Sheridan, James Arness
- *Batula* diğer adıyla *Fearless Fosdick meets Dracula* (1952) Al Capp tarafından yazılmış bir kukla filmi
- *Old Mother Riley Meets the Vampire* (1952) Arthur Lucan, Bela Lugosi, Dora Bryan
- *The Black Vampire* diğer adıyla *El Vampiro negro* (1953, Arjantin) Olga Zubarry, Roberto Escalada, Georges Rivière
- *Dracula in Istanbul* diğer adıyla *Drakula İstanbul'da* (1953, Türkiye) Atıf Kaptan, Annie Ball, Bülent Oran
- *I Vampiri* diğer adıyla *The Devil's Commandment* (1956, İtalya) Gianna Maria Canale, Carlo D'Angelo, Dario Michaelis
- *Pity For the Vamps* diğer adıyla *Pitié pour les vamps* (1956, Fransa) Viviane Romance, Giselle Pascal
- *The Vampire Moth* diğer adıyla *Kyuketsuki-ga* (1956, Japonya) Ryo Ikebe, Asami Kuji, Akio Kobori
- *Blood of Dracula* (1957) Sandra Harrison, Louise Lewis, Gail Ganley

- *Daughter of Dr. Jekyll* (1957) Gloria Talbott, John Agar, Arthur Shields
- *Not of This Earth* (1957) Paul Birch, Beverly Garland, Morgan Jones
- *Revenge of the Vampire* diğer adıyla *Dendam Pontianak* (1957, Singapur) Maria Menado, Puteh Lawak, S.M. Wahid
- *Space Ship Sappy* (1957) Moe Howard, Larry Fine, Joe Besser
- *The Vampire* diğer adıyla El Vampiro (1957, Meksika) Germán Robles, Abel Salazar, Ariadna Welter
- *The Vampire* diğer adıyla *Mark of the Vampire* (1957) John Beal, Coleen Gray, Kenneth Tobey.

Korkuluk

Ellili yıllar söz konusu olduğunda önemle belirtilmesi gereken başka bir şey de, yönetmen Howard Hawks'un 1951 yılında çektiği *The Thing From Another World* adlı filmin aldığı olağanüstü tepkilerdir. Bu film klasikleşmiş vampir kavramının sınırlarının ötesine geçerek korku ve bilimkurgu türlerini harmanlamış, salgın hastalıklara ve kan emen korkunç canavarlara yaptığı göndermeler ile vampirlerin dünyasına geniş şekilde yer vermiştir. 1982 yılında yönetmen John Carpenter tarafından yeniden çekilen filmin devamı, yine kana susamış bir uzaylı yaratığı anlatsa da, ortalama seyirciye hitap eden normal bir bilimkurgu filmi olarak sınıflandırılır. Ancak üzerine kurulu olduğu 1951 yapımı asıl film, son noktayı koymaktadır. Kelimenin tam anlamıyla bir klasik olan *The Thing From Another World*, buzullara çakılan uzay gemisinin kalıntılarından tekrar hayata dönen kana susamış bitki gibi bir yaratığı anlatmaktadır ve James Arness tarafından konuşmasız olarak canlandırılmıştır.

- *The Vampire* diğer adıyla *Pontianak* (1957, Singapur) Maria Menado, M. Amin, Salmah Ahmad
- *Son of the Vampire* diğer adıyla *Anak Pontianak* (1958, Singapur) Kemat Bin Hassan, Hasimah, Haj Sattar
- *The Vampire's Coffin* diğer adıyla *El Ataúd del Vampiro* (1958, Meksika) Germán Robles, Abel Salazar, Ariadna Welter
- *Blood of the Vampire* (1958) Donald Wolfit, Vincent Ball, Barbara Shelley
- *Castle of the Monsters* diğer adıyla *El Castillo de los monstruos* (1958, Meksika) Germán Robles, Antonio Espino, Evangelina Elizondo

- *Horror of Dracula* diğer adıyla *Dracula* (1958) Christopher Lee, Peter Cushing, Michael Gough, Melissa Stribling
- *It! The Vampire From Beyond Space* (1958) Marshall Thompson, Shawn Smith, Ray Corrigan
- *The Return of Dracula* diğer adıyla *The Curse of Dracula* (1958) Francis Lederer, Norma Eberhardt, Ray Stricklyn
- *The Vampire's Curse* diğer adıyla *Sumpah Pontianak* (1958) Maria Menado, Mustaffa Maarof, Salmalı Ahmad
- *Curse of the Undead* (1959) Eric Fleming, Michael Pate, Kathleen Crowley
- *First Man Into Space* (1959) Marshall Thompson, Maria Landi, Robert Ayres
- *Plan Nine From Outer Space* (1959) Gregory Walcott, Mona McKinnon, Duke Moore
- *The Woman Vampire* diğer adıyla *Onna kyuketsuki* (1959, Japonya) Shigeru Amachi, Keinosuke Wada, Junko Ikeuchi
- *Hard Times for Dracula* diğer adıyla *Uncle Was a Vampire* ya da *Tempi duri per i vampiri* (1959, İtalyan hiciv filmi) Christopher Lee, Renato Rascel, Sylva Koscina.

1960'LAR: EN GÜÇLÜ OLANLARIN DÖNÜŞÜ

Christopher Lee'nin Drakula tiplemesinin başarısı, vampir filmlerine yeni bir soluk getirmiş ve sonraki yirmi yıl boyunca vampirler, hayaletler ve diğer kana susamış yaratıklar beyazperdeyi tam anlamıyla "basarak" son derece şık, hayret verici ve yaratıcı filmler ortaya çıkmasına yol açmışlardır. Sinema ekranlarındaki vampirler altmışlı yıllar boyunca da katliamlarına devam etmiş, dünyanın dört bir yanından birçok yönetmen Drakula efsanesini kendine göre yorumlayarak anlatmıştır.

1960 yılında Peter Cushing, klasik Hammer filmi *Drakula'nın Gelinleri* ile Abraham Van Helsing rolünü tekrar canlandırmış, ama bu sefer ölümsüz canavar ne kadar etkili olduğu bugün bile hararetle tartışılan farklı bir görünümle karşımıza çıkmıştır. David Peel'ın kötü kalpli Baron Meinster tiplemesi ile Lee'nin uzun, esmer ve ölümcül Drakula karakteri taban tabana zıttır. Peel sarışın, mavi gözlü olarak izleyicilerin karşısına çıkmış ve Christopher Lee'den alabildiğine uzak bir imaj çizmiştir. Yine de başka hiçbir

sebep olmasa da, sadece Cushing'in gerçek bir vampir avcısını bütün karizması ve içgüdüselliği ile canlandırdığı Van Helsing geleneğini devam ettirmesiyle bile *Brides* kült bir klasik olarak günümüze kadar gelmiştir. Lee ise zamanını, döneminin korku sinemasının yıldızı haline gelmekle değerlendirmiş ve 1966'da yine Transilvanya'daki köklerine dönerek yönetmen Terence Fisher ile birlikte kolları sıvayıp *Drakula: Karanlığın Prensi* adlı filmi çekmiştir. Ayrıca *Yaşayan Ölüler Şatosu, Dr. Terror'un Korku Evi, Ölüm Tiyatrosu, Kanlı Şeytan* ve *Drakula Mezarından Kalkıyor* de dahil olmak üzere pek çok başka filmde de rol almıştır. 1960'ların vampir filmi klasiklerini tam olarak içinize sindirmek istiyorsanız, aşağıdakilere kesinlikle göz atmanızı öneririz:

- *Atom Age Vampire* diğer adıyla *l'erede di Santana Seddok* (1960, İtalya) Alberto Lupo, Susanne Loret, Sergio Fantoni
- *Black Sunday* diğer adıyla *La Maschera del demonio* ya da *Mask of the Demon* (1961, İtalya) Barbara Steele, John Richardson, Ivo Garrani
- *Blood and Roses* diğer adıyla *To Die with Pleasure* ya da *Et mourir de plaisir* (1960, Fransa) Mel Ferrer, Elsa Martinelli, Annette Vadim
- *The Brides of Dracula* (1960) Peter Cushing, Yvonne Monlaur, David Peel
- *L'Amante del vampiro* diğer adıyla *The Vampire's Lover* (1960, İtalya) Hélène Rémy, Maria Luisa Rolado, Tina Gloriani
- *The Bad Flower* diğer adıyla *Akui ggot* (1961, Güney Kore) Ye-chun Lee, Geum-bong Do, Seon-ae Ko
- *Goliath and the Vampires* diğer adıyla *Maciste contro il Vampiro* (1961, İtalya) Gordon Scott, Guido Celano, Gianna Maria Canale.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Dedikodulara göre Christopher Lee, *Drakula: Karanlığın Prensi*'nin senaryosundan memnun kalmamış ve konuşmaların berbat olduğunu söyleyerek replikleri dillendirmeyi reddetmiştir. Söylenenlere bakılırsa, Lee'nin gerçekten de bütün film boyunca tek kelime konuşmamasının sebebinin bu olduğu düşünülebilir. Rolünü yalnızca bazı "tıslamalar", tuhaf hareketler ve unutulmaz bakışlarla canlandırmıştır.

- *The World of the Vampires* diğer adıyla *El Mundo de los vampiros* (1961, Meksika) Mauricio Garcés, Erna Martha Bauman, Silvia Fournier
- *The Bloody Vampire* diğer adıyla *El Vampiro sagriento* (1962, Meksika) Carlos Agostí, Begona Palacios, Erna Martha Bauman
- *Sampson vs. the Vampire Women* diğer adıyla *Santo vs. las mujeres vampiro* (1962, Meksika) Santo, Lorena Velázquez, Maria Duval
- *Bring Me the Vampire* diğer adıyla *Échenme al vampiro* (1963, Meksika) Pompín Iglesias, Joaquín García Vargas, Fernando Soto
- *House of Frights* diğer adıyla *La Casa de los espantos* (1963, Meksika) Pompín Iglesias, Joaquín García Vargas, Fernando Soto
- *The Horror of It All* (1963) Pat Boone, Erica Rogers, Dennis Price
- *Kiss of the Vampire* (1963) Clifford Evans, Edward de Souza, Noel Willman, Jennifer Daniel
- *The Vampire Returns* diğer adıyla *Pontianak Kembali* (1963, Singapur) Maria Menado, Malik Selamat
- *Blood and Black Lace* (1964) Cameron Mitchell, Eva Bartok, Thomas Reiner
- *The Blood Drinkers* diğer adıyla *Kulay dugo ang gabi* (1964, Filipinler) Ronald Remy, Amalia Fuentes, Eddie Fernandez
- *Castle of Blood* diğer adıyla *Danza macabra* (1964, İtalya) Barbara Steele, Georges Riviére, Margarete Robsahm
- *The Castle of the Living Dead* diğer adıyla *Il Castello dei morti vivi* (1964, İtalya) Christopher Lee, Gaia Germani, Philippe Leroy
- *The Curse of the Green Eyes* diğer adıyla *Der Fluch der grünen Augen* (1964, Almanya) Adrian Hoven, Erika Remberg, Carl Möhner
- *The Last Man on Earth* (1964) Vincent Price, Franca Bettoia, Emma Danieli
- *Terror in the Crypt* (1964) Adriana Ambesi, Christopher Lee, Ursula Davis
- *The Vampire of the Opera* diğer adıyla *Il Vampiro dell'opera* (1964, İtalya) Marco Mariani, Giuseppe Addobbati, Barbara Howard
- *The Bloodless Vampire* (1965, Filipinler) Charles McCauley, Helen Thompson

- *Devils of Darkness* (1965) William Sylvester, Hubert Noél, Carole Gray, Tracy Reed
- *Dr. Terror's House of Horrors* (1965) Peter Cushing, Christopher Lee, Donald Sutherland
- *Planet of the Vampires* diğer adıyla *Terror in Space* ya da *Terrore nello spazio* (1965, İtalya) Barry Sullivan, Norma Bengell, Angel Aranda
- *The Vampire of Düsseldorf* diğer adıyla *Le Vampire de Düsseldorf* (1965, Fransa) Robert Hossein, Marie-France Pisier, Roger Dutoit
- *Billy the Kid versus Dracula* (1966) John Carradine, Chuck Courtney, Melinda Plowman.

Korkuluk

1964 yılında efsanevi korku sineması ustası Vincent Price, Richard Matheson'un romanı *Ben Efsaneyim*'dan esinlenerek çekilen *Dünyadaki Son Adam* adlı filmde başrol oynamıştır. Matheson aynı zamanda 1964 yapımı filmin senaryosunu yazan ekipte de bulunmaktadır. Vampir zombilere karşı mücadele eden Price'ın, Robert Neville rolü, 1971 yılında *Omega Adam* adlı filmde Charleton Heston ve 2007 yılının son derece başarılı filmi *Ben Efsaneyim*'de Will Smith tarafından yeniden canlandırılmıştır.

- *Carry On Screaming* (1966) Harry H. Corbett, Kenneth Williams, Jim Dale
- *The Devil's Mistress* (1966) Joan Stapleton, Robert Gregory, Arthur Resley
- *Dracula: Prince of Darkness* (1966) Christopher Lee, Barbara Shelley, Andrew Keir
- *The Hand of Night* diğer adıyla *Beast of Morocco* (1966) William Sylvester, Diane Clare, Aliza Gur
- *Queen of Blood* diğer adıyla *Planet of Blood* (1966) John Saxon, Basil Rathbone, Judi Meredith
- *Satan's Sister* diğer adıyla *La Sorella di Satana* (1966, İtalya) Barbara Steele, John Karlsen, Ian Ogilvy
- *Theatre of Death* diğer adıyla Blood *Fiend* (1966) Christopher Lee, Julian Glover, Lelia Goldoni

- *Track of the Vampire* diğer adıyla *Blood Bath* (1966) William Campbell, Lori Saunders, Marissa Mathes
- *The Blood Demon* diğer adıyla *The Snake Pit and the Pendulum* ya da *Die Schlangengrube und das Pendel* (1967, Almanya) Christopher Lee, Lex Barker, Karin Dor
- *A Taste of Blood* (1967) Bill Rogers, Elizabeth Wilkinson, Otto Schlessinger
- *Dr. Terror's Gallery of Horrors* (1967) Lon Chaney Jr., John Carradine
- *The Empire of Dracula* diğer adıyla *El Imperio de Drácula* (1967, Meksika) Lucha Villa César del Campo, Eric del Castillo
- *The Fearless Vampire Killers* diğer adıyla *Pardon Me, But Your Teeth Are in My Neck* (1967) Jack McGowran, Roman Polanski, Sharon Tate
- *The Blood Beast Terror* (1968) Peter Cushing, Robert Flemyirıg, Wanda Ventham
- *Carmilla* (1968, İsveç) Monica Nordquist, Birger Malmsten
- *Dracula Has Risen From the Grave* (1968) Christopher Lee, Rupert Davies, Veronica Carlson
- *Queen of the Vampires* diğer adıyla *Le Viol du vampire* (1968, Fransa) Solange Pradel, Bernard Letrou, Catherine Deville
- *Blood of Dracula's Castle* (1969) Alexander D'Arcy, John Carradine, Paula Raymond.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Christopher Lee'nin çevirdiği son Hammer filmlerinden birinde Van Helsing'in kızını hangi ünlü İngiliz komedyenin canlandırdığını tahmin edebiliyor musunuz? İster inanın ister inanmayın, 1973 yapımı *Drakula'nın Şeytani Töreni* filminde Van Helsing'in kızı Jessica Van Helsing rolünü Joanna Lumley oynamaktadır. Filmde Drakula'nın alçak planı, bütün dünyaya biyolojik bir salgın hastalık yaymaktır. Lumley, büyük sükse yapan *Absolutely Fabulous* adlı dizideki kafayı seksle bozmuş, nikotin bağımlısı ayyaş Patsy rolüyle hafızalara kazınmıştır.

LANETLENMİŞLİKTEN ÇÖKÜNTÜYE DOĞRU

Sessiz film döneminde ilk ortaya çıkışından altmışlı yılların sonuna kadar sinema filmlerindeki vampir karakterinin kendine özgü bir evrim süreci olmuş ve tüm zamanların en çok ilgi gören başkahramanları hep bu yaratıklardan çıkmıştır. Gelecek bölümde göreceğiniz gibi, bu evrim o kadar hızlı bir şekilde devam etmektedir ki, herhalde Darwin'in kendisi bile mezarında ters dönmektedir. 1970'lerden günümüze kadar vampirlik kavramı ve vampirler sonsuz çeşitlilikte karşımıza çıkmıştır ve bütün bunlar hiç de hız kesecek gibi görünmemektedir.

bölüm 17

Sinemada Vampirler: Yetmişlerden Yeni Binyıla Doğru

Bölüm 16'da öğrendiğiniz gibi, sinemadaki vampirlerin dünyası tarih boyunca hep çok büyük ve çok çeşitli olmuştur. Şimdi daha modern zamanlara geçiyoruz ve 1970'lerden günümüze kadar olan vampir sinemasını inceliyoruz. Burada doğaüstü yaratıkların, korkudan komediye her türden filmdeki muhteşem gövde gösterilerinin ayrıntılarını göreceğiz. Geçtiğimiz otuz yılın filmlerinin belki de en ilginç ortak özelliği, vampirlerin kelimenin tam anlamıyla ölümsüz hale gelmeleri ve heyecandan büyülenmiş izleyicilere kurnazlık ve dehşet dolu kıvrak zekâ ürünü hikâyeler sunmaları olmuştur.

MODERN SİNEMADA VAMPİRLER

Sinemadaki vampir filmleri, 1896 yılında sessiz film dönemiyle başlayan film yapımcılığı tarihi göz önüne alındığı zaman tam anlamıyla ölümsüz olmuştur. 1930'lardan 1960'lara kadar vampir sineması büyüyüp gelişmiş, dünyanın dört bir yanından film yapımcıları, Bram Stoker'ın tarihi Drakula karakterini farklı şekillerde ele almıştır. Aynı yıllarda Hammer Films adlı film şirketi de ortaya çıkmış ve birbiri ardına korku filmleri piyasaya sürmüştür (bkz. Bölüm 15). Yetmişli yıllardan itibaren, Hammer yapımı filmler yavaş yavaş piyasadan silinmeye başlasa da, benzer eğilimler devam ederek, takip eden yıllara yayılmış; vampirler ve vampirlik kavramı doğal bir gelişimle, gerek hikâyelerde işlenen konular gerekse şiddet ve komedi unsurları bakımından yepyeni düzeylere ulaşmıştır.

1970'LER: AŞK, İHTİRAS VE BİRAZ SAÇMALIK

Yetmişlerdeki diğer her şeyde olduğu gibi, vampir filmleri söz konusu olduğunda da karmakarışık bir film çorbasıyla karşılaşırız. "Korkunç eğlence"nin hemen her türü karşımıza çıkar. Gerçekten de yetmişli yıllar, geleneksel Drakulalardan felaket sonrası hikâyelerine, Frankenstein ile Kurt Adam arasındaki destansı savaşlardan yapmacık vampirlere, kung fu yapan vampirlerden zencileri istismar eden vampir filmlerine, hatta bir vampir müzikali ve duyma engelliler için yapılmış bir Drakula uyarlamasına kadar hemen her şeyi içerir. Bu yıllardaki vampir filmlerinin çeşitliliği aslında şuna işaret etmektedir: O kadar çok vampir filmi yapılmıştır ki, film yapımcıları vampir türünün yüzünü çabuk eskiterek kâr getirmez hale sokmak tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardır.

Bir defa 1970'lerde dünya, Hammer Films ürünlerinden birini daha tanıma imkânı bulmuştur: Tarifsiz bir güzelliği olan Polonya asıllı aktris Ingrid Pitt keskin dişlerini ilk kez 1970 yapımı *Vampir Aşıklar* filminde göstermiş, sonraki çıkışını ise 1971'de dört ayrı hikâyeden oluşan *The House that Dripped Blood* serisiyle yapmıştır. Aynı yılın içinde, Pitt yine vampir sineması türünde bir filmde daha oynamış ve *Kontes Drakula* filminde başrolde görünmüştür (bkz. Bölüm 15). Christopher Lee, Peter Cushing ve John Carradine bu yıllar boyunca göze çarpan bir sıklıkta başrollerde oynamışlar, onların dışında da birçok aktör ve aktris ilk Drakula rollerini canlandırmıştır. Bunların arasında, örneğin 1979 yılında Nosferatu'nun yeniden çekiminde oynayan Klaus Kinski de vardır.

Yeteneklerini ölümlülerin ve ölümsüzlerin beğenisine sunan saygın aktörlerin uzayıp giden listesi içinde Jonathan Frid (1970 yapımı *Karanlık Gölgeler Evi* filmindeki Barnabas Collins rolüyle), Robert Quarry (1970 yılında *Kont Yorga: Vampir* filminde ve bir yıl sonra *Kont Yorga'nın Dönüşü* filmindeki rolüyle), Jack Palance (1973 yapımı *Bram Stoker'ın Drakula'sı* adlı eserin televizyondaki ilk gösteriminde), Udo Kier (1974 yılındaki *Andy Warhol's Drakula* adlı garip eserdeki rolüyle), David Niven (1974 yapımı *Vampira* filmindeki acayip "Yaşlı Drakula" rolüyle) ve Louis Jourdan (1977'de yayımlanan Great Performances TV dizisindeki *Kont Drakula* rolüyle) bulunmaktadır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1972 yılında, sinemanın alenen zenci olan ilk Afrika-Amerikalı kan emicisi izleyicilerle buluşmuştur. Zencilerin istismar edilmesi yönüyle dikkat çeken (Ç.N.: Bu tür filmlere İngilizce *black* ve *exploitation* kelimelerinin birleşiminden oluşan *blaxploitation* adı verilir) *Blacula* adındaki film ve bir yıl sonra gelen devam filmi *Bağır Blacula Bağır*'in her ikisinde de Blacula rolünü William Marshall canlandırmış, yardımcı rollerde oynayan pek çok başka Afrika-Amerika kökenli oyuncu da bu filmleri ilerideki kariyerleri için bir basamak tahtası olarak kullanmıştır (bkz. Bölüm 15).

Kana susamış canavarların bu yıllarda karşımıza çıkan örnekleri arasında sözü edilmeden geçilemeyecek olan iki aktör, 1979 yılında çıkardıkları üstün performanslarla diğerlerinden ayrılır. Bunlardan ilki, tüm zamanların en iyi onuncu gişe hâsılatını elde etmiş vampir filmi olan *İlk Isırıkta Aşk* filmindeki olağanüstü Kont tiplemesiyle George Hamilton'dır. Kendi çapında kült bir klasik olan bu yapımda Hamilton'ın, ünlü Drakula'nın "gecenin çocukları" için söylediği repliği uzun süre hafızalardan silinmeyecektir: "Gecenin çocukları..." demiştir, muhteşem bir aksanla "Kesin sesinizi!" (bkz. Bölüm 15). Aynı yılın diğer üstün performansı da *Drakula* filmindeki Frank Langella'dan gelmiştir, bu film de tüm zamanların en iyileri listesinde on sekizinci sırada bulunmaktadır. Vampir filmleri türünün en iyi örneklerinden biri olarak kabul edilen yapımda Langella, "dumanı tüten" bir tipleme sunmaktadır. Film, Lugosi'nin 1931 yılındaki *Drakula*'sının yeniden çevrilmiş halidir ve en az Hamilton Deane ile John L. Balderston'ın sahne oyunu kadar başarılı olmuştur (bkz. Bölüm 14).

Bu yıllar boyunca başka bir kült klasik daha beyazperdeyle buluşmuş, vampir avcılarına yepyeni bir bakış açısı getirerek ileride çıkacak filmler için standartları

belirlemiştir. 1974 yapımı *Kaptan Kronos: Vampir Avcısı* filminde, başarılı Alman aktör Horst Janson hoş tavırlı ve nazik Kronos rolünü, John Cater da Kronos'un kambur yardımcısı Profesör Grost rolünü oynamaktadır. Bu yapımı bu kadar eğlenceli ve akılda kalıcı yapan ise yönetmen Brian Clemens'in birkaç değişik film türünü birleştirmiş olmasıdır. Tipik bir western filminden etkilenmelerin yanı sıra, geleneksel gerilim türü, aşk, bilimkurgu etkilenmeleri ve *Monte Cristo Kontu* tarzı kılıç dövüşleri birbirinin içine geçmiş, klasik dram klişelerine de yer verilmiştir.

Güneş ışığından etkilenmeme gibi bir özellik sayesinde, toplumun içine tam anlamıyla "çaktırmadan" karışma yeteneği olan bir vampirin peşine düşen Kronos, köylüleri tek tek ortadan kaldıranın kim olduğunu ortaya çıkarmak için yola koyulur. Clemens'in 1960'ların bomba dizisi *The Avengers*'ın da asıl yazarı ve yardımcı yönetmeni olduğunun altını çizmeliyiz. *Kronos*'un sunduğu heyecan dolu konu akışında ve alaycı mizahi yaklaşımda bu gerçeğin etkisi büyüktür. Gerçek vampir meraklıları için *Kronos* kesinlikle izlenmesi gereken bir ziyafettir. Eğer sağlam bir gerilime, biraz kan revan içeren görüntülere ve büyük kahkahalara hazırsanız, 1970'li yılların aşağıdaki sanatsal ve fantastik filmlerini kaçırmak istemezsiniz diye düşünüyoruz:

- *Bloodsuckers* diğer adıyla *Incense for the Damned* (1970, ABD) Peter Cushing, Patrick McNee, Patrick Mower
- *Count Dracula* diğer adıyla *Nachts, wenn Dracula erwacht* (1970, Almanya) Christopher Lee, Klaus Kinski, Herbert Lom
- *Count Yorga, Vampire* (1970, ABD) Robert Quarry, Roger Perry, Michael Murphy
- *Countess Dracula* (1970, ABD) Ingrid Pitt, Nigel Green, Sandor Elés
- *Guess What Happened to Count Dracula?* (1970, ABD) Des Roberts, Claudia Barron, John Landon
- *Horror of the Blood Monsters* (1970, ABD) John Carradine, Robert Dix, Vicki Volante
- *House of Dark Shadows* (1970, ABD) Jonathan Frid, Grayson Hall, Kathryn Leigh Scott
- *Jonathan* diğer adıyla *Vampire sterben nicht* (1970, Almanya) Jürgen Jung, Hans-Dieter Jendreyko, Paul Albert Krumm
- *Scars of Dracula* (1970, ABD) Christopher Lee, Dennis Waterman, Jenny Hanley
- *Taste the Blood of Dracula* (1970, ABD) Christopher Lee, Geoffrey Keen, Gwen Watford

- *The Vampire Lovers* (1970, ABD) Ingrid Pitt, George Cole, Peter Cushing, Kate O'Mara
- *Blood Thirst* (1971, ABD) Robert Winston, Yvonne Nielson, Judy Dennis
- *Dracula vs. Frankenstein* (1971, ABD) J. Carrol Naish, Lon Chaney Jr., Zandor Vorkov
- *The House That Dripped Blood* (1971, İngiltere) Christopher Lee, Peter Cushing, Denholm Elliott, John Bennett
- *Lust for a Vampire* (1971, ABD) Ralph Bates, Barbara Jefford, Suzanna Leigh
- *Night of Dark Shadows* (1971, ABD) Jonathan Frid, Grayson Hall, David Selby
- *The Omega Man* (1971, ABD) Charleton Heston, Anthony Zerbe, Rosalind Cash
- *The Return of Count Yorga* (1971, ABD) Robert Quarry, Mariette Hartley, Roger Perry
- *Twins of Evil* (1971, ABD) Peter Cushing, Damien Thomas, Madeleine ve Mary Collinson
- *The Werewolf versus the Vampire Women* diğer adıyla *La Noche de Walpurgis* (1971, İspanya) Paul Naschy, Gaby Fuchs, Barbara Capell
- *Blacula* (1972, ABD) William Marshall, Vonetta McGee, Denise Nicholas
- *The Daughter of Dracula* diğer adıyla *La Fille de Dracula* (1972, Meksika) Britt Nichols, Anne Libert, Howard Vernon.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1974 yılında yapılan komedi filmi *Vampira*'nın (aynı zamanda *Yaşlı Drakula* adıyla da bilinir) eleştirmenlerden çok olumlu görüşler almamasına rağmen, David Niven hayranları için olmazsa olmaz eserlerden biri olduğuna şüphe yoktur. "Yaşlı Drakula" olarak Niven, çok nadir bulunan bir tür kanın peşine düşer ve vampir sevgilisini (Teresa Graves) yeniden hayata döndürmenin yollarını arar. Ama tabii salak yardımcısının işleri birbirine karıştırması yüzünden ölümsüz sevgilisi uyanır ve dönüşüm esnasında zenci bir vampire dönüştüğünü anlar!

- *Deathmaster* (1972, ABD) Robert Quarry, John Fiedler, Bill Ewing
- *Dracula A.D. 1972* (1972, ABD) Christopher Lee, Peter Cushing, Stephanie Beacham, Christopher Neame

- *Dracula vs. Dr. Frankenstein* diğer adıyla *Drácula contra Frankenstein* (1972, Meksika) Dennis Price, Howard Vernon, Britt Nichols
- *Dracula's Great Love* diğer adıyla *El Gran Amor del conde Drácula* (1972, Meksika) Paul Naschy, Hayde Politoff, Rosanna Yanni
- *Night of the Devils* diğer adıyla *La Notte dei diavoli* (1972, İtalya) Gianni Garko, Agostina Belli, Maria Monti
- *The Night Stalker* (1972, ABD) Darren McGavin, Simon Oakland, Carol Lynley
- *Saga of the Draculas* diğer adıyla *La Saga de los Drácula* (1972) Tina Sáinz, Tony Isbert, Helga Liné
- *Bram Stoker's Dracula* (1973, ABD) Jack Palance, Simon Ward, Nigel Davenport.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Film yapımcılarının ortalama izleyicilere hitap eden popüler filmlerde çığır açan fikirler ortaya atmaları çok sık görülmez, ancak 1975 yapımı *Deafula* filminde tam da böyle olmuştur. Bu film, yönetmeni, yazarı ve başrol oyuncusu olan Peter Wolf Wechsberg'in (genellikle yalnızca Peter Wolf olarak geçer) parlak buluşudur ve kendisi de sağırdır. Film yapımcılığına olan özgün yaklaşımıyla bugüne kadar rakipsiz olan *Deafula*, tamamen işaret diliyle çevrilmiş ilk konulu filmdir. Wechsberg'in canlandırdığı Deafula karakteri, yavaş yavaş vampire dönüşen bir ilahiyat öğrencisinin gençliğinde bir vampir tarafından ısırılmış olduğunu fark etmesini anlatmaktadır.

- *The Devil's Wedding Night* diğer adıyla *Full Moon of the Virgins* ya da *Il Plenilunio delle vergini* (1973, İtalya) Sara Bay, Mark Damon, Esmeralda Barros
- *Hannah, Queen of the Vampires* diğer adıyla *La Tumba de la isla maldita* (1973, İspanya) Andrew Prine, Patty Shepard, Mark Damon
- *The Legend of Blood Castle* diğer adıyla *Ceremonia sangrienta* (1973, İspanya) Lucia Bosé, Espartaco Santoni, Ewa Aulin
- *Lemora: A Child's Tale of the Supernatural* (1973, ABD) Lesley Gilb, Cheryl Smith, William Whitton

- *The Satanic Rites of Dracula* (1973, ABD) Christopher Lee, Peter Cushing, Michael Coles, Joanna Lumley
- *Scream, Blacula, Scream* (1973, ABD) William Marshall, Don Mitchell, Pam Grier
- *Allen and Rossi Meet Dracula and Frankenstein* (1974, ABD) Marty Allen, Steve Rossi
- *Barry McKenzie Holds His Own* (1974, Avustralya) Barry Crocker, Barry Humphries, Donald Pleasence
- *Blood* (1974, ABD) Allan Berendt, Hope Stansbury, Patricia Gaul
- *Blood for Dracula* diğer adıyla *Andy Warhol's Dracula* (1974, ABD) Joe Dallesandro, Udo Kier, Arno Juerging
- *Captain Kronos: Vampire Hunter* (1974, ABD) Horst Janson, John Cater, Shane Briant
- *Chosen Survivors* (1974, ABD) Jackie Cooper, Alex Cord, Bradford Dillman, Diana Muldaur
- *The Evil of Dracula* diğer adıyla *Chi o suu bara* (1974, Japonya) Toshio Kurosawa, Kunie Tanaka, Katsuhiko Sasaki
- *Grave of the Vampire* (1974, ABD) William Smith, Michael Pataki, Lyn Peters
- *The Legend of the Seven Golden Vampires* (1974, kung fu yapan vampirler!) Peter Cushing, David Chiang, Julie Ege
- *Son of Dracula* diğer adıyla *Count Downe* (1974 müzikal) Harry Nilsson, Ringo Starr, Dennis Price, Peter Frampton, Keith Moon
- *Vampira* diğer adıyla *Old Dracula* (1974, ABD) David Niven, Teresa Graves, Peter Bayliss
- *Vampyres* (1974) Marianne Morris, Anulka Dziubinska, Murray Brown
- *Deafula* (1975, ABD) Peter Wolf, Gary R. Holstrom, Lee Darel
- *Dracula, Father and Son* diğer adıyla *Dracula père et fils* (1976, Fransa) Christopher Lee, Bernard Menez, Marie-Hélène Breillat
- *Count Dracula* (1977, ABD) Louis Jourdan, Frank Finlay, Susan Penhaligon
- *Martin* (1977) John Amplas, Lincoln, Maazel, Christine Forrest

- *Doctor Dracula* (1978) John Carradine, Don "Red" Barry, Larry Hankin
- *Dracula's Dog* diğer adıyla *Zoltan, Hound of Dracula* (1978) Michael Pataki, Jan Shutan, Libby Chase, José Ferrer
- *Dracula* (1979, ABD) Frank Langella, Laurence Olivier, Donald Pleasence, Kate Nelligan
- *Dracula Bites the Big Apple* (1979, ABD) Peter Loewy, Barry Gomolka
- *Love at First Bite* (1979, ABD) George Hamilton, Susan Saint James, Richard Benjamin
- *Nocturna* diğer adıyla *Granddaughter of Dracula* (1979, ABD) Yvonne De Carlo, John Carradine, Nai Bonet
- *Nosferatu the Vampyre* diğer adıyla *Nosferatu: Phantom der Nacht* (1979, Almanya) Klaus Kinski, Isabelle Adjani, Bruno Ganz
- *Salem's Lot* (1979, ABD) David Soul, James Mason, Lance Kerwin
- *Vlad Tepes* diğer adıyla *Vlad the Impaler: The True Life of Dracula* (1979, Romanya) Ferenc Fábián, Emanoil Petrut, Alexandru Repan.

1980'LER: KORKUNUN ALTIN DÖNEMİ

Korku sineması, 1980'ler boyunca seyirciyle ilk kez buluşan ya da devam filmleriyle geri dönüş yapan Michael Myers, Freddy Krueger ve Jason Vorhees gibi yeni yeni hayaletler ve yaratıklar sayesinde gelişimini hızlanarak sürdürürken, vampirlerin dünyasında da bu dünyadan ve başka dünyalardan çıkıp gelen bir sürü kan emici kendi çapında gelişip ilerlemiştir. Seksenlerin vampirleri, elliler, altmışlar ve yetmişlerdeki atalarının klasik cazibesinden yoksun oldukları için, aynen birçok disko şarkısı gibi, unutulup gitmiştir. (Eğer *Transylvania 6-5000* filminin bir kopyasına sahipseniz, büyük ihtimalle repertuarınızda platform ayakkabılar da hâlâ duruyordur.)

Ancak zamanın bütün film türlerinde olduğu gibi, karanlıklarda kalmış bazı mücevherler de yok değildir ve bunlardan birkaçı kült klasikler haline gelmiştir. Bunlardan bir tanesi, Whitley Strieber'ın aynı adlı 1981 romanından esinlenerek çekilmiş sanatsal ve aşırı gösterişli bir film olan 1983 yapımı *Açlık*'tır (bkz. Bölüm 13). Kökleri eski Mısır'dan gelen ve artık New York'ta oturmakta olan soğukkanlı uzaylı bir vampir olan Miriam Blaylock rolünde, yıllara meydan okuyan Catherine Deneuve oynamaktadır. David Bowie'nin canlandırdığı sevgilisi John, yüzyıllar boyunca onunla birlikte olan pek çok

kişiden biridir. Blaylock birlikte olduğu sevgililerine sonsuz bir hayat vaat eder, ancak buna gücü yetmediği için sevgilileri hızla yaşlanmaya başlar, fakat ölemezler. Deneuve vampir rolünü harika bir şekilde canlandırmıştır, bugüne kadar vampir rolü oynamış en başarılı kadın oyunculardan biri olduğu rahatlıkla söylenebilir (bkz. Bölüm 15).

Seksenlerin vampir filmleri arasından birkaç tanesi, tüm zamanların en iyileri listelerinde hâlâ yer almaktadır. Bunların içinde Jim Carrey'nin 1985 yapımı komedi filmi *İlk Isırık*, Jeff Goldblum'un yine aynı yıl çektiği vampir taşlaması *Transylvania 6-5000* ve Kathryn Bigelow'un 1987 yapımı *Karanlık Bastığında*'da anlatılan ürkütücü güneyli kan emiciler de bulunmaktadır. Yönetmen Joel Schumacher'ın 1987 yılında gişe başarısı olarak gerçekten etkileyici bir sonuç elde eden ve maceradan çok komedi unsurlarının baskın olduğu *Kayıp Çocuklar* adlı filminde, "dünyanın cinayet başkenti" unvanına sahip küçük bir sahil kasabasındaki genç vampirlerle, genç vampir avcılarının maceraları anlatılır. Tartışmasız bir kült klasik olan film, 32 milyon dolardan fazla gişe hasılatı yapmıştır. Seksenlerin filmleri arasından en önemlilerini aşağıdaki listede bulabilirsiniz:

- *Dracula's Last Rites* (1980, ABD) Patricia Hammond, Gerald Fielding, Victor Jorge
- *Mama Dracula* (1980, ABD) Louise Fletcher, Maria Schneider, Marc-Henri Wajnberg
- *The Monster Club* (1980, ABD) Vincent Price, John Carradine, Donald Pleasence
- *Desire, the Vampire* (1982, ABD) Dorian Harewood, David Naughton, Marilyn Jones
- *The Hunger* (1983, ABD) Catherine Deneuve, David Bowie, Susan Sarandon
- *Blood Suckers from Outer Space* (1984) Pat Paulsen, Thom Meyer, Laura Ellis
- *A Polish Vampire in Burbank* (1985) Mark Pirro, Lori Sutton, Bobbi Dorsch
- *Evils of the Night* (1985) Neville Brand, Aldo Ray, John Carradine, Tina Louise, Julie Newmar
- *Fright Night* (1985) Roddy McDowall, Chris Sarandon, William Ragsdale
- *Lifeforce* (1985) Steve Railsback, Peter Firth, Mathilda May
- *Once Bitten* (1985) Lauren Hutton, Jim Carrey, Cleavon Little
- *Transylvania 6-5000* (1985) Jeff Goldblum, Geena Davis, Joseph Bologna, Carol Kane

- *Vampire Hunter D* diğer adıyla *Banpaia hanta* (1985, Japon anime) Kaneto Shiozawa, Michael McConnohie
- *Demon Queen* (1986) Mary Fanaro, Clifton Dance
- *Mr. Vampire* diğer adıyla *Geung si sin sang* (1986, Hong Kong) Ching-Ying Lam, Siu-hou Chin, Ricky Hui
- *The Seven Vampires* diğer adıyla *As Sete Vampiras* (1986, Brezilya) Alvamar Taddei, Andréa Beltrão, Ariel Coelho.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1985'te *Korku Gecesi* adlı kalitesiz bir korku filmi yapılmış, eski bir korku filmi yıldızı rolünde Roddy McDowall, genç bir korku filmi hayranı rolünde William Ragsdale ve karşılarına çıkan "gerçek" vampir rolünde de Susan Sarandon'ın eski kocası Chris Sarandon oynamıştır. *Korku Gecesi* ticari açıdan başarılı olmuş ve 25 milyon dolara yakın parayı kasasına koyarak tüm zamanların en iyi vampir filmleri listesinde on altıncı sıraya yerleşmiştir. 1989 yılında çekilen devam filmi onun kadar başarılı olamamış, ama yine de en iyi 50 film arasında kalmayı başarmıştır.

- *Vamp* (1986) Grace Jones, Chris Makepeace, Dedee Pfeiffer, Billy Drago
- *Graveyard Shift* (1987) Silvio Oliviero, Helen Papas, Cliff Stoker
- *I Married a Vampire* (1987) Rachel Gordon, Brendan Hickey, Ted Zalewski
- *The Lost Boys* (1987) Jason Patric, Corey Haim, Kiefer Sutherland, Dianne Weist
- *The Monster Squad* (1987) André Gower, Robby Kiger, Stephen Macht
- *Near Dark* (1987) Adrian Pasdar, Lance Henriksen, Bill Paxton
- *Nightmare Sisters* (1987) Linnea Quigley, Brinke Stevens, Michelle Bauer
- *A Return to Salem's Lot* (1987) Michael Moriarty, Ricky Addison Reed, Samuel Fuller
- *Dance of the Damned* (1988) Starr Andreeff, Cyril O'Reilly, Debbie Nassar

- *Dinner with a Vampire* diğer adıyla *A cena col il vampiro* (1988, İtalya) George Hilton, Patrizia Pellegrino, Riccardo Rossi
- *Fright Night Part 2* (1988) Roddy McDowall, William Ragsdale, Julie Carmen
- *My Best Friend is a Vampire* (1988) Robert Sean Leonard, Rene Auberjonois, Cheryl Pollack
- *Not of This Earth* (1988) Traci Lords, Arthur Roberts, Lenny Juliano
- *Teen Vamp* (1988) Clu Gulager, Karen Carlson, Beau Bishop
- *The Understudy: The Graveyard Shift II* (1988) Wendy Gazelle, Mark Soper, Silvio Oliviero
- *Vampire at Midnight* (1988) Jason Williams, Gustav Vintas, Lesley Milne
- *The Vampire Princess Miyu* diğer adıyla *Kyûketsuki Miyu* (1988, Japonya) Naoko Watanabe, Annemarie Zola, Marie Louise Thompson, Ian Mackinnon
- *Beverly Hills Vamp* (1989) Britt Ekland, Eddie Deezen, Tim Conway Jr.
- *Dracula's Widow* (1989) Sylvia Kristel, Josef Sommer, Lenny von Dohlen
- *To Die For* (1989) Brendan Hughes, Sydney Walsh, Amanda Wyss
- *Vampire's Kiss* (1989) Nicolas Cage, Maria Conchita Alonso, Jennifer Beals.

1990'LAR: SEFALETTEN ZENGİNLİĞE

Vampir sinemasının tartışmasız bir şekilde çalkantılı geçirdiği on yıllık bir dönemden sonra gelen 1990'lı yıllar, ölümsüzlerin dünyasını köklerine geri döndürecek "nosferatuların" yeniden güç kazanmaları için son derece uygun bir zaman olmuştur. Sinemaseverler bu bakımdan çok şanslılardır. Doksanlı yıllardan bu reçeteye uygun tek bir film söylenecekse, bu kesinlikle Francis Ford Coppola'nın *Bram Stoker'ın Drakulası*'na 1992 yılında getirdiği yorum olmalıdır. Stoker'ın başyapıtını çok şık ve düzgün bir şekilde yeniden anlatan Coppola, muhteşem bir kadro ve Prens Vlad rolüyle beyazperdedeki gelmiş geçmiş en başarılı vampirlerden biri olan Gary Oldman'ın efsanevi oyunculuğuyla deyim yerindeyse "turnayı gözünden vurmuştur" (bkz. Bölüm 15).

Hikâye, 1492 yılında Transilvanya'da Kazıklı Vlad'ın başından geçenlerle ve vampire dönüşmesiyle başlar, daha sonra 1800'lü yılların sonuna atlayarak Jonathan Harker'ı (Keanu Reeves) hapse düşürmesi ve Harker'ın nişanlısı (aynı zamanda Vlad'ın sevgili karısı Elisabeta'nın reenkarnasyonu) Mina'nın

peşinden Londra'ya gelmesiyle devam eder. Yol boyunca Vlad, geleneksel Stoker karakterleriyle uğraşmak ve Van Helsing'in (bu rol için biçilmiş kaftan olan Anthony Hopkins'ten iyisi herhalde düşünülemez) kurnaz oyunlarıyla baş etmek zorunda kalır. Ayrıca Renfield rolündeki Tom Waits'in performansının harika olmasına rağmen, yeteri kadar değer verilmemiş olduğuna da dikkat çekmek gerekir. Muhteşem görüntüleri, heyecanlı konusu, hareketli sahneleri ve alttan alta hissedilen cinsel çağrışımlarıyla bu film, bütün vampir meraklılarının kesinlikle izlemesi gereken bir eserdir.

İki yıl sonra, 1994'te yine uzun zamandır beklenen başka bir astronomik bütçeli film piyasaya çıkmıştır: Anne Rice'ın çok satan romanı *Vampirle Görüşme: Vampir Günlükleri*. Oyuncuların son listesi açıklandığı zaman Rice'ın kendisi de dahil olmak üzere pek çok kişi yaygarayı koparmış, ancak Rice filmi seyredince bu tepkisini geri almıştır. Filmde Tom Cruise ve Brad Pitt'in rol alması konusunda herkesin düşüncesi benzer olmayabilir, ancak sonuçta ortaya çıkan Lestat tiplemesi belki aslına çok sadık değildir ama yine de son derece gösterişli ve başarılıdır. Bilindiği gibi Lestat, Bram Stoker'ın Drakula'sından sonra en çok bilinen vampir karakteridir (bkz. Bölüm 13 ve 15). 105 milyon doların üzerindeki gişe getirisiyle tüm zamanların en başarılı vampir filmleri listesinde üçüncü sırada olan *Görüşme*, romana sadık kalmıştır ve Lestat'ın küstahlıklarının, Louis'nin dalgın ve düşünceli hallerinin ve kızları Claudia'nın (Kirsten Dunst tarafından canlandırılmıştır) kötü yüzünün muhteşem anlatımlarıyla dopdoludur. Coppola'nın Drakula filmi de, 82 milyon dolarla dördüncü sıradadır.

Korkuluk

Anne Rice'ın *Vampirle Görüşme*'sinde oynayacak oyuncuların kimler olacağı, 1976'da romanın ilk yayınlanmasından beri spekülasyon konusu olmuştur. Yetmişlerin sonlarında, bu filmin yıldızı olarak kararlaştırılan oyuncunun John Travolta olacağı söylenmiştir. Geçen yıllar boyunca Rice'ın kendisi Rutger Hauer, Jeremy Irons ve Daniel Day-Lewis'in rol alacağını belirtmiştir. Sinema uyarlamasında rol almak üzere Johnny Depp'e de teklif götürüldüğü iddialar arasındadır.

Doksanlı yıllar, sonradan çok popüler bir dizi olacak olan *Buffy: Vampir Avcısı* ile ilk kez tanışmamıza da sahne olmuştur. 1992 yılında çekilen bu filmde Kristy Swanson, Donald Sutherland ve Rutger Hauer oynamaktadır. Tüm zamanların en iyi vampir filmleri arasında ilk yirmide bulunan bu film, büyük

başarı elde eden televizyon dizisini de tetiklemiş ve Sarah Michelle Gellar'ın ününü pekiştirmiştir (bkz. Bölüm 13 ve 18). Yine bu yıllarda başka bir vampir filmi üçlemesi de sinema perdelerinde kısa aralıklarla ardı ardına gösterilmiş; Robert Rodriguez'in 1996 yılındaki filmi *Gün Batımından Şafağa* filminde Harvey Keitel, şüpheli rolündeki George Clooney ve Quentin Tarantino, Meksika'nın geri kalmış bölgelerindeki bir meyhaneden kendilerini dışarı atmak için uğraşırlarken "kanlı bar sahneleri" terimi de yeni anlamlar kazanmıştır. 1999 yılında bu filmin iki devam filmi piyasaya çıkmıştır.

1998'e gelindiğinde, o zamana kadar görülmüş en yaratıcı ve popüler insan-vampir karışımlarından biri ortaya çıkarak, vampirlerin başına bela olmuştur. Birçok vampir gibi o da tek bir isimle bilinir (Blade) ve dikkate alınması gereken bir baş belasıdır (bkz. Bölüm 15). Wesley Snipes'ın oynadığı *Blade*, ilk olarak 1973'ün Temmuz ayında yayınlanan Marvel Comics çizgi romanı *Drakula'nın Mezarı*'nda karşımıza çıkmıştır (bkz. Bölüm 19). Blade, yeraltında gizlenen bir vampir örgütüne karşı giriştiği savaş ile dünyanın ihtiyaç duyduğu zoraki bir kahraman şeklinde ortaya çıkar ve 2002 yılındaki *Blade II* ile 2004'teki *Blade: Trinity* adlı devam filmlerinde de seyirciyle buluşur. Doksanların vampir filmleri aşağıda listelenmiştir:

- *Carmilla* (1990) Roy Dotrice, Meg Tilly, Ione Skye, Roddy McDowell
- *Daughter of Darkness* (1990) Mia Sara, Anthony Perkins, Robert Reynolds
- *Nightlife* (1990) Ben Cross, Maryam D'Abo, Keith Szarabajka
- *Pale Blood* (1990) George Chakiris, Wings Hauser, Pamela Ludwig
- *Rockula* (1990) Dean Cameron, Toni Basil, Bo Diddley, Thomas Dolby
- *Sundown: The Vampire in Retreat* (1990) David Carradine, Morgan Brittany, Bruce Campbell, Maxwell Caulfield
- *Transylvania Twist* (1990) Robert Vaughn, Teri Copley, Steve Altman
- *Children of the Night* (1991) Karen Black, Peter DeLuise, Ami Dolenz
- *Kingdom of the Vampire* (1991) Matthew Jason Walsh, Cherie Petry, Shannon Doyle
- *My Grandfather is a Vampire* (1991, Yeni Zelanda) Al Lewis, Justin Gocke, Milan Borich
- *Son of Darkness: To Die for II* (1991) Michael Praed, Jay Underwood, Scott Jacoby

- *Subspecies* (1991) Anders Hove, Angus Scrimm, Laura Mae Tate
- *Bram Stroker's Dracula* (1992) Gary Oldman, Anthony Hopkins, Winona Ryder
- *Buffy the Vampire Slayer* (1992) Kristy Swanson, Donald Sutherland, Rutger Hauer.

VAMPİR ISIRIĞI

"Buffy-vari" (Buffyverse) terimi günümüzde sıklıkla kullanılır ve 1992'deki *Buffy: Vampir Avcısı* filmiyle başlamış olan akımı kapsayan aktiviteleri belirtir. Bu film ayrıca televizyonda aynı isimle uzun süre yayınlanmış olan diziye de esin kaynağı olmuştur. İnternet siteleri, kulüpleri, akla gelebilecek her tür ıvır zıvır eşya ve sevilen vampir avcısı Valley Girl hakkında bir sürü romandan oluşan Buffyverse son derece popüler bir topluluk olmuştur (bkz. Bölüm 13 ve 18).

- *Innocent Blood* (1992) Anne Parillaud, Chazz Palminteri, Anthony LaPaglia, Robert Loggia
- *Tale of a Vampire* (1992) Julian Sands, Suzanna Hamilton, Kenneth Cranham
- *Blood in the Night* (1993) Reggie Athnos, Mark Moyer, David Laird Scott
- *Bloodstone: Subspecies II* (1993) Anders Hove, Denice Duff, Kevin Blair
- *City of the Vampires* (1993) Matthew Jason Walsh, Anne-Marie O'Keefe
- *Cronos* (1993) Federico Luppi, Ron Perlman, Claudio Brook
- *Darkness* (1993) Gary Miller, Michael Gisick, Randall Aviks
- *Dracula Rising* (1993) Christopher Atkins, Stacey Travis, Doug Wert
- *Love Bites* diğer adıyla *The Reluctant Vampire* (1993) Adam Ant, Kimberly Foster, Roger Rose
- *Project Vampire* (1993) Myron Natwick, Brian Knudson, Mary Louise Gemmil
- *To Sleep With a Vampire* (1993) Scott Valentine, Charlie Spradling
- *Bloodlust: Subspecies III* (1994) Anders Hove, Denice Duff, Kevin Blair

- *Interview with the Vampire: The Vampire Chronicles* (1994) Tom Cruise, Brad Pitt, Kirsten Dunst
- *Addicted to Murder* (1995) Mick McCleery, Laura McLauchlin, Sasha Graham
- *Dracula: Dead and Loving It* (1995) Leslie Nielsen, Peter MacNicol, Harvey Korman, Amy Yasbeck
- *Embrace of the Vampire* (1995) Alyssa Milano, Martin Kemp
- *Vampire in Brooklyn* (1995) Eddie Murphy, Angela Bassett, Allen Payne
- *Bordello of Blood* (1996) John Kassir, Dennis Miller, Erika Eleniak
- *Karmina* (1996) Isabelle Cyr, Robert Brouillette, Yves Pelletier
- *From Dusk Till Dawn* (1996) Harvey Keitel, George Clooney, Quentin Tarantino
- *Vampirella* (1996) Talisa Soto, Roger Daltrey, Richard Joseph Paul
- *An American Vampire Story* (1997) Trevor Lissauer, Johnny Venokur, Adam West
- *The Vampire Journals* (1997) David Gunn, Kirsten Cerre, Starr Andreeff
- *Addicted to Murder: Tainted Blood* (1998) Sasha Graham, Mick McCleery, Sarah K. Lippmann
- *Blade* (1998) Wesley Snipes, Stephen Dorff, Kris Kristofferson
- *John Carpenter's Vampires* (1998) James Woods, Daniel Baldwin, Sheryl Lee
- *Modern Vampires* (1998) Casper Van Dien, Rod Steiger, Kim Cattrall, Udo Kier
- *Subspecies 4: Bloodstorm* (1998) Anders Hove, Denice Duff, Jonathon Morris
- *Teenage Space Vampires* (1998) Robin Dunne, Mac Fyfe, James Kee
- *The Wisdom of Crocodiles* (1998) Jude Law, Elina Löwensohn, Timothy Spall
- *Bats* (1999) Lou Diamond Phillips, Dina Meyer, Bob Gunton
- *Cold Hearts* (1999) Marisa Ryan, Robert Floyd, Amy Jo Johnson
- *From Dusk Till Dawn 2: Texas Blood Money* (1999) Robert Patrick, Bo Hopkins. Duane Whitaker

- *From Dusk Till Dawn 3: The Hangman's Daughter* (1999) Marco Leonardi, Michael Parks, Temuera Morrison
- *Carmilla* diğer adıyla *J. Sheridan Le Fanu's Carmilla* (1999) Stacia Crawford, Marina Morgan, Bootsie Cairns.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Yönetmen John Carpenter'ın 1998 yılında çektiği *Vampirler* (genellikle *John Carpenter's Vampires* olarak anılır) adlı film, tipik bir vampir avcısının muammasına yeni bir bakış açısı getirmiştir. Ebeveynlerinin bir vampirin ellerinde ölümünden sonra intikam yemini eden ve Vatikan hesabına çalışan bir vampir avcısı olan Jack Crow (James Woods), bir haç figürünü on dördüncü yüzyıldan gelen bir vampirden önce bulmak için yarışacak ve gün ışığına çıkabilme gücüyle ödüllendirilecektir.

Yeni Milenyum: Doğaüstü Bir Devrim

İçinde bulunduğumuz yüzyılın başlarında vampir sinemasına yeni bir soluk gelmiş, pek çok film yapımcısı ve film, Drakula efsanesinin bazı kısımlarını olduğu gibi koruyarak eski seçkin vampir filmlerine saygılı duruşlarını sürdürmüşlerdir. Ancak bunun yanı sıra, yaratıcılıkta sınır tanımayan bilgisayar destekli görüntülerle ortaya çıkan daha büyük ve korkunç canavarlar, Japonların muhteşem animasyon çizgi filmleri ve bazı süper kadın kahramanların da içinde bulunduğu yeni akımlardan sonuna kadar faydalanmayı da bilmişlerdir.

2000 yılında vampir meraklıları, 1922'deki sessiz film klasiği *Nosferatu*'ya saygılı bir şekilde göz kırpan *Vampirin Gölgesi* ile heyecanlanmışlardır. *Vampirin Gölgesi*'nde Willem Dafoe, orijinal *Nosferatu*'da Kont Orlock rolünü oynayan Max Schreck'in yerine geçmiş ve onun *Nosferatu*'nun yönetmeni F.W. Murnau ile gerçek hayatta yaşadığı söylenen sözde sürtüşmeyi anlatmıştır. Dafoe'nun performansı o kadar etkileyicidir ki, En İyi Aktör dalında Oscar'a aday gösterilmiştir. Böyle bir durum bir vampir filmi için pek alışılmış bir şey değildir (bkz. Bölüm 15).

2004 yılında gösterime girdiği zaman eleştirmenler tarafından sert yorumlara hedef olmuş olsa da, *Van Helsing* filmi gişe hâsılatı bakımından hiç de fena bir sonuç elde etmemiş ve 120 milyon dolardan fazla hâsılat

yaparak tüm zamanların en popüler vampir filmleri listesinde ikinci sıraya yerleşmiştir. Peter Cushing ya da Edward van Sloan'un Van Helsing mirasından pek bir şey almayan Avustralyalı çekici aktör Hugh Jackman, olağandışı performansıyla tam bir aksiyon kahramanı olmuştur. Tam bir eğlence ve özel efekt şöleni izlemek istiyorsanız *Van Helsing* son derece uygun bir tercih olacaktır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1940'larda çevrilen *Drakula'nın Evi ve Frankenstein'ın Evi* filmlerini hatırlatan *Van Helsing*; Kurt Adam, Frankenstein ve Kont Drakula üçlüsünün maceralarını anlatmaktadır ve bunlardan her biri kendi derdine çare olacak şeyin peşine düşmüştür. Drakula'nın peşinde olduğu şey ise soyunu devam ettirebilmek için "üremenin" yollarını bulmaktır.

Temelinde aksiyon yönelimli olan bu bomba film, 1800'lerin sonlarında Vatikan tarafından gizlice tutulan ve öbür dünyalardan gelen yaratıklarla başa çıkması beklenen Van Helsing'in başından geçenleri anlatır. Kiralık katil gibi iş gören Gabriel Van Helsing, doğaüstü yaratıkların en kaymak tabaka olanlarını takip edip öldürmek görevini yerine getirmeye koyulur. Bunların arasında güçlü bir canavara dönüşmüş olan Mr. Hyde, sempatik bir Frankenstein ve tabii ki Drakula da vardır. Kurt adamla vampir arasında geçen destansı bir mücadeleyi anlatan hikâyede, Kate Beckinsale tarafından canlandırılan Anna Valerious karakterinin de katkılarıyla, Van Helsing Transilvanya'ya giderek Kont Vladislaus Drakula'nın (bu rolü Richard Roxburgh hakkını vererek oynamıştır) karşısına çıkmaya hazırlanır (bkz. Bölüm 15). Jackman'ın, Van Helsing tiplemesini çok ilgi çekici hale getiren şey, hikâyenin konusundaki ani değişimdir. Van Helsing'i sürekli taciz eden Drakula, sonunda onun nasıl ortaya çıktığıyla ilgili unuttuğu hatıralarını yeniden hatırlamasına sebep olur ve bunun sonucunda olaylar bambaşka yönlere doğru gelişir. Eleştirmenlerin göklere çıkarmamasına rağmen *Van Helsing*, Bram Stoker'ın efsanevi senaryosunun halen etkili bir ilham kaynağı olmaya devam ettiğini kanıtlar niteliktedir ve vampir hikâyelerine meraklı olanların bu orijinal öyküye hâlâ ne kadar bağlı olduklarının da ispatıdır.

2000'lerde sinema izleyicileri Kate Beckinsale sayesinde yeni bir tür kadın vampir ile de tanışmışlardır. Birkaç filmde üst üste Selene adlı ölüm saçan asi karaktere dönüşen Beckinsale, 2003 yılındaki *Karanlıklar Ülkesi*'nde ve 2006'daki devam filmi *Karanlıklar Ülkesi: Evrim*'de rol almıştır. Bu filmler tüm zamanların

en başarılı vampir filmleri listesinde sırayla dokuzuncu ve yedinci sıralarda bulunmaktadır (bkz. Bölüm 15). Yine benzer içerikte olan, ama diğerlerinden hemen ayrılan gelecekçi bilimkurgu filmi *Ultraviolet*, 2006 yılında Milla Jovovich için tam bir gövde gösterisi olmuştur. Filmde Violet adlı karakterin, yirmi birinci yüzyılın sonlarında bir biyolojik savaş tatbikatının felaketle sonuçlanarak vampirlerin yaydığı türden bir salgın hastalığa sebep olmasından etkilenen bir grup insan ile totaliter bir hükümet arasında patlak veren bir savaşın tam ortasında kalması anlatılmaktadır. Çizgi roman tarzı görüntüleri, canlı renkleri ve *Matrix-Aeon Flux* benzeri havasıyla *Ultraviolet*, tartışmasız bir şekilde günümüze kadar yapılmış en nefis ve sürükleyici filmlerden biridir. Hastalık kapmış "Hemofaj"lardan biri olarak Violet'in tek amacı küçük bir çocuğu korumak ve kendi soyundan olanların intikamını almaktır. Vampir meraklıları, *Ultraviolet*'in kırpılmamış tam versiyonunun peşine düşmelidirler, çünkü konunun vampirlerle ilgili olan yanları bu versiyonda daha belirgindir.

Vampir-korku ve bilimkurgu türlerinin birbirine karıştığı filmlere başka bir örnek de, Richard Matheson'un 1954 tarihli romanı *Ben Efsaneyim*'in üçüncü kez yeniden çevrimidir. Matheson'un durumunda, bu üçüncü deneme en başarılı olandır. 2007 yılında Will Smith'in canlandırdığı Askeri Virolog Robert Neville rolüyle *Ben Efsaneyim* filmi tam bir hit olmuş, 256 milyon dolarlık gişe hasılatıyla tüm zamanların en çok para kazandıran vampir filmi unvanını ele geçirmiştir.

Ben Efsaneyim, Matheson'un beyazperdeye aktarılan tek romanı değildir. *The Shrinking Man, Stir of Echoes, Comedy of Terrors, Hell House, What Dreams May Come, Bid Time Return* (*Somewhere in Time* olarak yayınlanmıştır) ve *Duel* eserlerinin hepsi başarılı filmler haline gelmiştir. Ayrıca kısa hikâyelerinden birkaçı *The Twilight Zone* dizisine konu edilmiştir, bunların arasında *Third from the Sun, The Doll* ve klasik *Nightmare at 20.000 Feet* de bulunmaktadır. Bahsedilen hikâyelerden sonuncusu hem dizide hem de diziden sonra çekilen sinema filminde geçmektedir.

2008 kışında merakla beklenen Stephenie Meyer uyarlaması *Twilight*, izleyiciyle buluşmuştur. *Romeo ve Juliet*'in günümüze uyarlanmış hali olan bu filmde liseli Bella, Edward adlı bir gence âşık olur, şans bu ya çocuk bir vampirdir. Yeni binyılda vampir sinemasının sunduğu en önemli eserlerden bazılarını aşağıda bulabilirsiniz:

- *Addicted to Murder 3: Blood Lust* (2000) Mick McCleery, Nick Kostopoulos, Cloud Michaels
- *Blood: The Last Vampire* (2000, anime) Youki Kudoh, Saemi Nakamura, Joe Romersa
- *Blood* (2000) Adrian Rawlins, Lee Blakemore, Phil Cornwell
- *Dark Prince: The True Story of Dracula* (2000) Rudolf Martin, Jane March, Christopher Brand
- *Dracula 2000* (2000) Gerard Butler, Christopher Plummer, Jonny Lee Miller, Justine Waddell
- *The Little Vampire* (2000) Jonathan Lipnicki, Richard E. Grant, Alice Krige.

Korkuluk

2003 yapımı *Karanlıklar Ülkesi* filmi ve devamında 2006'da gelen *Karanlıklar Ülkesi: Evrim* filminde, vampir kadın kahraman Selene rolünde Kate Beckinsale oynamaktadır. Yunan mitolojisinde Selene, ayın bütün safhalarında Ay Tanrıçası'dır ve hayatın doluluğunu temsil eder. Selene aynı zamanda 1867 yılında Fransız roman ve tiyatro eseri yazarı Paul Féval tarafından yazılmış olan *La Ville Vampire* adlı eserin başkahramanının da adıdır. Eserde, ünlü gotik roman yazarı Ann Radcliffe tarafından yönlendirilen bir grup vampir avcısı anlatılmaktadır.

- *Mom's Got a Date with a Vampire* (2000) Matt O'Leary, Laura Vandervoort, Myles Jeffrey
- *Shadow of the Vampire* (2000) Willem Dafoe, John Malkovich, Udo Kier, Cary Elwes
- *Vampire Hunter D: Bloodlust* (2000, Japon anime) Hideyuki Tanaka, Ichiro Nagai, Koichi Yamadera
- *Fangs* (2001) Corbin Bernsen, Tracy Nelson, Whip Hubley
- *The Forsaken* (2001) Kerr Smith, Brendan Fehr, Izabella Miko
- *Hellsing* diğer adıyla *Herushingu* (2001, Japon anime) Joji Nakata, Yoshiko Sakakibara. Fumiko Orikasa

- *Jesus Christ Vampire Hunter* (2001) Phil Caracas, Murielle Varhelyi, Ian Driscoll
- *Blade II* (2002) Wesley Snipes, Kris Kristofferson, Leonor Varela
- *Queen of the Damned* (2002) Stuart Townsend, Lena Olin, Marguerite Moreau, Vincent Perez
- *Vampire Clan* (2002) Drew Fuller, Alexandra Breckenridge, Timothy Lee DePriest
- *Vampires. Los Muertos* (2002) Jon Bon Jovi, Cristian de la Fuente, Natasha Wagner
- *Dracula II: Ascension* (2003) Jennifer Kroll, Jason Scott Lee, Craig Sheffer
- *The Twins Effect* diğer adıyla *Chin gei bin* (2003, Çin) Ekin Cheng, Charlene Choi, Jackie Chan
- *Vampires Anonymous* (2003) Paul Popowich, Michael Madsen, Judith Scott
- *Vlad* (2003) Billy Zane, Paul Popowich, Francesco Quinn
- *Underworld* (2003) Kate Beckinsale, Scott Speedman, Michael Sheen, Bill Nighy
- *Blade: Trinity* (2004) Wesley Snipes, Kris Kristofferson, Dominic Purcell, Jessica Biel
- *Dracula 3000* (2004) Casper Van Dien, Erika Eleniak, Coolio
- *Thralls* diğer adıyla *Blood Angels* (2004, Kanada) Lorenzo Lamas, Leah Cairns, Siri Baruc
- *Vampires: Out for Blood* (2004) Kevin Dillon, Vanessa Angel, Lance Henriksen
- *Vampires vs. Zombies* (2004) Bonny Giroux, C.S. Munro, Maritama Carlson
- *Van Helsing* (2004) Hugh Jackman, Kate Beckinsale, Richard Roxburgh
- *BloodRayne* (2005) Kristanna Loken, Michael Madsen, Matt Davis, Udo Kier
- *Vampires: The Turning* (2005) Colin Egglesfield, Stephanie Chao, Roger Yuan

- *Bram Stoker's Way of the Vampire* (2005) Rhett Giles, Paul Logan, Andreas Beckett
- *Trinity Blood* (2005, Japon anime serisi) Hiroki Touchi, Mamiko Noto, Takako Honda
- *Day Watch* diğer adıyla *Dnevnoy dozor* (2006, Rusya) Konstantin Khabensky, Mariya Poroshina, Vladimir Menshov
- *Frostbiten* (2006, İsveç) Petra Nielsen, Carl-Åke Eriksson, Grete Havnesköld
- *Hellsing Ultimate OVA Series* (2006, Japon anime serisi) Jöji Nakata, Yoshiko Sakakibara, Fumiko Orikasa
- *Ultraviolet* (2006) Milla Jovovich, Cameron Bright, Nick Chinlund
- *Underworld: Evolution* (2006) Kate Beckinsale, Scott Speedman, Tony Curran.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Üç sayıdan oluşan bir çizgi roman üzerine kurulmuş olan 2007 yapımı *30 Gün Gece* filminde ilginç bir konu vardır. Kış aylarında tam otuz gün boyunca karanlıkta kalan bir güney kutbu kasabasında neler olur? Bu sorunun cevabı tam bir kaostur, özellikle de amaçları bütün nüfusu yok etmek olan bir grup zalim kan emici ortaya çıkarsa...

- *BloodRayne II: Deliverance* (2007) Natassia Malthe, Zack Ward, Michael Paré
- *I Am Legend* (2007) Will Smith, Alice Braga, Abby (Sam adlı köpek rolünde)
- *The Irish Vampire Goes West* (2007) Ken Baker, Paul A. Hardiman, James Coughlan
- *Rise* (2007) Lucy Liu, Robert Forster, Cameron Richardson
- *30 Days of Night* (2007) Josh Hartnett, Melissa George, Danny Huston
- *Blood: The Last Vampire* (2008) Gianna Jun, Allison Miller, Masiela Lusha

- *Dracula's Guest* (2008) Wes Ramsey, Andrew Bryniarski, Kelsey McCann
- *The Thirst: Blood War* (2008) Tony Todd, A.J. Draven, Jason Connery
- *Let the Right One In* (2008, İsveç) Kåre Kedebrant, Lina Leandersson, Per Ragnar
- *The Lost Boys: The Tribe* (2008) Tad Hilgenbrink, Angus Sutherland, Autumn Reeser
- *Twilight* (2008) Kristen Stewart, Robert Pattinson, Taylor Lautner.

SİNEMADAN KÜÇÜK EKRANA

Sinema dünyasında vampirlerin zengin tarihine bakıldığı zaman, Drakula ve onun gibilerin televizyon sayesinde oturma odalarımıza kadar girmeleri de an meselesi olmuştur. Gelecek bölümde, televizyon vampirlerinin gelişimini inceleyeceğiz. Sadece televizyon için yapılmış filmlerden mini dizilere, çocuklar için hazırlanmış programlara ve televizyon tarihinin en sevilen dizilerine kadar pek çok yapımı göreceğiz.

bölüm 18

Televizyonda Vampirler

Vampir sinemasının son derece zengin tarihinden de anlaşılacağı gibi, beyazperdedeki vampirleri kısa zamanda mezarlarına geri göndermek için izleyiciler hiç de hevesli değillerdir. Aynı durum televizyon için de geçerlidir. Beyazcamda da bir sürü kan emen kötü çocuk ve sarışın bomba mezarlarından çıkarak oturma odalarımıza kadar girmişlerdir. Sadece televizyon için hazırlanmış olan vampir filmleri her zaman var olmuş olsa bile, büyük kitleler tarafından izlenir olmaları son yirmi yıl içinde olmuştur. Bu bölümde televizyonun "prime time" yaratıklarına göz atacağız ve ekranlara her hafta düzenli olarak gelen vampirlerin en iyi örneklerini göreceğiz.

TELEVİZYONDAKİ İLK VAMPİRLER

Daha önceki bölümlerde öğrendiğimiz gibi, vampirler beyazperdede oldukça derin diş izleri bırakmışlar, filmlerin oluşturduğu miras, sessiz film dönemine dek uzanmıştır. Bu sebeple, televizyonun iyice yaygınlaşması ve bu klasik filmlerin oturma odalarımıza kadar daha çok girmesiyle birlikte, vampirlerin gitgide daha geniş kitlelere hitap eder olması da kolayca anlaşılabilir. Daha çok insan vampirlerle tanışmaya başladıkça, televizyon programcıları da fırsatı görmüşler ve bazı vampir karakterleri konu etmeye başlamışlardır. Böylece vampirlerin toplumda daha çok kabul görmeleri için gerekli koşullar sağlanmış, çizgi filmlerden TV dizilerine, sadece TV için yapılmış filmlerden vampirleri anlatan pembe dizilere kadar pek çok yapım beyazcamda boy göstermiştir. İşte bu pembe dizilerden biri insanları çok etkilemiş, TV izleyicilerine bir vampirin televizyondaki halinin ne kadar büyüleyici olabileceği konusunda ilk izlenimleri vermiştir. Ancak izleyiciler TV ekranlarındaki ilk vampirleri bir komedi dizisinde görmüşler, The Munsters adıyla bilinen dizi büyük bir hayran kitlesine ulaşmıştır.

THE MUNSTERS

1964 yılı, beyazcamda gelmiş geçmiş en özgün ve en efsanevi iki ailenin ortaya çıkışına sahne olmuştur: Tuhaf ve ürkütücü Addams Ailesi ile The Munsters adlı sevimli kaçıklar grubu. Korku türünün en leziz karakterlerini ve kavramlarını "ti"ye alan dizilerin her ikisi de, arka arkaya iki sezon boyunca izleyicileri kahkahalarla güldürmüş ve birçok kişinin normalde korkunç olarak niteleyeceği şeylerden mizah unsurları çıkarabilme modası başlamıştır. *The Munsters* dizisi, toplumun vampirleri bir dizinin ana karakteri olarak kabul etmesini kolaylaştırmanın muhteşem bir yöntemini bulmuştur. Fred Gwynne, Yvonne De Carlo, Al Lewis, Butch Patrick ve Pat Priest sırasıyla Frankenstein, vampir baba ve vampir kızı, kurt adam ve normal bir insan olan yeğen rolünü oynamışlardır.

1313 Mockingbird Sokağı'ndaki tekinsiz evlerinde bir arada yaşayan Munster Ailesi, bir canavarın isteyebileceği her şeye sahiptir: çatı kirişlerinden bir yarasa gibi sarkan bir büyükbaba, Igor adlı evcil bir yarasa, Spot adında bir ejderha, hatta büyük ihtimalle büyükbabanın soyadı (yani Lily'nin kızlık soyadı) olan Drakula'ya atıfta bulunarak "Drag-u-la" lakabı takılmış bir araba. Hatta birkaç bölümde ünlü Drakula oyuncusu John Carradine, Herman'ın çalıştığı cenaze gereçleri dükkânının patronlarından biri rolünde ekrana

gelmiştir. Bütün bunlardan daha komiği ise dizinin başlangıç kısmıdır; Lily'nin Dona Reed'in programının açılışına gönderme yaptığı bu bölümde, Munsters Ailesi'nin de aynen diğer Amerikalı aileler gibi sıradan bir aile olduğunu kanıtlayacak görüntülere yer verilmektedir. Bu dizi, aynen *Addams Ailesi* gibi, yalnızca iki sezon sürmüş olsa da her iki dizi de televizyon tarihinde silinmez izler bırakmış ve tekrarları sıklıkla yayınlanmıştır. Daha da ilginci, *TV Guide* dergisinin Haziran 2004 sayısındaki "TV tarihinin en iyi 50 baba karakteri" listesinde Herman Munster on dokuzuncu sırada yer almıştır.

KARANLIK GÖLGELER

1966 yılında televizyon izleyicileri, kötü geçmişi yüzünden sonunda zoraki bir vampire dönüşen daha karanlık ve dramatik yeni bir tür vampir ile tanışırlar. Bu kan emicinin adı Barnabas Collins'tir ve kendisi televizyondaki *Karanlık Gölgeler* adlı gotik pembe dizinin yıldızıdır. Pembe dizilerin inanılmaz derecede büyük kitleleri peşinden sürüklediğine şüphe yoktur; her bir oyuncunun söylediği her söz, yaptığı her hareket, söyleyiş ya da giyim tarzının fanatikleri hemen oluşuverir. *Karanlık Gölgeler* bu tür bir hayran kitlesini ucundan ıskalamış ve yayına başladıktan altı ay sonra iptal edilme noktasına gelmiştir. İşte tam bu noktada, doğaüstü unsurlar devreye sokulmuş ve Collinwood kasabasına Barnabas'ın gelişiyle işler değişmiştir. Amerikan ABC kanalında 1966 Haziranından 1971 Nisanına kadar her gün akşamüstü yayınlanan *Karanlık Gölgeler*, ölümsüzlüğünü günümüze kadar sürdürmüş ve internet üzerinde hayran siteleri, DVD'ler ve televizyonda yayınlanan tekrarlarıyla kült bir klasik haline gelmiş, 1970 yılında *Karanlık Gölgeler Evi* ile 1971 yılında *Karanlık Gölgeler Gecesi* adlı iki uzun filme de konu olmuştur. Ünlü dizi ayrıca 1991 yılında kısa ömürlü bir televizyon dizisine de ilham kaynağı olmuş, çizgi romanlarda ve bir yığın romanda karşımıza çıkmıştır.

Başka birçok özelliğinin yanı sıra, *Karanlık Gölgeler*'in kendine has bir niteliği de Güney Amerika yapımı pembe dizilere benzeyen ve pek çok sahnesi tek seferde canlı kaydedilmiş bir yapısı olmasıdır. Birbiriyle sıkı ilişki içinde olan karakterler, zamanda yolculuklar, ruh çağırma seansları, paralel bir evren, hayaletler, cadılar, kurt adamlar ve hayal ile gerçek arasında gidip gelen sahneler sayesinde hikâyenin akışı, günümüzün Maine eyaletindeki Collinsport'tan 1700'lerdeki koloni köklerine ve daha gerisine doğru uzanmaktadır. 1200'den fazla bölüme yayılmış olan konu boyunca karşımıza çıkan olayların akışı sırasında aktörlerden pek çoğu birden fazla rol (genellikle

kendi ataları rolünü) oynamış, ortaya koyabildikleri her tür melodram unsurunu kullanmaya çalışmışlardır. Bu dizi öyle büyük bir yankı uyandırmıştır ki, Robert Cobert'in garip soundtrack albümü bile 1969 yılında Billboard dergisinin Top 20 listelerine girmiş ve parçalardan biri Cobert'a, Grammy adaylığı kazandırmıştır.

Collinwood Olgusu

Dizi, öğretmen Victoria Winters'ın, David Collins adlı genç bir çocuğa bakıcılık yapmak üzere Collinwood kasabasına gelmesiyle başlar. Oldukça gizemli ve sırlarla dolu bir ailenin etrafında dönen hikâyede çok geçmeden garip olaylar baş gösterir ve ileride gelecek olan karanlık dramın ilk temelleri böylece atılır. Altı ay boyunca yerlerde sürünen reytingler sonrasında, *Karanlık Gölgeler*'in yapımcısı Dan Curtis hikâyeye 200 yaşında bir vampir katmak gibi cesur bir hamle yapar. Zamanına göre oldukça radikal olan bu karar, dizinin gidişatını düzeltmeye yeter. Canavar rolü üzerine koca bir kariyer kurmayı başaran aktör Jonathan Frid, dizinin 211'inci bölümünde gizlendiği harabelerden çıkarak, toplum üzerine lanet yağdıran Barnabas Collins adlı vampir rolünde diziye katılır. Cehennem azabı çeken Barnabas, uzun zamandan beri kayıp olan bir akraba olduğunu ileri sürerek zengin Collins Ailesi'nin içinde kendisine bir yer edinir ve bu noktadan itibaren hikâye bir yılan gibi kıvrılarak ilerler.

1700'lerin sonunda kötü kalpli cadı Angelique tarafından lanetlenen Barnabas, aristokrat vampirlerin gösterdiği bütün özellikleri göstermektedir: tabutta uyuması, aynada görüntüsünün görünmemesi ve yarasaya dönüşebilmesi bunlardan sadece bazılarıdır. Doğal olarak, gün içinde yayınlanan bir pembe dizinin izleyicileri, Barnabas'tan çok etkilenmişler, aradıkları bütün melodram karakterlerini ve durumlarını bulmuşlardır. Bugün bakıldığında çok yapmacık görünen şeyler, aslında kendi zamanına göre setlerin, kostümlerin, makyajın ve özel efektlerin çok zekice kullanılmasıyla elde edilmişlerdir ve tüm bunlar, tek seferde çekilmiş bir dizinin klasik hataları olan kameramanın görünmesi ya da bazı sahnelerde yukarıdan mikrofon sarkması gibi hataları görmezden gelebilmemizi sağlamaktadır.

Karanlık Gölgeler'in Geri Dönüşü

Karanlık Gölgeler 1971 yılında yayından kaldırılmış, ancak hayranları durmaksızın devamını talep etmişlerdir. 1975 yılında özel bir izinle kısmen ekranlara gelen dizi, 1990'lara kadar bu şekilde yayınlanmaya devam etmiştir.

Bundan itibaren üç yıl boyunca bütün bölümleri Sci Fi Channel adlı kanalda yayınlanmıştır. 1991 yılında, yani yayından kaldırılışından tam yirmi yıl sonra, NBC kanalında bu dizinin yeniden çekilmiş hali yayınlanmış, üstelik de prime time saatine konmuştur. Yine Dan Curtis tarafından yönetilen ve Barnabas rolünde Ben Cross, diğer rollerde ise Jean Simmons, Lysette Anthony ve 1960'ların ünlü kadın oyuncusu Barbara Steele'ın (bkz. Bölüm 15) oynadığı bu dizi, her hafta yayınlanan yüksek bütçeli bir yapım olarak karşımıza çıkmıştır. Bu sefer de zamanlama çok yanlıştır, çünkü Körfez Savaşı yayınları yüzünden dizi kesintiye uğrar ve yanlış bir saate konması sebebiyle birkaç bölümden sonra iptal edilmek zorunda kalınır. Dizinin apar topar bitirilmesi, tabii ki hayranları arasında büyük hayal kırıklığı ve kızgınlık yaratmıştır. Neyse ki sonradan aktör Johnny Depp konuya el atmış, çocukken çok severek izlediği *Karanlık Gölgeler* dizisindeki Barnabas Collins rolünü oynamak istediğini belirtmiştir. Depp'in prodüksiyon şirketinin *Karanlık Gölgeler*'in uzun metrajlı filminin haklarını 2008 yılının Temmuz ayında satın almasına bakılırsa, kendisi yakın bir gelecekte Jonathan Frid'in efsaneleşmiş rolünü oynama fırsatı bulabilir.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Karanlık Gölgeler'de orijinal *Charlie'nin Melekleri*'nden birinin oynadığını biliyor muydunuz? Gerçekten de 1970 yılından 1971 yılına kadar tam yetmiş bölümde Daphne Harridge rolünü Kate Jackson canlandırmıştır. Dizide Şerif Patterson rolüyle karşımıza çıkan Dana Elcar da 1985 yılından itibaren son derece popüler olan MacGyver dizisinde Pete Thornton rolüyle hafızalarımıza kazınmıştır.

TELEVİZYON İÇİN HAZIRLANMIŞ VAMPİR FİLMLERİ

Geçen yıllar boyunca, sadece televizyonda yayınlanmak üzere düzinelerce film hazırlanmıştır. 1996 yılındaki *Munster, Go Home!* adlı komedi filminden 2000 yılındaki *Mom's Got a Date With a Vampire*'a kadar pek çok tür birbirinin içine geçmiştir. Aslına bakarsanız televizyonda bir vampir filmi görmediğimiz hafta yok gibidir. Tabii klasiklerle karşılaştırıldıkları zaman bunların ne kadar iyi olduğu her zaman tartışmaya açık bir konu olmuştur. Ama bütün türlerde olduğu gibi, vasatın üzerine hiç çıkamayan yüzlerce örnek arasında birkaç gizli mücevher her zaman bulunabilir.

The Night Stalker

Televizyondaki vampir dünyasında hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkan bu mücevherlerden ilki, 1972 yılında boy göstermiş ve sonradan çok popüler bir gece yarısı şovuna dönüşmüştür. Bu filmin adı *The Night Stalker*'dır ve efsanevi aktör Darren McGavin, Carl Kolchak adlı cesur ama beceriksiz ve asla yılmayan bir gazeteci rolündedir. Bu karakter, kurt adamlardan yürüyen ölülere kadar bir sürü uğursuz yaratığı kendine çeker (bkz. Bölüm 2). *Ben Efsaneyim*'in yazarı Richard Matheson tarafından Jeff Rice'ın bir romanından uyarlanan senaryosu ve *Karanlık Gölgeler*'in yaratıcısı Dan Curtis'in yönetmenliğiyle *The Night Stalker*, yayınlandığı ABC kanalında büyük bir başarı yakalamıştır. Eserin adı hem başkahramana, hem de onun baş düşmanına yöneliktir. Hikâyede Carl Kolchak kendisini eski Romalı vampir Janos Skorzeny'nin karşısında bulur. Skorzeny Las Vegas'ı dolaşmakta ve önüne çıkan genç kadınların kanını emmektedir, ta ki Kolchak onu bulup kalbine bir kazık çakana dek...

Bir yıl sonra, 1973'te McGavin, Curtis, Matheson ve Rice'ın da desteğini alarak *The Night Strangler* adlı yeni bir Kolchak macerası için kolları sıvar. 1974 yılında ise *Kolchak: The Night Strangler* adlı televizyon dizisi "The Vampire" adındaki üçüncü bölümüyle ilk çıkışını yapar. Eski bir fahişenin vampire dönüşmesini ve Las Vegas'ın altını üstüne getirmesini anlatan yapımda Kolchak'ın vampirlere özgü yetenekleri de ön plana çıkarılmaktadır. 2005'in Eylül ayında *Night Stalker*'ın yeniden çekilmiş bir versiyonu, *Lanetliler Kraliçesi*'nin yıldızı Stuart Townsend'in oyunculuğuyla yine ekranlarda boy göstermiş, ancak ne yazık ki sadece altı bölüm yayınlanmıştır.

Drakula Geri Dönüyor!

Televizyondaki vampir dünyasının parıldayan mücevherlerinden bir başkası da, 1973 yılında Bram Stoker'ın Drakula'sının çok başarılı bir çekiminde oynamak üzere sivri dişlerini ve pelerinini kuşanan Jack Palance olmuştur. Bu eser de, *Night Stalker*'ın yaratıcıları yönetmen Dan Curtis ve yazar Richard Matheson tarafından ortaya konmuştur. Efsanevi kan emici Drakula rolünü birçok bakımdan en iyi oynayan aktörlerden biri olan Palance, puslu sesi ve son derece güçlü fiziksel görünümüyle bu rolü oynayan pek az kişinin verebildiği bir karizma ve hâkimiyet sergilemektedir (bkz. Bölüm 15).

1977 yılında yine kayda değer bir televizyon dizisinde ünlü Fransız aktör Louis Jourdan rol almıştır. *Kont Drakula* adını taşıyan bu yapım, BBC

televizyonunun Great Performances serisi için hazırladığı bir dizidir. Bram Stoker'ın efsanevi romanıyla büyük paralellikler (hatta orijinaline pek çok uyarlamadan daha çok bağlı kaldığı söylenebilir) gösteren Jourdan, aynen Frank Langella'nın 1979 yılında yaptığı gibi, canlandırdığı role birçok ince ayrıntı katmayı başarmıştır (bkz. Bölüm 15).

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Yıllar boyunca televizyonda en büyük başarıları elde eden prime time programlarının birçoğunda vampirler karşımıza çıkmıştır. *Alfred Hitchcock Presents, Night Gallery, Tales of the Crypt, Tales of the Darkside, The Twilight Zone, The Man from U.N.C.L.E., Starsky and Hutch, The Hardy Boys/ Nancy Drew Mysteries, Buck Rogers in the 25th Century, CSI: Crime Scene Investigation, Sabrina the Teenage Witch, The X-Files* ve *Crossing Jordan* gibi televizyon dizilerinin hepsinde ölümsüz yaratıklar konu edilmiştir.

Bol Şans

1979 yılında televizyonun "prime time" saatlerinde yayınlanan başka bir dizi de ünlü yazar Stephen King'in "Salem's Lot" romanı üzerine kurulu dizi olmuştur. Burada, doğduğu yere geri dönen ve tepedeki terk edilmiş evde bir şeylerin yolunda gitmediğini anlayan bir yazarın hikâyesi anlatılır. David Soul, James Mason ve Lance Kerwin'in rol aldığı *Salem's Lot*, birçok King uyarlaması gibi vampir dünyasının kült klasiklerinden biri haline gelmiştir (bkz. Bölüm 13). 1990 yılında Ben Cross, kara mizah örneği *Nightlife*'ta, Maryam D'Abo'nun canlandırdığı vampir karakteri Angelique'e eşlik ederek Vlad karakterini oynamıştır. *Saturday Night Live* adlı televizyon şovunun Emmy ödüllü yapımcısı Anne Beatts tarafından yazılan çok eğlenceli bir dizi olan *Nightlife*, Angelique'in Vlad'i terk etmesi ve 100 yıllık bir uykudan sonra New Mexico'da uyanarak vampirlerin sadece "hastalıklı kişiler" olarak görüldüğünü anlamasını anlatır. Tabii doktoruna âşık olması da karmaşık bir aşk üçgeni yaratarak izleyicileri ekran başına çiviler.

"Prime Time" Vampirleri

Vampirlerin doğaları gereği, özellikle de kandan aldıkları haz, cinsellik çağrışımları ve cinayet tutkuları düşünülürse, gecelerin yaratıklarının televizyon dünyasının sansürlerinden kurtulup kendilerine bir yer edinmeleri pek de kolay olmamıştır. Vampirlerin televizyonda elde ettikleri uzun soluklu

başarılara bakıldığı zaman, *Karanlık Gölgeler*'in şu ana kadar gelmiş geçmiş en başarılı yapım olduğu rahatça söylenebilir. Başka birkaç dizi de mezarlarından çıkmaya yeltenmiş olsalar da, onların başarıları nispeten daha kısa ömürlü olmuştur. Bu başarısız girişimler arasında *Dracula: The Series* (1990), *Kindred: The Embraced* (role-playing oyunu *Vampire: The Embraced* üzerine kurulmuştur) ve son olarak tek sezon gösterimde kalmış olan ve özel dedektiflik yapan bir vampiri anlatan 2007 yapımı *Moonlight* da bulunmaktadır.

Ancak bütün bunların arasında, vampirleri anlatan ve son derece başarılı olmuş bazı diziler öne çıkmaktadır. *Forever Knight, Angel* ve *Buffy: Vampir Avcısı* gibi dizilerin kahramanlarının televizyonda yakaladığı ölümsüzlük yüzlerce roman, çizgi roman ve cep romanının yanı sıra binlerce kişinin ziyaret ettiği internet sitelerinin, hayranların kurduğu kulüplerin ve toplulukların ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Yüzlerce çeşit maske, oyuncak figür, dergi, bilgisayar oyunu, uyarlama ve daha bir sürü ıvır zıvır piyasaya sürülmüştür (bkz. Bölüm 19).

Forever Knight

Televizyondaki en başarılı vampir dizilerinden biri, "sevgi şefkat" kategorisinde en tepelerde yer almaktadır. 1989 yılında Amerikan CBS kanalında yayınlanmak üzere hazırlanan *Nick Knight* adlı filmde, o güne kadar karşımıza çıkan en "zoraki" vampirlerle tanışma fırsatımız olmuştur. Müzisyen ve *General Hospital* oyuncusu yakışıklı Rick Springfield'ın tam dört yüz yaşında bir vampiri canlandırdığı filmde, Los Angeles'ta çalışan ve insanın kanını donduran bir dizi cinayeti çözmek için uğraşan bir dedektif anlatılır. 1992 yılında aynı konu, gece yarısı yayınlanan *Forever Knight* adlı dizide de işlenmiştir. Galler-Kanada kökenli aktör Geraint Wynn Davies, adam öldürme olaylarını araştıran Dedektif Nicholas Knight rolünü üstlenmiştir. Aslen bir Kanada yapımı olan dizinin konusu, olayların Toronto'da geçmesi ve Nicholas'ın artık 800 yaşında olması (bu durum, onun kötü geçmişini telafi etmek ve sonunda vampirliğinden kurtulmak için giriştiği çabalar sonucunda gösterdiği aşırı alaycı tavır ve pişmanlığı misliyle artırmaktadır) bakımından orijinalinden ayrılır. Bu yolculuğunda ona sırdaşı Patolog Natalie Lambert (Catherine Disher) eşlik etmektedir. Nick'in vampir dostu ve eski sevgilisi Janette (Deborah Duchene) ise Natalie'e taban tabana zıt bir karakter sergilemektedir.

Forever Knight'ın yayınlandığı üç sezon boyunca, Nick'in atası olan filozof ruhlu ve son derece kötü kalpli Lucien LaCroix (Nigel Bennett tarafından

çok güzel bir oyunculukla canlandırılmıştır) adlı karakter işleri daha da karıştırmıştır. Eski bir Roma ordusu generali olan ve Vezüv Yanardağı'nın patlaması sırasında Pompeii'de bulunan LaCroix, Nick'in günahlarından arınmak ve insanlığına yeniden kavuşmak peşinde koşmasını belirgin bir şekilde küçümsemektedir. Vampirlere özgü güçlerin kötü amaçlarla kullanılması ve alternatif olarak toplumun yararı için de kullanılabilir olması çok güzel bir şekilde anlatılmıştır. Birçok geleneksel vampir gibi, *Forever Knight*'taki vampirler de insanüstü bir güce, hipnotize edebilme yeteneğine, gelişmiş duyulara, güneş ışığından ve kazık olayından kaçınma gibi özelliklere sahiptirler. Bunlara ek olarak uçabilme, aşırı hızlı şekilde hareket edebilme ve kopan organlarını kendi kendilerine tamamlayabilme gibi yetenekleri de vardır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Forever Knight hayranlarının, kendilerini son derece ateşli bir şekilde bu diziye adamış olduklarını söylemek yanlış olmaz. Büyük hayran kitlesi dizinin televizyondan kaldırılmasını birkaç kez önlemiştir. 1995 yılında kendilerine *Friends of Forever Knight* adını veren bir grup, davalarını Amerika'daki National Association of Television Programming Executives adlı kuruluşa taşımış, kuruluştaki yetkililer ise gruptaki kişilerin profesyonelliği ve diziyi kurtarmak için gösterdikleri çabalar karşısında şaşırıp kalmışlardır.

Forever Knight serisini vampir meraklılarının kalbine kazıyan en önemli özelliklerden biri de (klasik aşk-nefret üçgenlerinin ve vampir düşmanların yanında), Nick ile LaCroix arasında sürüp giden mücadele olmuştur. İnsanlarla sürekli uğraştığı için bir süre sonra kendisine ek iş bulan ve radyoda gece yarısı yayınlanan bir programda "The Nightcrawler" adıyla yayın yapan LaCroix, Nick'in düştüğü iç hesaplaşma ve kendisini kontrol altında tutma çabalarını bir bir anlatmıştır. Ölümsüzlerin arasına 1228 yılında LaCroix tarafından katılan Nicholas de Brabant, televizyonda bugüne kadar karşımıza çıkmış en üst düzey vampirlerden biri olarak yerini korumaktadır.

Buffy: Vampir Avcısı

San Fernando Vadisi'nde büyüyüp vampir avcısı olmaya karar veren bir kızın maceralarının anlatıldığı *Buffy: Vampir Avcısı*, birçok vampir meraklısının gözünde apayrı bir yere sahiptir. 1992 yılında senarist Joss Whedon, *Buffy: Vampir Avcısı* adlı filmde bizleri, kafasını kendisiyle bozmuş, gelgitlerle dolu bir

alışveriş delisi olan Buffy Summers adlı ponpon kızla tanıştırmıştır. Oldukça şirin ve kaçık olan bu filmde Kristy Swanson, Donald Sutherland ve kötü kalpli Lothos rolünde Rutger Hauer oynamıştır. Gişe hasılatı olarak fena bir sonuç elde etmemiş olsa da Whedon'un kafasında bir fiyasko olarak yer etmiştir; çünkü kendisi asıl amacının, içinde liselilerin geçtiği bir korku-macera filmi yapmak değil, güvenilir bir kadın kahraman yaratmak olduğunu belirtmiştir.

Beş yıl sonra 1997'de Whedon, Amerikan televizyonunda küçük bir kanal olan WB Network'te yayınlanacak olan *Buffy: Vampir Avcısı* dizisinde yardımcı yönetmenlik yapma şansını yakalamıştır. Emmy ödülü alan dizi, tam yedi sezon boyunca izleyicilere son derece sağlam bir Buffy karakteri sunmuş ve bu karakteri Saralı Michelle Gellar canlandırmıştır. Dizide Buffy, Kaliforniya'da yaşadığı Sunnydale adlı kasabada her türlü şeytanın ve vampirin hakkından gelen, dahası Sunnydale Lisesi'nin tam altında bulunan "Hellmouth" (Cehennemin Ağzı) denen yerden çıkan yaratıklarla da uğraşan biridir. Altta yatan en temel mecazi anlatıma bakacak olursak, lisenin cehennemle eş tutulması gibi bir betimleme bile insanı etkilemektedir.

Dizideki bütün komedi, dram, korku ve dövüş sahneleriyle vampirler ve şeytanlar arasında geçen maceraların yanı sıra Buffy, yakışıklı aktör David Boreanaz'ın canlandırdığı Angel ile de tanışır ve birlikte geçirdikleri romantik bir gecede Angel'ın kötü kalpli vampir yüzü kendini gösterir. Vampir ve vampir avcısı arasındaki hem trajik hem de mecazi bir anlamı olan bu karşılaşma o kadar büyük bir yankı uyandırmıştır ki, adı *Angel* olan başka bir dizinin de yolu böylece açılmıştır (bkz. Bölüm 13).

Angel

1999 yılında WB kanalında ilk kez izleyiciyle buluşan *Angel*, 200 yaşındaki bir vampir olan Angelus'un başarılarının ve sürekli acı çeken ruhunun anlatıldığı bir dizidir. Angelus, "hayatının" ilk yarısını büyük bir coşkunluk ve düşüncesizlikle cinayetler işleyerek geçirmiş, ancak intikam peşinde olan bir grup Çingene sayesinde insan ruhu vampir gövdesinin içine geri getirilmiştir. Vampir efsanelerinde pek alışılmış olmayan bu olay sonrasında Angelus, geçmişte işlediği suçların "hayaletleriyle" sürekli acı çeker ve ebedi pişmanlığını hafifletmek için özel bir dedektif olarak başkalarına yardım etme yolunu seçer. *Buffy*'nin yaratıcısı Joss Whedon'un liderliğinde David Boreanaz, sürekli işkence çeken bir yaratık olarak son derece başarılı bir karakter olup çıkmış; Angel

karakterinin hüzünlü düşünceleri, hatıraları ve işlediği cinayetleri hem "zoraki" bir vampirin yaşadığı iç çekişmeleri hem de ölümsüzlüğüne ihanet etmek konusunda istekli olmayan, bu sayede insanlığa hizmet etmeye devam etmek isteyen bir vampirin düştüğü ikilemleri çok iyi bir şekilde anlatmıştır.

Konusu itibariyle *Buffy*'den daha karanlık bir senaryosu olan *Angel*, Buffy de dahil olmak üzere başka dizilerden alıntı yaptığı karakterlerle de öne çıkmıştır. Birçok dram dizisinde olduğu gibi birbirini takip eden olaylar şeklinde anlatılan ve aralarda kendi içinde bir bütünlüğü olan kısa hikâyelerle güçlendirilen bir konu akışı izlenmiştir. Birçok bakımdan *Angel*, Nick Knight ya da *Moonlight*'taki Mick St. John gibi televizyonun diğer vampirleriyle aynı durumdadır: doğası itibariyle kötü bir yaratık olsa bile, iyi şeyler yapmaya çalışan biri. Vampirlerin dünyasında Boreanaz, bu özelliği ve melek benzeri ikinci kişiliğiyle başlı başına bir sınıf oluşturmuştur. Beş sezon boyunca yayınlanan *Angel*, aynen *Buffy* gibi televizyonun ölümsüz karakterlerinden biri olmuştur. Angel'ın pek anlaşılamayan bir şekilde ekranlara veda etmesi, hayranlarının da tepkileri ile 2007 yılında *Angel: After the Fall* adlı bir çizgi roman kitabının çıkmasına vesile olmuştur.

VAMPİR ISIRIĞI

Ünlü sözlüklerde resmi olarak listelenmiş olmasa bile, *Elvira* sözcüğü tanım olarak kuzguni saçlı, son derece dikkat çekici şekilde giyinen, kült klasik bir dilberi anlatır. Dar ve kısa giysileri üzerine yapışan, göğüslerini iyice ortaya çıkaran siyah kostümleri vardır ve 1981 yılından bu yana vampirlik numaralarını inanılmaz bir maharetle sergileyen, ölümsüzlüğün getirdiği kendine güven ile hepimizi büyüleyen bir karakterdir.

True Blood

Amerikan HBO kanalında 2008 yılında gösterime giren ve yazar Charlaine Harris tarafından yazılmış olan Sookie Stackhouse dizileri üzerine kurulan *True Blood* adlı dizi, büyük ümitlerle hazırlanmıştır (bkz. Bölüm 13). Eylül 2008'de yayınlanan ilk bölümüyle birlikte *True Blood*, Louisiana'daki hayal ürünü bir kasaba olan Bon Temps'de yaşayanların hayatını ve bundan pek memnun olmasa da telepatik güçleri olan Sookie Stackhouse adlı bir garsonun (bu karakter Oscar ödüllü Anna Paquin tarafından canlandırılmıştır) başından geçenleri ve 173 yaşında bir vampir olan Bill Compton'a (Stephen Moyer tarafından oynanmıştır) âşık olmasını anlatır. Dizinin senaryosu gereği Japon bilim adamlarının yapay

kanı icat etmeleri sonrasında toplumda vampirlerin daha çok kabul gördükleri düşünülürse, Bill'in Sookie'den 148 yaş daha büyük olmasının pek bir önemi yoktur. İlk iki bölüm yayınlandıktan sonra alınan olumlu tepkilerle birlikte dizinin birkaç sezon daha devam edeceği duyurulmuştur.

Çocuklar İçin Vampir Hikâyeleri

Sinema ve edebiyattaki alışılmış vampirlerin pek çoğu küçük çocuklar için haddinden fazla korkutucu olsa bile, *Scooby Doo* hatta *Susam Sokağı* gibi bazı çocuk programlarında vampir karakterler kullanılmış, özellikle *Susam Sokağı*'ndaki sevimli mor kukla Count von Count (Sayı Sayan Kont), 1970'lerin başlarından itibaren küçük çocuklara sayı saymasını öğretmiştir. Bir şekilde Bela Lugosi'nin *Drakula*'sından esinlenilmiş gibi duran bu tipin sivri dişleri, gözlükleri, çok havalı bir keçisakalı ve hiç çıkarmadığı siyah pelerini vardır. Kontun sayı saymaya olan takıntı derecesindeki düşkünlüğü (ister bilerek yapılmış olsun ister bilmeyerek), yabancı halk edebiyatında vampirleri uzak tutmak için tohumların kullanılmasıyla büyük bir paralellik gösterir (bkz. Bölüm 2).

Count Duckula

Drakula efsanesinin en yaratıcı farklılaştırmalarından biri, 1981-1992 arasında yayınlanan popüler çizgi film *Danger Mouse*'tan esinlenerek yaratılmış İngiliz yapımı bir animasyon-çizgi film olan *Count Duckula* olmuştur. Drakula'nın çocuklar için yeniden düzenlenmiş bir parodisi şeklindeki Duckula, saplantıları olan bir vejetaryen ördeğin maceralarını anlatır. Doğal olarak Duckula Şatosu'nda yaşayan bu ördek, beceriksiz bir akbaba olan uşağı Igor ve en az onun kadar yeteneksiz bir tavuk olan dadısı Nanny ile birlikte oturmaktadır. Duckula'nın vejetaryen olmasının öyküsü ise şöyledir: Yeniden hayata dönme ayini sırasında Nanny, Igor'a kan yerine ketçap vermiş, böylece çatlak vampirin kan değil sebze tüketmeye daha yatkın olmasına sebep olmuştur. Duckula'nın şöhrete giden yoldaki maceralarında nefesini hep ensesinde hissettiği karakter ise, Alman bir kaz ve vampir avcısı olan Dr. Von Goosewing (Kaz Kanadı) olmuştur. 1988 yılından 1993'e kadar yayınlanan tam altmış beş Count Duckula bölümü yapılmış, ayrıca Marvel Comics şirketi de bu vampir vakvak karakterin anlatıldığı bir çizgi roman serisi çıkarmıştır.

The Groovie Goolies

Adında "groovy" (modaya uygun, harika gibi anlamlara gelmektedir. çev. notu) sözcüğü geçen bir şov olsa olsa yetmişli yıllarda karşımıza çıkmış olabilir. Bahsettiğimiz *The Groovie Goolies* adlı yapımda da bir grup canavarın maceraları anlatılmıştır. Çok popüler bir şov olan *The Archie Show*'dan türemiş ve sonra *Sabrina the Teenage Witch* ile birleşmiş olan bu canavarlar, ancak sonradan kendi programlarında boy gösterebilmişlerdir. Horrible Hall adlı bir yerde birlikte yaşayan ve birbirine hiç benzemeyen Bella LaGhostly, Drac, Mummy, Hagatha, Franklin "Frankie" Frankenstein, Wolfgang "Wolfie" Wolfman, iki başlı Dr. Jeckyll ve Hyde ve yürüyen iskelet Boneapart bu grubun önde gelenleridir. Asıl olarak klasik Universal korku filmleri üzerine kurulmuş olan bu program 1971 yılında yayınlanmış, sonraki yıllarda da başka bazı özel programlara konu olmuştur. Tabii canavarlardan oluşan bir "grup" olması sebebiyle, on altı bölümün hepsinin sonunda orijinal bir Groovie Goolies rock şarkısı bulunmaktadır.

Sivri Dişli ve Göz Alıcı

Edebiyat ve efsaneler sayesinde, roman tarihinin en romantik ve en kötü vampirlerini zihnimizde canlandırabilme yeteneğine sahip olmuş olsak bile, bunları bize gerçekten gösterenler sinema ve televizyon olmuştur. Sinemadaki ve televizyondaki vampirleri incelerken öğrendiğimiz üzere, sözü edilen canavarlar fiziksel, ruhsal ve duygusal dünyalarda pek çok farklı yorumlamalarla karşımıza çıkmıştır. Ancak söylenecek tek bir şey vardır, o da bu yorumlamalar ne denli korkutucu olursa olsun, gerçek olmadıklarıdır. Ya da olabilirler mi?

Gelecek bölümde modern çağımızdaki vampirleri inceliyoruz. Söz konusu günümüzün vampir altkültürü olduğu zaman, bu kişiler gerçekten de vampir olduklarına inanırlar ve gotik kıyafetler giyerek dişlerini garip şekillerde yaptırırlar.

bölüm 19

Günümüzde Vampirlik

Toplumun büyük bir kısmı vampirlerin gerçekte var olmadığı görüşünde birleşse de, gittikçe artan sayıda kişi vampirlerin gerçek olduğuna inanmaktadır. Bu kişiler kan fetişizmi, manyetizmayla veya yıldızlarla ilgili ya da psikolojik vampirlik gibi yaşam tarzlarını benimsemektedirler. Bu bölümde çeşitli vampir türleriyle birlikte, vampirlik odaklı bir hayat tarzını benimseyenlerin alışkanlıklarını, satın aldıkları ve giydikleri şeyleri, internet üzerindeki sitelerini, oyunlarını, çizgi romanlarını ve takma vampir dişlerinden Bela Lugosi tarzı pelerinlere kadar akla gelen ya da gelmeyen her türlü olguyu inceleyeceğiz.

VAMPİR TİPLERİ

Günlük konuşmalarımızda vampirlerden söz ederken, toplumun büyük kısmının vampir olgusunu Drakula'dan ya da en fazla Bela Lugosi'nin 1931 yılında canlandırdığı aristokrat vampirden ibaret gördüğünü söylemek yanlış olmaz. Bu durum ister istemez şu soruyu da beraberinde getirir: "Bütün kan emiciler birbirine benzemez mi?" Tek kelimeyle yanıt verelim: Hayır. Benzemezler. Çoğunluğu kana duydukları şehvet, farklı birçok güçler ve efsanelerdeki ya da eski edebiyat ve sinema eserlerindeki vampirlerden aldıkları birtakım zayıf noktalar gibi temel özellikler konusunda benzerlikler gösterse de, aynen insanlar gibi her vampirin de kendine özgü huyları ve çılgınlık yöntemleri vardır.

EGZOTİK VE EROTİK VAMPİR

Vampirler, doğaları gereği, inanılmaz derecede erotik yaratıklardır ve hipnotize etme güçlerinin de yardımıyla hemen herkese istedikleri her şeyi (cinsellik ya da başka herhangi bir şeyi) yaptırabilirler. Sonuçta herhangi birinin boynunu ısırmak başlı başına erotik, kişisel ve cinsel bir eylemdir. Vampirlere "romantik" bir hava katan bazı şeyler vardır. Birincisi, eğer karşıdaki kişi de istiyorsa, ölümsüzlüğün getirdiği romantik duygular başlı başına bir cazibe kaynağıdır. Sonra insanların vahşilik derecesindeki isyankâr tarafına hizmet eden bir "kötü çocuk" ya da "kötü kız" sendromu vardır. Kendiniz için iyi olduğunu bildiğiniz bir şeyin gerçekten de iyi olup olmadığını, kötü olduğunu hissederek bildiğiniz bir şeyle test ederek onaylamanız gerekir. Başka bir tartışma konusu da, bu tür eylemlere kendisi istekli olmayan kişilerin bir tür tecavüze uğramış gibi olmalarıdır. Sonuçta vampir onlara cinsel açıdan yaklaşır ve istemedikleri şeylere zorlar. Bu yönüyle vampir, cinsel sapık sınıfına dahil edilir; bu özelliği kurbanını (özellikle karısını ya da eski bir arkadaşını) takip ederken açığa çıkan avcı kişiliğiyle de örtüşmektedir.

Eşcinsel Eğilimler

Vampirlerin cinselliği, üzerinde çok tartışmalar yapılmış sıcak bir konu olarak güncelliğini korumaktadır. Vampirlerin cinsel tercihleri ile ilgili bir genelleme yapılabilir mi? Bu soruya verilecek en iyi yanıt herhalde "hayır" olacaktır. İş öldürmeye geldiği zaman vampirlerin çoğunluğu cinsiyet

açısından bir tercih belirtmemektedir, ancak şurası kesindir ki pek çoğu öldürürken cinsiyet ayrımı yapar hem de saplantılı bir şekilde... Ancak hem edebiyatta hem de sinemada kendilerine arkadaş olarak seçtikleri kişiler genellikle kendileriyle aynı cinsiyette olma eğilimindedir. Örneğin Anne Rice'ın Vampir Günlükleri serisinde bu olgu oldukça belirgindir. Magnus, Marius'u seçer. Marius da Lestat'ı seçer. Lestat ise öğretilerini Louis'e aktarır. Bunlardan hiçbiri, her iki cinsten kişilerin de canını almakta bir problem yaşamamasına rağmen, yanlarında olacak hayat arkadaşlarını ya da genel terimiyle "çocuklarını" seçerken kendi cinsiyetlerinden birini seçme eğilimi gösterirler. Peki bu bir aşk ilişkisi midir? Tabii ki. İçinde cinsellik var mıdır? Bazen. Vampirler arasındaki tipik romantizm genellikle erkek-kadın (ya da bazen vampir ile vampir avcısı) ilişkisi üzerine kurulmuş olsa da, aynı cinsten biriyle romantik bir beraberliğe yapılan göndermeler (genel olarak belirgin bir eşcinsellik içermese bile), hiç de azımsanacak ölçüde değildir.

Lezbiyen Vampirler

1872 yılında Sheridan Le Fanu'nun "Carmilla" adlı kısa romanıyla sadece kadın vampir değil, aynı zamanda lezbiyen vampir kavramı da doğmuştur (bkz. Bölüm 3). Bu hikâyede vampir Carmilla, kendisini kötü Kontes Mircalla Karnstein olarak gizler ve baştan çıkarıcı kötülüğün yalnızca erkeklere özgü olmadığını okurlara muhteşem bir şekilde kanıtlar. Carmilla, bütün kadın vampirlerin anasıdır ve gelecekteki tüm kadın vampir tiplemelerinin de sadık kalacağı bir model olmuştur. Carmilla bir vampirin sahip olması gereken bütün özelliklere sahiptir, üstelik Le Fanu'nun Carmilla ve saplantılı bir şekilde bağlandığı Laura arasında yarattığı baştan çıkarıcı ilişki, yavaş yavaş ve içten içe yanıp tutuşan iç gıcıklayıcı bir çılgınlığa dönüşür:

> **"Bir sevgilinin duyacağı cinsten bir heyecandı; beni utandırdı; çok kötü ama aynı zamanda çok da yıldırıcıydı; şeytanca bakan gözleriyle beni kendisine doğru çekti ve sımsıcak dudakları yanaklarıma öpücükler kondurdu; neredeyse hıçkırıklar içinde şöyle fısıldadı: "Sen benimsin, benim olacaksın, sen ve ben sonsuza dek bir olacağız."**

Pek çok kişi, lezbiyen vampirlerin birbirlerini baştan çıkarması olayının erkeklerin fantezi dünyasının bir ürünü olduğunu savunur; aslında günümüze

kadar gelmiş vampir romanlarında ve filmlerinde bu olasılık genel olarak doğru sayılabilir. Şüphesiz ki psikologlar bu konu üzerinde saatler süren nefessiz tartışmalar yapabilirler, ancak gerçek şudur ki erkekler gündelik yaşamlarında da iki güzel kadının birbirleriyle cinsel eylemlerde bulunmasının tatlı hayallerini sıklıkla kurarlar. Hem edebiyatta hem de filmlerde bu tür sahnelerin yarattığı gerilime erkeklerin gösterdiği ilgiye de şaşmamak gerekir. Kadınlardan birinin ötekinin kanını ve canını alma niyetinden kesinlikle emin olunsa bile, o ilişkinin bir parçası olmayı isteyecek kişilerin sayısı bir hayli fazladır. Hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bu tür sahnelerin gösterilmesi, kişilerin röntgencilik duygularına hitap etmektedir.

Ruhları Emen Vampirler

1900'lerin başlarında ortaya atılan birçok karmaşık teori, çeşitli değişimlere uğrayarak günümüze kadar gelmiş ve vampirlerin varlığını savunan fikirlerin ve nasıl ortaya çıktıkları hakkındaki iddiaların çıkış noktası olmuşlardır. Anlaşılması güç olan bu kavramların pek çoğunun inandırıcılığı, belli bir ölçüde günümüzün kültürüne de yansımış; bu derece akıl almaz ve insanı rahatsız eden düşmanların varlığına inanmamanın getirdiği gerilimi ve bunlara duyduğumuz ilgiyi körüklemiştir. Makul olarak düşünebilen bir kişi için, mezarlarından çıkarak fark ettirmeden aramıza karışan hayaletler kavramı zaten son derece anlamsızdır, ancak evrenin zihnimizde canlandırabildiğimizden çok daha karmaşık olduğunu savunan düşüncelere karşı çıkmak da güçtür. Evren gerçekten de karmaşıktır ve pek çoğumuz ister dinimiz, ister kişisel düşüncelerimiz sebebiyle ölümden sonra bir hayatın varlığına şu ya da bu şekilde inanırız. İnsanların durumundaki bu temel gerçeklerden yola çıkarak, belki de (sadece belki) gerçekten açıklayamadığımız ruhsal olguların var olduğunu söylemek mümkün olabilir. Geri kalan ayrıntıları, vampirlikle uğraşan bilim adamları seve seve dolduracaklardır.

Ruhsal Varlığın Uçması

Ruhani vampirliğin ilk savunucularından biri olan Dion Fortune, 1900'lerin başlarından ortalarına kadar İngiltere'de yaşamış ünlü bir yazardır ve gizli güçlerle ilgilenmiştir. Yaşadığı çağda benzer işlerle ilgilenen pek çok kişi gibi Fortune da, insanların birbirinden çok ayrı iki varlığın birleşmesinden oluştuğuna inanmıştır. Fiziksel varlık ve ruhsal varlık. Fortune'un inanışına göre, normal bir

ölümde bu varlıklardan ikisi de yok olur. *Psychic Self-Defense* adlı kitabında Fortune, Birinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştiğini iddia ettiği bir olayı anlatmıştır. Anlatılanlara göre Doğu Avrupalı birkaç askeri birlik, çatışmalar sırasında ölmüştür. Bunların arasında bazı kişilerin geçmişte kara büyüyle uğraştıkları ve "İkinci Ölüm" de denen ruhsal varlığın ölümünden kaçınarak "yaralılar üzerinden vampirlik yapmak suretiyle iki dünya arasında bir yerlerde varlıklarını sürdürebildikleri" anlatılmıştır. Vampirliğe maruz kalan kurbanların kaderi konusunda ise Fortune şöyle demiştir: "Vampirliğe kurban giden, yani hayat enerjisi emilen kişinin ruhu bomboş kalır ve yitirdiği hayat enerjisini yeniden kazanmak için önüne gelen herkesin enerjisini emen bir tür *vakum* haline dönüşür."

Dion Fortune'un yazdıklarının çoğu, kara büyü işleriyle uğraşarak kendi istekleriyle vampir haline dönüşmüş kişiler ve vampirlerin kurbanı oldukları için vampire dönüşmüş olanlar olmak üzere iki çeşit vampir olduğu yönündedir. Onun inanışına göre gerçek vampirlik Doğu Avrupa'da pek yaygın değildir, ancak Doğu Avrupa "kara büyünün" beşiğidir, dolayısıyla da gerçek vampirlerin doğal anavatanıdır.

Korkuluk

Piyasada sivri takma dişlerden desenli lenslere, pelerinlerden beyaz saç spreylerine kadar bir sürü ıvır zıvır ve kanınızı donduracak özel efekt aletleri bulmak mümkündür. Vampir avına mı çıkacaksınız? İçinde haçlar, kazıklar ve tokmaklar, iğrenç yaratıkları uzak tutmak için çeşitli iksirler, hatta kendinizi doğal bir "vampir savar" ile korumak isterseniz sarımsaklı parfümler bile bulunan "vampir öldürme setleri" bulmanız mümkündür.

Ölümsüz ve Kansız

Ruhsal vampirlik hakkında ortaya atılan çeşitli teorilerde en sık rastlanan ortak noktalardan biri, kötü niyetli kişilerin kasten kurbanlarının enerjilerini emerek onları öldürmedikleridir. Tabii bunu onların bilgisi ya da izni olmadan yaparlar. *Empatik vampir, enerji asalağı* ya da *psikovampir* gibi adlarla bilinen bu tür vampirler, yaptıkları işlerden sanki bir marifetmişçesine bahseder, yaptıkları işin diğer insanlarla ruhani bir ilişkiye girmek gibi basit ve masum bir eylem olduğunu öne sürerler.

Bu tartışmaların bir kısmı, sanayileşme ve bilim-teknoloji alanındaki inanılmaz gelişmelerle birlikte modern insanların ruhsuz "zombilere"

dönüştükleri ve insanlar arasındaki doğal enerji değiş tokuşunun içinin boşaltıldığı düşüncesine dayanır. Bu *psikovampirler*, evrende daha doğal bir denge durumu sağlamak için; insanların normal yaşamının, bazılarının enerji alması, bazılarının da o enerjiyle yaşaması temeline dayandığına inanırlar. Birinin sizi uzun uzun süzdüğü ya da aklınızdan geçenleri okumaya çalıştığı gibi düşüncelere kapıldığınız zaman dikkatli olun: bir *psikovampir* ruhunuzu son damlasına kadar emmeye çalışıyor olabilir.

Sizin Tipiniz Hangisi?

Psikolojik rahatsızlıkların karışık dünyasında, *kan fetişizmi* adı verilen kavram insana, hastalıklı bir zihnin ürünü olan bir olgu gibi gelmektedir. İster yaşam tarzlarının bir parçası olarak, ister saplantılarının sonucu olarak kan tüketen insanların, istek ve ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı sınıflara ayrılabileceğini söylemek mümkündür. *Sanguinarian* denen insanlar, kendi sağlıklarını devam ettirmek üzere kan içmek için psikolojik bir istek duyan kişilerdir ve bu isteklerini genellikle başkalarına zarar vermeden tatmin edebilirler. *Klinik vampirlik* denen rahatsızlıktan muzdarip kişiler ise, hayatta kalabilmek için kana ihtiyaçları olduğuna sonuna kadar inanmışlardır ve onu ne pahasına olursa olsun (cinayet işlemek bile buna dahildir) elde etmek arzusundadırlar. Klinik vampirlik çoğu zaman şizofreni gibi çok daha karmaşık psikolojik sorunlarla ilişkilendirilir ve nadiren tek başına bir problem olarak görülür.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

Vampir tarzı yaşam stillerinde belirli bir müdavim kitlesi olan "kan barları" kavramı vardır ve bu tür yerlerde vampir özentileri birkaç yudum kan içebilirler. Amerikan HBO kanalında *True Blood* adlı dizinin yayınlanmaya başlaması ve güneyli vampirleri konu etmesinden bu yana, Louisiana'nın Shreveport kasabasında gerçek bir "kan barı" sürekli artan bir müşteri kitlesiyle acayip iş yapmaktadır. "Fangtasia" adlı bu barda vampirlerle ilgili bir sürü ıvır zıvır vardır, üstelik mekânın sahipleri de kendilerinin *gerçekten* vampir oldukları konusunda son derece ısrarcıdırlar. Ancak *gerçek* olan tek şey varsa, o da pazarlama konusunda usta olduklarıdır!

Vampirlere özgü bir yaşam tarzını benimseyenlerin ve kendilerine (en azından yazılı ortamda) *vampir* adı veren kişilerin vampir olma ya da vampir gibi davranma arzuları, kendileri gibi düşünenlerle etkileşime girmek yoluyla tatmin edilebilir. Benzer şekilde düşünen pek çok kişinin farklı konularda yaptığı gibi, internet kendisine belli konularda arkadaş arayanlar için uygun bir ortamdır. Aktif bir şekilde vampirlik eylemleriyle uğraşanlar, kendi aralarında vampirler ve kurbanlar şeklinde rol paylaşımı yaparlar ve çeşitli yollarla birbirlerinin kanını akıtırlar, ancak bunların arasında ısırma çoğu zaman yoktur. "Vericiler" genellikle kendi vücutlarında küçük kesikler açarlar ve "vampir" de yaradan sızan kanı emer. Vampirlerden oluşan sosyal toplulukların pek çok üyesi, sadece kan verici taraf olarak katılım gösterirler. Kan vericiler bazen kendi aralarında *kuğu* adı verilen sınıflara ayrılırlar:

- **Siyah kuğular:** Vampirlik eylemleriyle pek alakası olmayan üyeler ve onların aileleriyle arkadaşları.
- **Kızıl kuğular:** Kan akıtma eylemlerinde yer alan kan vericiler.
- **Kristal kuğular:** Sadece ruhsal ya da psikolojik enerji vererek katkıda bulunan üyeler.
- **Turuncu kuğular:** Her türlü eyleme tam katılım sağlayan üyeler.

SOHBET İÇİN TEŞEKKÜRLER!

Genel olarak vampirlere ilgi duyan ve günümüzdeki vampirlik kültüründen etkilenenler için, masanın üzerinde durmakta olan teknoloji ürünü aygıt, karanlık tarafa geçmek için bir geçit olarak iş görebilir. En çok kullandığınız arama motoruna "vampirler" ya da İngilizce "vampires" yazarak yirmi dört milyondan fazla web sitesini parmaklarınızın ucunda bulabilirsiniz. Efsaneler, araştırmalar, romanlar, filmler ve arkadaşlık etmek isteyen vampir meraklıları hakkında arama yapmak için internet tam bir altın madenidir. Sohbet sitelerinde ilgi alanlarınızı paylaşabileceğiniz birçok arkadaş edinmeniz mümkündür, ancak burada sizi uyarmamız gerekiyor: İnternet üzerinden edindiğiniz arkadaşlar konusunda lütfen dikkatli olun. Vampirlerle ilgilenmek, doğası gereği, biraz karanlık bir yön içerir ve chat odalarında ve forumlarda cirit atan gerçek sapıklar da bulunabilir ve bunlar kelimenin her anlamıyla baş

belası olabilirler. İnternet ortamında güvenliğinizle ilgili siteleri okuyarak bilgi edinmenizi öneririz. Vampirlerle ilgili olarak güvenliğiniz konusunda bilgi veren İngilizce sitelerden birinin adresi şöyledir: www.drinkdeeplyanddream.com/realvampire/internet-safety.html

VAMPİRLER İÇİN MÜZİK

Belki gerçek vampirler toplumun içine sızmakta başarılı olamamışlardır, ancak şurası bir gerçektir ki, onlara duyulan ilgi eğlence dünyasının hemen her alanında etkiler bırakmıştır ve müzik de bunlardan biridir. Klasik müzikten hoşlananlar için, birçok vampir filminin orijinal müziklerini içeren soundtrack albümlerinde tek kelimeyle muhteşem orkestra düzenlemeleri bulunmaktadır. *Bram Stoker'ın Drakula'sı, Açlık, Vampirle Görüşme* ve *Blade* filmlerinin soundtrack albümleri bu türün en iyilerindendir. Biraz daha "huzursuz" tarafta ise gotik rock tarzında müzik yapan ve tüm enerjilerini vampirliğe yönelten Cradle of Filth, Blood Lust ve Dead By Dawn gibi gruplar vardır. Ayrıca "Dracula: King of Vampires" adlı bir toplama CD'de de bir düzineden fazla aktif gotik rock grubunun parçaları bulunmaktadır ve bunların her biri hepimizin en sevdiği vampir olan Drakula'ya ve onun soyundan olanlara saygılarını sunmaktadır.

SİNEMADAKİ ÇIĞLIK

1983 yapımı *Açlık* filminin açılış sahnesinde ve vampir Miriam ile sevgilisi John'un gotik tarzındaki bir gece kulübüne gelerek "akşam yemeklerini" aradıkları ilk sahnelerde vampir müzikleri muhteşem bir şekilde kullanılmıştır. Baştan çıkarma ve öldürme sahnelerinde 1979 yılının gotik rock parçası "Bela Lugosi's Dead", parçayı besteleyen grup Bauhaus tarafından seslendirilmiştir.

BİLGİSAYARDA VAMPİR OYUNLARI

Vampirlerle ilgili bilgisayar oyunları, uzun bir süredir siber âlemde varlığını sürdürüyor ve oldukça ürkütücü örnekler çıkarıyor. Bilgisayar oyunları, gecenin karanlık yaratıklarıyla belki de en fazla yakınlaşabileceğiniz karşılaşmalardan birini sunmaktadır. Role-playing türü bazı aksiyon oyunlarında karşınıza

çıkacak kötü canavarları yok edebilir, hatta kendiniz bile vampir rolünü üstlenebilirsiniz. En popüler vampir oyunlarından bazıları aşağıda listelenmiştir:

- *Buffy the Vampire Slayer*
- *Buffy the Vampire Slayer: Chaos Bleeds*
- *Dark Watch*
- *Lunar Knights: Vampire Hunters*
- *Vampire Hunter D*
- *Vampire Rain: Altered Species*
- *Vampire Night*
- *Vampire: The Masquerade – Bloodlines*
- *Vampire: The Masquerade - Redemption.*

Korkuluk

Bekleneceği üzere, son yıllarda vampirlerle ilgili hemen her şeye olan ilginin artmasıyla birlikte, son derece yetenekli birçok ressam da çok sayıda vampir tablosu yapmıştır. Tabii kendine biraz saygısı olan bir vampir özentisi ya da vampir meraklısının yuvası için, zengin bir şekilde süslenmiş takvimler "olmazsa olmazdır." Aynı şekilde yaşayan ölülerin resmedildiği bir poster de "gündüzleri yaşayan" arkadaşlarınıza sizin vampir işinde acemi olmadığınızı pekâlâ anlatabilir.

Çizgi Romanların Karanlık Tarafı

Superman, *Batman* ve *Fantastik Dörtlü* çizgi romanlarını unutun. *Archie* ve Riverdale'daki o neşeli arkadaşlarının maceralarını anlatan çizgi romanları satın almayı aklınızdan bile geçirmeyin. Vampir çizgi romanları artık çizgi roman dünyasına bir bomba gibi düşmüş durumda ve piyasada geceleri yorganınızın altında fenerle okumak için bir sürü resimli roman var. Vampir çizgi romanlarında en uzun ömürlü olmuş karakterlerden biri şüphesiz ki Blade'dir. 1998'de başlamış ve son derece başarılı olmuş bir sinema filmi üçlemesinden uyarlanmıştır (bkz. Bölüm 15). Çizgi roman kahramanı olarak Blade, aslında 1973 yılında Marvel Comics'in bir çizgi romanı olan *Drakula'nın Mezarı*'nda ilk kez boy göstermiş, daha sonraları başka dizilerde küçük rollerde oynamış ve

en son 2008 Eylül ayında yayınlanan *Captain Britain and MI: 13* adlı çizgi romanda karşımıza çıkmıştır.

En çok bilinen çizgi roman kahramanlarından biri de Vampirella'dır. Kariyerine 1969'da başlamış ve tam 112 bölüm boyunca sürdürmüştür. Vampirella karakteri, kendi gezegeninin yok olmasından kaçan ve iyi işler yapmak üzere dünyaya gelen bir uzaylı olarak ortaya çıkmıştır. Çizgi romanları yapılmış diğer ünlü vampir hikâyeleri arasında *Drakula, Geceyarısı Çocukları, Morbius, Örümcek* ve *Baron Kan* da vardır. Ayrıca Marvel Comics'in düzinelerce karakterle dolu "Marvel Evreninde" yüzlerce vampir tiplemesiyle karşılaşabilirsiniz.

Sonsuza Dek Karanlık

Ölümsüz yaratıklar hakkında şu ana kadar topladığınız bütün bilgilerle, artık ölümsüz bir yaratık olmanın olumlu ve olumsuz yönlerini incelemenin zamanı geldi. Gerçekten de bir vampir olmak ister miydiniz? Vampir olmanın getireceği sınırlamalar ve faydalar nelerdir? Komşunuzun bir "nosferatu" olup olmadığını nasıl anlarsınız? Bütün bu soruların yanıtları gelecek bölümde sizi bekliyor.

bölüm 20

Demek Vampir Olmak İstiyorsunuz, Öyle mi?

Bir sürü insanüstü yeteneğe ve bu dünyanın çok ötesinden gelen bir yaşam tarzına sahip olan vampirler, bazılarının (özellikle de vampir meraklılarının) sadece bir gün bile olsa yerine geçmeye çok imrendikleri dramatik bir görüntü çizerler. Bizim gibi sade ölümlüler için, ölümsüzlüğün çekiciliği baş döndürücüdür ve belki de *le vampyre* olmayı istemek için en iyi sebeptir. Bu bölümde, gerçek bir vampir olmanın olumlu ve olumsuz yanlarını öğrenecek, ayrıca bir vampiri nasıl teşhis edeceğinizi gösteren pratik bir liste de bulacaksınız. Ancak önce, sonsuz yaşamın vahim tehlikelerini inceleyerek başlayalım.

ÖLÜMSÜZLÜĞÜN OLUMSUZLUĞU

Kana susamış bir canavara dönüşmek karşılığında sonsuza dek yaşayabilmek gibi bir seçme şansınız olsa, bunu yapar mıydınız? Normal birine bu soru yöneltildiği zaman, ölümsüzlüğün iyi ve kötü yanlarını oturup ciddi ciddi düşünmek gerektiği ortaya çıkar. Evet, dünyanın her köşesini yıllar hatta yüzyıllar boyunca gezebilir, insanlığın o keskin gözlerinizin önünde birçok değişim geçirmesini izleyebilirsiniz. İstediğiniz her yere seyahat edebilir, her türlü sanat dalında ustalaşabilir, görkemli bir yaşam sürebilir, size bahşedilen bütün insanüstü yeteneklerin keyfini çıkarabilir ve büyük ihtimalle onları istismar da edersiniz. Peki bunun neresi kötü?

Bütün bağımlılıklar gibi, insan vampirliğin de dibine kadar gitmek istiyor, değil mi? İyi bir şeyin aşırısı diye bir şey olabilir mi? Kesinlikle olur. Ne kadar yaşlı bir vampir olursanız olun, ölümsüz olmanın getirdiği kaçınılmaz yalnızlık ile baş etmeniz gerekecektir. Bütün insanları (kendinizin de bir zamanlar üyesi olduğunuz bir türü) yiyecek maddesi olarak kullandığınız gerçeğiyle birlikte yaşamak zorunda olmanız da cabasıdır. Bütün bunları bile bile yürüyen ölülerden biri olmayı ister miydiniz, yoksa doğal hayatınızı yaşayarak tam bir bilinmez olan kaderinizin sizi götüreceği yere kadar gitmeyi mi tercih ederdiniz? Böyle bir durumda karşınıza çıkacak şeyleri daha ayrıntılı bir şekilde inceleyelim.

"Bir" Çok Yalnız Bir Sayıdır

Hem edebiyatta hem de sinemada vampirlerin çok yalnız yaratıklar olduğu gerçeği sıklıkla vurgulanmıştır. Bu düşünce, yüzyıllar boyunca sürekli gizlice yaşamanın ve gözlerden uzak durmaya çalışmanın bir süre sonra bir çeşit delilik haline dönüşmesi gerçeği üzerine kurulur. Bazı vampirler gibi Anne Rice'ın vampirleri de yüzyıllar boyunca ortadan kaybolma yeteneğine sahiptirler; kendilerini gömerek uzun bir dinlenmeye çekilirler ve tekrar uyanıp ölümsüzlüklerini yaşamaya başlayacakları zamanı beklerler. *Karanlıklar Ülkesi* filmlerinde yaşlı vampirler "zaman içinde kurbağa gibi zıplayarak dolaşırlar" ve biri yüz yıl boyunca o topluluğa hükmederken, diğerleri mumya gibi uyur ve zamanı geldiğinde kan nakli ile hayata geri dönerler. Zekice kurgulanmış bu süreçlerin ardında güçlü bir mantık yatar. Vampirler bu uzun uykuları sırasında yalnızca güçlerini yeniden toplamakla kalmaz, ayını zamanda o çağa bir kez adapte olduktan sonra (birkaç ufak ayrıntı dışında) psikolojik bozuklukları konusunda pek renk vermeden normal yaşamlarını sürdürebilirler.

Yalnız takılmayı tercih eden ya da yakınlarında kendisine arkadaşlık edebilecek sadece birkaç öğrencisi olan bir vampir için, yalnız olmak kendi psikolojisi üzerinde büyük bir baskı unsuru yaratabilir. Örneğin Whitley Strieber'ın 1981 yılında yayınlanan romanı *Açlık*'taki başkahramanı Miriam Blaylock'ı alalım. Miriam Eski Mısır zamanlarından gelmektedir ve binlerce yıldır yaşamaktadır. Bütün bu yıllar boyunca birçok sevgilisi olmuş ama hiçbirisi, onları vampire dönüştürürken Miriam'ın söz verdiği gibi ölümsüz olamamıştır. Bir "son kullanma tarihleri" olmuştur. Birkaç yüzyıl boyunca yaşarlar, sonra da tabiat ana onları yanıltır ve hızla yaşlanırlar, ancak ölmezler. Miriam tarafından birer tabuta hapsedilmiş şekilde "yaşarken ölme" durumuyla karşı karşıya kalırlar; olup bitenlerin tamamen farkındadırlar, ancak işlev gösteremezler. Sözde uzaylı bir türden vampir olan Miriam, kendisine başka bir sevgili bulur ve yoluna devam eder. Ancak yeni sevgilisini de çok geçmeden kaybedeceğini ve sonsuza dek onun için yas tutacağını bilmenin getirdiği korku içten içe Miriam'ı kemirmektedir. İçinden çıkılması çok güç olan bu duruma dayanmak, bir vampir için bile çok zordur.

Birçok durumda doğru sayılabilecek olan sonuç, ölümsüz bir tür olarak tam anlamıyla yalnız olmalarının farkına varmaları sonucunda, er ya da geç birçok vampirin depresyona ya da aklını kaçırmaya yenik düştüğüdür. Ancak bu, hiç merhameti olmayan ve insanlık üzerine türlü türlü bela getirdikleri için hiçbir vicdan azabı hissetmeyen birçok vampir olmadığı anlamına gelmez. Tabii ki bu canavarlar romanlarda, filmlerde ve özellikle de efsanelerde çok yaygın şekilde karşımıza çıkmışlardır. Ancak bir vampirin "agresiflik" seviyesi ne olursa olsun, ölümsüzlük denen karanlık özellik, genellikle bir lanet olarak karşımıza çıkar ve kendisini şiddet, delilik, depresyon, akıl hastalıkları ya da kana susamış bir intikam duygusu olarak belli eder. Vampirlerin hayat tarzına heves eden herkesin bütün bunları göz önünde bulundurması gerekir.

Öldür ya da Öl!

Göz önünde bulundurulması gereken başka bir nokta daha vardır. Eğer bir vampir, vampir olarak kalacaksa, yaşamak için yapması gereken şey bellidir. Ya hayatta kalmak için öldürecek ya da başkalarının hayatta kalması için ölecektir. Bütün bunlar da gelip tek bir temel faktöre dayanır: kan (bkz. Bölüm 8). Efsanelerdeki, romanlardaki ve filmlerdeki vampirlerin çoğu insan kanıyla beslenirken, zoraki vampirlerden bazıları hayatta kalabilmek için hayvan kanı ya da sentetik kan içmeyi tercih ederler. Blade gibi diğerleri ise (bkz. Bölüm

15 ve 19), kana susamışlıklarını kontrol altında tutmak ve yalnızca beslenmek amacıyla birilerini öldürmenin önüne geçmek için kendilerine bir şeyler enjekte ederler. Bunlar size ilginç gelebilir. Ama sonuçta yalnızca bir filmdir.

Düşünmeniz gereken başka bir nokta daha... *Forever Knight* adlı televizyon dizisinde Nicholas de Brabant, diğer adıyla cinayet dedektifi Nick Knight, sekiz yüz yıldan uzun bir süredir aldığı bütün canların "diyetini ödemek" amacıyla sadece hayvan kanı içmektedir (bkz. Bölüm 18). Ama bu zaman zaman vampir dürtülerine teslim olmadığı anlamına gelmez, çünkü teslim olur. Bu, en sert "zoraki" vampirleri bile zorlayan bir konudur. Yeniden insan olmayı ve insan öldürmenin getirdiği çılgınlık halinden kurtulmayı dört gözle beklerler. Tabii arada geçen zaman içinde, her ne kaynaktan olursa olsun kan bulmaları gereklidir; fareler, evsiz kişiler, bir mirasyedi ya da bazı durumlarda başka bir vampir veya kurt adam gibi başka dünyalardan gelen bir yaratık, kimden olursa olsun... Sözün kısası, eğer vampir olmayı kafanıza taktıysanız, ölümsüzlük adı verilen pırıltılı kelime sizi aldatmasın. Atalarımızın dediği gibi, "her gülün bir dikeni vardır."

Bir vampir grubunun ya da "sürüsünün" bir parçası olan kişiler için yalnızlık faktörü yukarıda bahsettiğimiz kadar yıldırıcı olmayabilir. Tabii ki bu, grubun sisteminin gerektirdiği sosyal hiyerarşiye ve grubun elemanlarının refah ve zenginlik elde etmiş kişiler mi yoksa sadece caddelerde heyecan arayan işsiz güçsüz tipler mi olduğuna göre değişir.

Mezarlık Hikâyeleri

Kabul etmek gerekir ki vampirler, ister kurbanlarını kapana kıstırmakta olsun, ister bir vampir sürüsü yaratmakta, isterse hem toplumun içine karışıp hem de onun kanını fark ettirmeden emip bitirirken olsun oldukça becerikli yaratıklardır. Bölüm 8'de vampirlerin tabutlarının kökenlerini ve toprak üzerinde dinlenenlerin kullandığı süslü eşyaları inceledik. Bir vampirin yaşadığı türden bir hayat sürmeye meraklıysanız, ölümsüz yaratıklara uygun bir mekânı nasıl bulup yerleşeceğiniz konusuna biraz değinelim.

Yeni Bir Ev Bulmak

Bir an için bir vampir olduğunuzu düşünelim. Dün gece Van Helsing'in iğrenç vampir avcılarından biri "yuvanızı" bulmuş ve ateşe vermiş olsun.

Paçanızı kurtarmayı başardınız, ama şimdi yerleşecek yeni bir yere ihtiyacınız var. Ne yapacaksınız? Şey, aslında yeni bir yerleşim yeri bulmanın en mantıklı ve etkili yöntemi, sizi besleyenlerin gözünü oymak (aynen atasözündeki gibi, hatta kelimenin tam anlamıyla) ve onların "konutunu" ele geçirmektir. Edebiyattaki ve sinemadaki vampirler için bu sıklıkla başvurulan bir yöntemdir ve sadece yaşadıkları yerde güvenliği sağlamanın değil, aynı zamanda finansal kaynaklar biriktirmenin de dâhice bir yoludur. Tabii doğru şekilde yapılırsa... Cumartesi akşamüstü atıştırması olarak Paris Hilton'u mideye indirip sonra da onun oturduğu eve yerleşmeye kalkarsanız, gereğinden biraz fazla dikkat çekersiniz. Hayır, seçeceğiniz en iyi yol, inzivaya çekilmiş bir milyarder bulmak ve onun elindekileri hipnotize yöntemiyle almak ya da bir aile üyesiymiş gibi davranıp kendinize o şekilde fayda sağlamak olabilir.

VAMPİR ISIRIĞI

Yaşayan Ölüler Gecesi Sendromu, sağlık örgütlerinin listelerine girmiş olmasa da, yine de birçok kişinin muzdarip olduğu bir derttir. Efsanelerdeki hayaletlerin son derece çirkin, leş kokulu, lime lime olmuş canlı cesetler olduğunu unutmayın. Hiçbir şekilde Christopher Lee, Kate Beckinsale ya da George Hamilton'a benzemezler. Ne şekilde ortaya çıkmış olduklarına bağlı olarak, Freddy Krueger'ın Michael Meyers ile yumruk yumruğa dövüştüğü sahneden sonraki haline benzemeleri ihtimali çok daha yüksektir.

Pek çok vampirin yaşam tarzı, ister sis haline, ister şekil değiştirip başka yaratıklara dönüşmek yeteneği olsun, ister uzun sivri dişlere ve tırnaklara sahip olmak ya da gözlerden uzak bir şatoda yaşamak olsun, Bram Stoker'ın *Drakula* romanındaki unsurlardan etkilenmeler içerir. Romanlardaki ve filmlerdeki vampirlerin diğer yaşam tarzları ise, hem Stoker'ın ortaya attığı orijinal kavramlardan hem de yepyeni yaratıcı fikirlerden faydalanmakta, üstelik vampirleri bambaşka yönlere doğru yöneltmektedir. Örneğin gotik pembe dizi *Karanlık Gölgeler*'deki Barnabas Collins, Collinwood Malikânesi'nin bodrum katında gizlenir (bkz. Bölüm 18). 1979 yapımı komedi filmi *İlk Isırıkta Aşk*'ta ise George Hamilton, eski Roma şatosundan kovulduktan sonra New York'ta bir otele yerleşir. 2007 yılında çevrilen *Ben Efsaneyim* filminde ise vampir vebasına yakalanan zavallılar güneş ışığından fellik fellik kaçmalarına rağmen lüks ortamlara hiç meraklı değillerdir. Karanlık, loş binalarda gün ışığının geçmesini beklerler.

Uçuş Planı

Düşünmeniz gereken başka bir şey daha var. En başarılı vampirlerin her zaman bir kaçış planları ya da saldırılardan kendilerini koruyabilecekleri, hatta yakalanmaktan kurtulabilecekleri dolambaçlı bir yöntemleri bulunur. Bölüm 7'de bahsettiğimiz üzere, vampirlerin yaşadığı yer söz konusu olduğunda, en üst düzeyde bir güvenlik kesin bir gerekliliktir. Benzer şekilde olmazsa olmaz olan başka bir yetenek de herhangi bir duruma hızla adapte olabilmektir; güneş ışığından ölümüne rahatsız olan vampirler için bu en yakındaki karanlık köşeyi bulmak anlamına da gelebilir. Bu durumda uyanıklık ve çeviklik vampirin hayatta kalabilmesi için kritik önem taşır. Güneşin doğuşunu dikkatle takip etmezseniz, hayal bile edemeyeceğiniz bir yerlere savrulabilirsiniz. Hiçbir vampir bunu istemez.

Korkuluk

Günümüzün edebiyat ve sinema alanındaki modern vampirlerinden pek çoğu, terk edilmiş mekânlarda takılmak, sürekli bir yerden başka bir yere gitmek ya da gözlerden uzak özel bir şatoda ihtişamlı bir yaşam sürmek arasında gidip gelirler. *Karanlıklar Ülkesi* filmindeki vampirlerin durumunda bu bir malikâne olmuştur. Bunlar, yapay kan üreten Ziodex Industries adlı bir firmanın sahibi olan işadamı vampirlerdir. Kim demiş vampirler "kanlı paradan" hoşlanmaz diye?

Doğaüstü Bir Beslenme Tarzı

Şeytani bir tehdit haline gelmek istiyorsanız, vermeniz gereken çok önemli bir karar daha olacaktır. "Kan hayattır" düsturuna göre, bir vampirin en önemli besin maddesi tabii ki kandır. Bu insanların ya da hayvanların kanı olabileceği gibi, yapay kan veya kanla ilgili başka yan ürünler de olabilir. Eğer kan bankalarını soymayı tercih eden "zoraki" vampirlerden biri değilseniz, kanı elde etmek için çoğunlukla birilerinin canını almanız gerekecektir. Geleneksel vampirler için geçerli olan beslenme reçeteleri, çeşitlilik açısından son derece sıkıcı ve monotondur. Olsa olsa kan gruplarında değişiklik yapabilirsiniz. Yani artık hamburger, kebap, makarna, kahve ve daha bir sürü şey hayatınızda olmayacak. Halk efsanelerindeki vampirlerin yeme içme alışkanlıkları normal kandan, yaşayan insanların ya da cesetlerin etlerine, insanların çeşitli organlarından doğumla ilgili maddelere ve bir sürü iç organa kadar uzanan iştah açıcı (!) besinlerle sürüp gider. Gerçek bir kan emici olacaksanız, herkesin yaptığı gibi hareket etmeniz gerekeceğini de aklınızda bulundurun.

Bu Ne Heyecan!

Bir vampirin kan bulması için en hayati noktalardan biri de, yemek yemenin insana sağladığı başka bir tür doyumla ilgilidir. Yemek yiyen insan, karnının doymasıyla birlikte adrenalin salgılar ve bu eylem hemen enerji düzeyini artırır, hem de bir tür cinsel uyarılma sağlar. Herhangi bir tür bağımlılıkta olduğu gibi, bu heyecan hali de bağımlılık yaratır ve ne tür bir vampir olduğunuza bağlı olarak, beslenme saatleriniz değişkenlik gösterebilir. Bazı vampirler her gün beslenmek isterken, örneğin Whitley Strieber'ın canavarları gibi diğerleri yedi günde bir beslenme ihtiyacı duyarlar. Beslenemeyen vampirler, aynen uzun süre yemek yemeyen insanlar gibi son derece güçsüz düşerler. Bu durumda, bir vampir olarak besininizi nasıl bulacaksınız? Televizyondaki yemek programları gibi uzun uzun hazırlıklar mı yapacaksınız? Yoksa midenizi fast food ile mi dolduracaksınız? Ya da vampirler için "düşük karbonhidrat diyeti" gibi şeyler var mı?

Düzeninizi Kurmak

Vampirler kurbanlarını tuzağa düşürmek için birtakım laf oyunları planlamak zorundadır. Bunun anlamı, er ya da geç bir noktada kurbanınıza sessizce ve sinsice yaklaşmanız gerektiğidir. Tabii bazı canavarların hipnotize etme yeteneğine sahip oldukları düşünüldüğünde, eğer ebediyen kötü kalpli bir yaratık olma oyunundan hoşlanmıyorsanız, uzun uzadıya plan yapmak pek de gerekli olmayacaktır. Alışılmış vampirler genellikle tek bir kadın ya da Brad Pitt tarzı kaslı bir adam üzerine yoğunlaşmayı tercih eder, kurbanlarını yılmadan ve usanmadan izler ve en sonunda onu sonsuza dek kollarına takmaya çalışırlar. Vampir filmlerinde rastlandığı üzere, o kişi genellikle vampirin sonunu hazırlayan kişi olur, çünkü vampir kendi hakkı olduğunu düşündüğü kişiyi elde etmek için savaşmak zorundadır ve bu hedefine doğru ilerlerken, aklını kaybedip hatalar yapabilir.

Bilmiyorsanız söyleyelim, vampir efsanelerinde kurbanın sessizce takip edilmesi konusu sıklıkla işlenir, birçok yaratık hem yaşayanları hem de ölüleri rahatsız edip durur. Bazıları, örneğin Hint efsanelerindeki *rahksasa*, canlıların vücutlarına girip, çıldırmalarına sebep olur. Yine Hint efsanelerinde adı geçen *pisaca* da insanların vücutlarının içine girip iç organlarıyla beslenmek gibi kötü bir huya sahiptir. Yunanlı *empusa* ise şekilsiz bir vampir-şeytandır ve vücuduna girdiği insanların etini ve kanını sömürür. Günümüzdeki modern vampirler, bu iğrenç eylemleri pas geçerek daha vahşi hayvani içgüdülere bağlı kalır, bunun yanında toplumdaki başka tür sapıklıklardan da etkilenirler. Beklerler. İzlerler. Saldırırlar.

KANLI CANLI BİR HAYAT

Pekâlâ. Artık bir vampire dönüştüğünüzde ne gibi gerçeklerle karşılaşacağınızı tüm çıplaklığıyla biliyorsunuz. Şimdi vereceğiniz kararı en çok etkileyecek faktörlerin üzerinden bir kez daha geçebiliriz. Yani baştan çıkarıcı bir vampirin kanınızı, Bloody Mary niyetine mideye indirmesine izin vermeden önce tam anlamıyla farkında olup kabul etmeniz gereken artılara ve eksilere...

Eksiler

- **Brunch:** Artık ailenizle ve dostlarınızla birlikte geçirdiğiniz neşeli brunch günlerine geri dönmenize imkân yok. Yeme içmeyle ilgili her türlü davete ya sürekli diyette olduğunuz ya da gündüz çalıştığınız işinizde (kan bankası) öğlen yemeğini fazla kaçırdığınız için tok olduğunuz gibi mazeretler sıralamanız gerekecek.
- **Evcil hayvanlar:** Yarasalar ve kurtlar dışında kalan hayvanları pek tavsiye etmiyoruz. Eğer bir şekilde dişlerinizi zavallı bir insanın boynuna geçiremeyip aç kalırsanız, çaresiz minik Boncuk'u ordövr olarak kullanmak zorunda kalabilirsiniz. Bu da hayvan hakları savunucularının ve PETA'nın hiç hoşuna gitmeyecektir.
- **Bikiniler:** Eğer güneş ışığına bağışıklığınız yoksa, özene bezene aldığınız mayo ve bikiniler sonsuza dek dolabınızda eskimeye mahkûm kalacaklar. Ayrıca solaryumlara, sörfe, deniz ve kumsallara da elveda...
- **İtalyan Mutfağı:** Ne yazık ki pek çok vampir sarımsaktan uzak durur, bunun anlamı sizin de artık lazanya, pizza, spagetti bolonez gibi içinde sarımsak kullanılan pek çok nefis yemeğe *arrivederci* demeniz gerekeceğidir. Olumlu yanından bakarsanız, ağız kokusu çekmeyeceksiniz ve sürekli gargara yapmanız gerekmeyecek.
- **Tabutlar:** Eğer kendisini tabuta kapatmak mecburiyetinde hisseden vampirlerden biri olursanız, klostrofobinizden de kurtulmanız gerekir, hem de hemen... Eğer yarı insan şeklinde bir yaşam sürdürebilen bir vampir olacaksanız, içiniz rahat olabilir. Yumuşak yatağınızdan fedakârlık yapmak zorunda kalmayacaksınız.
- **Kibir:** Eğer aynanın önünde saatlerce kendisini seyreden ve altı ay çiftleşme dönemine girecek bir horoz gibi şişinip duranlardansanız, bütün bunları unutun. Kendinizi bir insan olarak son görüşünüz, kendinizi

sonsuza dek son görüşünüz olacak. Bu kadar. Bu yüzden, ölümsüzlerin dünyasına geçiş yapmadan önce, kendinize aynada son bir kez şöyle güzelce bakın ve üzerinizde iyi bir şeyler olsun.

- **Aileniz:** Eğer ailenizin tamamı vampirlerden oluşmuyorsa, anne babanızla, çocuklarınızla, yakın ve uzak bütün akrabalarınızla, aile buluşmalarıyla, doğum günleriyle, tatillerle, kısacası bildiğiniz tüm insanlarla ve değer verdiğiniz tüm alışkanlıklarınızla vedalaşmaya hazırlanın. Onlara arada sırada bir kart atmanızı pek önermeyiz, çünkü peşinizdeki düşmanlarınız bunu fırsat bilip ailenize zarar vermeye kalkabilirler.

Artılar

- **Havalimanları:** Eğer uçan bir vampirseniz, ucuza seyahat edebilecek, havalimanlarında güvenlik kontrolünden geçmek için saatlerce beklemek zorunda olmayacak ve uçağın içindeyken ufak bir sandviçe bir servet ödemek durumunda kalmayacaksınız.
- **Güneş gözlükleri:** Güneş gözlüklerini neredeyse sürekli olarak takacağınızı düşünürsek, ünlü markaların tasarımcılarıyla yakın dostluklar kurabilirsiniz. Aynı şey ayakkabılar ve hayran olduğunuz başka bütün markalar için de geçerli olacak. Ama Coco Chanel'i yeniden canlandırmaya çalışmanızı pek önermeyiz.
- **İnternette sörf:** Ölümsüz olmanız, internet üzerindeki neredeyse bütün siteleri tamamen okumak için zamanınız olacağı anlamına gelebilir. Belki Tolstoy'un *Savaş ve Barış* romanını baştan sona okumaya bile zaman bulabilirsiniz.
- **Yaşlanma:** Ölümsüzler, yeni yaşamlarına geçiş yaptıkları günden itibaren bir nebze bile yaşlanmazlar, dolayısıyla kırışıklık kremlerine, nemlendiricilere, estetik ameliyatlara ve içinde antioksidan ya da botoks geçen herhangi bir şeye ihtiyacınız kalmayacaktır.
- **Politika:** Ne olursa olsun, herhangi bir taraf seçmek ya da politikayla ilgili herhangi bir konuyla ilgilenmek için hiçbir sebebiniz kalmayacak. Eğer bir adayı seçtirmek ya da tam tersine birine iftira atmak isterseniz, gerekli kişileri hipnotize ederek istediğiniz şeyi söyletebilir ya da yaptırabilirsiniz.
- **Sağlık sigortası:** Bütün vampirlerin büyük tasarruf sağladığı bu harcama kalemi, kendi kendinizi iyileştirebilme yeteneğinizin doğal bir sonucu olacaktır. Biraz hipnotize ederek diş harcamalarınızı bile karşılatabilirsiniz.

Bütün bu hayati bilgileri öğrendikten sonra, iğrenç bir vampire dönüşme kararı tamamen size kalmıştır. Seçiminizi dikkatli yapın ve unutmayın ki, tercihiniz ne yönde olursa olsun, aklınızı çelebilecek bütün efsanevi vaatler gibi ölümsüzlük de başınıza bela olabilir. Bunu da belirttikten sonra, farklı bir konuya geçiyor ve vampirleri ortaya çıkarmak için size bazı önerilerde bulunmak istiyoruz.

KOMŞUNUZ BİR NOSFERATU MU?

Varsayın ki oturma odanızda oturuyor ve camdan karşıdaki evi seyrediyorsunuz. Devasa ön bahçe son derece bakımsız, her yanı otlar kaplamış. Pencereler siyah kâğıtlarla örtülmüş ve evin çevresi tamamen dikenli tellerle çevrilmiş. Bacadan süzülen ince bir duman dışında hiç kimse ya da hiçbir şey görmüyorsunuz. Ama arada sırada, bahçede hareket eden bir gölge görür gibi oluyorsunuz. Acaba gördüğünüz sadece oralardan geçen bir kedi mi, yoksa komşunuz gerçekten bir vampir mi?

Bir Vampiri Nasıl Anlarsınız?

Topluma karışıp gitme yeteneklerini göz önüne alırsak, vampirleri meydana çıkarmak pek kolay olmayabilir. Birçok uzmanın görüşüne göre, vampirlerin ortak bir özelliği ciltlerinin soluk renkli olmasıdır. Beyazdan griye, hatta soluk bir yeşilden saydama kadar değişebilen ten renkleri vardır. Tabii günümüzün çılgın dünyasında bir vampir ile bir Marilyn Manson hayranını ayırt etmek çok kolay olmayabilir. Ama yine de bir vampiri ortaya çıkarmaya kararlıysanız, öncelikle kontrol etmeniz gereken şeyler şunlardır:

- **Ten rengi:** Yukarıda belirtildiği gibi, bembeyaz bir yüz ya da hayalet gibi bir görünümleri var mı? Mangal partisi sırasındaki bir kazada yanan yerleri hemen iyileşiyor mu? Ayrıca aşırı derecede kırmızı dudaklar da dikkat çekicidir, kısa bir süre önce "beslendiğini" gösterebilir.
- **Sarımsaktan kaçınma:** Pizzacılarda ya da İtalyan lokantalarının yakınlarında hiçbir vampirin dolaşmaması gerçeğinden yola çıkarak bunu kontrol edebilirsiniz. Ayrıca gümüşe, akdiken ağacına ya da uzun sivri bir nesneye benzeyen herhangi bir şeye aşırı tepki verebilirler.
- **Haç, kutsal su gibi kutsal şeylerden hoşlanmama ya da tamamen kaçınma:** Vampirler, dini simge ve eşyalardan herhangi birine temas ederlerse

tenleri alev bile alabilir. Ama dikkatli olun, çünkü günümüzün modern vampirlerinden pek çoğunun dini sembollerle hiçbir problemi yoktur.

- **İnsanlardan farklı olarak vampirlere dokunduğunuzda buz gibi olduklarını görürsünüz:** Dolaşım sistemlerine sıcak kan pompalayan bir kalpleri olmadığı için vampirler, hem gerçek hem de mecazi anlamda soğukkanlı hayvanlardır.
- **Evlerinde ya da üstlerinde asla ayna bulunmaması ve aynada görüntülerinin yansımaması:** Normalde size aşırı güler yüzlü davranan komşunuzun yüzü, en son barbekü partisinde birlikte çektirdiğiniz bir fotoğrafta çıkmadıysa, suç fotoğraf makinenizde ya da filmde değildir.
- **Gölgesinin olmaması ya da gölgesinin kendisinden bağımsız hareket etmesi:** Eğer komşunuzun kendisi televizyonun karşısında oturup maç seyrederken gölgesi evin içinde geziniyorsa, bir probleminiz var demektir.
- **Anormal köpek dişleri:** Bunu söylerken Labrador köpeklerin ön dişlerinden bahsetmiyoruz. Bir vampirin dişleri tahrik olduğu zaman uzayabilir, ancak uyarılmamış durumdayken ön dişler biraz uzun ya da alışılmadık şekilde sivri görünebilir. Eğer ton balığı konservesini hiçbir alet kullanmadan açabiliyorsa, dikkatli olun.
- **Akşamüstü kalkıp şafak zamanına kadar uyanık duruyor ve kendisine "gece kuşu" yakıştırması yapıyorsa:** Bunu test etmek için komşunuzu güneşli bir günde açık havada brunch yapmaya davet edebilirsiniz.
- **Üstü başı her zaman taze toprak kokuyorsa:** Eğer mesleği botanikçilik ya da mezar kazıcılığı değilse, şüphelenmek için yeterli sebebiniz var demektir.
- **Sürekli aynı görünüm:** Vampirler alışkanlıkları ve takıntılarıyla var olan yaratıklardır, dolayısıyla giyim kuşamları bakımından her zaman aynı görünürler, fakat asıl önemlisi yaş bakımından da hiç değişmezler. En ufak kırışıklığa kadar fiziksel görüntüleri sonsuza dek aynı kalır. Eğer şüphe ettiğiniz kişinin teninde tek bir ben bile görmüyorsanız, dikkatli olun.

SONSÖZ

Efsanelerden, halk edebiyatından, romanlardan ve filmlerden oluşmuş uçsuz bucaksız bir okyanusun içinde, vampirler hakkında yapılacak araştırmalardan her zaman yeni bir şeyler öğrenebileceğimizi gördük. Vampirler hakkında anlatılabilecek her şeyi anlattığımız gibi bir iddiamız asla olmasa da, o siyah pelerinin altındakiler hakkında verdiğimiz bilgiler umuyoruz ki sizin için aydınlatıcı olmuştur. Araştırmacılar ve tarihçiler olarak bizler, aslında bir bakıma tarih boyunca bazen iyinin bazen de kötünün yanında olmuş olan Çingeneler gibiyiz. Tabii ki mecazi anlamda. Bu kitabın son paragrafı ve sonsuzluğun sisli dünyasına geçiş için uygun olduğunu düşündüğümüz bir alıntıyla noktalıyoruz. Son sözleri yazan, *Drakula*'daki Abraham Van Helsing oluyor:

"Bütün insanlar şu ya da bu şekilde delidirler ve siz kendi çevrenizdeki delilerle uğraştığınız kadar, Tanrı'nın dünya üzerinde yarattığı diğer delilerle de uğraşın. Kendi deli adamlarınıza ne yaptığınızı ya da niçin yaptığınızı anlatmazsınız. Neler düşündüğünüzü söylemezsiniz. Böylece bilgiyi olduğu yerde tutarsınız ve orada güvenli bir şekilde kalır. Kendisi gibi olanları çevresine toplar ve gelişerek büyür."

Önerilen Ek Kaynaklar

Not: Okunması önerilen romanlar için Bölüm 3 ve 13'e bakabilirsiniz.

Ashley, Leonard, R.N., *The Complete Book of Vampires*, Barricade Books, NY, 1998.

Barber, Paul. *Vampires, Burial and Death, Folklore and Reality*, Yale University Press, New Haven, CT, 1988.

Belford, Barbara. *Bram Stoker and the Man Who Was Dracula*, Da Capo Press, Cambridge, MA, 2002.

Bunson, Matthew. *The Vampire Encyclopedia*. Gramercy, NY 2001.

Copper, Basil. *The Vampire in Legend and Fact*. Citadel, NY, 1998.

Curran, Bob. *Encyclopedia of the Undead: A Field Guide to the Creatures That Cannot Rest in Peace*. New Page Books, Franklin Lakes, NY, 2006.

Dresser, Norine. *American Vampires*. W.W. Norton & Company, 1989.

Everson, William K. *Classics of Horror Film*. Citadel Press, NJ, 1986.

Guiley, Rosemary Ellen. *The Complete Vampire Companion: Legend and Lore of the Living Dead*. Macmillan, NY, 1994.

Guiley, Rosemary Ellen. *The Encyclopedia of Vampires, Werewolves and Other Monsters*. Checkmark Books, NY, 2005.

Hardy, Paul. *The Overlook Film Encyclopedia of Horror*. Overlook Press, NY, 1998.

Haworth-Maden, Clare. Dracula: *Everything You Always Wanted to Know About the Man, the Myth, and the Movies*. Crescent Books, NY, 1992.

Mascetti, Manuela Dunn. Vampire: *The Complete Guide to the World of the Undead*. Viking Studio Books, NY, 1992.

McCarty, John. *The Modern Horror Film*. Carol Publishing, NY, 1990.

McClelland, Bruce. *Slayers and Their Vampires*. University of Michigan Press, 2006.

McNally, Raymond. *Dracula Was a Woman: In Search of the Blood Countess of Transylvania*. McGraw-Hill, 1987.

McNally, Raymond ve Radu Florescu. *Dracula: Prince of Many Faces*. Little, Brown, and Company, Boston, MA, 1989.

McNally, Raymond ve Radu Florescu. *In Search of Dracula*. Houghton Mifflin Company, Boston, MA, 1984.

McNally, Raymond ve Radu Florescu. *The Essential Dracula*. Mayflower Books, Berkley, MI, 1979.

Melton, J. Gordon. *The Vampire Book—The Encyclopedia of the Undead*. Visible Ink Press, Canton, MI, 1999.

Miller, Elizabeth. *A Dracula Handbook*. Xlibris Corp., 2005.

Miller, Elizabeth. *Dracula: Sense and Nonsense*. Parkstone Press, 2000.

Pattison, Barrie. *The Seal of Dracula*. Crown Publishing, NY, 1979.

Ramsland, Katherine, *Piercing the Darkness: Undercover with Vampires in America Today*. Harper Collins, 1998.

Ramsland, Katherine. *Prism of the Night: A Biography of Anne Rice*. Dutton, 1991.

Ramsland, Katherine. *The Vampire Companion: The Official Guide to Anne Rice's The Vampire Chronicles*. Ballantine Books, 1993.

Ramsland, Katherine, Ph.D. *The Science of Vampires*. Berkley Boulevard Books, NY, 2002.

Schechter, Harold and David Everitt. *The A to Z Encyclopedia of Serial Killers*. Pocket Books, 1996.

Summers, Montague. *The Vampire in Europe*. University Books, 1961.

Weiss, Andrea. *Vampires and Violets*. Penguin Books, NY, 1993.

Wright, Dudley. *The Book of Vampires*. Dorset Press, NY, 1987.

Dizin

A

Açlık (Strieber), 163-164
Agron, Salvatore, 148
Allatius, Leo, 129
Alman vampirler, 17-19
Alp vampirleri, 18-19
Amerika vampirler, 24-25
Angel, 170, 258-259
Anita Blake: Vampir Avcısı (Hamilton), 165
Avrupalı vampirler, 9-10

B

Baobban Sith, 19
Barber, Paul, 139
Bathóry, Erzébet, 134-136
Bhuta, 23
Birleşik Krallık vampirleri, 19-20
Blomberg, Profesör Ernst, 124
Blutsauger vampirler, 18
Buffy the Vampire Slayer, 168, 170, 204, 238, 240, 257-258
Bulgar Vampirleri, 13-14
Byron gibi vampirler, 29

C

Calmet, Dom Augustine, 129
Camazotz, 20
"Carmilla" (Le Fanu), 31-34, 120-121
Chupacabra vampirler, 21
Cihuateteo, 20-21
Croglin Grange vampiri, 142-143
Cushing, Peter, 191-192

D

Dark Prince (Karanlık Prens) (Feehan), 166
Davanzati, Guiseppe, 129
Davidson, Mary Janice, 167
De Morieve, Vicount, 146-147
De Rais, Gilles, 146
Drakula (Stoker), 3, 40-48 *Ayrıca bkz.* Stoker, Bram; Vampir filmleri
Drakula, Vlad, 49-62, 65-69, 97
Drakula filmleri, 2-3, 47-48, 89, 179-181. *Ayrıca bkz.* Stoker, Bram; Vampir filmleri
Dumollard, Martin, 148

E

Ekimmu vampirleri, 25

F

Farrant, David, 128, 129
Feehan, Christine, 166
Fernandez, Florencio Roque, 148
Fi, 26
Filmler, *bkz. Drakula* (Stroker); *Drakula* filmleri; Vampir filmleri
Florescu, Radu, 67, 68, 130
Frankenstein (Shelley), 28-31, 115

G

Gwrach y Rhibyn, 20

H

Haarmann, Fritz "Hanover Vampiri", 151-154
Hag, Galler, 20
Haigh, John "Londra Vampiri", 149-151

Hamilton, Laurel, 165
Hammer Productions, 181-185, 190
Harker, Jonathan, 42-43, 84, 92, 111
Harris, Charlaine, 166-167
Hartmann, Franz, 130
Hesselius, Dr., 120
Highgate Mezarlığı, 127-128
Hint vampirleri, 22-24
Hipnoz, 83-84
History of English Affairs (İngiltere Meselelerinin Tarihi) (Newburgh), 132-134
Holmwood, Arthur, 46

İ

İfrit vampirleri, 25

K

Kan, 80-82, 275,278-279
Kappa vampirleri, 22
King, Stephen, 163, 255
Kont Orlock, 90, 91, 114, 177-179
Kostova, Elizabeth, 164
Küten, Peter, 154-157

L

Lamia, 10-11
Lampir, Bosna, 14
Latin Amerika vampirleri, 20-21
Le Fanu, J. Sheridan, 31-34, 120-121
Lee, Christopher, 3, 190-191
Loogaroo, 25
Lord Ruthven, 29, 30
Lugosi, Bela, 2, 189-190

M

Manchester, Sean, 128, 129
Massie, Timothy, 167
McNally, Raymond, 67, 68, 130
Medvegia vampirleri, 77, 122, 140
Meyer, Stephanie, 168, 169
Miller, Elizabeth, 69-70, 130
More, Henry, 136-138
Morris, Quincey, 43, 45
Murray, Mina, 43, 84, 90, 95-96

N

Nachtzeherer vampirleri, 17-18
Nelapsi vampirleri, 13
Newburgh'lü William, 132-134
Nosferatu film, 48, 89, 113, 176-179

O

Obayifo vampirleri, 25-26
Oldman, Gary, 191-192, 237
Orman kadınları, 19

P

Paole, Arnod, 77, 140, 142
Penanggala vampirleri, 22
Plogojowitz, Peter, 138-140
Polidori, John, 28-30, 110

R

Rakshasa, 23
Renfield, R.M., 46-47, 80, 85
Rice, Anne, 3, 77, 90, 98, 160-161, 238
Riva, James, 148
Romanya vampirleri, 15-17
Rudiger, Joshua, 148
Ryıner, James Malcolm, 30-31, 90

S

Salem's Lot (King), 163, 255
Seward, Dr. Jack, 45
Shelley, Mary, 28-31, 115
Shtriga, Arnavutluk, 17
Slav vampirleri, 12-15
Spielsdorf, General, 120-121
Stoker, Bram, 3, 35-38, 47, 48.
Ayrıca bkz. Drakula filmleri; Drakula (Stroker)
Streiber, Whitley, 163-164, 275
Strigoi, 16
Summers, Montague, 130

T

Tarihçi (Kostova), 164
Televizyon Dizileri
Angel, 170, 258, 259
Buffy the Vampire Slayer, 168, 170, 204, 238, 240, 257-258
Count Duckula,260
Dark Shadows, 251-253

Drakula, 254-255
Forever Knight, 256-257, 275-276
Groovy Goolies, 260-261
Munsters, 250-251
Nightlife, 255
Night Stalker, 254
Salem's Lot, 163, 255
Sesame Street, 260
True Blood, 259
Tlahuelpuchi, 21
Transilvanya, 16, 72, 73
Twilight (Meyer), 168, 169

U

Upir vampirleri, 13
Uppyr, Rusya, 14-15
Uzak Doğu vampirleri, 21-22

V

Vacher, Joseph, 148
Vampir
aktörler, 189-197
artılar, 281
avcının alet çantası, 124-126
aynada görünmezlik, 110-111
cinsellik, 264-266
çizgi romanlar, 271-272
dişler, 89-90
eksiler, 280-281
hayalet, 8, 30-31
hayvani içgüdüler, 99-101
insanüstü güçleri, 94-96
internet, 269-270
kadın vampirler, 198-203
kan verici, 269
katili, 118-124
komedi filmleri, 203-206
korku, 77-78
korunma, 105-107
müzik, 270
moda, 98-99
ortaya çıkışları, 76-77
öldürmek, 111-116
romantik,164-165
ruh emme, 267-268
ruhsal varlık, 266-267
salgın hastalık, 78-79
silahlar, 107-110
şeytan, 4
tabutlar, 91-94
tanımak, 282-283
terim, 3
tırnaklar , 90
video oyunları, 270-271
yakalamak, 126-127
yalnızlık, 274-275
yeniyetmeler, 171
Vampire, Burials and Death (Vampir, Gömülmeler ve Ölüm) (Barber), 138-139
Vampire Chronicles, The (Vampir Günlükleri) (Rice) 161, 195, 238, 265
Vampir filmleri. *Ayrıca bkz. Drakula* filmleri; *Drakula* (Stroker); Stroker, Bram
1930-2008 dönemi, 213-248,
korku filmleri, 181-184
sessiz 175-176, 208-213
Vampyre, the (Polidori), 28-30, 110
Van Helsing, Abraham, 3, 40-42, 84, 110, 118-120
Varney the Vampyre (Vampir Varney) ya da *The Feast of Blood* (Kan Ziyafeti), (Rymer), 30-31, 90
Vetala, 23, 91
Von Sternberg-Ungren, Roman, 148
Vrykolakas, 11-12

W

Westenra, Lucy, 44, 90

Y

Yarbro, Chelsea Quinn, 161-162
Yatu-dhana, 23
Yunan mitolojisi, 10-12

"Gecenin çocukları... Ne güzel müzik yapıyorlar"

Dünyanın en baştan çıkarıcı, en egzotik, en erotik ve en tehlikeli yaratıkları olan vampirler insan hayal gücünün bir ürünüdür derler, ama bizce o kadar emin olmayın! Ya gerçek dünyada var ve aramızda dolaşıyorlarsa... Haklı olabilirsiniz: Pek çoğunuzun vampirlerle tanışması, ya evinizde bir roman veya hikâye okurken bir kitapta, ya televizyon izlerken bir dizide, ya da tiyatroda bir oyun veya sinemada bir film izlerken ama mutlaka bir koltukta oturduğunuz esnada gerçekleşti. Siz, insan hayal gücünün yarattığı bu muhteşem yaratıklarla rahat koltuklarınızda tanıştınız; şanslısınız ki tanışmanız bu şekilde oldu. Yoksa! Ensenizde hafif bir esinti mi hissettiniz?

Korka korka o soruyu, 'vampirler geçek dünyada yaşıyor mu?' sorusunu kendinize hiç sormadınız mı? Nasıl oluyor da insanlar, binlerce yıldır birbirinden farklı kültürlerde vampir ve vampir benzeri yaratıkların yaşadığına inandılar? Eminiz; yaşadıklarına inanmadılar, hayal güçleri ile yarattılar diyorsunuz. İyi de, nasıl oluyor da insanlar, binlerce yıldır birbirinden farklı kültürlerde aynı yaratığı hayal edebildiler? Siz en iyisi o kadar emin olmayın. Bizden söylemesi. En azından iki şeyi yapmanızda yarar var: Rahat koltuğunuza oturup bu kitabı okurken, eğer ensenizde hafif bir esinti hissederseniz, dikkatiniz dağılması pahasına da olsa, etrafınızı kontrol edin. İkinci olarak da şu tuhaf arkadaşınızı ikna edip, onunla mutlaka bir fotoğraf çektirin: Ne? Çektirdiğiniz fotoğrafı kontrol etmediniz mi?

"Gecenin çocukları... Amma da gürültü yapıyorlar!"

Her Yönüyle Vampir kitabı sizi, 'Vampir' adlı yaratıkları keşfedeceğiniz kimi zaman heyecanlı, kimi zaman korkulu, kimi zaman da eğlenceli bir maceraya çıkarıyor. Dünyanın en baştan çıkarıcı, en egzotik, en erotik ve en tehlikeli yaratıklarının en eski halk efsane ve hikâyelerinde, edebiyatta, tiyatroda, sinemada ve televizyonda nasıl doğduklarını ve nasıl evrim geçirdiklerini okuyacaksınız. Bu kitabı okuduktan sonra vampirlerin nerelerde ve nasıl yaşadıklarını, yeme ve içme alışkanlıklarını, dostlarını (ölümsüz bir yaratığın dostu olabilir mi?), düşmanlarını, zayıf ve güçlü yönlerini öğrenecek, olası karşılaşmalarınızda onlara karşı daha donanımlı olacaksınız. Ve hatta gerçek hayattaki hallerini öğreneceksiniz. Siz hâlâ hayal ürünü olduklarını mı düşünüyorsunuz? En son ne zaman aynaya baktınız?

Yayıncı Sertifika No: 12382
ISBN 978-975-509-660-5
9 789755 096605
online satış: www.arkadas.com.tr

